A Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

Baja

2019. szeptember

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés **5**
1.1. A Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola rövid története (zeneiskola) **7**
1.2 A képző- és iparművészeti ág (VIZU) iskolatörténete **7**
1.3. A három művészeti ág közös története **8**
1.4 Pedagógiai alapelvek **8**
1.5 Kivonat a Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola szakmai alapdokumentumából **9**
2. Helyzetelemzés **10**
2.1 Az intézmény szerepe a helyi oktatásban **10**
2.2 Az intézmény szerepe városunk kulturális életében **10**
2.3 Az intézmény szerepe nemzetközi színtereken **11**
2.3.1 A zeneművészeti ág nemzetközi kapcsolatai 12
2.3.2 Képző- és iparművészeti ág nemzetközi kapcsolatai 12
2.4 Hagyományaink **13**
2.4.1 Zeneművészet 13
2.4.2 Táncművészet 14
2.4.3 Képző- és iparművészeti ág 14
2.5 Eredményeink **15**
2.5.1 Zeneművészet 15
2.5.2 Képző- és iparművészet 16
2.6 Intézményi jövőkép **16**
3. Az iskola személyi és tárgyi feltételei **18**
3.1 Személyi feltételek **18**
3.2 Tárgyi feltételek **18**
3.2.1 Épület – székhely (Dózsa Gy. út 18.) 18
3.2.3 Nevelő- oktató munkát segítő eszközök: 20
3.2.4 Táncművészeti ág 22
3.2.5 Képző- és iparművészeti ág 24
4. Az intézmény működése **30**
4.1 Az iskola irányítási rendszere **30**
4.1.1 A pedagógusok alapvető felelősségei, feladatai 30
4.2 A tanulói jogviszony létesítése, megszűnése **32**
4.2.1 A tanulói jogviszony létesítése 32
4.2.2 A tanulói jogviszony megszűnése 33
4.3 A tanulói jogviszony létesítésének feltételei **33**
4.3.1 A beiratkozás rendje 33
4.3.2 Térítési díj 33
4.3.3 A csoportba sorolás rendje 34
4.3.4 A szakaszhatárok kontrollálásának módja 34
4.3.5 A továbbhaladás évenkénti feltétele 34
4.3.6 A kimenet követelményei és lebonyolítása 35
4.4 EGYENLŐ BÁNÁSMÓD ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉG **35**
4.4.1 Kötelezettségek és felelősség 35
4.4.2 Célok és feladatok 36
4.5 A képzés szerkezete **36**
4.6 Képzési szakaszok **36**
4.6.1. Zeneművészeti ág 36
4.6.2. Táncművészeti ág 36
4.6.3. Képző- és iparművészeti ág 37
5. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai **37**
5.1 Pedagógiai alapelveink **37**

5.2 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai 37
5.3 A nevelés mindenekelőtt tervszerű és tudatos tevékenység 38
5.4 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 39
5.5 Kapcsolattartás a szülőkkel 40
5.6 A művészettel nevelő iskola: tehetséggondozás, képességfejlesztés, értékközvetítés 40
5.6.1 A TEHETSÉG ÉS A KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK ZENEMŰVÉSZETI ÁGON: 41
5.6.2. A TÁNCMŰVÉSZETI ÁG TEHETSÉGKIBONTAKOZTATÓ TEVÉKENYSÉGE 41
5.6.3. A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG TEHETSÉGKIBONTAKOZTATÓ TEVÉKENYSÉGE 42
5.6.4. A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG KÉPESSÉGFEJLESZTŐ, ÉRTÉKKÖZVETÍTŐ PROGRAMJA 42
6. Oktatási program, tantervek 43
6.1 Iskolánk helyi tanterve 43
6.1.1 TANTÁRGYAK ZENEMŰVÉSZETI ÁGON 43
6.1.2 TÁNCMŰVÉSZETI ÁG 43
6.1.3 KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET 43
6.2 A művészeti ágak speciális szabályozása 44
6.2.1 AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 44
6.2.2 A TÁNCMŰVÉSZETI ÁG CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 44
6.2.3 A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 44
6.3 A hangszeres képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai 45
6.4 A képző- és iparművészeti képzés pedagógiai szakaszai 47
6.4.1 TANTÁRGYSZERKEZET 47
6.4.2 AZ EGYES KÉPZÉSI SZAKASZOK 48
6.5 A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések a zeneművészeti ágon 48
6.6 A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai 50
6.7 A képző- és iparművészet oktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai 50
6.8 A tanszakokon folyó nevelő-oktató munka 52
6.8.1 ZONGORA TANSZAK 52
6.8.2 MÁSODHANGSZER 60
6.8.3 KORREPETÍCIÓ 60
6.9.1 A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA RÉSZEI 184
6.9.2 A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA RÉSZEI 185
6.9.3 A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÉRTEKELÉSE 186
6.10 TALENTUM TEHETSÉGGONDOZÓ ÉS HAGYOMÁNYŐRZŐ MŰVÉSZETI TÁBOR 188
7. TÁNCMŰVÉSZETI ÁG 189
7.1 A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA, AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 189
7.2 A „Népi játék – néptánc" tantárgy tananyaga 200
7.3 A „Folklórismeret" tantárgy tananyaga 210
8. KÉPZŐ –ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG 222
8.1 A vizuális alapismeretek, ... 222
8.1.1 RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS TANTÁRGYAK CÉLJA, FELADATAI ÉS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 222
8.2 A Vizuális alapismeretek tantárgy évfolyamonkénti minimumkövetelményei 233
8.3 A rajz-festés-mintázás tantárgy évfolyamonkénti minimumkövetelményei 233
8.4 Az iskolánkban oktatott tanszakok célja, feladatai és tananyaga tanévenként, általános fejlesztési követelményei, évenkénti minimumkövetelményei 235
8.5 Grafika tanszak 237
8.5.1 A GRAFIKA TANSZAK ÉVFOLYAMONKÉNTI MINIMUMKÖVETELMÉNYEI 245
8.6 Festészet tanszak 246
8.6.1 A FESTÉSZET TANSZAK ÉVFOLYAMONKÉNTI MINIMUMKÖVETELMÉNYEI 251
8.7 A kerámia tanszak 253

8.8 TŰZZOMÁNC-KÉSZÍTŐ TANSZAK 261
8.9 Textil tanszak 271
8.10 Kézműves tanszak 279
8.10.1 A KÉZMŰVES TANSZAK ÉVFOLYAMONKÉNTI MINIMUMKÖVETELMÉNYEI 287
8.11 Szobrászat tanszak 287
8.12 Művészettörténet 294
8.12.1 AZ ALKALMAZHATÓ SZAKKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK 305
8.13 A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 305
8.13.1 KÖZÖS KÖTELEZŐ TANTÁRGY RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS 307
8.13.2 KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ MŰHELYGYAKORLAT 309
8.13.3 FESTÉSZET TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 311
8.13.4 A KERÁMIA TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 313
8.13.5 A KÉZMŰVES MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 315
8.13.6 A TEXTILMŰVES MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 317
8.13.7 A TŰZZOMÁNCKÉSZÍTŐ MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 320
8.13.8 A SZOBRÁSZAT TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI 322
8.13.9 SZABADON VÁLASZTHATÓ TANTÁRGY 324
8.14 A SZABADON VÁLASZTHATÓ ÉS SZABAD SÁV KERETÉBEN TARTOTT ÓRÁK PROGRAMJA 326
8.15 ALKOTÓTÁBORI PROGRAM 327
9. Szakmai ellenőrzés az iskolában 331
9.1 Beszámoltatás, vizsga 332
9.2 A növendék munkájának értékelése 332
9.3 Az iskola magasabb évfolyamaiba való lépés feltételei 333
9.4 Alkalmazandó záradékok 334
10. Az iskola munkarendje 338
11. Érdekvédelem 338
11.1. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAINAK GYAKORLÁSI RENDJE 338
11.1.1 A DIÁKÖNKORMÁNYZAT CÉLKITŰZÉSEI: 338
11.1.2.A DIÁKÖNKORMÁNYZAT FELADATAI: 338
11.1.3.A DÖK MŰKÖDÉSE: 338
12. Záró rendelkezések 339
12.1 A felülvizsgálat rendje 339
12.2 Bevezető rendelkezések 339

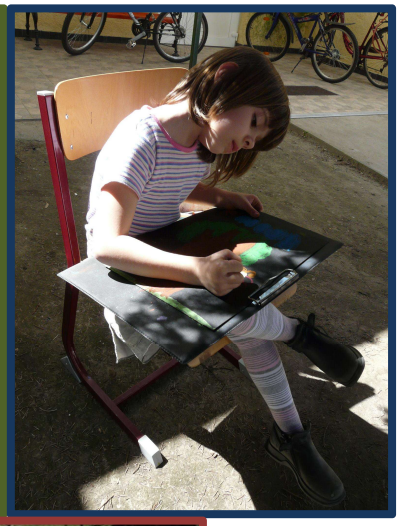
A Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola
Nevelési /Pedagógiai programja
(6500 Baja, Dózsa György út 18.)
OM azonosító szám: 200935

1. Bevezetés

A pedagógiai program jogszabályi alapjai

- 2011. évi CXC.törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a közoktatási intézmények névhasználatáról
- 326/2013 (VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI.10.) MKM rendelet
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- 229/2012. (VIII.28.) Korm.rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról.
- Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata.

1.1. A Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola rövid története (zeneiskola)

Bajai zenepártoló polgárok 1926-ban alapították meg a Liszt Ferenc Kört, melynek alapszabályában rögzített feladata volt a zenei nevelés és oktatás megszervezése. Ennek eredményeként alakult meg 1929-ben a zeneiskola. A bajai Liszt Ferenc Zeneiskola így az ország legrégebbi zeneiskolái közé tartozik. Kezdetben a tanítás zongora és hegedű tanszakon folyt. Az alapító igazgató Karig Emil, nyugalmazott tanítóképző intézeti tanár, aki 1929-1944-ig vezetette az intézményt.
A működését megkezdő zeneiskola tanárai voltak Recska Ilonka (zongora), Szántó Jenő (hegedű), Lukácsné Váczi Jolán (zongora) és óraadó tanára Ernstné Grauaug Antónia (zongora).
A világgazdasági válság nagyon megnehezítette az indulást. A kis köri iskola szinte tanévenként költözött. A város 1938-ban megvásárolta a Haynald utcai (ma Táncsics utca 8. szám) épületet a kör székházául, illetve a zeneoktatás céljára. Az intézmény itt működött 1983-ig. A családi háznak készült épület egyre szűkösebbé vált, tekintve, hogy a korábbi 7 fős álláskeret időközben 17-re nőtt, és három tagiskola is létrejött Madarason, Bácsalmáson és Garán.
1973-ban kapta meg az iskola a Kis szerbtemplomot (Batthyány utca), amelyben növendékhangversenyek, próbák és városi érdeklődésre számot tartó koncertek zajlottak.
1983-ban költözött az intézmény a jelenlegi helyére, az 1807-ben épült, szépen felújított Dózsa György út 18. sz. alatti Kliegl-féle házba, amely műemléki védelem alatt áll.
Ezzel egy időben megszüntették a zeneiskola önállóságát, és az intézményt az Ének- Zenei Általános Iskolához csatolták. Az 1990/91–es tanévtől visszanyerte szakmai önállóságát, gazdaságilag pedig részben önálló költségvetési szervként működött.
Kihelyezett telephelyeink közül Bácsalmáson évtizedek óta folyik zongora és elméleti oktatás. Emellett az alábbi telephelyeken van zeneművészeti képzés: a Szentistváni Általános Iskolában (6500 Baja, Dózsa Gy. út 131-133.), a Magyarországi Németek Művelődési Központja Általános Iskolájában (6500 Baja, Duna u. 33.), a Szent Balázs Katolikus Általános Iskolában (6500 Baja, Flórián u. 20-24.), az Eötvös József Általános Iskolában (Bezerédj u. 15.) Érsekcsanádon és Nemesnádudvaron.

1.2 A képző- és iparművészeti ág (VIZU) iskolatörténete

A vizuális nevelés hiányosságát felismerve 1985-ben Baja Város Tanácsának Művelődési Osztálya részéről elindult egy kezdeményezés melynek célja a 8-14 éves korosztály művészeti nevelésének iskolán kívüli megteremtése volt. Az előkészítő évben - a budafoki (XXII. kerület) Állami Zeneiskolában működő alapfokú művészetoktatási modell mintájára - megfogalmazódtak a tervezett iskolakísérleti program alapjai, konkrét céljai.
Az első évfolyamnak a József Attila Művelődési Ház adott otthont, mely 1985-86-ban három csoporttal indult. Ennek tanárai Jászberényi Matild, Jenei László és Weintrager Éva voltak.
A harmadik tanévtől ideiglenes megoldásként a képzés mind helyileg, mind szervezetileg az Újvárosi Általános Művelődési Központba került. A hagyományos iskolai tantermekben folyó munka nem bizonyult jó megoldásnak, hiszen azok nem alkalmasak műhelymunkára, és hiányoztak az eszközök tárolásához szükséges feltételek is.
Az 1990/91-es tanévben az elégtelen feltételek miatt nem indulhattak újabb csoportok. Ideiglenes megoldásként az iskola az Ybl sétányon két kétszobás lakótelepi lakásban folytathatta működését.
Az 1991/92. tanévben bocsátott ki végzős tanulókat először az iskola (26 fő).
Ez év májusában a polgármester javaslatot tett az Udvardi Vizuális Iskola név felvételére, valamint az Udvardi házban való elhelyezésre. A tervezett költözés jogi nehézségek miatt végül elmaradt, így az 1992/93. tanévet új névvel, de a régi helyen kezdték meg az iskola tanulói. A helyi tanterv engedélyeztetésének ügye felgyorsult, a minisztérium elfogadta azt, így az intézmény 1992-ben iskolarangú működést nyert. A képzés első hat évében team-szellemben érlelt programunk volt az ország elsőként megírt, megvalósult, és az alapfokú művészetoktatásban egyedüli, a minisztérium által elfogadott tanterve.
1993-ban kapta meg iskolánk a Szent Antal u. 17. sz. alatti épületet. A nem megfelelő állapotú polgári lakóház iskolává alakításáról az önkormányzat elkészíttette ugyan a terveket, de pénz hiányában a megvalósítás elmaradt.

Az épület használhatóságáért a tantestület önerejéből is sokat tett. A szűkös anyagi helyzet miatt évről évre pályázati forrásokból és a Bajai Vizuális Iskola Alapítványának segítségével próbáltuk javítani az oktatás körülményeit. Így készülhetett el 2000-ben a kerámia műhely két helyiséggel, amellyel a műterembővítések sora lezárult.
A Vizuális Iskola kezdeményezésére indult el 1998-ban a művészeti szakközépiskolai képzés Baján, a Jelky András Szakképző Iskolában. A középfokú művészeti oktatás a két iskola között létrejött együttműködési megállapodás keretében folyt. A középfokú szakmai órák épületünkben való elhelyezése nagy gondot jelentett, melyet a két intézmény 2003 szeptemberében a fenntartó által kezdeményezett összevonása sem enyhített.
A következő tanévet már egy másik épületben kezdtük meg, a Deák Ferenc u. 8. sz. alatt, miután iuntézményen belül épületet cseréltünk a Művészeti Szakközépiskolával.
Sajnos ezt az épületet rendkívül rossz állapotban kaptuk meg. Azonban az évek során több jelentős felújítási és karbantartási munka is történt – ezek részben megoldották az épülettel kapcsolatos műszaki-esztétikai problémákat.
2007. július 1-jén intézményegységünk kivált a Jelky András ÁMK-ból és egy új intézmény, a Liszt Ferenc AMI Képző-és Iparművészeti Tagintézménye lett.

1.3. A három művészeti ág közös története

Baja Város Képviselő-testülete a Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézményt 188/2007.(V.31.) Kht. határozattal 2007. június 30-i hatállyal megszüntette. Ezzel egyidejűleg Baja Város Képviselő-testülete az addig a Kiscsávolyi Általános Iskolában működő alapfokú néptánc oktatás, a Jelky András ÁMK-ban működő alapfokú képző- és iparművészet oktatás, valamint a zeneoktatás feladatainak ellátására Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény elnevezéssel 2007. július 1-jén új intézményt alapított.
Ezzel az intézkedéssel a városvezetés szándéka szerint egy intézmény három művészeti ágban látja el a művészetoktatás feladatait: zeneművészet (klasszikus zene), táncművészet (néptánc), képző- és iparművészet.

2008. augusztus 1-től a Liszt Ferenc AMI-Zeneiskolában új hangszeroktatásként az orgona szak került bevezetésre.
2010-től a képző- és iparművészeti ágon beindult a szobrászat tanszak.
2012. július 1-től megszűnt a Képző- és Iparművészeti Tagintézmény elnevezés, a művészeti ág telephelyként működik tovább.
Ugyanettől a dátumtól bekerült az alapító okiratba a népzene oktatása.
2012. október 1-től az intézmény neve Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény lett.
2013. január 1-től az intézmény fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, átszervezések következtében 2017. január 1-től a Bajai Tankerületi Központ.
2013/2014-es tanévtől kezdődően az intézmény neve Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola.
2017. január 1-től a Bajai Tankerületi Központ átvette a székhely és a képzőművészeti ág telepehely épületek fenntartását.
2018. szeptember 1-től beindult a képzőművészet oktatása az érsekcsanádi telephelyen, a Duna u. 33-ban a fúvós tanszak, a Flórián u. 20-24-ben pedig a néptánc.

1.4 Pedagógiai alapelvek

A Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete a mindennapi nevelő-oktató munkája során a fenntartói elvárásokat, a partneri igényeket figyelembe véve az alábbi pedagógiai alapelvekhez kíván igazodni:
- feladatunk, annak elősegítése, hogy iskolánk megfelelő rangú, egyéni arculattal rendelkező, elismert iskolává formálódjon,
- igényünk egy olyan légkör megteremtése iskolánkban, ahol a tanulók otthon érezhetik magukat,

- a tanulók képességeinek, személyiségének fejlesztése, kibővítése,
- a művészetek iránti fogékonyság fejlesztése, a környezettudatos magatartás erősítése,
- minőségi munka végzése, amely magában foglalja a tehetségek gondozását,
- a szociális hátránnyal, sajátos nevelést igénylő, magatartási zavarral küzdő gyerekek hátránykompenzációjának segítése,
- az esztétikus, korszerű nevelési-oktatási környezet megteremtése,
- a tárgyi feltételek javítása,
- az iskola partnereinek folyamatos figyelése, elvárásaik, elégedettségük rendszeres mérése,
- folyamatos részvétel - hangversenyek, műsorok, kiállítások, szakmai programok, szereplések révén - lakóhelyünk életében,
- a szülőkkel fenntartott kapcsolatok ápolása,
- szakmai eredményeink közzétételével hozzájárulunk városunk hírnevének öregbítéséhez.

A fentiek megvalósítása érdekében:
- tiszteletben tartjuk a tanulók személyiségét
- az iskolai életben szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk,
- a művészetek megismerésére, elfogadására való nevelő tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében véljük iskolánkban,
- célunk a szorgalomra, a tudásvágyra való nevelés,
- a minőségi oktató-nevelő munkánkkal a tanulók alapképességeit fejlesztjük, számukra továbbépíthető alapműveltséget nyújtunk,
- az oktatás során figyelembe vesszük a tanulók egyéni képességeit, amelyet tudatosan fejlesztjük, ápoljuk,
- a művészeti területeket nemzeti kultúránk, valamint az egyetemes művelődés és művészettörténet egységében mutatjuk be,
- diákjaink megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeinket, elvárásainkat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására, betartására,
- rendszeres kapcsolatot tartunk fenn partnereinkkel, szülőkkel,
- célunk, hogy tanulóink felkészültségét a klasszikus, a népzene és az egyéb kapcsolódó művészeti területeken, az átfogó tudás és a korszerű szemlélet jellemezze.

1.5 Kivonat a Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola szakmai alapdokumentumából

Az intézmény székhelye szerinti megye: Bács-Kiskun megye
Tankerület megnevezése: Bajai Tankerületi Központ
OM azonosító: 200935

A köznevelési intézmény
1. Megnevezései:
1.1. Hivatalos neve: Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola

2. Feladatellátási helyei

2.1. Székhelye:	6500 Baja, Dózsa György út 18.
2.1.1. telephelye	6500 Baja, Deák Ferenc u. 8
2.1.2. telephelye	6500 Baja, Dózsa Gy. út 131-133. B épület
2.1.3. telephelye	6500 Baja, Duna u. 33.
2.1.4. telephelye	6500 Baja, Flórián u. 20-24.
2.1.5. telephelye	6500 Baja, Malom u. 15.
2.1.6. telephelye	6500 Baja, Bezerédj u. 15.
2.1.7. telephelye	6430 Bácsalmás, Szent János út 9.
2.1.8. telephelye	6347 Érsekcsanád, Deák Ferenc utca 3.
2.1.9. telephelye	6345 Nemesnádudvar, Petőfi Sándor utca 40-42.

3. Alapító és fenntartó neve és székhelye
3.1. Alapító szerv neve: Emberi Erőforrások Minisztériuma
3.2. Alapítói jogkör gyakorlója: emberi erőforrások minisztere
3.3. Alapító székhelye: 1054 Budapest Akadémia utca 3.
3.4. Fenntartó neve: Bajai Tankerületi Központ Központ
3.5. Fenntartó székhelye: 6500 Baja, Kenderes u. 5-7.

4. Típusa: alapfokú művészeti iskola

5. OM azonosító: 200935

6. Köznevelési és egyéb alapfeladata:
alapfokú művészetoktatás
zeneművészeti ág (kifutó tanszakok: brácsa tanszak, furulya tanszak, fuvola tanszak, gordonka tanszak, harsona tanszak, hegedű tanszak, kamarazene tanszak, klarinét tanszak, kürt tanszak, nagybőgő tanszak, népi bőgő, cselló tanszak, népi brácsa tanszak, népi hegedű tanszak, népzenei ismeretek tanszak) új tanszakok (akkordikus tanszak, billentyűs tanszak, fafúvós tanszak, vokális tanszak, rézfúvós tanszak, vonós és tekerő tanszakvonós tanszak, zeneismeret tanszak)
képző- és iparművészeti ág: (kifutó tanszakok: festészet tanszak, bőrműves tanszak, fémműves tanszak, grafika tanszak, kerámia tanszak, szobrászat tanszak, textilműves tanszak, tűzzománc tanszak) (új tanszakok: fém és zománcműves tanszak, grafika és festészet tanszak, környezet és kézműveskultúra tanszak, szobrászat és kerámia tanszak, textil és bőrműves tanszak)
táncművészeti ág: (kifutó tanszak: néptánc tanszak) (új tanszak: néptánc tanszak)

2. Helyzetelemzés

2.1 Az intézmény szerepe a helyi oktatásban

A Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola a városban működő minden közoktatási intézménnyel jó kapcsolatot tart fenn. A növendéklétszám legnagyobb része az általános iskolás korosztályból kerül ki. Tanulóink és tanáraink rendszeres közreműködői a közoktatási intézmények kulturális rendezvényein, évfordulóin, ünnepségein. Kihelyezett telephelyeink létrehozásával is törekszünk az intézményi kapcsolatok szakmai elmélyítésére, ezáltal lehetőséget biztosítva a zenei nevelés, a képzőművészeti és a néptánc oktatás kiszélesítésére. A speciális képességek alapozása és fejlesztése mellett további elérendő célunk a gyermekek általános műveltségének szélesítése, világszemléletüknek, világképüknek formálása.
A klasszikus zene, a képző- és iparművészet, valamint a néptánc megszerettetése, megismertetése mellett célunk, hogy a gyermekek ne feledjék nemzeti értékeinket: a néphagyományainkat, hiszen azok ápolásával identitástudatukat erősítjük. Más népek hagyományainak, szokásainak megismertetésével elérhetjük, hogy legyenek toleránsak és megértők más kultúrák iránt is.

2.2 Az intézmény szerepe városunk kulturális életében

Zeneművészeti ág
Iskolánk zeneművészeti ágának alapításának éve 1929. Muzsikát idéző, régmúltból származó emlékek szolgáltak táptalajul a zeneiskola létrejöttéhez, Baja város virágzó zenei életének kibontakozásához.
Kezdetben a zene iránt érdeklődők egy része beérte a cigányzenével és a népszínművek dalaival, ugyanakkor párhuzamosan élt az igényes komolyzene iránti érdeklődés is. Voltak egységbe tömörült éneklő csoportjai a városnak, közöttük kiemelten az 1861-ben alakult Magyar Dalegylet.
A város polgárai között a csiszoltabb ízlésű családok, mint például az Alföldi, Amler, Aszalós, Bajai, Bartsch, Bernhart, Drescher, Éber, Grauaug, Hengl, Melles és sokan mások otthonaikban adtak helyet a kamarazenének, ahol ambiciózus bajai műkedvelők muzsikáltak.

Híres művészek is szerepeltek Baján, néhányan közülük: Reményi Ede és Liedl Ferenc hegedűművészek, Menter Sophie német zongoraművész, Popper Dávid csellóművész, Bartók Béla zeneszerző, zongoraművész és sokan mások.
Voltak a zene művelői között olyan bajaiak is, akik országos hírnévre tettek szert, mint például, Allaga Géza cimbalom- és csellóművész, Ditelján István zenei doktorátust szerző pap, zeneszerző és zongorista, Kodályné Schlésinger Emma zeneszerző, Melles Béla az Operaház hangversenymestere, Rózsavölgyi Márk a XIX. század hegedűvirtuóza.
A teljesség igénye nélkül említett mozzanatok érzékeltetik, hogy Baján adva volt a „talaj" a zenei élet kibontakozásához.
A múlt hagyományait követve iskolánk ma is szerves része, alkotó eleme Baja város kulturális- zenei életének.
Baja Város Önkormányzata és közintézményeinek rendezvényein (ünnepélyek, kulturális bemutatók, kiállítás megnyitók, jótékonysági hangversenyek) szívesen közreműködnek iskolánk szólistái, hangszeres kamaracsoportjai, zenekarai, néptáncosai.
Képző- és iparművészeti ág
Baja város képzőművészeti életének egyik legfontosabb időszaka a Rudnay Gyula által alapított művésztelep működése volt. Rudnay Gyula Kossuth-díjas festőművész, a budapesti Képzőművészeti Főiskola tanára vetette fel egy vidéki művésztelep gondolatát. Tanársegédje, a bajai születésű B. Mikli Ferenc javaslatára Baja várost választották a művésztelep színhelyéül. A város készségesen támogatta a kezdeményezést, biztosította az anyagi feltételeket, így Rudnayval együtt négy festőművész Bajára költözhetett és festőiskolát is indíthattak a tehetségek felkutatására. Mindez 1946-ban történt, a helyszín a belvárosi Vojnich-kúria volt.
A tanítványok sorából sok országosan elismert művész került ki, mint pl. Cs. Nagy András és Udvardi Erzsébet Derkovits-díjas festőművészek, valamint Weintrager Adolf, akinek a leánya, Weintrager Éva a Vizuális Iskola egyik alapító tagja volt.
A művésztelep és a festőiskola országos hírnévre emelkedett, többen utaztak Bajára az országból, hogy itt tanulhassanak. Rudnay halála után a művészetelep alkotóházzá, a festőiskola pedig képzőművészeti körré alakult Rudnay nevével, B. Mikli Ferenc vezetésével.
A Rudnay-kör és az alkotóház a Művelődési Központban kapott helyet, amikor a Vojnich-kúriába a Nagy István Képtár került. Az erdélyi származású Nagy István küzdelmes, vándorló életútjában Baja volt a végső menedék, itt telepedett le családjával élete utolsó hat esztendejére. Ezekben az években töretlen alkotókedvvel, hatalmas lendülettel készítette festményeit, pasztelljeit, közülük igen sok a teljes életművet tekintve is kiemelkedő jelentőségű.
Az előbbiekből kiderül, hogy városunkban sok évtizedes múltra tekint vissza a képzőművészet oktatása. A rendkívül értékes képzőművészeti örökség mellett munkánkat szűkebb régiónk, Észak-Bácska gazdag néprajzi és kézműves hagyományaira építjük. Iskolánk hiánypótló szerepet tölt be a helyi rajzoktatásban.

Célunk Baja és a környező falvak gyermekeinek vizuális nevelése, amelynek helyes rendszere hiányos a jelenlegi kötelező oktatásban. Nem művészek képzése a célunk, hanem egy egészséges látásmódra, vizuális érzékenységre, kifejezőképességre szeretnénk nevelni utódainkat. Ezért jelentős részt vállalunk a város kulturális életében – kiállítások rendezésével, a kiállítás-látogató közönség nevelésével, rendezvényeken, pályázatokon való részvételünkkel, és nem utolsó sorban az iskola művésztanárai egyéni alkotó-munkájukkal.
Országos illetve nemzetközi programok, biennálék szervezésével, bajai lebonyolításával igényes képzőművészeti kiállítások, előadások válnak elérhetővé a bajai közönség számára.

Növendékeink alkotásai évente több alkalommal is kiállításra kerülnek a város különböző helyszínein.

2.3 Az intézmény szerepe nemzetközi színtereken

Iskolánk nevelési- oktatási elvei közé tartozik, hogy növendékeink számára az adott lehetőségek kereti között biztosítsuk a sokoldalú tapasztalatcsere lehetőségét, ismereteik bővítését országhatáron túl is.
A nemzetközi kapcsolatok programjai minden esetben fakultatív jellegűek.

2.3.1 A zeneművészeti ág nemzetközi kapcsolatai

Partnerintézmény neve: Musik-und Kunstschule Unteres Remstal
Kapcsolatteremtés éve: 1995.
Partnerintézmény országa: Németország
Szakmai kapcsolatunk a Waiblingeni Zene- és Művészeti Iskola tanáraival és növendékeivel 1995. május 13-án egy közös hangversennyel kezdődött, melyet a Kis szerbtemplomban rendeztünk. Azóta több alkalommal szerepeltettük növendékeinket intézményeinkben.

Partnerintézmény neve: Művészeti Líceum, Marosvásárhely
Kapcsolatteremtés éve: 1998.
Partnerintézmény országa: Románia
Az 1998. áprilisától élő szakmai és emberi kapcsolatokat kívánjuk továbbfejleszteni a két intézmény között. Mostanáig több alkalommal tettünk kölcsönös látogatást egymás iskoláiban és adtunk rendszeresen közös hangversenyeket.

Partnerintézmény neve: Állami Zeneiskola Zombor
Kapcsolatteremtés éve: 2006.
Partnerintézmény országa: Szerbia
2006. decemberében került sor a bajai Liszt Ferenc Zeneiskola és a zombori Állami Zeneiskola kulturális kapcsolatának újrafelvételére (a hetvenes években kifejezetten élénk volt ez a kapcsolat) a városaink közötti együttműködési szerződés aláírásával párhuzamosan.

Partnerintézmény neve: Labini Művészeti Iskola
Kapcsolatteremtés éve: 2016
Partnerintézmény országa: Horvátország
A Baja testvérvárosában működő intézménnyel is szeretnénk hosszú távú, jól működő együttműködést kialakítani.

2.3.2 Képző- és iparművészeti ág nemzetközi kapcsolatai

A Vizuális Iskola országosan és nemzetközileg elismert szakmai műhely. Rendszeresen és eredményesen veszünk részt pályázatokon, kiállításokon, rendezvényeken. Kapcsolatot építünk magyar és határainkon túli művészeti iskolákkal, szervezetekkel. Ezt a gyakorlatot a jövőben is folytatni kívánjuk.

Oroszország – Szentpétervár – Nemzetközi Ökológia Ifjúsági Program – 1996-1997.	Cseretáborozás Külföldön szervezett alkotótábor
Horvátország – Zadar – Nukleus Művészeti Iskola – 1997-1998.	Külföldön szervezett alkotótábor
Erdély – Gyergyószárhegy – 1998.	Európai Regionális Konferencián kiállítóként képviseltük hazánkat
Skócia – Glasgow – INSEA – 1997. július 10.-14. Dánia – 1998-tól.	Városi szintű kapcsolat
Jugoszlávia – Zombor – Művészeti Iskola – 2001. Franciaország – Argentan – 2002-tól.	Szakmai látogatás Városi szintű kapcsolat
Románia- Marosvásárhely- Művészeti Líceum 2008-tól	Külföldön szervezett kiállítás, cserekapcsolat
Jugoszlávia – Novi Sad – 2003-tól.	Külföldön szervezett kiállítás, cserekapcsolat
Szerbia-Szabadka-Népkör 2010-től	Külföldön szervezett kiállítás, cserekapcsolat
Szlovénia-Osnovna Sola Sveti Jurij- Rogasovci 2016-tól	Szakmai látogatások

2.4 Hagyományaink

2.4.1 Zeneművészet

A kezdetektől élő iskolai hagyományrendszerünket megőrizzük, azt életben tartjuk, fejlesztjük, és újabb kezdeményezésekkel bővítjük.
Október elsején a „Zene Világnapját” a zeneiskolánk növendékhangversennyel, illetve vendég előadóművészek közreműködésével ünnepli.
Mikulás hangverseny – a zongora tanszak rendezvénye, melyen a legkisebb gyermekeket szerepeltetjük.
Karácsonyi hangverseny – tanárok és növendékek (elsősorban kamaraegyüttesek és zenekarok) bensőséges hangulatú programja.
A félévi iskolai növendékhangverseny - amelyen minden tanszak képviselteti magát. A szülők és érdeklődők képet kapnak gyermekük előmeneteléről, megismerkedhetnek az iskolában folyó szakmai munkával.
Zenei pályára, versenyekre készülő növendékeink előzetes meghallgatása az ország konzervatóriumaiban.
Tehetséggondozó kurzusok szervezése
Mesterkurzusokon való részvétel – a szervező intézmények külön felkérése alapján.
Konzervatóriumi, főiskolai, egyetemi művésztanárok hangversenyei, kurzusai
Művészeti Hét rendezvénysorozat
A zeneiskola tanárainak hangversenye
Nyílt nap – hangszerbemutatók óvodásoknak és kisiskolásoknak.
Zenei pályán továbbtanuló volt növendékeink hangversenye (évente)
Négy-hatkezes és Kétzongorás Tanulmányi Verseny (háromévente)
Fúvós-vonós Kamarazenei Találkozó (háromévente)

Vígh László Zeneiskolai Szolfézs- és Népdaléneklési Találkozó (háromévente)

2009-től kezdődően néhány év szünet után „Talentum” Bajai Hagyományőrző és Tehetséggondozó Művészeti Tábor néven újra megrendezzük a művészeti tábort.
A szakmai tábor célja, hogy a klasszikus és népzene, néptánc, valamint képző- és iparművészet iránt érdeklődő növendékek pihenés és kikapcsolódás mellett továbbfejlesszék a tanév során már megszerzett ismereteiket. A tábor munkájában rendszeresen részt vesznek iskolánk tanárai és tanulói is.
A hét folyamán érdekes és tanulságos szakmai programok, rendezvények várják a jelentkező diákokat.
A szakmai tábor kiállítással, bemutató hangversennyel, közös koncerttel zárul.
A kiemelkedő képességű zeneművészeti ág tanulói számára a „Talentum” Tábor keretein belül tehetséggondozó intenzív kurzust rendezünk művésztanárok vezetésével. A tanulók így lehetőséget kapnak tudásuk kibővítésére, felkészítő tanáraik a pedagógiai fejlődésre, módszertani ismereteik bővítésére. Mindezek nagy segítséget nyújtanak számukra a tanulmányi versenyekre, valamint a zenei pályára való felkészítésben.
A gyermekek tanulók biztonsága érdekében a szállítást vállaló cégtől írásos nyilatkozatot kérünk a gépjármű megfelelő műszaki állpotáról, este 23 és hajnal 4 óra között szállóshelyen pihenőt tartunk, a csoport vezetőjét ellátjuk megfelelő információkkal, valamint rendelkezésére bocsájtjuk a pontos utaslistát elérhetőségekkel.

2.4.2 Táncművészet

Táncosaink a helyi kulturális kínálatot színesítik műsoraikkal. Rendszeres résztvevői a városi kulturális programoknak (pl. alapítványi bálok) a városi- városrészi nagyrendezvényeknek (Halászléfőző népünnepély, Kiscsávolyi Szent György napi vigasságok) éppúgy, mint iskolai tanévnyitók és egyéb, az intézményünk által szervezett kulturális eseményeknek.
Karácsonyi műsor – Karácsony előtt ajándékműsorral kedveskednek a növendékek szüleinek és a művészeti iskolának helyet biztosító telephely iskola pedagógusainak.
Szakmai bemutató - A művészeti iskola tánctanszaka az éves anyagból összeállított szakmai bemutatót tart minden év májusában az érdeklődő szülők, diákok, pedagógusok számára.
Művészeti Hét rendezvénysorozat –táncházzal egybekötött népzene-néptánc bemutató.
Táncművészet Világnapja (április 29.)
„Talentum” Bajai Hagyományőrző és Tehetséggondozó Művészeti Tábor – néptánc kurzusa vendég művésztanárok közreműködésével.

2.4.3 Képző- és iparművészeti ág

Éves kiállítás a tanév indításakor - minden tanulónk szerepel legalább egy alkotással, ezen a kiállításon mutatjuk be az alkotótábor anyagát.
Zene világnapja alkalmából rendezett kiállítás - páros évben Marosvásárhelyen a Művészeti Líceumban, páratlan évben Baján a Bácskai Kultúrpalotában
Tematikus kiállítás a „Művészeti Hét” keretén belül
Növendék kiállítás a „Művészeti hét” programsorozat részeként, évente változó tematikával
Mestermunka kiállítás A 6. és 10. évfolyamos tanulók alkotásaiból, a művészeti alapvizsga részeként az EJF Gyakorló Iskola Galériájában
Egykori növendékek kiállítása 5 évenként a jubileumi években
„Víz-Jel” Diákalkotók Nemzetközi Grafikai Biennáléja a páros években, vándorkiállítások Magyarországon és külföldön
Országos Szakmai Találkozók az MZMSZ Képzőművészeti Tagozata szervezésében – előkészítésben, lebonyolításban való aktív részvétel
Tanulmányi kirándulások, nemzetközi és hazai művészeti tanulmányutak, alkotótáborok:

Alapfokú művészeti képzésünk szerves részét képezi már a kezdetektől fogva az évente megrendezett tanulmányi kirándulás, művészeti tanulmányút és a nyári alkotótábor.
A tanulmányi kirándulásokat különböző hazai múzeumokba, kiállításokra; képzőművészeti látnivalókra és programokra lehetőséget adó helyszínekre szervezzük. A művészettörténeti ismeretek elmélyítése érdekében növendékeinkkel rendszeresen megtekintjük a jelentősebb budapesti kiállításokat (Szépművészeti Múzeum, Nemzeti Galéria, Műcsarnok), de voltunk már pl. a kecskeméti Pannónia Filmstúdióban (rajzfilmkészítés) és a Pesti Színházban (díszlettervezés) is.
A művészeti tanulmányutakat művészeti, művészettörténeti szempontból jelentős külföldi látnivalók megtekintése céljából szervezzük. A Vizuális Iskola növendékeivel az évek során művészeti tanulmányút keretében bejártuk Olaszországot, Párizst, Provance-t, Bécset, Erdélyt, Kárpátalját, Vajdaságot, megtekintettük a Velencei Biennálét. A gyermekek tanulók biztonsága érdekében, a szervezést a szállítást vállaló cégtől írásos nyilatkozatot kérünk a gépjármű megfelelő műszaki állpotáról, este 23 és hajnal 4 óra között szüneteléshelyen pihenőt tartunk, az intézmény vezetőjét ellátjuk megfelelő információkkal, valamint rendelkezésére bocsájtjuk a pontos utaslistát elérhetőségekkel.
Az alkotótáborok az iskola alapítása óta szorosan kapcsolódnak az éves szakmai programunkhoz. 2009-től kezdődően a Talentum Tehetséggondozó és Hagyományőrző Művészeti Tábor képző- és iparművészeti programjaként szervezzük növendékeink számára a hagyományos „Vizus tábort".Az alkotótábori munka során tanulóink önálló, kreatív alkotómunkát végezhetnek. Az évenként választott új helyszín inspirálja, új ötletekkel gazdagítja alkotó készségeiket, fantáziájukat. Néhány emlékezetes tábori helyszínünk: Szálka, Egyházaskozár, Szabadkígyós, Mátrafüred, Bakonybél, Mátranovák, Bácskossuthfalva (Szerbia), Káptalanfüred, Sikonda, Szentgotthárd, Kárász, Hőgyész, Szanazug, stb. Az évközben megszokottól eltérően új közösségi keretekbe, vegyes korosztályú csoportokba szerveződve, megélhetik a különböző korosztályok együvé tartozását, valódi közösséggé kovácsolódását. A tábor programja kifejezetten az ifjúsági korosztály igényeihez igazodó, sajátos közösség fejlesztő és formáló, maradandó és egyedi értékeket teremtő, a város ifjúsági közéletére hatást gyakorló program. Célozza és elősegíti a közösségek együttműködését.

2.5 Eredményeink

2.5.1 Zeneművészet

Iskolánk jó hírnévnek örvend hazánkban és az országhatárokon túl is az eddigiekben elért eredmények, valamint a hangszeres, zenei képzés színvonalát tekintve. Az évek során a zeneiskola tanárai mindvégig kiemelkedő munkát végeztek, állhatatos munkájukkal sok kisgyermek számára nyitották meg a zene kapuit. Nagy hangsúlyt fektetnek a tehetséggondozásra, a növendékek általános zenei műveltségének és a hangszer szeretetének átadására.
A tehetséggondozás lehetővé teszi a zenei pályára való felkészülést, továbbtanulást. Tanszakaink igen eredményesen képviseltetik magukat nemzetközi, országos, regionális, megyei, és városi versenyeken, találkozókon. Természetesen nemcsak a versenyek résztvevői és a zenei pályán továbbtanulók színvonalas munkájára lehet büszke tanári karunk, hanem arra is, hogy a kedvtelésből, a lelkesen muzsikálók köréből jelentős azoknak a száma, akik középiskolás korukban is hűségesek maradnak iskolánkhoz.
Részvételünk nemzetközi, országos, területi szakmai fórumokon:
A Látássérült Fiatalok Országos „Lukin Lászlóné Horváth Eszter" Zenei Emlékverseny
Alapfokú Művészetoktatási Intézmények Országos Könnyűzenei Fesztiválja
Antonio Janigro Nemzetközi Gordonkaverseny
David Popper Nemzetközi Csellóverseny
Delley József emlékére rendezett Területi Zongoraetűd Verseny
Ferenczy György „Chopin" Zongoraverseny
Lubik Imre Országos Trombitaverseny
Mozart Tehetségkutató Zongoraverseny
Nemzetközi Gordonkaverseny
Országos Bartók Béla Zeneiskola Zongoraverseny

Országos Ferenczy György Zeneiskolai Zongoraverseny
Országos Friss Antal Gordonkaverseny
Országos Jeney Zoltán Fuvolaverseny Kaposvárott
Országos Koncz János Hegedűverseny
Országos Zeneiskolai Továbbképzős Verseny
Országos Zeneiskolai Zongoraverseny
Zathureczky Hegedűverseny

Díjak:
2006-ban Magyar Művészetoktatásért Plakett
2006-ban Bács-Kiskun Megye Művészeti Díj
2006. április 28-án A Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége és a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete által létrehozott szakmai Kuratórium iskolánknak a magyar művészeti nevelés és oktatás terén elért kiemelkedő eredményeiért a Magyar Művészetoktatásért Plakettet adományozta. A díj átadására 2006. április 28-án, Szekszárdon a Művészetek Házában, a Művészetoktatás Napja alkalmából rendezett díszünnepségen került sor.
2009-ben „Baja Város Kultúrájáért" kitüntető díj

2.5.2 Képző- és iparművészet

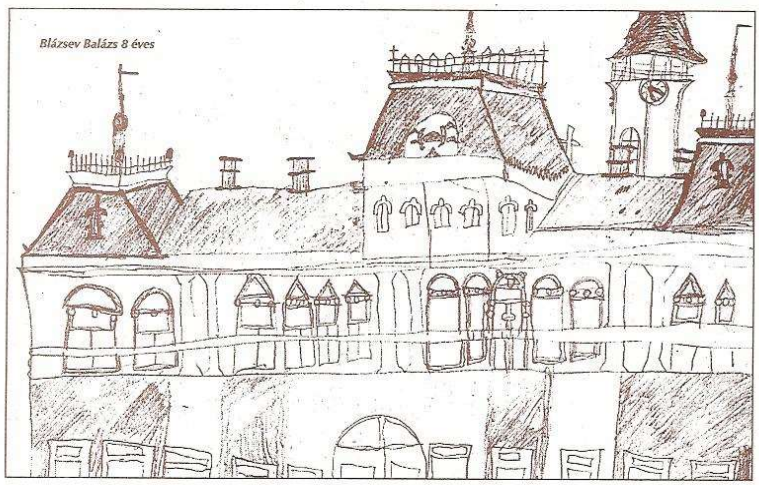
Részvételünk nemzetközi, országos szakmai fórumokon:
1997.Oroszország, Litvánia, Észtország önálló vándorkiállítás
1997. július 10-14. Glasgow INSEA Európai Regionális Konferencián kiállítóként szerepeltünk
1997. Zadar – Jugoszlávia kiállítás
2003. Novi Sad Művészeti Akadémia bemutatkozó kiállítás
2008-tól kétévente Marosvásárhely kiállítás
2011. márciusában Nemzetközi Tehetség Konferenciát rendeztek Budapesten a Történeti Múzeumban. Az épület aulájában 5 alapfokú művészetoktatási intézmény tanulóinak a képző- és iparművészeti alkotásai reprezentálták a hazai művészetoktatás színvonalát. Fontos szakmai elismerésnek tartjuk, hogy a mi intézményünk is bemutatkozhatott e jeles alkalomból egy nemzetközi szakmai fórumon.
2013. június. Az MZMSZ filmet készített a hazai művészetoktatásról. A film képző- és iparművészetről szóló részét két hazai művészeti iskolában forgatták. Ezen két kiválasztott iskola között szerepel a filmben a bajai Vizuális Iskola.
Interetno Nemzetközi Ex Libris Pályázat Szabadka
Nemzetközi Grafikai Biennále Torun - Lengyelország
Nemzetközi Képzőművészeti Pályázat Zánka
„Minden zöld minden kék" Nemzetközi Képzőművészeti Biennále: Torun-Lengyelország
Országos Festészetverseny
Országos Grafikai Verseny
Országos Szobrászat és Kerámia Verseny

Díjak:
1998-ban Bács-Kiskun Megye Művészeti Díja
2005-ben Éber Sándor-Díj a Vizuális Iskola Kollektívája részére

2.6 Intézményi jövőkép

A jövőben is szeretnénk megőrizni és erősíteni iskolánk létjogosultságát, szakmai hírnevét, mely biztosíték a jelenlegi és a jövőben beiratkozni szándékozó növendékek számára.
Feladatunk a kölcsönös bizalom fenntartása a szülőkkel, a fenntartóval, iskolánk partnerintézményeivel és a művészeti nevelés és oktatás iránt elkötelezettekkel.

Célunk:
A tanulóink iskolánkhoz való kötödésének erősítése.
Annak elősegítése, hogy intézményünk megfelelő rangú, egyéni arculattal rendelkező, elismert iskolája legyen városunkban.
Olyan légkör megteremtése az iskolában, ahol a tanulók otthon érezhetik magukat.
A tanulók teljes személyiségének fejlesztése, korszerű ismereteik, készségeik, képességeik kialakítása és bővítése.
Stabil értékrend közvetítése diákjainknak, amelyben kiemelt hangsúlyt kapnak az alapkészségek és a tanulási képességek fejlesztése, a tehetségek kibontakozása és fejlesztése, a művészetek iránti fogékonyság erősítése.
Szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedék nevelése a ránk bízott gyermekekből.
Széles kínálat biztosítása, minőségi munka végzése, amely magában foglalja a tehetségek gondozását.
A szociális hátránnyal, sajátos nevelést igénylő, vagy beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő gyerekek hátránykompenzációjának segítése.
Az esztétikus, korszerű nevelési-oktatási környezet megteremtése és annak biztonságos működése, a tárgyi feltételek javítása.
Az intézmény partnereinek folyamatos figyelése, elvárásaik, elégedettségük rendszeres mérése (Szülői Szervezet, DÖK).
Folyamatos részvétel városunk életében.
Szakmai eredményeinkkel hozzájáruljunk Baja város hírnevének öregbítéséhez.
Iskolánk infrastrukturális fejlesztésével, iskolaépületünk bővítésével új fejezetét kezdhetné a zökkenőmentes nevelő-oktató minőségi munka.

Udvardi Vizuális Iskola növendékeinek Baja című kiállítása

3. Az iskola személyi és tárgyi feltételei

3.1 Személyi feltételek

A Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai álláshelyek száma 31 - 24 álláshely zeneművészeti ágban, 1 álláshellyel rendelkezik a néptánc tanszak, 6 státusza van a képző- és iparművészetnek.
Az iskola szaktanári ellátottsága jó. Célunk a stabil tantestület megtartása, tehetséges szakemberek megnyerése iskolánk és városunk részére. Tanítványaink szakmai fejlődésének zökkenőmentessége úgy lenne biztosított, ha nagy tudású és ambiciózus szakemberek kezeiben haladnának a kezdetektől a tanulmányaik befejezéséig.
Az iskola vezetését az intézményvezető a vezetőséggel látja el, melynek tagjai: a két intézményvezető-helyettes, és a tanszakvezetők.
A két iskolatitkár, mint a nevelőtestület tagjai, az intézményvezető és az intézményvezető-helyettesek közvetlen munkatársaként elvégzik az intézmény adminisztrációs teendőit.
Az iskola tisztaságáról, az udvar rendezettségéről a technikai munkatársak és a portás gondoskodik.
A dolgozók munkaköri leírásai az SZMSZ mellékletében vannak feltüntetve.

Iskolavezetés:
Intézményvezető
Intézményvezető-helyettes (zeneiskola)
Intézményvezető-helyettes (VIZU)
Billentyűs tanszakvezető
Fúvós tanszakvezető
Képző- és iparművészet tanszakvezető
Vonós tanszakvezető
Zeneismeret tanszakvezető
Munkatársak
Billentyűs tanszak: tanszakvezető, zongoratanárok, orgonatanár, valamint egy szintetizátoroktató.
Magánénektanárunk is a billentyűs tanszakhoz csatlakozik.
Vonós tanszak: hegedűtanárok és egy gordonkatanár tanít, valamint a néptánctanár
Fúvós tanszak: a tanszakon ütő, réz- és fafúvós, tanárok oktatnak
Zeneismeret tanszak: kinevezettés óraadó kollégák látják el az elméleti tárgyak oktatását
Képző- és iparművészeti tanszak: főállású kollégák és egy óraadó tanítja a képzőművészeti tárgyakat.
Technikai dolgozók: két iskolatitkár, két jelmeztáros fél állásban, két takarító, portás.

3.2 Tárgyi feltételek

3.2.1 Épület – székhely (Dózsa Gy. út 18.)

A főút mellett elhelyezkedő iskolaépületünk két szintjén 13 tanterem, 70 főt befogadó kamaraterem, 2 irodahelyiség, 1 könyvtár (kottatár), 1 tároló helyiség, valamint szintenként két-két mellékhelyiség áll rendelkezésünkre. Parkosított udvar, az épület alatt pedig pince található.

Tantermek száma: 14

- házi hangversenyek lebonyolítására alkalmas kamaraterem	- 1 db
- szolfézsterem	- 1 db
- zongoraterem	- 6 db
- vonós szaktanterem	- 2 db
- fúvós szaktanterem	- 2 db
- ütő tanterem	- 1 db
- zenekari próbaterem	- 1 db

Irodák:
- intézményvezetői,
- titkárság
- intézményvezető-helyettesi (könyvtár, kottatár, pénztár)
Kiszolgáló helyiségek: tároló, porta, teakonyha, előcsarnok
Iskolaudvar

3.2.2. Épület – VIZU (Deák Ferenc u. 8.)

Tantermek száma: 6
1-es tanterem: grafikai prés
2-es tanterem: grafikai prés
3-as tanterem: grafikai prés
4-es tanterem: tűzzománc égető kemence
5-ös tanterem: tűzzománc égető kemence
6-os tanterem: grafikai prés

Kazánház: kerámia égető kemence
Raktár 1.: archív anyag tárolására raktárhelyiség
Raktár 2.: agyag tárolására szolgáló raktár
1 könyvtárhelyiség
1 iroda
Mellékhelyiségek

3.2.3 Nevelő- oktató munkát segítő eszközök:

A feltételeket a 20/2012 EMMI rendelet határozza meg.
Ahhoz, hogy a zeneiskola művészetoktatása továbbra is magas színvonalon működjön és fejlődjön, szükséges, hogy az eszközök is lépést tartsanak a minőségi követelményekkel.
A csellók, és hegedűk állagának megóvását fokozatos felújításokkal kell megoldani, és ez által biztosítani a vonós tanszak folyamatos munkáját.
A fúvós tanszakra ugyanezen feladatok megoldása vár.
A tantermekben a bútorzatok (asztal, szék, szekrény) a követelményeknek megfelelően rendelkezésekre állnak.

ZENEMŰVÉSZET

	A	B	C
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
	Helyiségek		
	egyéni és kiscsoportos órák tanterme	a tanszakok és a tanulók létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott egyéni és kiscsoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	a fúvós és az ütőhangszerek, a jazz-zene és az elektro-akusztikus oktatására használt helyiségek hangszigetelése, valamint az alapvető akusztikai szempontok figyelembevétele szükséges; 100 tanulónként min. 4 terem
	csoportos órák, együttesek tanterme, próbaterme	a csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	a zenekar, kamarazene, helyiségei közös hasznosításúak is lehetnek; 100 tanulónként min. 2 terem
	hangversenyterem csatlakozó helyiségekkel	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	figyelembe vehető más célra létesített (többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított), nagyméretű terem is, amennyiben a hangversenyterem funkciójának megfelel
Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei			
	Egyéni órák, kiscsoportos órák, tanterme		
	tanári asztal	1	
	tanári szék	1	
	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	életkornak megfelelő méretben, mozgáskorlátozottak és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; gyengénlátóknál szükség szerint egyéni megvilágítási lehetőséggel; a

			mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval
	szekrény	tantermenként 1	
	zongora vagy pianínó	tantermenként 1	legalább egy tanteremben 2 zongora vagy pianínó
	zongoraszék	tantermenként 1	zongoratermekben 2
	kottatartó állvány	tantermenként 2	
	metronóm	tantermenként 1	
	CD lejátszó	100 tanulónként 1	Hordozható
	álló tükör	tantermenként 1	a fúvós, vonós, ütős és magánének tanszakok termeiben
	tanított hangszer, tanulói használatra	az adott hangszert tanulók 30%-ának megfelelő számban iskolánként	kivéve a zongora, orgona, valamint a mérete és súlya alapján kézi szállításra nem alkalmas hangszerek (vonós hangszerek esetében elsősorban a kisebb méretű tanulóhangszerek; furulyánál 25 tanulóként 1 garnitúra)
	tanított hangszer	hangszerfajtánként 1	tanári használatra
	hangszertartozékok	tanárok létszáma szerint 1 garnitúra évente	húr, vonószőr, nád, stb.
	Hangfelvevő eszköz	100 tanulónként 1	
	párologtató	tantermenként 1	szükség szerint
	Csoportos órák, együttesek tanterme		
	tanári asztal	1	
	tanári szék	1	
	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	életkornak megfelelő méretben, mozgáskorlátozottak és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; gyengénlátóknál szükség szerint egyéni megvilágítási lehetőséggel; a mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval
	ötvonalas tábla, ötvonalas nyitható tábla, mágneses tábla	választás szerint tantermenként 1	elméleti, csoportos órák helyiségébe
	DVD lejátszó, televízió	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
	számítógép, perifériákkal	elméleti órák helyiségeibe 1.	DVD író-olvasó, hangfalakkal, kottagrafikus, készségfejlesztő szoftverekkel – lehetőleg internet elérhetőséggel és nyomtatási lehetőséggel
	nyomtató	200 tanulónként 1	
	szekrény	tantermenként 1	
	zongora vagy pianínó	tantermenként 1	
	zongoraszék	tantermenként 1	

	lábzsámoly	tantermenként 1	
	zenekari pultok	iskolánként (székhelyen és telephelyen) az együttesek létszámának figyelembevételével	együttesek helyiségébe
	metronom	tantermenként 1	
	párologtató	tantermenként 1	szükség szerint
	hangversenyterem (csatlakozó helyiségekkel)		
	szék	a terem befogadóképessége szerint	
	zongora	1	
	zongoraszék	1	
	zenekari pultok	az együttesek létszámának figyelembevételével	
	énekkari dobogó	iskolánként (székhelyen)	amennyiben az iskolában kórus tantárgy oktatása folyik
	alapvető színpadi világítástechnikai és akusztikai berendezések	1	mikrofonok, erősítő, keverő, hangfalak, stb; reflektorok (lehetőleg szabályozható)
	hangológép	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	

Az iskolai könyvtár (kottatár, lemeztár) az intézménynek szerves része, állományának mennyiségét és összetételét a lehetőségekhez mérten állandóan fejleszteni kell.
Célunk a fő gyűjtőkörünkbe tartozó minden olyan dokumentum, hangzó zenei anyag biztosítása, archiválása, amely a zenei műveltségi területek tervei alapján a tanulás- tanítás folyamatában dominánsak.
Pályázati úton az elmúlt években folyamatosan gyarapítottuk a kották, a könyvek, a CD-k és egyéb hangzóanyagok számát. A továbbiakban is minden igyekezetünkkel szeretnénk fejleszteni kottatárunkat.
Ugyancsak pályázat segítségével sikerült kottatárunkba olyan technikai berendezést elhelyezni, mellyel korszerűsítettük a nyilvántartást, valamint a kívánt hanghordozók (LP, CD) a helyszínen meghallgathatók és tanulmányozhatók.
A rendezvényeink archiválása céljából videó kamerával, hangfelvevő berendezéssel, mikrofonokkal, digitalizáló készülékkel is rendelkezünk.
A könyvtár-kottatár kezelése adminisztrációs munkatárs közreműködésével történik, a nyitvatartási idő megjelölésével.
A könyvtár- kottatár kölcsönzési szabályzata az SZMSZ mellékletekét, valamint Házirend pontjaiban szerepel.

3.2.4 Táncművészeti ág

A néptánc tanszak működésének telephelye: 6500 Baja, Malom utca 15.
A tanszakhoz a telephelyen 2007-óta 2 helyiség tartozik:
Néptánc oktatás céljára kialakított tanterem (tükörrel, korláttal),
A feladatot ellátó pedagógus irodája.

	A	B	C

1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
2.	Helyiségek		
3.	tanterem	a csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	más művészeti ágakkal, tanszakokkal közös helyiségként is kialakítható, ha a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi
4.	táncterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	figyelembe vehető más célra létesített, de funkciójának megfelelő, a többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított nagyméretű terem is
5.	tanári öltöző, tusoló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	
6.	tanulói öltöző, tusoló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	
7.	kellék- és jelmeztár vagy kellék- és jelmeztároló	iskolánként 1	jelmezek, viseletek számára
8.	Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei		
9.	Tanterem		
10.	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	
11.	tanári asztal, szék	tantermenként 1	
12.	eszköztároló szekrény	tantermenként 1	
13.	Tábla, vagy flipchart	tantermenként 1	elméleti órák helyiségébe
14.	CD lejátszó	tánctermenként 1	
15.	televízió, digitális kamera, DVD lejátszó	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
16.	szeméttároló	helyiségenként 1	
17.	Táncterem		a tanszaknak megfelelő burkolattal (fapadlózat, laminált padlózat, sportpadló, fapadlózat balett-szőnyegborítással)
18.	Zongora, pianínó, vagy elektromos zongora	1	Korrepetítor alkalmazása esetén
19.	zongoraszék		korrepetítor alkalmazása esetén
20.	rögzített, vagy mobil tükör		

21.	Rögzített, vagy mozgatható balett rudak	tanulók létszámának figyelembevételével	a tanulók kora szerinti magasságba függesztve, a balett tanszakon
22.	Jelmezek, viseletek, kellékek	iskolánként	a tanított tanszakoknak és a tanulói létszámnak megfelelően

3.2.5 Képző- és iparművészeti ág

A Pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét a 20/2012 EMMI rendelet határozza meg.

	A	B	C
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés
2.	Műhely (a vizuális alapozó gyakorlatok, vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai és a tanszaki műhelygyakorlat termei)	6 műhelytanterem (a vizuális alapozó gyakorlatok, a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, a rajz-festés-mintázás tantárgyak és a tanszaki műhelygyakorlat azonos teremben is megtarthatók.)	a műhelyterem igénye: jól szellőztethető, fűthető, megfelelő természetes és mesterséges fényviszonyt biztosító, sötétíthető, amelynek alapterülete tanulónként legalább 1,5–2 m2
3.	Valamennyi tanszak és a kötelező közös tantárgyak alapvető eszközei (a vizuális alapozó gyakorlatok, vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai tantárgyak)		
4.	Projektor vagy diavetítő	2	
5.	Tanári laptop	3	
6.	Videó-felvevő	1 (székhelyen)	
7.	Fényképezőgép	1	
8.	Fénymásoló	1 (bérelt)	
9.	Szkenner	1	
10.	Égetőkemence	4	
11.	Grafikai prés	5	legalább A/3-as méret lehúzására alkalmas méretű
12.	Mobilizálható installáció	iskolánként 1	
13.	Archívum	1 iskolánként székhelyen az éves munkát bemutató anyag, eredeti vagy digitálisan archivált tanulómunkákból	az eredeti tanulómunkák tárolására, illetve digitális archívum
14.	Tanulói asztal, szék	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	

15.	Zárható tároló szekrény	termenként 1	
16.	Szárító-tároló polc	7	
17.	Mobil lámpa	3	
18.	Rajztábla A/2 – A/3 méretben	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
19.	Elektromos főzőlap	1	
20.	Festékfőző-keverő edények	a szükséges mennyiségben rendelkezésre áll	
21.	Vasaló	1	
22.	Varrógép	1 alapítványi	
23.	Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell vagy zsírkréta, tus, karctű	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
24.	Gumihenger	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
25.	Különböző papírok, kartonok	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
26.	Festő eszközök: ecsetek, vizes edény, vízfesték, tempera, spaklik, kések	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
27.	Mintázó eszközök, mintázó fák	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
28.	Konstruáló eszközök: olló, snitzer, ragasztószalag, rögzítőeszközök	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
29.	Kézi szerszámok: kalapács, fogó, ár, fűrész, véső, kés, reszelő, drótkefe	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő arányban	
30.	Mérőeszközök: vonalzó vagy szalagmérce	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő arányban	
31.	Gyűjtött tárgyak, modellek, drapériák (tanulmánymunkákhoz)	az egyidejűleg foglalkoztatott csoportlétszámok figyelembevételével	
32.	Szemléltető anyag: képek, könyvek, CD, DVD)	a foglalkozások szükséglete szerint	
33.	Grafika és festészet tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a		

	kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)		
34.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
35.	Rajztábla	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	alapfokon A/3, továbbképzőben A/2 méretben
36.	Festőállvány	14	továbbképző évfolyamokon
37.	Festőalapok: farost táblák, vásznak, kartonok	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	továbbképző évfolyamokon
38.	Linómetsző készlet	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	alapfok 4. évfolyamtól
39.	Kormozó eszköz	műhelyenként 1	alapfok 4. évfolyamtól
40.	Lemezfogó	műhelyenként 1	alapfok 4. évfolyamtól
41.	Grafikai lapok: kartonok, papírok, linó, fém vagy műanyaglap	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
42.	Grafikai anyagok: linó festék, szitafesték	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
43.	Zárható vegyszertároló	1	veszélyes anyagok használata esetén
44.	Szobrászat és kerámia tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)		
45.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
46.	Mintázó állvány	1	továbbképző évfolyamokon
47.	Mintázó eszközök, segédeszközök: mintázófa, mintázó gyűrű, ecset, edény, fólia	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
48.	Gipszező kéziszerszámok, gipszkeverő, gipszvéső	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
49.	Gipszforma készítő alap- és segédanyagok	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
50.	Kéziszerszámok: különböző kalapácsok, fűrészek, ráspolyok, reszelők, kézi gyaluk, vésők, fogók, pillanatszorítók	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	

51.	Mérőeszközök: vonalzó, derékszögű vonalzó, tolómérce	a helyi tantervnek megfelelően a csoportlétszámok figyelembevételével	
52.	Szobrászati alapanyagok: fa, agyag, gipsz, papír, fém, műanyag, textil	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
53.	Fazekaskorong	2	
54.	Agyagnyújtó prés-agyagnyújtó eszköz	0	
55.	Mázazó eszközök: merőkanál, mázszűrő, műanyag edények	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
56.	Mérőeszközök mázkészítéshez	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
57.	Kézikorong-forgókorong	4+2 alapítványi	
58.	Díszítő eszközök: íróka, kaparó-véső fémkés, festőecset, festékszóró, polírozó eszköz	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
59.	Korongolási segédeszközök: fa- és gumiprofilok bőrszalag	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
60.	Különböző kerámia alapanyagok, mázak, kerámia festékek, engobeok	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
61.	Égetőkemence	1	
62.	Zárható vegyszertároló	1	veszélyes anyagok használata esetén
63.	Textil– és bőrműves tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)		
64.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
65.	Nyüsttel ellátott szövőállvány vagy szövőkeret	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	
66.	Varrógép	1	
67.	Madzag vagy szalagszövő	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
68.	Viaszoló ecset vagy batikpipa	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
69.	Teregető állvány	1	
70.	Festékező kád	1	

71.	Anyagalakító és díszítő eszközök: tű, hurkoló és kötő eszközök	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
72.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas anyagok: textilek, fonalak, gyapjú	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
73.	Gumilap	0	
74.	Varrópad	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
75.	Vékonyító gép	0	
76.	Bőrműves kéziszerszámok: ár, bőrlyukasztó, bőrvágó kés	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
77.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas anyagok: puha és kemény bőrök	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
78.	Zárható vegyszertároló	1	veszélyes anyagok használata esetén
79.	Fém– és zománcműves tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)		
80.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
81.	Zománcégető kemence	3	
82.	Zománcégetési segédeszköz: berakó lap, villa, kesztyű, szemüveg	műhelyenként 2-2	
83.	Állványos fúrógép	1	
84.	Segédeszközök: sikattyú, szorító, szerszámsatu forrasztópáka	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
85.	Mérőeszközök: subler, körző, szögmérő, súlymérő	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
86.	Fémmegmunkáló kézi szerszámok: fogó, pillanatszorító, lemezvágó olló, fémlyukasztó, pontozó, harapó-, csípő-, kúpos- és laposfogó, fémfűrész, lombfűrész, reszelő, tűreszelő, kalapács, véső, beütő és cizellőr szerszám, fém kefe, csiszolóvászon	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
87.	Zománcozó eszközök: spatula, csipesz, tű	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
88.	Dörzscsésze	10	

89.	Vegyszeres tálak	3	
90.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas anyagok: fémhuzalok, fémlemezek	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
91.	Huzalhenger	iskolánként 1	továbbképző évfolyamokon
92.	Különböző funkciójú tűzzománcozott tárgyak készítésére alkalmas anyagok: lealapozott fémlapok, rézlemez, zománciszap, ékszer zománc	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
93.	Zárható vegyszertároló szekrény	1	veszélyes anyagok alkalmazása esetén
108.	Környezet– és kézműveskultúra tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)		
109.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
110.	Varrógép	1	
111.	Festékező és áztató kád	1	
112.	Szövőállvány, vagy szövőkeret, madzag, szalag vagy gyöngyszövő	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
113.	Bőrlyukasztó	1	
114.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas anyagok: gyapjú, fonal, textil, agyag, papír, gipsz, fa, bőr, vessző	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
115.	Famegmunkáló eszközök: faragó eszközök, véső, reszelő	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
116.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas faanyagok, ragasztók, konzerváló anyagok	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
117.	Ragasztó pisztoly	2	
118.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas kartonok, papír, fa és műanyaglapok	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
119.	Zárható vegyszertároló	1	veszélyes anyagok használata esetén

4. Az intézmény működése

4.1 Az iskola irányítási rendszere

Szervezetét, működési elveit, az iskolavezetésen belül a feladatmegosztás formáit és gyakorlatát az iskola SZMSZ -e tartalmazza.
Az intézményvezető, az intézményvezető helyettesek, valamint a tanszakvezetők alkotják az iskolavezetést.
A havonta ülésező iskolavezetés megbeszéli az aktualitásokat. Az intézményvezető helyettesek, a tanszakvezetők, a tanárok és a nem pedagógus alkalmazottak munkájukat a „Munkaköri leírás" alapján végzik.

4.1.1 A pedagógusok alapvető felelősségei, feladatai

Zeneművészeti ág
A nevelési, illetve pedagógiai program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés és tanítási módszereit megválasztva, a tanórát magas színvonalon megtartja.
Nevelő és oktató tevékenysége keretében gondoskodik a tanuló testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről.
Figyelembe veszi a tanuló egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.
A tantárgyfelosztás szerinti órák mellett, a kötelező 40 órás munkahét teljesítése, (tanórára való felkészülés, gyakorlás, repertoár-gazdagítás, zenepedagógiai ismeretek fejlesztése, adminisztráció stb.), időben történő adminisztrálása.
KRÉTA digiális napló, ellenőrzők, tanulói nyilvántartások pontos vezetése, törzskönyvek, bizonyítványok gondos kitöltése.
Figyelemmel kíséri a tanuló kötelező tantárgy látogatását, előmenetelét.
Hó végén értékeli a növendék munkáját, arról a szülőket az ellenőrzőn keresztül tájékoztatja.
A szülőket, a tanulókat érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatja, kérdéseikre, javaslataikra érdemi választ ad.
A gyermekek, tanulók és szülők emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja, a személyiségi jogukat érintő információkat bizalommal kezeli.
Órarend változását két munkanapon belül jelzi az intézményvezetés felé.
A tanítás megkezdése előtt legkésőbb 10 perccel a munkahelyén megjelenik.
A tanár hibájából elmaradt tanórákról nyilvántartást vezet. A pótlás időpontját az iskolavezetéssel és a növendékekkel egyezteti. A pótlás nem történhet más tanórák rovására.
Tanítás után a taneszközeit, hangszerét rendbe teszi.
Az iskolában működő valamelyik szakmai munkaközösségnek - hangszerétől függően - tagja.
Szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzésben való részvétel útján gyarapítja.
Tapasztalatairól, munkájáról rendszeresen tájékoztatja kollégáit, eredményeiről félévente írásban beszámol a tanszakvezetőnek.
Kötelezően részt vesz tanszaka munkájában, tanácskozásán, távolmaradását indokolja.
Aktívan részt vállal iskolai rendezvényeken, a nevelőtestületi megbeszéléseken.
Értekezleten pontosan megjelenik, és fegyelmezett közreműködésével segíti a tantestület munkáját.
Az értesítéseket figyelemmel kíséri az ott jelzett határidőket pontosan betartja.
„ B" tagozatos meghallgatásra növendékeit felkészíti (amennyiben van).
Év végi vizsgákra, egyéb meghallgatásokra tanulóit felkészíti.
Növendékeit iskolán kívüli rendezvényeken - lehetőség szerint - szerepelteti.
Félévente növendékhangversenyen mutatja be a szülőknek és kollégáknak munkája eredményét.
Figyelemmel kíséri a szakmával kapcsolatos helyi, regionális és országos versenyeket.

Munkájával hozzájárul iskolánk jó hírnevének öregbítéséhez.
Figyelemmel kíséri és óvja iskolánk média- és hangszerállományának állapotát, a javítások szükségességéről és a beszerzési igényeiről tájékoztatja az iskola vezetését. Tanév végén a kikölcsönzött készlettel kötelezően elszámol.
Feladatain túlmenően eseti feladatok elvégzésére is kaphat megbízást, melyet az intézményvezető rendel el.
A fenti feladatok többszöri elmulasztása esetén fegyelmi felelősség terheli.
A heti kötelező óraszáma 22-26, (köznevelési törvény 62.§), ezen felül a kötött munkaidőben, 8-12 órában egyéb az iskola működésével kapcsolatos feladatok elvégzésére is kötelezhető.
Köteles az iskola éves munkatervében szereplő rábízott feladatokat maradéktalanul ellátni.

Az éves szabadságot csak a tanítási szünetek idején veheti ki. Rendkívüli esetekben történő távolmaradását az iskola intézményvezetőjével köteles egyeztetni.

Táncművészeti ág:
Megtervezi, szervezi és irányítja az alapfokú néptánc-oktatással kapcsolatos rövid-, közép-, és hosszú-távú teendőket.
Irányítja és koordinálja a néptánc-oktatással kapcsolatos dokumentumok (SZMSZ vonatkozó fejezetei, PEPO, Helyi tanterv) elkészítését, karbantartását és fejlesztését, illetve részt vesz ezekben a tevékenységekben.
KRÉTA digitális napló és más adminisztrációs feladatok – törzskönyv, bizonyítvány, tájékoztató füzet – vezetése.
Javaslatot tesz a néptánc-oktatással kapcsolatos pályázatok és projektek elkészítésére, illetve irányítja és részt is vesz a kidolgozásukban.
A néptánc-oktatással kapcsolatos tudását naprakész állapotban tartja.
Minden, a néptánc-oktatással kapcsolatos fontosabb -intézményi érdeket érintő- kérdésben konzultál az intézmény vezetőjével.
A heti kötelező óraszáma 22-26, (köznevelési törvény 62.§)- ezen felül a kötött munkaidőben, 8-12 órában egyéb az iskola működésével kapcsolatos feladatok elvégzésére is kötelezhető.
Köteles az iskola éves munkatervében szereplő rábízott feladatokat maradéktalanul ellátni.

Az éves szabadságot csak a tanítási szünetek idején veheti ki. Rendkívüli esetekben történő távolmaradását az iskola vezetőjével köteles egyeztetni.

Képző- és iparművészeti ág:
Szaktanárként a munkaközösség tagja. A központi tanterv és a pedagógiai program helyi tanterve alapján elkészíti egyéni tanmenetét.
Az órarend alapján ráeső tanórákat magas szakmai színvonalon tartja meg, nevelési programjával biztosítja a rábízott tanulók képességeinek minél teljesebb kibontakozását, a tanulócsoportok közösséggé fejlődését.
KRÉTA digitális napló és más adminisztrációs feladatok – törzskönyv, bizonyítvány, tájékoztató füzet – vezetése.
Rendszeresen értékeli, ellenőrzi a tanulók tanulmányi teljesítményét. A félévi és tanévvégi eredményekről a szülőket – félévi értesítőben, illetve bizonyítványban – értesíti.
A tanulók, szülők személyiségjogait érintő információkat őrzi, egyéb esetben a közalkalmazotti törvényben foglaltak szerint jár el.
A szakmai anyagok felhasználásával takarékosan gazdálkodik. Az audiovizuális, számítástechnikai és oktatást segítő (írásvetítő, diavetítő, episzkóp stb.) eszközöket saját felelősségére használja, ezek csak a jelenlétében bocsáthatók a tanulók rendelkezésére.
Részt vesz a nevelőtestület értekezletein, ahol véleményezési és határozati jogát gyakorolja.
A csoportjába járó tanulók és azok szüleinek tájékoztatása az iskola aktuális programjairól és a tanulói jogviszonnyal kapcsolatos adminisztrációs és egyéb feladatokról (térítési díj, beiratkozás, kirándulás, tábor stb.).

Felelős az általa használt terem rendjéért.
A heti kötelező óraszáma 22-26, (köznevelési törvény 62.§)- ezen felül a kötött munkaidőben, 8-12 órában egyéb az iskola működésével kapcsolatos feladatok elvégzésére is kötelezhető.
Köteles az iskola éves munkatervében szereplő rábízott feladatokat maradéktalanul ellátni.

Az éves szabadságot csak a tanítási szünetek idején veheti ki. Rendkívüli esetekben történő távolmaradását az iskola vezetőjével köteles egyeztetni.

4.2 A tanulói jogviszony létesítése, megszűnése

4.2.1 A tanulói jogviszony létesítése

Óvodás korú gyermekek a betöltött 6. életévtől kezdhetik meg térítési díj fizetés mellett tanulmányaikat a csoportos előképző első évfolyamán, hangszeren. A 6 év alatti tanulók tandíj fizetés ellenében vehetik igénybe az alapfokú művészeti oktatás szolgáltatásait. A tanulói jogviszony a beiratkozással jön létre. A növendékeknek minden tanév végén újra nyilatkozniuk kell arról, hogy a tanulmányaikat folytatni kívánják. Az új növendékek beiratkozását megelőzi a nyilvánosan meghirdetett felvételi meghallgatás. A felvételi meghallgatáskor a jelentkező (szülő v. jelentkező) jelentkezési lapon rögzíti adatait.
A felvételi meghallgatáson illetve ismerkedéseken a jelentkező zenei adottságainak, képességeinek, valamint a képi ábrázolás, rajzi készség felmérése történik az alábbiak szerint: daléneklés, ritmus- és hallásgyakorlatok alkalmazásával, illetve otthonról hozott rajzok értékelésével. A felsoroltak mellett a gyermek alkati alkalmasságát is figyelemmel kísérjük.

A felvételi meghallgatást és felvételi ismerkedést háromtagú felvételi bizottság (lehetőség szerint három különböző szakos tanár) állapítja meg, az eredményt pontozással összesíti és rangsorolja, ezt követően javaslatot tesz a gyermek felvételére.
Az intézményvezető a szabad férőhelyek mértékéig a pontszámok csökkenő értéke felé haladva veszi fel a jelentkezőket.
A helyhiány miatt elutasított jelentkezők az iskolához benyújtott, de a város jegyzőjének címzett fellebbezéssel élhetnek. A második és annál magasabb évfolyamra felvételt nyert tanuló az alsóbb évfolyamok követelményeiből különbözeti vizsgát köteles tenni.

A régi növendékek tanév végén adataik újraegyeztetésével jelzik az iskola felé tanulói jogviszonyuk folyamatosságát.
Feltétele: érvényes év végi vizsga letétele, a térítési díj befizetési kötelezettség teljesítése.
Pótvizsga lehetséges indokolt esetben (hosszantartó egészségügyi okból való távolmaradás, vagy egyéb, melyet a szülő indokol).

A más művészeti iskolából érvényes bizonyítvánnyal jelentkező tanulót lehetőségeink szerint beiskolázzuk, figyelembe véve az addig elért művészeti iskolai tanulmányi átlagát.

Szülői nyilatkozat szükséges:

a más művészeti iskolában, illetve iskolánk több tanszakán, művészeti ágán fennálló (vagy nem fennálló) tanulói jogviszony létesítéséről, (a tanév első hetében, beiratkozáskor, melyet a szaktanárhoz vagy az iskolatitkárhoz eljuttat.),

a szülő írásban vállalja az iskolától kölcsönzött (nagyobb értékű) hangszerek használati díjának (differenciált) megfizetését,

4.2.2 A tanulói jogviszony megszűnése

A tanév végén megszűnik a tanulói jogviszonya annak a növendéknek, aki

- a művészeti iskolai továbbképző osztályait sikeresen elvégezte,
- az alapfokú osztályokat elvégezte és eredményes felvételi vizsgát tett művészeti szakközépiskolába,
- az alapfokú osztályokat elvégezte, és nem kíván továbbképzőbe lépni,
- az adott évfolyamot elvégezte, és a következő tanévre nem iratkozik be.
- tanuló tanév közben vagy a tanév végén kimarad (írásbeli nyilatkozat szükséges)

Az új tanévre nem iratkozhat be az a tanuló,

aki elégtelen osztályzatot kapott és a pótvizsgát nem teszi le,
akinek az iskolával szemben tartozása van (térítési díj, kölcsönzött hangszer, kotta).

Tanév közben megszűnik a tanulói jogviszonya annak növendéknek, aki

- 10 igazolatlan mulasztást vétett, és felszólításra sem tudja, vagy akarja igazolni hiányzását, kiskorú tanuló esetében a szülőtől kell kérni a helyzet tisztázását,
- olyan súlyos fegyelmi vétséget követett el, amely a megfelelő eljárás után az iskolából való kizárást vonja maga után,
- térítési díjjal tartozik, mentességet, kedvezményt nem kért és írásbeli felszólítás után sem hajlandó azt rendezni.
- hangszer, taneszköz, iskolai bútorzat szándékos rongálás vádjában bizonyítottan találtak vétkesnek.

4.3 A tanulói jogviszony létesítésének feltételei

4.3.1 A beiratkozás rendje

A növendékek beiratkozási nyilatkozatot tesznek (jelentkezési lap).
A beiratkozásnál – az esetleges változások miatt – a személyi adatokat egyeztetni kell.
A felvételt követő egy hónapon belül köteles a szülő a megadott időpontban gyermekét iskolánkba beíratni.
A felsőbb évfolyamos tanulók következő évfolyamra való beiratkozására a tanév utolsó hetében, a bizonyítványosztást követően kerül sor.

4.3.2 Térítési díj

Iskolánk szolgáltatásait 6-22 éves korú diákok térítési díj ellenében vehetik igénybe, melynek mértékét a Tankerület állapítja meg.
A szociálisan rászoruló tanulók a fenntartói rendelet alapján térítési díjkedvezményben részesülhetnek.
Annak a tanulónak, aki a hatodik életévét elérte illetve, aki a huszonkettedik életévét nem töltötte be, és másik alapfokú művészetoktatási intézményben veszi igénybe az oktatást térítési díjfizetési kötelezettség

mellett, a 229/2012 Kormányrendelet 36.§ szerint (1) bekezdésének a) pontja alapján tandíjfizetési kötelezettsége van. A tandíj mértékét a fenntartó előírása szabályozza.

4.3.3 A csoportba sorolás rendje

A felvételt nyert tanulókat az életkoruk, tudásszintjük és a választott tanszak alapján soroljuk a különböző évfolyamokba és csoportokba.

Tanulóinkat életkoruk és képességük alapján csoportokba soroljuk. Az évi csoportmunka során az azonos korú közösség állandó motiváló, ellenőrző szerepet tölt be az oktatásban. A kötelező órákat – vizuális alapismeretek, rajz-festés-mintázás, kötelező műhely – lehetőség szerint az első nyolc év során ugyanaz a csoportvezető tanár tartja. Iskolánk megtartó ereje nagyrészt függ a gyerekek csoportvezető pedagógushoz való személyes kötődéstől. (Egyes tanáraink leterheltsége miatt a kötelező műhelyfoglalkozást más tanár is vezetheti).
Az induló csoportok tanszaka elsősorban a pedagógus személyétől, szakmai irányultságától függ. A tanszak által meghatározott szakirányú tevékenység mellett fontosnak tartjuk, hogy tanulóink ne csak ezen az egy területen, szerezhessenek tapasztalatokat. Ezt a helyi tantervünk teszi lehetővé, melynek része az alkotótábori program. A nyáron szervezett alkotótáborokban a vegyes életkorú csoportok a közösségi nevelés sajátos lehetőségét kínálják. A heti négy kötelező órán felül a fenntartó a tantervben meghatározott szabadon választható foglalkozásokat is engedélyezte. Ezek rendjét helyi tantervünk alapján a mindenkori tantárgyfelosztás szabályozza.

Az adott évfolyam követelményszintjének teljesítése alapján, eltérő életkori csoportba is felvehetők a tanulók. Az alaptantárgyi csoport mellett eltérő évfolyamon és csoportban is folyhat a műhelygyakorlat vagy a szabadon választható tárgyi képzés.

4.3.4 A szakaszhatárok kontrollálásának módja

A következő évfolyamra lépés feltétele a tantervi minimumkövetelmény teljesítését igazoló bizonyítvány, melyet az egyes évfolyamok végén a csoportvezető tanár állít ki.
Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező.

Azok a tanulók, akik az alapfok elvégzése után tanulmányaikat a továbbképző évfolyamokon szeretnék folytatni, az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát kötelesek tenni. A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulás feltétele. A továbbképző évfolyam elvégzését követően művészeti záróvizsga tehető.

4.3.5 A továbbhaladás évenkénti feltétele

Az értékelhetőség kritériuma, hogy

- a tanuló hiányzásainak száma ne haladja meg az éves óraszám egyharmadát,
- évenkénti minimum követelmények teljesítése,
- amennyiben a tanuló nem teljesíti a tanév minimum követelményeit, vagy éves hiányzásai meghaladják a törvényben meghatározott maximumot, akkor a továbbhaladásához szükséges osztályozó vizsga letételét az intézményvezető engedélyezheti.

4.3.6 A kimenet követelményei és lebonyolítása

Az alapfokú művészeti iskolákban művészeti alapvizsgát kell szervezni, illetve művészeti záróvizsga szervezhető. Az e bekezdésben szabályozott vizsgákon központilag meghatározott vizsgatantárgyakból, az iskola helyi tantervében meghatározottak szerint, az iskola által kidolgozott követelmények alapján kell vizsgát tenni.
Az alapfokú művészeti iskolának – az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjában meghatározottak szerint – legalább hat és legfeljebb tizenkettő évfolyama van, melynek keretei között az oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon folyik. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.
A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. A művészeti alapvizsgát és a művészeti záróvizsgát jogszabályban meghatározottak szerint kell szervezni. A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga vizsgakövetelményeit, vizsgafeladatait – helyi tanterve alapján – az alapfokú művészeti iskola határozza meg, ennek során figyelembe veszi az alapfokú művészetoktatás követelményeiben és tantervi programjában foglaltakat.
Az alapfokú művészeti iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamba az léphet, aki – jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.

4.4 EGYENLŐ BÁNÁSMÓD ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉG

A közoktatási intézmény esélyegyenlőségi programnak alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregáció mentességet és az egyenlő bánásmódot.
Ezen belül alapvető, hogy az intézmény biztosítsa a szolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférést, de helyezzen hangsúlyt az esélyteremtésre, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányának kompenzálására.
Mindezek biztosítása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a beiratkozásnál, felvételnél, az oktató-nevelő munka során, a gyermek egyéni fejlesztésében, az értékelés gyakorlatában, a humánerőforrás-fejlesztésében, pedagógusok szakmai továbbképzésében, valamint a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

4.4.1 Kötelezettségek és felelősség

Iskolánk a Nemzeti Köznevelésről szóló Törvény előírásainak megfelelően biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók eredményes művészeti oktatásának alapfeltételeit mind anyagi, mind technikai és személyi feltételeiben egyaránt (hangszerkölcsönzés, tankönyv biztosítása).
Intézményünk megkülönböztetett figyelmet fordít a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók nevelésével, személyiségfejlesztésükkel kapcsolatos pedagógiai feladatokra. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók eredményes művészeti oktatása alapvető feltételeinek megvalósítását elősegíti iskolánk gyermekközpontú szellemisége. Az intézmény vezetője felelős azért, hogy az intézmény minden dolgozója, a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhető legyen a közoktatási intézmény esélyegyenlőségi programja, ismerjék és kövessék a benne foglaltakat.
Az intézmény vezetője felelős a közoktatási program megvalósításának koordinálásáért, a program végrehajtásának nyomon követéséért, az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges egyes panaszok kivizsgálásáért.
A nevelőtestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra vonatkozó jogi előírásokkal. Biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört.
Minden, az intézménnyel szerződéses viszonyban álló, szolgáltatást nyújtó fél felelősége, hogy ismerje a közoktatási intézményi esélyegyenlőségi programot és magára nézve is kötelezőként kövesse azt.

A fentiek alapján biztosított a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók eredményes oktatása nevelése intézményünkben.

4.4.2 Célok és feladatok

- az érzékszervi, valamint a pszichés fejlődési zavarai miatt a nevelési-tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályoztatott tanulók fejlesztése, sérült funkcióinak kompenzálása
- a meglévő ép funkciók, adottságok, képességek bevonása a hiányok pótlásába, a fejlesztésbe
- az egyén adaptációját, a társadalmi együttélést segítő kompetenciák fejlesztése

4.5 A képzés szerkezete

Iskolánkat a tanulók a közismereti iskolai tanulmányaik mellett látogatják, a művészetoktatás nem kötődik tankötelezettséghez.
A hangszeres tanulmányokat megelőzheti két szolfézs előképző (előképző 1., előképző 2.) évfolyam. Előfordul, hogy jó képességű növendékek a szolfézs előképzővel párhuzamosan hangszeres előkészítő évfolyamot is végeznek.
Táncművészeti és képzőművészeti ágon két előképző évfolyam (előképző 1, előképző 2.), 6 alapfokú, 4 továbbképző évfolyam indítható.
Az alapfokú és továbbképző évfolyamok számát, tananyagát és követelményeit kifutó rendszerben a 27/1998.(VI.10.) MKM rendelet 3.§-ának (3) bekezdése és a 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998 (VI.10.) MKM rendelet módosítása alapján megírt helyi tantervben szabályozzuk.

4.6 Képzési szakaszok

4.6.1. Zeneművészeti ág

Szolfézs előképző
Hangszeres előképző
Magánének előkészítő
Alapfok „A” tagozat
Alapfok „B” tagozat
Alapfok Tehetséggondozó tagozat (zenei pályára készülő növendékek felkészítése)
Továbbképző „A” tagozat
Továbbképző „B” tagozat
Lehetőség van a növendék hangszeres óráinak heti két alkalom helyett heti egy alkalomra történő összevonására a továbbképző évfolyamokon. Az engedélyt írásban kell kérni az intézményvezetőtől.

4.6.2. Táncművészeti ág

Előképző
Alapfok
Továbbképző

4.6.3. Képző- és iparművészeti ág
Előképző
Alapfok
Továbbképző

5. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

5.1 Pedagógiai alapelveink

A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a növendék aktivitásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében, a tanuló személyiségének fejlesztésében.
Alkotó pedagógiai klíma megvalósítására törekszünk, melynek jellemzői egyrészt az igényesség, másrészt a növendékek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.
A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a gondolkodási képességeket, az érzelmi-akarati jellemzőket, a testi és lelki egészséget egyaránt gondozzuk.
Fontosnak tartjuk az egyes gyermek személyiségének minél alaposabb megismerését és ennek megfelelően pedagógiai módszerek differenciált alkalmazását a személyiség egészének fejlesztése érdekében.
Segítjük a hátrányos helyzetű tanulók hangszeroktatását, biztosítjuk iskolánkban a hangszerrel nem rendelkező gyermekek számára a gyakorlási lehetőséget, megteremtve ezzel a tanulási esélyegyenlőséget.
A tehetségek fejlesztését kiemelten kezeljük, a kreatív képességek kialakításához pozitív környezeti hatásokat biztosítunk.
A kommunikációs- és viselkedéskultúra elsajátításával kialakítjuk a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét.
Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, illetve pálya kiválasztását.
Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét, valamint más kultúrák, szokások megismerését.

5.2 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai

Az iskola elsődleges célja az ismeretátadás, értékközvetítés, személyiségformálás.
Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll; meglátjuk, megláttatjuk és továbbfejlesztjük minden egyes gyermekben személyiségének saját értékeit.
Arra törekszünk, hogy növendékeinkben kialakuljon a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom.
A tehetséges növendékeink számára biztosítjuk a kognitív érzelmi és szociális szükségleteinek kielégítését.
Kognitív: lehetőség az önálló, önirányított önfejlesztésre, lehetőség a tapasztalatszerzésre, hatékony tanulási készségek kialakítására.
Érzelmi és szociális: bátorítás az elmélkedésre, kérdésfeltevésre, kockázatvállalásra; megtanulják az emberek tiszteletét, el tudják fogadni másságukat.
Valljuk, hogy a tehetség önmagában nem feltétlenül érték, csak akkor, ha a személyiség fejlődése legalább annyira lépést tart a tehetséggel; nevelésünk tehát az egyoldalúság ellensúlyozására a tehetség és az egész személyiség harmóniájának megteremtésére törekszik.

5.3 A nevelés mindenekelőtt tervszerű és tudatos tevékenység

Az oktatás és a nevelés eredményességének egyik legfőbb feltétele, hogy munkafegyelem uralkodjék az iskolában: mind a pedagógusközösségen belül, mind a tanulók között. A növendék fejlődése, nevelése attól függ, kedvező körülmények között tanulnak-e ahhoz, hogy adottságaik kifejlődhessenek.
Az oktatás gyarapítja és elmélyíti a tanulók ismereteit. A tanuló példaképe lehet az a tanár, aki jól ismeri szaktárgya anyagát, lelkesen dolgozik, nem mond frázisokat, őszinte, igazságos és szigorú, tud uralkodni magán, megérti, mire van szüksége tanítványainak. A növendék esztétikai érzéseit a művészeti alkotásokkal való ismerkedés folyamán, valamint a gyakorlások, fellépések során van lehetőségünk kialakítani. Ha ismerjük a tanuló egyéni képességeit, könnyebben megtaláljuk az oktató nevelőmunkához szükséges módszeres eljárásokat, könnyebben elérjük a kívánt eredményeket. Bármilyen jó is a tanterv, a nevelés és oktatás eredményessége főként mégis attól függ, hogyan tanít a pedagógus, hogyan irányítja tanítványait a tanulásban, mennyire helyes, őszinte és állhatatos törekvések vezetik egész oktató-nevelő munkájában.
Egész életükre szóló mély benyomásokat hagy növendékeiben az a pedagógus, aki buzgón és szívesen tanítja őket, átadja nekik ismereteit és tapasztalatait, gondoskodik róla, hogy a lehető legjobban fejlődjenek. Hogy megfelelően kezeli-e a nevelő tanítványait, az a pedagógiai tapintatától is függ. Ez a tulajdonsága abban nyilvánul meg, hogy a növendékei iránti szívélyes magatartást megfelelő igényességgel párosítja minden esetben. Pedagógiailag átgondoltan, célszerűen kezeli őket.
A pedagógiai tapintat megkönnyíti a nevelő számára, hogy egészséges kapcsolatokat alakítson ki tanítványaival, megszervezze közösségüket. A pedagógusnak az a feladata, hogy felkeltse a tanulóban a tudás igényét. A tanulmányi munkában a tanuló tudatosságának és aktivitásának elvét kell érvényesítenünk.
A tanárnak az oktatási munkát feltétlenül összhangba kell hoznia a tanuló életkori sajátosságaival és fejlődésük színvonalával, olyan munkát kell adnia nekik, ami nem haladja meg képességeiket, de némi erőfeszítésre készteti őket, megkívánja tőlük azt az aktivitást, amely további fejlődésük nélkülözhetetlen feltétele.
Alapvetően fontos az ismeretek elsajátításának nem csak a tudatossága és mélysége, hanem a tartóssága is. A tanuló egyéni kezelése szükséges ahhoz, hogy a tanár sikeres oktató munkát végezzen és előmozdítsa pozitív képességeit.
Az óra eredményessége szempontjából igen fontos, hogy a nevelő azonnal munkába tudja állítani a növendéket vagy növendékeket, egy percet se hagyjon kárba veszni az óra elején.
Az eredményes tanulmányi munkának egyik alapvető feltétele, hogy céltudatosan dolgozzanak a növendékek. Az otthoni gyakorlás sikere attól is függ, hogyan közöljük és ismertetjük a feladatokat.
A tanárnak az oktatási módszerét a növendék tipikus és egyéni tulajdonságaihoz kell mérnie. A zenével való közös foglalkozás folyamán növendékének egész lelkivilága kitárul a pedagógus előtt. A tanításban a személyes kapcsolat a legfontosabb.
A nevelési - oktatási eljárások pedagógiai eszközei:
A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei:
Meggyőzés, minta, példa, bírálat, önbírálat, beszélgetés, felvilágosítás
A tevékenység megszervezésének módszerei:
Megbízás, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás
A magatartásra ható módszerek:
Ösztönző módszerek: helyeslés, bíztatás, elismerés, szóbeli dicséret (pl csoport előtt, iskolai összejöveteleken, kiállítások alkalmával), írásbeli dicséret formái: szaktanári, intézményvezetői dicséret (tájékoztató füzetbe, naplóba), oklevél, osztályozás, jutalmazás.
Nyelvi (verbális) eszközök:
Beszéd, beszélgetés (a nevelés egyik nagyon fontos eszköze, amelyben mindkét fél aktívan rész) vesz. Tartalmát tekintve lehet: szabad beszélgetés vagy irányított beszélgetés, formája alapján: egyéni vagy csoportos.

5.4 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A gyermekeknek a művészeti foglalkozásokon a megszokott pedagógiai helyzettől eltérő, felszabadult, a spontaneitást és kreativitást támogató, elfogadó tanári együttműködésre van szükségük. Meg kell tanítanunk őket az elfogulatlan, nyitott „rácsodálkozó" attitűdre.

Művészeti iskolánkba egyéni, vagy szülői motiváció alapján kerülnek a gyerekek. Ez azért lényeges szempont, mert így eleve művészetre nyitott és fogékony tanulókkal számolhatunk, akik szívesen és örömmel fogadják be a tananyagot, s így annak elsajátítása könnyebbé válik számukra.
A művészetek érzelmi és értelmi intelligenciára való pozitív hatásának következtében tapasztalataink szerint tanulóink tanulmányi eredményei jobbak azokénál, akik ilyen irányú képzésben nem vesznek részt. A jobb tanulmányi eredmények eléréséhez hozzájárul a művészeti képzésben résztvevőkre jellemző nagyobb fokú problémaérzékenység, az analizálásra való képesség, a cselekvő fantázia, a lényeglátás és a kifinomult kifejezőképesség is.

A művészeti képzésben való részvétel a szociális hátrányok leküzdésében is fontos szerepet tölthet be, hiszen a képzés során egyenlő feltételeket, gazdag tematikát, jó felszerelést, kiváló személyi feltételeket biztosítunk, amivel megteremtjük az esélyegyenlőséget minden gyermekünk számára.

Mintákat adunk a képző- és iparművészet egyes területeinek feladat- és problémamegoldásához, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait; megtanítjuk a speciális művészi képességek fejlesztésének egyéni és csoportos módszereit,
A reális énkép és önismeret alakítása, az önértékelés képességének fejlesztése, az életkori jellemzők figyelembevétele, az együttműködés értékének tudatosítása kitüntetett szempont.
A kreatív képességek fejlesztése; a tanulók egészséges terhelése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

A személyiségformálás érdekében az „A" tagozatos tanulókkal olyan tanulmányi programot valósítunk meg, amely a tanterv keretei között maximálisan figyelembe veszi egyéb iskolai elfoglaltságaikat, de biztosítja olyan mértékű hangszeres fejlődésüket, amely ébren tartja a kedvet a gyakorlásra, alkalmas arra, hogy növendékhangversenyeken, kamaracsoportokban, zenekarban hangszerükkel helytálljanak, megyei, területi találkozókon eredményesen szerepeljenek. Emellett (jórészt a hangszeres képzés segítségével) súlyt fektetünk a zene befogadására, megértésére, átélésére, a zeneirodalom megismerésére, a zenei élet figyelemmel kísérésére.
Közösségépítés
A kamarazenének és a zenekari játéknak kiemelt szerepe van a zeneiskolai nevelésben, de jelentősége túlmutat a zeneiskolai foglalkozásokon, és mással alig pótolható közösségi nevelési lehetőséget rejt magában.
A kamarazene csoport tagja:
Egyéni teljesítményével hallhatóan és mérhetően járul hozzá az együttes produkciójához. Színvonalas játéka emeli a közös hangzás minőségét. Felelőssége a többiekért kézzelfogható.
Az együttesben jóval magasabb színvonalú művek eljátszására is képes, a számára szólóban elérhetőnél. A közösség ereje megkerülhetetlen tapasztalatává válik.
A darab tanulása, kidolgozása során szembesül a tanár utasításaival.
A sikeres együtt-szereplés élménye olyan közösségformáló, közösségteremtő alkalom, melynek során egymásért felelős, egymás munkáját megbecsülő, azonos célért erőfeszítésre képes közösség születik.
Munkájukat éves terv alapján végzik, melyben szerepel a megtanulandó művek szerzője, címe, a tanulás ütemezése és a várható fontosabb szereplések. Az év vége táján teljesített szereplésük beszámolónak tekinthető. Értékelésük a szakmai programban rögzített elvek szerint történik.
A képző- és iparművészeti valamint a táncművészeti ágon a csoportban végzett műhelygyakorlatok biztosítanak lehetőséget arra, hogy tanulóink felismerjék a közösség erejét. Az együttalkotás segít

kialakítani az alkalmazkodó képességet, a szocializációt, a kommunikációt. A tanulók természetes módon nevelődnek rá a felelősségtudatos magatartásra, hiszen azáltal, hogy önmaguk sikere egyben társaik sikerét is jelentik, jó irányba fejlődik empátiás képességük, elmélyülhet segítőkészségük.
A tudatos és fegyelmezett alkalmazkodás felvállalásával kialakul és fejlődik az együttgondolkodás pozitív élménye. Az esetleges hibák közös megbeszélése, a jó szándékú bírálat, a jó feladatmegoldások megerősítése, az egyéni teljesítmény másokéhoz való viszonyítása hozzájárul a reális énkép kialakulásához, az értékítélet objektivitásához.

5.5 Kapcsolattartás a szülőkkel

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola vezetőségével, nevelőtestületével.
A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzeten keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje és formája
A tanulók rendszeres tájékoztatását az iskolai hirdetőtábla szolgálja. Ki kell tenni minden olyan nevelőtestületi döntést, amely érinti a tanulókat.
A tanulók az őket érintő kérdésekben – a kijelölt időpontban – az iskola vezetéséhez fordulhatnak.
Véleményüket kötelezőtárgy tanáruknak, illetve közvetlenül az intézményegység vezetőinek mondhatják el.
A szülők a tanulókhoz hasonló módon nyilváníthatják ki az oktatással kapcsolatos véleményüket.
A szülői értekezlet feladata a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról, a helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról, saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról.
A szülői értekezlet gyakorisága: tanévenként legalább kettő alkalommal.
Szükség esetén rendkívüli szülői értekezletet tartunk (rendkívüli esemény külföldi utazás, rendezvények, stb.)
Az iskola részéről részt vesznek a tanszaki tárgyi tanárok és a vezetőség valamely tagja.
A szülői értekezletek időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
Írásbeli tájékoztató:
Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról. Eszköze a tájékoztató füzet, e-mail, a postával kézbesített levél, a faliújság, és a honlapra feltett közlemények.

Iskolai rendezvények, koncertek, bemutatók, kiállítások
A félévi és az év végi növendékhangversenyek, valamint a néptánc bemutatók alkalmával rendszeres alkalom nyílik a szülőkkel való kapcsolattartásra.
A Vizuális Iskola fennállása óta hagyomány az éves tanévzáró-tanévnyitó kiállítás, melyre minden tanév szeptemberében kerül sor. Ezen évről-évre az előző tanév és alkotótábor munkáit mutatjuk be városunk érdeklődő közönségének. A kiállítás megnyitója jó alkalmat teremt a szülőkkel való találkozásra és a tanév ünnepélyes megnyitására.

5.6 A művészettel nevelő iskola: tehetséggondozás, képességfejlesztés, értékközvetítés

Célunk
A tehetséges tanulók szakirányú érdeklődésének korai felismerése az őket tanító pedagógusok segítségével, regionális pályázatok gondozásával.

A tehetséggondozás, mely figyelembe veszi a gyermek pszichológiai, neurofiziológiai szükségleteit, személyiségét, minden életkorban.
A folyamatban teret engedünk a műfaji irányultságnak az önismeret fejlődésének, ami a későbbi specializációhoz vezethet szabadon választható műhelytevékenységek formájában.
Olyan művészeti kifejezőkészségek megalapozása, mely tanulóinkat előkészíti a szakirányú továbbtanulásra is.
Hogy nyitott az alkotói magatartásra neveljünk, a személyiség tiszteletben tartásával.
Hogy kialakítsuk a hazai és nemzetközi kultúra iránti nyitott magatartást, az esztétikai érzékenységet.
Hogy tanulóinkat neveljük az egyetemes művészet értékeinek befogadására, értésére és művelésére.
Hogy tanulóink nyitottak legyenek a másság, az eltérő kultúrák, népek elfogadására.
A hazai és nemzetközi kulturális élettel való kapcsolattartás (intézmények, rendezvények, kiállítások, pályázatok).
Hogy munkánk szűkebb régiónk gazdag néprajzi, kézműves és művészeti hagyományaira épüljön.

5.6.1 A tehetség és a képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek zeneművészeti ágon:

Nevelő-oktató munkánk kétprofilú, egyrészt nagy számban biztosítjuk növendékeinknek az általános zenei műveltség széles skáláját. Általános képzés keretében elsősorban a sokoldalú zenei műveltség kialakítását, a zene megszerettetését tűztük célul azok gyermekek számára, akik nem szándékoznak zenei pályán továbbtanulni.
Tehetséggondozás keretén belül lehetőséget teremtünk a zenei pályára való felkészülésre, továbbtanulásra. Ennek érdekében emelt szintű, „B tagozatos" (2 x 45'), valamint tehetséggondozó órai (2 x 60') képzést biztosítunk azoknak a növendékeknek, akik képességük, előmenetelük alapján zenei pályára, hivatásra alkalmasak. Számukra biztosítjuk a hazai és nemzetközi versenyekre való felkészülést, és részvételt. A felvételi vizsgákra, előfelvételikre a tanár, szükség esetén zongorakísérő is elutazik a tanulóval. Rendszeres fellépéseket szervezünk részükre, hogy a szükséges rutint megszerezzék. Zenei táborokba, kurzusokra küldjük őket. A továbbtanulók felkészítésére „B" tagozatos szolfézscsoportot indítunk a 4. évfolyamtól kezdve.

5.6.2. A táncművészeti ág tehetségkibontakoztató tevékenysége

A képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek köréhez tartozik az alapfokú táncművészet-oktatás fontos területe: a tehetséggondozás. A tehetséggondozásnak különféle módjai léteznek:
kiscsoportos foglalkozások, műhelymunka
a kiemelkedően tehetséges tanulók tanulási folyamatának lerövidítése,
egy-egy téma alaposabb, mélyebb feldolgozása

A néptánc tanszak keretein belül mind a három felsorolt módra lehetőség kínálkozik. A kreativitás, mint az alkotásra való képesség, az ember újat létrehozó, a meglévőt javítani akaró szándéka és képessége területén is kiváló lehetőségeket ad a néptáncművészet. A magyar néptáncok egyik legjellemzőbb vonása az improvizáció. Az egyes táncok tanulásánál, a folyamatok gyakorlásánál az improvizációs képességek rendkívül hatékonyan fejleszthetők. Az alkotó légkör kialakításával csökkenthetjük a hibáktól való félelem nagyságát, a bizalom légkörének megteremtésével, a játékos helyzetek kialakításával segíthetjük a személyiség sokoldalú és pozitív irányú fejlődését.
A megvalósuló tehetséggondozás fontos eleme a minőségi munka elismerése. Az iskolai ünnepélyek, megemlékezések, kulturális bemutatók, a rendszeres színpadi fellépések, nyári alkotótáborok, sajátos jutalmazási elismerési rendszert biztosítanak erre a célra.

5.6.3. A képző- és iparművészeti ág tehetségkibontakoztató tevékenysége

A tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információ-közvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően.
A tehetséggondozás feltételei:
a tehetségek kutatása, felismerése;
megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása;
napi kapcsolattartás az azonos növendéket oktatók, nevelők között;
olyan oktatási légkör biztosítása, amely leküzdi a kreativitással szembeni akadályokat
a tehetséges pedagógusok, akik nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.
Lehetséges módszerek:
a) „minőségi" csoportba irányítás (egyénenként eltérő időben) kimagasló tehetségek esetében.
b) Évugratás, vagy léptetés: amikor egy tanévben esetleg 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a gyermek.
c) Gazdagítás, dúsítás: hogy a tanévi anyagot az idő 2/3-a alatt sikerül feldolgozni és a fennmaradó 1/3-nyi időben a növendékek egyéni fejlesztő programokkal dolgoznak.
A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének megállapítására alkalmas tevékenységi formák az alábbiak:
–pályázatokon való részvétel (nemzetközi, megyei, városi szinteken),
–versenyeken való részvétel (házi, városi, országos, nemzetközi),
–helyi tárlatokon való bemutatkozás
–alkotó táborok.

A tehetséggondozás az érdeklődés korai felismerésével, kezdődik. Ezért felvállaljuk a helyi, óvodai pályázatok, kiállítások gondozását. Szakmai segítséget nyújtunk az óvodapedagógusoknak, tanítóknak.
A város polgárai, kisiskolásai, óvodásai gyakran több helyszínen találkozhatnak kiállításainkkal, melyek egyben a beiskolázás előkészítését is szolgálják.

5.6.4. A Képző- és iparművészeti ág képességfejlesztő, értékközvetítő programja

Célunk:
A vizuális kultúra tapasztalásra épülő, tevékenységbe ágyazott fejlesztése, melyen keresztül kiteljesül a gyermek személyisége, érzelmi élete, kreatív képességei.
Tanulóinknak váljon szokásává az élmények vizuális kifejezése. Az alkotó munkával együtt járó pozitív élmények segítségével járuljunk hozzá a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.
A vizuális műveltség megszerzésén túl az esztétikai érzékenység, nyitottság igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság kialakítása tanulóinkban.
Integrált művészetszemlélet közvetítése.

Tanulóink környezet iránti érzékenységének kialakítása. Tudásukat fordítsák természeti-, épített és kulturális környezetünk értékeinek megóvására, értékteremtésre.
Olyan alkotóközösségek, teremtése mely kreatív munkára késztet, valódi emberi értékeket közvetít. A közösségeken belül egyéni bánásmód alkalmazása és az önkifejezés széles lehetőségeinek megteremtése.

6. Oktatási program, tantervek

6.1 Iskolánk helyi tanterve

Az iskolánk helyi tantervében előírt tananyagot és követelményeket a 27/1998.(VI. 10.) MKM rendelet 3§ (3) bekezdésében foglaltak alapján végezzük, melyet iskolánk változtatás nélkül, kiegészítve helyi sajátosságokkal vezet be.

6.1.1 Tantárgyak zeneművészeti ágon

Az iskolánkban oktatott klasszikus zenei tantárgyak (főtárgyak, kötelező, kötelezően választható és szabadon választható tárgyak):
Főtárgyak: hegedű, brácsa, gordonka, zongora, orgona, furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, kürt (tenor-bariton szárnykürt), trombita, harsona, tuba, ütőhangszerek, magánének, szintetizátor, szintetizátor-keyboard, szolfézs előképző.
Kötelező, ill. választható tárgyak: szolfézs, kamarazene, zongora kötelező tárgy, zenekarok, együttesek.
Lehetőségeink szerint más hangszerek oktatását is tervezzük elindítani (gitár, jazz tanszak, népzene).

6.1.2 Táncművészeti ág

Az oktatás létrehozásával megteremtődtek mindazok a feltételek, amelyek lehetővé teszik, hogy a népi éneken, népzenén és néptáncon keresztül magas színvonalon fejleszthessük tanulóink ízlését, ritmuskészségét, játék- és mozgáskultúráját. Minden tanulónk számára biztosítjuk a korszerű mozgás- és zeneművészeti elmélet és gyakorlati alapismeretek elsajátításának a lehetőségét, amivel megalapozhatjuk gyermekeink művészi képességeit és felkészíthetjük őket a szakirányú továbbtanulásra.

6.1.3 Képző- és iparművészet

A csoportos órák, a kiállításokon és pályázatokon való részvétel, s az alkotás öröme, mind-mind közösség- és személyiségfejlesztő hatással bír. Tanulóinkat életkoruk és képességük alapján csoportokba soroljuk. Az évi csoportmunka során az azonos korú közösség állandó motiváló, ellenőrző szerepet tölt be az oktatásban. A kötelező órákat – vizuális alapismeretek, rajz-festés-mintázás, kötelező műhely – lehetőség szerint az első nyolc év során ugyanaz a csoportvezető tanár tartja. Iskolánk megtartó ereje nagyrészt függ a gyerekek csoportvezető pedagógushoz való személyes kötődésétől. (Egyes tanáraink leterheltsége miatt a kötelező műhelyfoglalkozást más tanár is vezetheti).
Az induló csoportok tanszaka elsősorban a pedagógus személyétől, szakmai irányultságától függ. A tanszak által meghatározott szakirányú tevékenység mellett fontosnak tartjuk, hogy tanulóink ne csak ezen az egy területen, szerezhessenek tapasztalatokat. Ezt a helyi tantervünkben rögzített, szabadsáv terhére megtartott műhelyfoglalkozások, a művészettörténeti előadások és kirándulások, az alkotótábori program teszik lehetővé.
A nyáron szervezett alkotótáborokban a vegyes életkorú csoportok a közösségi nevelés sajátos lehetőségét kínálják. A heti négy kötelező órán felül tanulóink részt vesznek a tantervben meghatározott szabadon választható foglalkozásokon is. Ezek rendjét helyi tantervünk alapján a mindenkori tantárgyfelosztás szabályozza.

6.2 A művészeti ágak speciális szabályozása

6.2.1 Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.
3. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

6.2.2 A táncművészeti ág célrendszere és funkciói

1. A speciális képességek alapozása és fejlesztése mellett további elérendő célunk a gyermekek általános műveltségének szélesítése, világszemléletüknek, világképüknek a formálása.
Célunk, hogy a gyermekek megismerjék és megszeressék a néphagyományainkat, azok ápolásával identitástudatuk erősödjön. Más népek hagyományainak, szokásainak megismertetésével szeretnénk elérni, hogy legyenek toleránsak és megértőek más kultúrák iránt is.
2. Az alapfokú művészeti iskola a néptáncot, mint történetileg kialakult közösségi, népi, nemzeti hagyományt tekinti alapjának, s ennek kiaknázható értékeit használja fel nevelési, művészeti törekvéseiben. Képzésünk nem korlátozódik csupán a tételes és közvetlenül beváltható ismeretek átadására. Arra törekszünk, hogy tanulóink felkészültségét a néptánc, a népzene és az egyéb kapcsolódó művészeti területeken, az átfogó tudás és a korszerű szemlélet jellemezze. Az egyes művészeti területeket nemzeti kultúránk, valamint az egyetemes művelődés és művészettörténet egységében mutatjuk be.

6.2.3 A képző- és iparművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére.
Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit.
Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit, a képző- és iparművészet műfaji sajátosságait.
Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására, és készítse fel a tanult művészi kifejező eszközök alkalmazására.

Készítse fel a tanulót:
A látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére
A vizuális információk, közlemények megértésére
A képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra
A tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra

A legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismeretére
A kifejezési eljárások használatára
Az élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére
A képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására
A média által közvetített üzenetek befogadására, értelmezésére
A vizuális önkifejezésre, alkotásra
Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére
Tervezésre, konstruálásra
A kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére
Eszközhasználatra, anyagalakításra
A baleset- és munkavédelmi előírások betartására
Tárgykészítésre, környezetformálásra
A kézműves tevékenységek gyakorlására
A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére
A rendeltetés - a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére
A mindennapok, a természet szépségének, a művészetek, a műalkotások befogadására
A vizuális művészetek, a környezet- és tárgykultúra megismerésére
A műelemzési eljárások alkalmazására.
Tegye lehetővé:
A néphagyomány, a népi kultúra élményszerű megismerését.
Alakítsa ki a tanulóban:
Az esztétikum iránti igényt,
Az esztétikai élményképességet,
Az alkotó magatartást és ehhez tartozó pozitív beállítódásokat, szokásokat.
Fejlessze a teremtő képzeletet és az improvizációs készséget.

6.3 A hangszeres képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai

Hangszeres tanszakok: furulya, fuvola, klarinét, kürt, trombita, harsona, tuba, szaxofon, ütő, zongora, orgona, szintetizátor, hegedű, gordonka
Vokális tanszak: magánének
Elméleti tanszakok, tantárgyak: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom
Egyéb tantárgyak: zenekar, kórus
Egyéb tanszak: kamarazene
„A” tagozaton
- 2+6+4 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, ütő, zongora, hegedű, gordonka)
- 2+4+4 évfolyam (klarinét, kürt, harsona, tuba)
- 2+4+2 évfolyam (szaxofon)
- 1+6 évfolyam (magánének)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az orgona és brácsa tanszakon a zárójelbe tett számjegyek az előképző és a hangszeres előtanulmányokat jelölik.
„B” tagozaton
- 5+4 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, ütő, zongora, hegedű, gordonka)
- 3+4 évfolyam (klarinét, kürt, harsona, tuba)
- 3+2 évfolyam (szaxofon)
- 5 évfolyam (magánének)

„B” tagozatra a tanulót, a zenei előtanulmányokat követően az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani. Az első számjegy az alapfok „B” tagozat évfolyam számainak, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.
Elmélet és egyéb főtanszakok
„A” tagozaton
- 4+4 évfolyam (szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom)
- 4 évfolyam (kamarazene)
„B” tagozaton
- 3+4 évfolyam (szolfézs)
Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik, a kamarazene főtanszak számjegye a továbbképző évfolyamszámát jelöli. „B” tagozatra a tanulót, a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani.
Óraterv

	Évfolyamok											
Tantárgy	Előképző		Alapfok				Továbbképző					
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően választható tárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
ÖSSZESEN	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az adott tanszakokon az óratervet az évfolyamok számának megfelelően kell érteni.
Főtárgy:
- hangszeres és vokális tanszakok (egyéni)
- elméleti és kamarazenei tanszakok (csoportos)
Kötelező tárgy:
- szolfézs
- zongora (adott tanszakok óratervének megfelelően)
- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer kamarazene tanszakon)
Kötelezően választható tárgy:
- elméleti: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom
- gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, kórus.
Választható tárgyak:
-szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora,) és magánének főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.
Iskolánkban a teljes képzési idő tizenkét év, mely három szakaszból áll:
előképző évfolyamok: 2 év
alapfokú évfolyamok: 6 év
továbbképző évfolyamok: 4 év.

6.4 A képző- és iparművészeti képzés pedagógiai szakaszai

KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA
A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12 évfolyam
Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Vizuális alapismeretek	2-4	2-4										
Rajz-festés-mintázás			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Műhely-előkészítő			2	2								
Műhelygyakorlat					2	2	2	2	2	2	2	2
Szabadon választható tantárgy			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabad sáv			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A rajz-festés-mintázás és a műhelygyakorlatok óraszáma 1-3 vagy 3-1 arányban átcsoportosítható.

6.4.1 Tantárgyszerkezet

A képzés tanszakai, tantárgyai
Az előképző komplex művészeti tantárgya:
- Vizuális alapismeretek

Kötelező tantárgyak:
- Rajz-festés-mintázás
- Műhely-előkészítő, műhelygyakorlat

Kötelező műhelygyakorlat választható tanszakai:
- Képzőművészet: grafika, festészet, szobrászat
- Média: fotó-videó
- Iparművészet: bábkészítő, bőrműves, fatárgykészítő, fémműves, kerámia, kézművesség, makett- és papírtárgykészítő, textilműves, tűzzománckészítő

Szabadon választható tantárgyak:
- Művészettörténet
- Népművészet

A szabad sáv keretében a fenti tantárgyak vagy a műhelygyakorlatok bármelyike választható.
A rajz-festés-mintázás tantárgy biztosítja a képző- és iparművészeti alapozást.
A műhely-előkészítő foglalkozások során a tanuló a képzés több területével ismerkedhet meg.
A műhelygyakorlat teszi lehetővé a képző- és iparművészeti szakirányú tevékenységeket.

A képzőművészet, iparművészet és média területén a helyi lehetőségektől függően a fenti műhelyek közül a tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően választhat.
A képző- és iparművészet-oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág (zeneművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

6.4.2 Az egyes képzési szakaszok

Előképző
Az előképző évfolyamok komplex művészeti tantárgya a vizuális alapismeretek.

Alapfok
Az első két évfolyam kötelező tantárgyai a rajz - festés - mintázás és műhely előkészítő. A műhely-előkészítő képzési tartalma a tantervben meghatározottak szerint félévenként változik. A csoportot tanító pedagógus választása szerint a következő műhelyekbe nyerhetnek betekintést az elsős és másodikos tanulók:
Grafika
Festészet
Kerámia
Textil
Tűzzománc
Kézműves

Ezt egészítik ki a szabadon választható és a szabadsáv keretében tartott csoport és évfolyam műhelyek, melyek az érdeklődő tanulóinknak – a tanár által választott kötelező műhely-előkészítőn felül – további tanszakok munkájába adnak betekintést.

Az alapfok harmadik évfolyamától választanak tanszakot tanulóink. Ettől kezdve a rajz – festés – mintázás-t kötelező tantárgyként a műhelyek egészítik ki. A szabadon választható tantárgy a művészettörténet. Szabadsáv keretében különböző műhelyek munkájába kapcsolódhatnak be az érdeklődők.

Továbbképző
A továbbképző évfolyamok képzési struktúrája megegyezik az alapfok utolsó három évfolyamáéval.

Az adott évben az indítható tanszakokat elsősorban a személyi feltételek – a tanár irányultsága – határozza meg.
Az a felkínált tanszak indulhat, melynek adott évfolyamára 10 fő jelentkezik.
A jelentkező a felkínált tanszakok közül a felvételi elbeszélgetés alkalmával választhat.

6.5 A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések a zeneművészeti ágon

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egyheti időtartamra értendő.
„A” és „B” tagozat, 2+10 évfolyamos (hosszú) tanszakok
Főtárgy:
„A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)
„B” tagozaton minimum 2x45 perc (egyéni)
Korrepetíció (zongorakíséret) ideje:
„A” tagozaton (minimum)
- 1. évfolyamig 5 perc

- 2-3. évfolyamon 10 perc
- 4. évfolyamtól 15 perc
„B” tagozaton (minimum)
- 1-2. évfolyamon 10 perc
- 3-4. évfolyamon 15 perc
- 5. évfolyamtól 20 perc
Kötelező tárgy: a képzési ideje minimum 2x45 perc
„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton a 10. évfolyam végéig
Kötelezően választható tárgy:
„A” tagozaton az 5-10. évfolyamig
Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától egy vagy két foglalkozás
„B” tagozaton
- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)
- hangszer minimum 2x30 perc (egyéni)
Kamarazene: minimum 1x45 perc
A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.
Zenekar, kórus: minimum 2x45 perc
Kötelező zongora: minimum 1x30 perc

„A” és „B” tagozat, rövid tanszakok
Főtárgy:
„A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)
„B” tagozaton minimum 2x45 perc (egyéni)
Korrepetíció (zongorakíséret) ideje:
Hangszeres tanszakon
„A” tagozaton (minimum)
- 1. évfolyamig 5 perc
- 2. évfolyam 10 perc
- 3. évfolyamtól 15 perc

„B” tagozaton (minimum)
- 1. évfolyam 10 perc
- 2. évfolyam 15 perc
- 3. évfolyamtól 20 perc
Magánének tanszakon
„A” tagozaton minimum 20 perc
„B” tagozaton minimum 30 perc
Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc
„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig
Kötelezően választható tárgy „A” tagozaton az 5. évfolyamtól:
- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)
Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás
„B” tagozaton
- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Kamarazene: minimum 1x45 perc
A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.
Zenekar, kórus: minimum 2x45 perc
Kötelező zongora: minimum 1x30 perc
A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

6.6 A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).
A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.
A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.
Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.
A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.
A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
A kortárs zene befogadására nevelés.
A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.
A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés.
A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.
Tehetséggondozás.
A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.
A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.
Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.
Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.
Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

6.7 A képző- és iparművészet oktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai

Alapelveink	Előképző	Alapfok	Továbbképző

1. Képességfejlesztő, értékközvetítő program	legyen képes élmények, látványok, befogadására szerezzen tapasztalatokat a természetes és mesterséges anyagok közötti különbségekről	legyen nyitott és kísérletező különféle anyagok, technikák alkalmazásában	Használja kreatívan a megismert anyagokat, eszközöket, mondanivalója kifejezésére
	legyen képes a kifejezés érdekében megfelelő anyag és eszköz használatra	legyen jártas különböző anyagok együttes használatában	kreatívan alkalmazzon szokatlan anyagtársításokat
	az anyagszerűség, esztétikum felismerésére különböző műfaji keretekben.	ismerje a különböző művészeti műfajok kapcsolatait	éljen a műfajok átjárhatóságának lehetőségével.
	a használt anyagokat, alkalmazott technikákat értékként tisztelje	törekedjen takarékos anyaghasználatra, érezzen rá az újrahasznosítás örömére	ismerje a környezetkultúra szerepét, a harmonikus környezetalakításban
	kreatív munkára késztető alkotóközösségek kialakítása, szem előtt tartva az egyéniségeket		
2. Tehetséggondozó program	alkotásait töltse meg egyéni tartalommal	legyen igénye egyéni formavilágának megjelenítésére	egyéni kifejezésében tükröződjön kreativitása, stílusérzéke, környezettudatos szemlélete
		az alapfok végére alakuljon ki, mely műhely-tevékenységhez érez kedvet	váljék képességévé az értékítéletének képi, tárgyi megfogalmazása
	hazai és nemzetközi pályázatokon való részvétel	az érdeklődő tanulók legyenek képesek megfelelni a művészeti szakközépiskola felvételi követelményeinek	az érdeklődő tanulók legyenek képesek megfelelni szakirányú felsőoktatási

			intézmény felvételi követelményeinek
3. Nyitottság	az épített környezethez fűződően alakuljanak pozitív szokásai	ismerje fel és értékelje a közvetlen és távolabbi környezetében található esztétikai értékeket	legyen képes környezetével kapcsolatos ismereteit társítani önkifejezési szándékával
	Alakuljon ki igénye a művészetek megismerésére (lehetőséget biztosítunk kirándulásokon, alkotótáborokban való részvételre)	Az egyetemes művészet megismerése, (lehetőséget biztosítunk hazai és külföldi kirándulásokon, tanulmányutakon, alkotótáborokban való részvételre)	

6.8 A tanszakokon folyó nevelő-oktató munka

6.8.1 Zongora tanszak

Főbb célkitűzések:
A zenei műveltség magalapozása és fejlesztése.
A zenei képességek fejlesztése.
A zenei olvasás és írás készségének magalapozása.
A technikai készség, kreativitás kialakítása.
A zenei ízlés kialakítása, az értékes zene megszerettetése.
A növendékek érdeklődésének, tehetségének és életkori sajátosságainak figyelembevételére építve alakítani készségeiket.
Az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darabok, zongora kíséretek) játszására legyen képes.
Tehetséggondozás, a növendék felkészítése a továbbtanulásra és versenyekre.

A zongora tanszak szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.
Alakítson ki

a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
megfelelő kéztartást,
független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését), differenciált billentést, ujjvégérzetet.
Tegye képessé a tanulókat arra, hogy
tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (prolongációs, bal - tompító, jobb),
a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,
a zongoradarabokat stílus- és kottahűen játszani.
Fejlessze a tanuló
muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
a tanulandó zeneműformáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, különös tekintettel a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
zenei és technikai szempontból tudatos, önálló gyakorlásra,
a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
a zenei karakterek megvalósítására,
a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).
Rendelkezzék
biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
adottságainak megfelelő zenei memóriával,
képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
2 fúgaszerkesztésű J. S. Bach-mű (invenciók, kis prelúdiumok, fughetták stb.),
1 teljes klasszikus szonáta,
1 virtuóz etűd,
2 különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik XX. századi magyar mű legyen.
A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.
További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes
technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
a zongorapedálok tudatos használatára,
a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék
olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
A zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.
Rendelkezzék
megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
megfelelő lapról olvasási készséggel.
A „B” tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján - adott esetben - legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

Művészeti alapvizsga követelményei

„A” tagozat
A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab (Bach: 18 kis prelúdium 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok, Telemann: Kezdők zongoramuzsikája nehézségi szintjén).

Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció (Könnyű szonatinák, 15 könnyű szonáta, Szonatina album, Clementi: C Op. 36 Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény I-II. kötet nehézségi szintjén).
Romantikus mű (Schumann: Emlékezés, Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás, Pacsirtadal, Schubert: Táncok, Keringők nehézségi szintjén).
XX. századi mű (Bartók Béla: Mikrokozmosz III/84 Mulatság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Nottumo, Kodály: Gyermektáncok 5-10 nehézségi szintjén).
A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
Négy különböző stílusú darab:
Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: 18 kis prelúdium 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók C, a, F nehézségi szintjén).
Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció (15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, E Hob. XVI/13, D Hob. XVI/14, Mozart: 6 bécsi szonatina, Beethoven: Szonatinák, Grazuoli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén).
Romantikus mű (Schumann: Fantáziatánc, Chopin: Keringők a, h, nehézségi szintjén).
XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V/128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok nehézségi szintjén).
A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti alapvizsga tartalma

A" tagozat
A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongoradarabok Schaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513. h.K. 377, Bach: Francia szvit G tánctételek).
Klasszikus szonáta-tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79.; rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 nehézségi szintjén).
Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 nehézségi szintjén).
XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
Három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
Egy barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció, Francia szvit, Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén).
Egy klasszikus szonáta-tétel (Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19, Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 nehézségi szintjén).
Romantikus mű (Liszt-Zempléni: Etűd 2 a, Liszt: Consolation Desz nehézségi szintjén).
XX. századi mű (Bartók: Szonatina, Mikrokozmosz VI/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque E nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti záróvizsga

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerből kell tenni.
„A” tagozat
A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongoradarabok Schaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, Bach: Francia szvit G tánctételek).
Klasszikus szonáta-tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79.; rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 nehézségi szintjén).
Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 nehézségi szintjén).
XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
Egy barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció, Francia szvit, Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén).
Egy klasszikus szonáta-tétel (Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19, Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 nehézségi szintjén).
Romantikus mű (Liszt-Zempléni: Etűd 2 a, Liszt: Consolation Desz nehézségi szintjén).
XX. századi mű (Bartók: Szonatina, Mikrokozmosz VI/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque E nehézségi szintjén).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Követelmények évfolyamonként

Hangszeres előképző

1-2. évfolyam

Az egyéni és életkori sajátosságok miatt a haladás üteme teljesen egyéni a tanár szakszerű irányításával. Az oktatási programot az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.
Ismeretek:
a hangszer vázlatos ismeret,
tájékozódás a billentyűzeten (fehér-fekete billentyűk, regiszterek, stb.),
elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.
Hangszerkezelés, technika:
készségfejlesztő játékok
a non legato, legato játék alapjai,
a kézfüggetlenítés előkészítése,
különböző kifejezésmódok, hangulatok hangszeres megvalósítása
játékos formában,
kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Minimális követelmény:

helyes ülésmód, néhány mondóka, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban, elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Beszámoló a helyi tanterv elképzeléséhez igazítva.

Felhasználható irodalom:
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ÁBC

Alapfok „A" tagozat:
1. évfolyam:
Hangszerkezelési ügyesség kialakítása, készségfejlesztés, kottaolvasás előkészítése. Non legato, legato játék, gyermekdalok és népdalok külön kézzel, váltott kézzel.
Kezek függetlenítése, a különböző billentésmódok, játékformák megismerése, Egészséges zongorahang, formaérték megalapozása. Népdalfeldolgozások, rövid előadási darabok, karakterdarabok, kortárs művek.

Ismeretek:
Ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részének különbözőségeinek felismerése (kérdés-felelet),
kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
ütemmutatók: 2/4, ¾, 4/4,
pentachord, pentaton,
dúr és moll hangsor, vezetőhang,
hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
hangjegyértékek, szünetjelek,
nyújtópont,
kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
tájékozottság a magyar gyermek- és népdalokban,
a klasszikus zenei stílus alapjai,
a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
polifónia (egyszerű kánonok)
formálás: indítás-lezárás.

Hangszerkezelés, technika:
helyes ülésmód,
a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
a kar és ujjak együttműködése,
a staccato és legato játékmód különböző formái,
a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása, pentachordok,
skálajáték külön kézzel,
az ujjalátevés előkészítése,
kettősfogások, a kisakkord,
unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Minimális követelmény:
egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek,
a megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása,
folyamatos kottaolvasás violin- és basszuskulcsban,
a tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása,
az otthoni gyakorlás kialakítása.

2. évfolyam:
Játéktér kiterjesztése, billentésmódok mélyebb ismerete és ábrázolása. Egyszerű polifónia, XVII-XVIII. századi táncok, XX. századi kortárs Bartók művek.
Félévi beszámoló: 2-3 mű kotta nélkül. Az egyik technikai jellegű, a másik szóló-, illetve kottából játszott négykezes vagy hatkezes darab.
Év végi: 3 különböző stílusú mű, ajánlott 1 Bartók-mű előadása félévkor, vagy év végén.

3. évfolyam:
Bevezetés a barokk (Bach) és a romantika világába, klasszikus szonatinák. XX. sz-i kortárs és Bartók művek. Követelmény a pontos kottaolvasás, felszabadult játszóapparátus.
Félévi beszámoló: 2-3 mű kotta nélkül. Az egyik technikai jellegű, a másik szóló-, illetve kottából játszott négykezes vagy hatkezes darab.
Év végi: 3 különböző stílusú mű, ajánlott 1 Bartók-mű előadása félévkor, vagy év végén.

„B”tagozat:
Félévi beszámoló: 4 mű kotta nélkül. 1 etűd, 1 barokk mű, 1 Mikrokozmosz-darab, 1 szabadon választott darab.
Év végi: 4 különböző stílusú mű és karakterű darab kotta nélkül. 1 barokk mű, 1 bécsi klasszikus mű, vagy szonatina tétel, 1 karakterdarab, vagy romantikus mű, 1 szabadon választott.

4. évfolyam:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező stílusokban jártasság elérése a tudásszintnek megfelelő darabválasztással.

Félévi beszámoló: 2 mű kotta nélkül. Az egyik technikai jellegű, a másik szóló-, illetve kottából játszott négykezes vagy hatkezes darab.
Év végi: 3 különböző stílusú mű, ajánlott 1 Bartók- és egy barokk mű előadása félévkor, vagy év végén.

„B”tagozat:
Félévi beszámoló: 4 mű kotta nélkül. 1 etűd, 1 barokk mű, 1 Mikrokozmosz-darab, 1 szabadon választott darab.
Év végi: 4 különböző stílusú mű és karakterű darab kotta nélkül. 1 J.S: Bach-mű, 1 szonatina tétel, 1 könnyű romantikus darab, 1 XX. századi mű.

5. évfolyam:
Technikai, zenei megoldások elmélyültebb, felkészültebb alkalmazása. Az előző osztály zenei anyaga magasabb nehézségi fokon.
Félévi beszámoló: 2 mű kotta nélkül. Az egyik technikai jellegű, a másik szóló-, illetve kottából játszott négykezes vagy hatkezes darab.
Év végi: 3 különböző stílusú mű, ajánlott 1 Bartók (lehetőleg Mikrokozmoszból)- és egy barokk mű előadása félévkor, vagy év végén.

„B”tagozat:
Félévi beszámoló: 4 mű kotta nélkül. 1 etűd, 1 J. S. Bach-mű, 1 szonatina tétel, 1 Mikrokozmosz-darab.
Év végi: 4 különböző stílusú mű és karakterű darab kotta nélkül. 1 J.S: Bach-mű, 1 teljes szonatina tétel, vagy könnyű szonáta, 1romantikus darab, 1 XX. századi mű.

6. évfolyam:

A növendék képességeinek megfelelő művek értő előadása, a cél a különböző játékmódok, játékformák tudatos alkalmazásával. Az előadásmód tükrözze jártasságát a zenei stílusokban és kötődését a zenéhez. Technikai és zenei téren önállóságra nevelés. Polifon művek, klasszikus szonatina, szonáta, romantikus előadási darabok, XX. sz-i művek.
Félévi beszámoló: 2 mű kotta nélkül. Az egyik technikai jellegű, a másik szóló-, illetve kottából játszott négykezes vagy hatkezes darab.
Év végi: 3 különböző stílusú mű.

„B”tagozat:
Félévi beszámoló: 4 különböző stílusú darab.
Év végi: 4 darab kotta nélkül. 1 barokk mű, 1 teljes szonatina tétel vagy könnyű szonáta, 1 romantikus darab, 1 XX. századi, vagy impresszionista mű.

Továbbképző „A”tagozat (7-10.) évfolyam
Az előző években felhalmozott tudás anyagra építve és azt továbbfejlesztve bonyolultabb művek elsajátítása. A zeneiskola 6. évfolyamáig elért színvonal eredményes megőrzése és a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
Félévi beszámoló: 2 különböző stílusú mű, nem kötelező kotta nélkül játszani.
Év végi: 2 különböző stílusú mű, nem kötelező kotta nélkül játszani.

Továbbképző „B”tagozat (7-10.) évfolyam
Azok a növendékek, akik felsőfokú zenei intézményekbe felvételiznek, a továbbképző évfolyamokban ajánlatos a szakközépiskola tanterve szerint tanulniuk; rájuk nézve az az irányadó.
Irodalom:

Lakatos Ágnes: Barátságos zongora I-II-II-IV.
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I-II-III.
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC I-II.
Bartók B. Mikrokozmosz I-VI.
Czövek: Zongoraiskola I.
Teöke M. Találkozások a zongoránál
Válogatott etűdök I-II-III-IV-V-VI:
Hernádi L. Zongoraiskola I-II. (Zeneműkiadó 1964)
Majkapar: Első lépések
Schumann: Kinderszenen op. 15.
Debussy: Gyermekkuckó
Kuttágh Gy. Játékok I-IV.
Chopin: Keringők
Mazurkák
Prelűdök
Liszt: Consolations
Schubert: Táncok
Szonáták
Kodály: Gyermektáncok
Valsette
9 zongoradarab op. 3.
7 zongoradarab op. 11.
Bartók: Gyermekeknek (I-IV.)
Czerny: A kézügyesség iskolája
Moszkowski: Etűdök, Spanyol táncok

J.S.Bach: 18 kis preludium
Két- és háromszólamú invenciók
Scarlatti: Szonáták
Haydn: Szonáták
Zongoradarabok
Mozart: Bécsi szonatinák
Szonáták I-II. kötet
Négy- és hatkezes művek:

Bizet: Gyermekjátékok
Beethoven 3 induló
Debussy Kis szvit
Weiner L. Rókatánc
Thern K. Magyar induló

6.8.2 Másodhangszer

Zongora kötelező
Többnyire a zenei pályára készülő növendékeink részesülnek zongora kötelező tárgy oktatásban. Előmenetelüket – képességeik szerint- szabályozzuk, közelítve a főtárgy zongora adott évfolyamának elvárásai alapján.
Második hangszer tanulását, csak akkor kezdheti el egy növendék, ha elsőként választott hangszeréből legalább harmadik osztályos és az első két évben jeles osztályzatot kapott. A tanulmányait két tanszakon, vagy mellékszakon addig folytathatja, amíg a főtárgy és kötelező tárgyas óráin a képességeinek megfelelően teljesíti a követelményeket.

6.8.3 Korrepetíció

Hosszú tanszak „A" tag 1. évfolyamig 5 perc
2-3 évfolyamon 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc

„B" tag. 2. évfolyamon 10 perc
3-4. évfolyamon 15 perc
5. évfolyamtól 20 perc

Rövid tanszak „A" tag. 1. évfolyamig 5 perc
2. évfolyam 10 perc
3. évfolyamtól 15 perc

„B" tag. 2. évfolyamon 15 perc
3. évfolyamtól 20 perc

Magánének tanszak

„A" tag. 20 perc
„B" tag. 30 perc

ORGONA
Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
	1.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tantárgy	2	2	2	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3
Választható tárgy	2	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összesen	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az orgonatanulás elkezdéséhez legalább 3 év előzetes zongoratanulás szükséges.
Kötelező tárgy szolfézs, a „B” tagozat 3. évfolyamától zongora.
Kötelezően választhatón tárgy:
„A” tagozaton az 5. évfolyamon elmélet: minimun 1x45’

Választható tárgy:
elmélet (szolfézs, zenetörténet, improvizáció): minimum 1x 45’
kamarazene: minimum 1x 45’
zenekar, kórus: minimum 2x 45’
zongora második hangszer: minimum 1x 30’

Az orgonatanítás szakirányú feladatai

A növendék a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei színtjének megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva a zene folyamatát és összefüggően érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Ennek érdekében fejlessze:
a kottaolvasást és a lapról játékot,
a két kéz önállóságát,
a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetést, a logikus frazeálást, az artikulálást, az agogika és a díszítések alkalmazása,
a romantikus stílus használatát,
a redöny stílusos használatának elsajátítása,
megfelelő ujj- és lábrend készítésének elsajátítása.

A szaktanár ismertesse a növendékkel:

az orgona történetét,

a hangszer felépítését és működési elvét,
az orgona akusztikai sajátosságait,
az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,

Alakítson ki

könnyed hangszerkezelést,
helyes test-, kéz-, és lábtartást,
sokszínű kidolgozott játékmód-kultúrát,
laza, egyenletes, kar- és ujjtechnikát,
könnyed manuálváltást,
Fordítson figyelmet:
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a lapról olvasási készség fejlesztése,
a tudatos zenei memorizálásra,
a rendszeres társas muzsikálásra.

Követelmények az alapfok evfolymainak elvégzése után:

Az „A" tagozat végén
A növendék ismerje:
hangszere múltját, történetét,
a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
a díszítések különböző fajtáit,
a regisztrálás alapvető szabályait,
a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket.
Legyen képes:
az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
a barokk zenében tiszta szólamvezetésre,
könnyebb művek lapról olvasására.

A „B" tagozat végén
Legyen képes tudásáról számot adni az alábboak pódiumon történő bemutatásával:

orgonán:
1 Bach-korálelőjáték,
1 Bach- preludium és fuga,
Egy könnyebb más stílusú mű;

zongorán:
1 Bach-mű (nehezebb kis preludium, két- vagy háromszólamú invenció),
1 klasszikus szonátatétel,
1 romantikus mű,
1 XX. századi magyar mű,
2 etűd

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje
hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket,

a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel az orgonára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes
technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
új műveket önállóan megtanulni,
a művek karakterének megfelelően regisztrálni.

Rendelkezzék
olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
az együttzenélés igényével
fejlett hallási kontrollal,
a hangszeréhez kapcsolódó stílus- és anyagismerettel, megfelelő repertóárral.
A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
A előadandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra,
a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,

Rendelkezzék
megfelelő hangszeres ügyességgel, technikával,
biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
megfelelő lapról olvasási készséggel.

TANANYAG

HANGSZERES ELŐKÉPZŐ

évfolyam

Sajátítsa el a növendék:
Pedáljátékot szabályszerűen,
manuáljáték orgona-módozatát,
hüvelykujj használatát az orgonajátékban,
manuál-pedál összjáték alapmódozatait.

Minimális követelmény:
egyszerűbb manualiter darabokból 3 mű,
biztonságos pedáljáték,
két manuál és pedál összjáték-gyakorlat, vagy korálelőjátékok, esetleg egyházi népénekek pedállal,
A tanult műveket kottahűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

A év végi beszámoló javasolt anyaga:
1 manualiter mű
2 pedálgyakorlat, 3 pedálskála
1 trió-gyakorlat
1 pleno korálelőjáték, vagy prelúdium vagy egyházi népének

A hangszerre való alkalmasságot a második félévben, ill. az év végi vizsgán kell eldönteni.

Zenei anyag:
Bach: Nyolc kis prelúdium
Liszt: kisebb művei

ALAPFOK „A” TAGOZAT
1. évfolyam
évi 66 óra

Követelmények
Az orgona felépítésének változatos ismerete: sípok, levegőellátás, játszóasztal és berendezései
A legfontosabb regiszternevek és lábszámozás
Pedálapplikatúra jelzései
Háromsoros kottaolvasás

Hangszerelés fejlesztése
elhelyezkedés apadon
a helyes testtartás és ülésmód

Pedál
billentésnemek: lábhegy és sarok
két majd három szomszédos hang legato játszása egy lábbal, kétfele kiinduló helyzetből az összes fekvésben
bokacsukló-gyakorlatok
pedálskála C-dúrban egy lábbal
Manuáljáték
a zongora és az orgona manuáljátéka közti különbség
a főbb billentésnemek: legato, tenuto, staccato
a hüvelykujj használata

Összjáték:
jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál, két kéz és pedál
a bal kéz függetlenítése a pedáltól
játék két manuálon, ugyanazon fekvésben
a trió-játék alapjai

Zenei anyag:
Orgonáskönyv I-II kötet
Könnyű triók (18. sz)

2. évfolyam

Ismerje meg a növendék:
a különféle stílusokat, a köztük lévő különbséget, a hozzájuk tartozó játékformákat
a leggyakrabban előforduló díszítéseket
a regisztrálás alapszabályait

Sajátítsa el:
a hangszer alapvető kezelését

a művek stílusos, folyamatos és igényes előadását
a barokk zene artikulációjának értelmes megvalósítását
könnyebb művek ujj-és lábrendjének önálló elkészítését

Minimális követelmény
A tanult műveken keresztül a manuál-pedál összjáték biztonságának továbbfejlesztése

Az év végi beszámoló javasolt anyaga
Három, az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező, különböző karakterű mű
1 Bach-prelúdium és fúga
1 trió-jellegű korálelőjáték
1 romantikus vagy újabb mű

3. évfolyam
évi 66 óra

Követelmények
A manuál és pedál összjáték fejlesztése
A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása
Tudjon a növendék különböző karakterű, nagyobb lélegzetű műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően, művészi módon előadni.

Az év végi beszámoló javasolt anyaga
1 Bach korálelőjáték
1 Bach prelúdium és fúga
1 romantikus mű
1 XX.századi mű

A Bach-korálelőjáték helyett játszhat a növendék egy művet Bach előtti mesterektől.

4. évfolyam
évi 66 óra

Követelmények:
A manuál és pedál összjáték biztonságának erősítése
A koncentráció és az állóképesség fejlesztése nagyobb művek tanulásához. A virtuóz játéktechnika alapozása válogatott gyakorlatokkal.

Legyen képes a növendék
nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.
a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni
egy kb 25-30 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi beszámoló javasolt anyaga
1 Bach előtti mű
1 Bach-mű
1 romantikus mű
1 XX. századi mű

ALAPFOK „B” TAGOZAT

„B” tagozatra azokat a növendékeket irányítjuk, akik kimagaslóképességűek, vagy zenei pályára készülnek és meg tudnak feleli az elvárásoknak.

2. évfolyam
évi 66 óra

Követelmények
Ismerje meg a növendék:
a stílusok közötti különbségeket, a hozzájuk tartozó játékformákat.
a barokk zenében leggyakrabban előforduló díszítéseket
a regisztrálás alapszabályait

Az év végi beszámoló javasolt anyaga
2 mű Bach előtti mesterektől
2 Bach-prelúdium és fúga
1 romantikus mű
1 XX.századi mű

3. évfolyam

Követelmények
Tudjon a növendék különböző karakterű, nagyobb lélegzetű műveket megformálni és művészi módon előadni.
A tananyagon keresztül fejlődjön a növendék manuál és pedál összjátéka, négyszólamú manuáljátéka, technikai készsége.
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi beszámoló javasolt anyaga
1 Bach-prelúdium és fúga
1 triószonáta-tétel vagy triós korálelőjáték
1 romantikus mű
1 XX. századi mű

4. évfolyam

Legyen képes
nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos előadására
önmagát a játék folyamata alatt kontrollálni
kb. 35-40 perces műsort folyamatosan eljátszani és megformálni

ÚTMUTATATÁS A ZENEMŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLÁK FELVÉTELI ANYAGÁHOZ
Orgona
1 Bach-korálelőjáték
1 Bach prelúdium és fúga

1 könnyebb, más stílusú mű

Aki már több éve tanul orgonálni, az végzettségének megfelelően válassza ki a felvételi anyagát.

Zongora
1 Bach-mű
1 klasszikus szonáta-tétel
1 romantikus mű
1 XX. századi magyar mű
2 etűd

A felvételi anyag szintje a zeneiskolák 6. évfolyamának feleljen meg.
A felvételi vizsgán lehet kottából is játszani.

TOVÁBBKÉPZŐ „A" TAGOZAT

Zenei követelmény és feladat a zenei műveltség elmélyítése valamint a zenei kedv ébrentartása. A növendék legyen képes önállóan is megtanulni és megformálni 1-1 kisebb művet. Tudjon az évfolyamánál könnyebb anyagot értelmesen lapról játszani.

Minimális követelmény
3 különböző stílusú mű eljátszása kottából.

A Pedagógiai Főiskolákra felvételizőknél az adott intézmény felvételi anyaga az irányadó.

5. évfolyam

Követelmények
Az állóképesség fokozása és az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása.
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

6. évfolyam

Követelmények
Tudjon a növendék nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kultúráltan, élményszerűen megformálni.
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

7. évfolyam

Követelmények
A virtuóz manuál-pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek elsajátításához.
A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

8. évfolyam

Követelmények
Ismerje a növendék hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.

Legyen jártas a barokk zene hangzás- és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei-technikai elemeket
Legyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos előadására, tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.
Tudjon egy kb 35-40 perces műsort folyamatosan eljátszani.

TOVÁBBKÉPZŐ „B" TAGOZAT

5-8 évfolyam

A továbbképző évfolyamok „b" tagozatos növendékei nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Céljukból következik, hogy számukra a zeneművészeti szakközépiskolák tanterve az irányadó.

JAVASOLT ÉRTÉKELÉSI MÓD

Az iskola magasabb évfolyamára csak az a növendék bocsátható, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett.
A hangszeres előképző tanfolyamban a tanterv folyamán három összefoglaló órát javasolunk.
Az összefoglaló óra adjon értékelhető képet a készségfejlesztés terén elért eredményről. Az alapfokú és a továbbképző évfolyamokon félévenként 1 meghallgatást, évvégén 1 vizsgát javasolunk. A „B" tagozatos oktatásba résztvevő növendékeknek a fenti meghallgatáson túl félévenként plusz 1 meghallgatás van.
Minden növendék évenként 1-3 nyilvános szereplésen működjön közre. Az „A" tagozat követelményeit teljesítő növendékeknél a vizsgabizottság osztályoz.
Felsőbb évfolyamba csak az a növendék bocsátható, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett.

TÁRGYI FELTÉTELEK

Megfelelő akusztikájú, alapterületű és belmagasságú, hangszigetelt, szellőztethető tanterem, orgonával és zongorával ellátva.
Az orgona jó minőségű, szabványos méretű játszóasztallal rendelkező, legalább 18-20 regiszteres, mechanikus struktúrájú legyen, 2-3 manuállal, pedállal.
Szerszámok és eszközök a hangszer javításához és karbantartásához.
Metronóm.
Jól felszerelt könyv- és kottatár.
Az orgonairodalom kottái.
Az orgona szakirodalmával foglalkozó könyvek és folyóiratok.
Lejátszó-berendezés, valamint a hangszer szóló- és kamarazene irodalmának művészi feltételei.
Magnetofon, esetleg videofelvételi lehetőség mikrofonnal és hangszalagokkal.

Vonós tanszak

Arra törekedünk, hogy növendékeinknek olyan zenei és hangszertechnikai alapképzést tanítsunk, - melynek birtokában nagyobb korukra kialakuló egyéni ízlésük és igényük szerinti bármely műfajban – tudják hasznosítani tudásukat, tudják tovább képezni magukat.
Az általános zeneszeretet és hangszerszeretet mellett nagy gondot fordítunk a tehetséggondozásra. A kiemelkedő tehetséget és felkészültséget mutató növendékeink esetében fokozott figyelmet fordítunk a hangszeres tudásuk, muzikalitásuk fejlesztésére. Rendszeres szereplési és versenyezési lehetőséget biztosítunk számukra.

Célunk, hogy a zene aktív művelésével párhuzamosan – helyes zenei értékrendek kialakításával, közlésével, - alakítsunk ki növendékeinknél fogékonyságot, igényt az értékes zeneművek hallgatására.
Továbbá törekedünk vonószenekaraink (Tücsök Zenekar; Vonós Kamarazenekar) gyümölcsöző munkájának továbbfejlesztésére. Szívesen közreműködünk iskolánk és egyéb intézmények kulturális rendezvényein szóló és kamarazene csoportjainkkal.

HEGEDŰ

A zeneoktatás célrendszere és funkciói

A zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
Lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.
Megismerteti a tanulókkal a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészeti megjelenítés módjait, miközben célja az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazása, befogadása.

A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
A zenei képességek fejlesztése, a technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása. A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.
Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása. A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.
A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalomnak nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése. A kortárs zene befogadására nevelés. A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése. Az értékes zene megszerettetése. A növendékek zenei ízlésének formálása. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása. A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, ill. részvétel a zenei életben. Aktív társas muzsikálásra nevelés. Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.
Tehetséggondozás. A zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra. Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint – külföldi zeneoktatási intézményekkel.

A képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai

Képzésidő: 12 év
„A” tagozaton: 2+10 évfolyam
„B” tagozaton:(3)+9 évfolyam

Főtárgy: hegedű (egyéni).

Korrepetíció (zongorakíséret): a főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:
elméleti: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók).
gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgyak: szolfézs, zeneelmélet, , zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések.

„A"és „B" tagozat

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egy heti időtartamra értendők.

Főtárgy :
„A" tagozaton min. 2x 20 perc
„B" tagozaton min. 2x 45 perc

A korrepetíció ideje:
„A" tagozaton min. 1. évfolyamig 5 perc
2-3. évfolyam 10 perc
„B" tagozaton min 1-2. évfolyamig 10 perc
3-4. évfolyam 15 perc
5. . évfolyam tól 20 perc

Kötelező tárgy:
a képzési idő min. 2x 45 perc
„A" tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B" tagozaton a 10. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:
„A" tagozaton az 5-6. évfolyamon elmélet: min. 1x45 perc,

Választható tárgy:
az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás
„B" tagozaton elmélet: min. 1x45 perc (csoportos)
gyakorlat: min. 1x45 perc vagy min. 1x 30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő:
egyéni: 2x20 perc
csoportos2x45 perc

Kamarazene:
min. 1x 45 perc
A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően: 2-8 fő, max. 15 fő

Zenekar, kórus:
min.2x45 perc

Zongora, második hangszer:
min. 1x30 perc
A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a növendék más művészeti ág (képző és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanóráin részt vehet.

A tanszak tartalmi szabályozása

1.A hegedűtanítás szakirányú feladatai
Ismertesse meg a növendékekkel
a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét
a hegedű akusztikai sajátosságait
a hangszer hangolását
a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
helyes test-, hangszer-kéztartás
dinamikus, kifejező hegedűhangot,
differenciált hangindítást és hanglezárást,
a kezek pontos összehangolt mozgását

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
hangsorokat és hangzatokat különböző vonáselemekkel valamennyi húron és fekvésben,
a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a különböző vonáselemek elsajátítására,
a pizzicato- technikára, a pergő-technikára,
az üveghangok megszólaltatására,
a megfelelő ujjrendre,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,
a tudatos zenei memorizálásra,
a rendszeres társas muzsikálásra.

A hegedűtanítás szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
a hegedű akusztikai sajátosságait,
a hangszer hangolását,
a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,

a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
a vonós hangszercsalád többi tagját.
Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
differenciált hangindítást és hanglezárást,
laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
a kezek pontosan összehangolt mozgását.
A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.
Fordítson figyelmet
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a különböző vonásnemek elsajátítására,
a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
az üveghangok megszólaltatására,
a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,
a tudatos zenei memorizálásra,
a művek zeneileg igényes kidolgozására,
a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
a fontosabb tempó- és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,

szép hangon való, karakteres előadásra,
a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.
Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
háromoktávos skála, akkordfelbontásokkal,
2 szabadon választott etűd,
1 versenymű saroktétele,
1 barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy 1 lassú és 1 élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.
További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló legyen képes
szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani,
gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, gyors tempójú, technikailag nehezebb művek eljátszására,
a stílusnak és karakternek megfelelő vonásnemek, a célszerű ujjrendek megválasztására,
igényes intonációra, az előforduló dinamikai fokozatok természetes hangképzéssel való megszólaltatására,
előadási darabokat, kamaraműveket, zenekari szólamokat önállóan is megtanulni.
Bővítse repertoárját.
Lapról játéka olyan fokú legyen, hogy képes legyen beilleszkedni a társas muzsikálásba.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
természetes, oldott hangszerkezelésre,
az egész fogólapot uralni,
a tiszta intonáció érdekében érzékeny billentésre, folyamatos, könnyed fekvésváltásra,
a különböző skálákat 3 - esetleg 4 - oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
differenciált vibrato alkalmazására,
a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
az alapvonások - legato, détaché, martelé, spiccato, staccato - alkalmazására,
dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.
Rendelkezzék
igényes, fejlett hallással, kontrollálóképességgel,
biztos memóriakészséggel,
koncentrálóképességgel,
megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tananyag

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.

Készségfejlesztés
A hangszerjátékra való felkészítés fázisai
1. Előkészítő mozgások:
a helyes testtartás kialakítása,
a helyes légzés kialakítása,
a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása és függetlenítése,

2. A hangszerre irányuló mozgások gyakorlása (hangszer nélkül):
emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak),
közelítés – távolítás,
súlyérzet,
rotálás, tengelyfogás érzete,
a hegedű „fészek” megismerése.

3. A hegedűtartás, vonótartás kialakítása:
a hangszer pengetéssel való megszólaltatása,
a vonóval való megszólaltatás elemi formái,
a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

A tanszaki meghallgatás anyaga

Összefoglaló óra. Célja a tanulók fejlődési fázisainak bemutatása.

Az év végi beszámoló anyaga
Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

Művészeti alapvizsga követelményei

„A” tagozat
Egy etűd (Dénes: V-VI. Hegedűiskola, vagy Dancla op. 68/2., 9., 14., vagy Dont op. 38, vagy Mazas: Études speciales op. 36.1/2., 8., 9. nehézségi szintjén).
Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel (Beethoven: Menuett és Trió, Rameau: Gavotte, Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel, Seitz: D-dúr koncert I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd.
A játék technikai biztonságának felmérésére (Dont op. 68/12., 15., Mázas: Études speciales op. 36. I/2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. nehézségi szintjén).
Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére (Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, a könnyebbek szintjén).
Egy előadási darab vagy barokk szonáta tétel pár (lassú-gyors) (Boyce: Matelotte, Járdányi: Magyar tánc. Wieniawski: Kuyawiak nehézségi szintjén).
Egy koncert- vagy szonáta-tétel (Komarovszkij: A-dúr koncert I. tétel, Vivaldi: a-moll Koncert I. tétel Accolay: a-moll koncert, Seitz: g-moll koncert op. 12 no. 3 I. tétel, Dancla: Concert-solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A-dúr szonáta, Händel: E-dúr Szonáta nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti alapvizsga tartalma

„A” tagozat
Egy etűd (Dénes: V-VI. Hegedűiskola, vagy Dancla op. 68/2., 9., 14., vagy Dont op. 38, vagy Mazas: Études speciales op. 36.1/2., 8., 9. nehézségi szintjén).
Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel (Beethoven: Menuett és Trió, Rameau: Gavotte, Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel, Seitz: D-dúr koncert I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd.

A játék technikai biztonságának felmérésére (Dont op. 68/12., 15., Mázas: Études speciales op. 36. I/2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. nehézségi szintjén).
Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére (Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, a könnyebbek szintjén).
Egy előadási darab vagy barokk szonáta tétel pár (lassú-gyors) (Boyce: Matelotte, Járdányi: Magyar tánc. Wieniawski: Kuyawiak nehézségi szintjén).
Egy koncert- vagy szonáta-tétel (Komarovszkij: A-dúr koncert I. tétel, Vivaldi: a-moll Koncert I. tétel Accolay: a-moll koncert, Seitz: g-moll koncert op. 12 no. 3 I. tétel, Dancla: Concert-solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A-dúr szonáta, Händel: E-dúr Szonáta nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti záróvizsga tartalma

„A" tagozat
Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
Háromoktávos hangsortanulmány.
Két etűd (Mazas: Études brillantes op. 36. II., Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, Kreutzer: 42 gyakorlat, Rode: 24 Caprices/2., 7., 10. nehézségi szintjén).
Barokk szonáta két tétele (Händel: g-moll, D-dúr, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).
Egy koncert-tétel, vagy előadási darab (Bach: a-moll, E-dúr, Haydn: C-dúr, Mozart: D-dúr - Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine, Fiocco: Allegro, Beethoven: F-dúr románc, Weiner: Rókatánc nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Követelmények évfolyamonként

ALAPFOK „A" TAGOZAT

1. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
A helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítsa.
A bal kar és kéz helyezkedő műveletei. A billenő mozgások kialakítása. Tenyérérzet.

Intonáció a következő hangkészletekben:
e – húr: e-fisz-gisz (g)-a- h
a – húr: a-h-cisz (c)-d-e
d – húr: d-e-fisz (f)-g- a
g – húr: g-a-h (b)-c-d

A helyes vonótartás, a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík-érzet, vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.
Vonókezelési feladatok: játék „kis egész", majd részvonókkal és egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása. A zenei szünetekben indítás, továbbvezetés, zárás érzete. Az ütemsúly és a vonókezelés összefüggései.
Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
A szép hang iránti igény felkeltése – már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.

Hangsorok egyszerű vonáselemekkel (dúrok 3# , valamint természetes moll hangsor 2# előjegyzésig).

Zenei ismeretek
Kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül.
Metrum, mérőütés, tempó.
Ütem:2/4, 4/4.,¾.
Hangjegyértékek és szüneteik, nyújtópont, módosítójelek, előjegyzés, hangközök ismerete, a hármashangzat fogalma.
Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések. Memóriafejlesztés. Társas zene: egyszerű kétszólamú tanulmányok a Hegedűiskolából.

Követelmény
Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket. Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül – egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.
Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra.

A tanszaki meghallgatás anyaga
2 tanulmány a Hegedűiskolából kotta nélkül.

Az év végi beszámoló anyaga
2 különböző jellegű tanulmány a Hegedűiskolából és 2 zongorakíséretes darab kívülről.

2. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
ejtő – emelő billentés,
a húrváltó-készség fejlesztése,
az újak nyújtása, csúsztatása,
a kettősfogások egyszerű formái,
a fekvésjáték és vibrato előkészítése,
vonókezelési feladatok: a détaché, legato, portato, martelé játékmód előkészítése.

Zenei ismeretek
A kottaolvasás továbbfejlesztése. A tempó- és dinamikai jelzések ismerete. Egyszerű és változó ütemek.
Hangjegyértékek, hangközök, dúr és moll tonalitás, a párhuzamos hangnem fogalma.
Hármashangzatok, tonika, szubdomináns, domináns, vezetőhang, kvintkör, kromatika, kánon, imitáció, szekvencia fogalmak ismerete.
A tanult művek formai elemzése.
A barokk táncok jellegzetességei. Da Capo-s formák, memóriafejlesztés.
Társas zene az évfolyam anyagából.

Követelmény:

Alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4# -4b előjegyzésű skálák hangkészletén belül. Ismerje az új ritmusokat.

Legyen képes a détachét, legatót a tanult hangkészleten belül alkalmazni.
Ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket.

A tanszaki meghallgatás anyaga
1 etűd és 1 zongorakíséretes mű, vagy duók a tanár vagy egy magasabb évfolyamos növendék kíséretével, kívülről.

Az év végi beszámoló anyaga
2 etűd és 2 zongorakíséretes mű kívülről.

3. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és helyezkedő- készség fejlesztésére az I. fekvésben .
Játékkészség az I. és II. fekvésben. Kettősfogás-játék: tercek, szextek.
Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon.
Nagy és kis détaché.
Martelé a vonó különböző részein. A legato fejlesztése, vonáskombinációk.
A staccato vonások előkészítése. A vibrato fejlesztése.
A hangszer önálló felhangolása.

Zenei ismeretek
Új ritmikai elem:
A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
Szűkített és bővített hangközök. A hármashangzat és fordításai.
A dominánsszeptim hangzat. Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
Kvintkör, klasszikus periódus, két- és háromtagú formák elemzése.
Ékesítések: előke, utóka, trilla, parántrilla és mordent.
Memóriafejlesztés.

Követelmény
A növendék legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására. Ismerje az ékesítések módozatait.
Tudja alkalmazni a Geminiani- és fordított Geminiani- fogást.
Törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben, ismerje az egyszerű fekvésváltásokat.

A tanszaki meghallgatás anyaga
1 etűd és 2 zongorakíséretes mű kotta nélkül, az egyik mű lehet kamarazene.

Az év végi beszámoló anyaga
2 etűd és 2 zongorakíséretes mű, kotta nélkül.

4. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
Az elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
½ fekvés, II.-III. fekvés, fekvésérzet.

A vibrato fejlesztése. Dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is.
A kromatikus játéktechnika fejlesztése.
Az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban.
A staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése.
A dobott vonás előkészítése.
Az akkordjáték és kettős-fogásjáték fejlesztése első fekvésben.
A hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása.

Zenei ismeretek
A tempó- és a dinamikai jelzések bővebb ismerete.
Ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek.
A teljes kvintkör.
A játszott anyag zenei – formai és harmóniai - elemzése a tanár segítségével.

Követelmény

Ismerje a növendék a ½ fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat.
Legyen képes a fekvésekben közlekedni.
Tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is.
Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására, zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára.
Gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.

A tanszaki meghallgatás anyaga
1 zongorakíséretes mű kotta nélkül és 1 kamaramű.

Az év végi beszámoló anyaga
1 etűd,
1 zongorakíséretes mű kotta nélkül és 1 kamaramű.

6. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
Tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben.
Háromoktávos hangsorok akkordfelbontásokkal.
A bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése.
A vibrato fejlesztése minden fekvésben.

Zenei ismeretek
Barokk művek felépítése.
Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.
Kifejező és stílusos artikuláció. A portamento fogalma. A XX. századi zene hangzásvilágának ismerete.

Követelmény
Rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzen jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén.
Legyen kedve a társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek megismeréséhez.

A tanszaki meghallgatás anyaga
A tanuló tanszaki hangversenyen kamarazenével vagy zongorakíséretes művel szerepeljen.

Az év végi beszámoló anyaga
2 zongorakíséretes mű.

ALAPFOK „B” TAGOZAT

2. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek
Megegyezik az „A” tagozatnál leírtakkal, továbbá:
a vibrato kialakítása
árnyaltabb dinamika,
a martalé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái.

Követelmény

A II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben.
Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal.
Önálló hangolás.
Hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása.

A tanszaki meghallgatás anyaga

1 hangsor, 2etűd és 1 zongorakíséretes mű.

Az év végi beszámoló anyaga
2 etűd és
2 zongorakíséretes mű.
3. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek
A fekvésérzet differenciálása, a fekvésváltás készségének fejlesztése, a II. és III. fekvés elsajátítása.
A vibrato kialakítása, fejlesztése. Trilla, kromatika intonálása, ujjfüggetlenítés.
Ismerkedés a IV. fekvéssel és a félfekvéssel.
Hangsoros, akkordfelbontások két oktávon, a tanult fekvésekben, fekvésváltással is.
Az eddig tanult vonások fejlesztése a vonó különböző részein. Lassú, tartott hangok.
A staccato játékmód fokozatos fejlesztése.
Az akkordjáték és az emelt vonás előkésztése, majd alkalmazása.
Természetes üveghangok.
Tempótartás, a tempó fokozása.
Zenei ismeretek

Az „A” tagozatnál leírtak, valamint:
alteráció, hangnemi kitérés, moduláció,
a főtéma, melléktéma fogalma
a klasszikus periódus,
XX. sz-i stílusjelenségek.

Követelmény
Játsszon a növendék szép és kifejező hangon.
Fejlett tapintásérzékenység, intonációs biztonság.
Törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára.
Alkalmazza helyesen a közvetítőhangokat a gyakorlásban, a vibratót a zene kifejező megformálása során.

A tanszaki meghallgatás anyaga
Hangsor fekvésváltással, 2 etűd a fekvés –és vonótechnikai tanulmányokból és 1 zongorakíséretes előadási darab.

Az év végi beszámoló anyaga
2 különböző jellegű technikai tanulmány, zongorakíséretes előadási darab.

4. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek
A tanult fekvésben való játék elmélyítése, a IV-V. fekvés elsajátítsa.
Ismerkedés a VI-VII. fekvéssel. A páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése. A fekvések összekötése I-V. fekvésig.
Akkordjáték fejlesztése, hangsorok 5#- 5b előjegyzésig, felbontásokkal, két oktávon.
Az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása. A kettősfogás-játék Fejlesztése.

Zenei ismeretek
A tempójelzések bővebb ismerete.
Ütem: 5/4, 5/8, változó ütem.
A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete. Szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord.
A rondó- és szonátaforma főbb jellemzői. Alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, grazioso, marcato.
Egész hangú skála. A portamento fogalma.

Követelmény
Felszabadult hangszerkezelés, karakterérzéken vonótechnika. Igényes fekvésváltás, tempóhoz, karakterhez igazítottan.
Vibrato legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is. Lapról játék.
Szerepeljen hangversenyeken.

A tanszaki meghallgatás anyaga
Hangsor fekvésváltással, akkordfelbontással, 2 etűd és 1 zongorakíséretes előadási mű.

Az év végi beszámoló anyaga
2 különböző jellegű technikai tanulmány (az egyik klasszikus etűd), zongorakíséretes előadási darab, 2 zongorakíséretes mű.

5. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek
A játékkészség fejlesztése I-VII. fekvésig. Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon.

A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése. Pergőtechnika. A tanult vonáselemek, kombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása. Spiccato játék középtempóban.

Zenei ismeretek
A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése. Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyebb játékmód kialakítása.
Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok. Korunk zenéje.

Követelmény
Memóriafejlesztés. Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
Virtuóz jellegű művek előadása, hangversenyeken való részvétel.

A tanszaki meghallgatás anyaga
Hangsor három oktávon, akkordfelbontásokkal, 2 etűd, 1 zongorakíséretes mű.

Az év végi beszámoló anyaga
2 etűd, 2 zongorakíséretes mű (koncert vagy szonáta).

6. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek
A témakörök azonosak az 5. „B" évfolyamnál felsoroltakkal. Az elérendő készségszintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg.

További feladatok:
Háromoktávos hangsortanulmányok a VII. fekvésen túl is
Terc-, szext és oktávskálák két oktávon,
Ujjrendi formák bővítése

Zenei ismeretek
A témakörök azonosak az 5. „B" évfolyamnál felsoroltakkal.
Az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések ismeretének bővítése.
Követelmény
Perspektivikusan megalapozott hangszerkezelés. Tiszta intonáció. A fekvésváltásokat és a vibratót a zenei folyamatokba való zavartalan beillesztése. Hajlékony, szép hangú alapvonások, önálló darabfeldolgozás., jártasság az ujjrendek megválasztásában.

A tanszaki meghallgatás anyaga
Hangsor három oktávon, akkordfelbontásokkal, 2 etűd, 1 zongorakíséretes mű vagy koncerttétel.

Az év végi beszámoló anyaga
A zeneiskolai tanulmányait a növendék lehetőség szerint nyilvános hangversenyszerepléssel zárja.

TOVÁBBKÉPZŐ „ A" TAGOZAT

7-10. évfolyam

Az egyes növendékek tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherírásuk és szorgalmuk alapján. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatát, anyagát nem adjuk meg évekre lebontva, hanem a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.
Fő cél, a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

Zenei ismeretek
Barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi művek ismerete.

Az év végi beszámoló anyaga
1etűd, 1 előadási darab.

TOVÁBBKÉPZŐ „ B" TAGOZAT

7-10. évfolyam

A növendékek nem zenei jellegű tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást. Ebből következik, hogy számukra a zeneművészeti szakközépiskolák tanterve az irányadó.

Értékelési mód
A tanév folyamán három összefoglaló óra adjon képet az elért eredményekről. Ennek nyomán szöveges értékelést kap, mely teljesítményét és szorgalmát minősíti (5 számjeggyel történik)
Felsőbb évfolyamba csak az bocsátható, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett.
Ennek feltételei: a minimális technikai és zenei követelmények teljesítése.
Minden növendék félévenként 1-3 nyilvános szereplésen működjék közre.

Tárgyi feltételek
Megfelelő akusztikájú és méretű, hangszigetelt, szellőztethető tanterem, ellátva jó zongorával vagy pianínóval, állítható zongoraszékkel, és lehetőleg teljes alakot visszaadó tükörrel.
Hangszerállomány: megfelelő számú, méretű, jó minőségű hegedű.
Húrkészlet: hangszerenként évente legalább két garnitúra
Gyanta.
Kottatartó: tantermenként legalább 2 darab.
Metronóm.
Kottaállomány: a tantervben felsorolt művek kottái , mely készletet az újonnan megjelent művekkel állandóan gyarapítani szükséges.
Könyvek, szakirodalom, folyóiratok: folyamatos beszerzéssel.
Hangfelvevő és lejátszó-berendezés.

AJÁNLOTT IRODALOM

Alapfok

1. évfolyam
Dénes-Kállai-Lányi-Mező: Hegedűiskola I.
Sándpr-Járdányi-Szervánszky: Hegedűiskola I.

Papp L.: Csodapásztorok
Lenkei: Hegedűmuzsika kezdőknek
Dénes-Réger- Németh: Hegedű ABC

2. évfolyam
Dénes-Kállai-Lányi-Mező: Hegedűiskola II.
Sándor-Járdányi-Szervánszky: Hegedűiskola II
Brodszky: Régi zene hegedűre
Szervánszky: 10 könnyű hegedű-zongoradarab

Koncertek „B" tagozatosok számára
Küchler: G-dúr concertino
Rieding: h-moll koncert
Komarovszkij: G-dúr concertino

3. évfolyam
Dénes-Kállai-Lányi-Mező: Hegedűiskola III-IV.
Sándor-Járdányi-Szervánszky: Hegedűiskola III.
Nagy- Sándor: Barokk táncok
Baklanova: Szonatina, Allegro, Mazurka

Koncertek „B" tagozatosok számára
Vivaldi: G-dúr koncert (Felinski) op. 7 no. 2
Rieding: G-dúr koncert op.54
Kühler: D-dúr koncert

Kamarazene
Hegedűduók kezdőknek (Vígh) Z. 8307
Régi kamarazene (Pejtsik – Szász): Duók, Triók Z. 7917, Z.7916
Mozart: 12 könnyű duó K. 487
Bartók: Duók (válogatva)

4. évfolyam
Hegedűmuzsika II.
Szelényi: Előadási darabok II.
Farkas: Régi magyar táncok
Telemann: a-moll concertino

Koncertek „B" tagozatosok számára
Vivaldi: G-dúr koncert (Országh) Z. 2497
Rieding: D-dúr koncert op. 25
Beriot: Air varie

Kamarazene
Hegedűduók kezdőknek (Vígh) Z. 8307
Régi kamarazene (Pejtsik – Szász): Duók, Triók Z. 7917, Z.7916
Mozart: 12 könnyű duó K. 487
Bartók: Duók (válogatva)
A vonós kamarazene iskolája I-II. Z. 1348-49
Gárdonyi: Könnyű hegedűduók Z. 3309

5. évfolyam
Dénes-Kállai-Lányi-Mező: Hegedűiskola V-VI. kötetéhez.
Nagy- Sándor: Barokk táncok II.
Telemann: Szonatinák (A-dúr, F-dúr) Z. 12055

Koncertek „B" tagozatosok számára
Vivaldi: D-dúr koncert op. 3
Seitz: D-dúr koncert op.15
Járdányi: Concertino
Kamarazene
Mozart: Duók, triók (Peters)
Haydn: Trió Z. 4171
Bartók: Duók
Szokolay: Magyar gyermekdalok két és három hegedűre Z. 7254

6. évfolyam
Corelli: Szonáták op. 5
Handel: Szonáták
Vivaldi: D-dúr, g-moll koncertek
Haydn: G-dúr koncert no.2
Mozart. F-dúr kis koncert
Dancla: Concert-solo op. 77 no. 1, 2
Accolay: a-moll koncert I.
Beriot: a-moll koncert
Rubinstein: Rokka

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

A 6. évfolyam anyaga felhasználható.

Kamarazene
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik) I-IV. Z. 13548-51
Régi kamarazene (Pejtsik – Szász): Duók, Triók Z. 7917, Z.7916
Haydn: Triók
Bartók: Duók
Szokolay: Magyar gyermekdalok két és három hegedűre Z. 7254

„A" TAGOZAT

7. évfolyam
Vivaldi: G-dúr, g-moll, a-moll koncertek
Haydn: G-dúr koncert no.2
Komarovszkij: A-dúr koncert
Járdányi: Concertino
Telemann: Szonatinák (A-dúr, F-dúr) Z. 12055
Haydn: Menüettek
Rubinstein: Rokka

8. évfolyam
Vivaldi: g-moll koncert

	E-dúr koncert
Bach:	a-moll koncert I.
	E-dúr koncert
Corelli:	A-dúr szonáta
Mozart:	Albumok
Bartók:	Duók
Járdámyi:	Magyar tánc

9. évfolyam

Vivaldi:	a-moll kettősverseny
Bach:	a-moll koncert no. 2
Mozart:	D-dúr (Adelaide) koncert ED 2290
Bach:	E-dúr partita (egyes tételek)
Telemann:	12 szólófantázia
Mozart:	E-dúr adagio
Beethoven:	F-dúr románc
Schubert:	Méh

10. évfolyam

Bach:	E-dúr koncert
Haydn:	C dúr koncert
Bach:	a-moll kettősverseny
Telemann:	12 szólófantázia
Bach:	Hegedű-zongora szonáták
Goldmark:	Air
Kodály:	Kállai kettős
Bartók:	Szonatina
	Román táncok

GORDONKA

A művészeti ág speciális szabályozása

Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói

A program keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség,
fogékonyság – alakítása mellett e zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.
A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés
módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

2. A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése. A zenei képességek fejlesztése. A zenei írás és olvasás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.
A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.
Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása. A zenei műszavak és jelentésük megismertetése. Harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
A kortárs zene befogadására, rendszeres zenehallgatásra nevelés. Az értékes zene megszerettetése, zenei ízlésének formálása.
A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés.
A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.
Tehetséggondozás.
A zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra.
A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.
Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein. Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvétel.
Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint külföldi zeneoktatási intézményekkel.

3. A képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai

Képzési idő: 12 év
„A” tagozaton: 2+10 évfolyam
„B” tagozaton: (3)+9 évfolyam

Az évfolyam számok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait.
Az előképzőt a növendékeknek nem kötelező elvégeznie.

Főtárgy: gordonka (egyéni).

Korrepetíció : a főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelezően kiegészítő foglalkozás.

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:
elméleti: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció.
gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések
„A” és „B” tagozat

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egy heti időtartamra értendők.

Főtárgy:
„A” tagozaton minimum 2x30 perc
„B” tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció ideje:
„A” tagozaton (min.)
1. évfolyam 5 perc
2-3. évfolyam 10 perc
„B” tagozaton (min.)
1-2. évfolyam 10 perc
3-4. évfolyam 15 perc
5. évfolyam 20 perc

Kötelező tárgy:
A képzési idő min. 2x45 perc
„A” tagozaton (min.) a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton (min.) a 10. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:
„A” tagozaton az 5-6. évfolyamon elmélet: min.1x45

Választható tárgy:
az előkésztő 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás
„B” tagozaton
elmélet: min. 1x45 perc
gyakorlat: min. 1x45 perc (csoportos), vagy
: min. 1x30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő:
egyéni: 2x30 perc
csoportos: 2x45 perc

Kamarazene:
min. 2x45 perc
A csoportlétszám műfajnak megfelelően 2-8-fő, max. 15 fő lehet.

Zongora, második hangszer: min. 1x30 perc

Zenekar kórus: min. 2x45 perc

A növendékek más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, ill. azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

4. A gordonkatanítás szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
a gordonka akusztikai sajátosságait,
a hangszer hangolását,
a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,

a vonós hangszercsalád többi tagját.
Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
differenciált hangindítást és hanglezárást,
laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
a kezek pontosan összehangolt mozgását.
A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.
Fordítson figyelmet
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a különböző vonásnemek elsajátítására,
a pizzicato-technikára,
az üveghangok megszólaltatására,
a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,
a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
a tudatos zenei memorizálásra,
a művek zeneileg igényes kidolgozására,
a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.
5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó

Legyen képes
a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

6. Tananyag

A tananyaghoz kapcsolódó ismeretek

A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.
A játszott művek formája. Az egyes tánctételek karaktere, jellegzetességei.
A művek stílusa, keletkezésének történelmi kora, az életkornak megfelelő szinten ismerve, ismeretterjesztő művek ismerete, olvasása.

A képességek kibontakoztatása és készségek fejlesztése

A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.
A kottaolvasás és a lapról játszás, a tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.
A céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
négy etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
egy előadási darab.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után
Az „A” tagozat végén
Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.
Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tisztán
4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
p és f dinamikában kantilénaíveket megszólaltatni.
Tudjon
a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
kifejezően, minden ujjal vibrálni.
Legyen képes
gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő-játékra,
zenei agogikák helyes kivitelezésére,
a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.
Ismerje
az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

Művészeti alapvizsga tartalma

„A” tagozat
Egy etűd (Somló: Tanulmányok gordonkára, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I. - Schott/1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31, op. 131 - PWM/1., 5., 13. nehézségi szintjén).
Két különböző karakterű előadási darab (Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett, Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain, Beethoven: Szonatina, Dvořak: Melódia nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Két különböző technikai követelményt támasztó etűd:
a játék mozgékonyságának felmérésére,
kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére,
(Dotzauer: Etűdök I-II. - Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I-II. - Schott 967, Lee: 40 etűd op. 31 és op. 131-ből - PWM, Kummer Melodikus etűdök op. 57 - Peters nehézségi szintjén).
Két különböző karakterű előadási darab (Popper: Gavotte, Mazurka, Saint-Saëns: A hattyú, vagy barokk szonáta-tételpár [lassú, gyors]: Marcello: e-moll szonáta I-II. tétel, Marcello: G-dúr szonáta III-IV. tétel, de Fesch: C-dúr szonáta, d-moll szonáta, Vivaldi: e-moll szonáta I-II. tétel, Vivaldi: a-moll szonáta I-II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C-dúr Concertino nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti záróvizsga tartalma
„A” tagozat

Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonátatételpár (lassú, gyors), vagy egy versenyműtétel (nehézségi szint: Vivaldi: a-moll-szonáta I-II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Egy tétel Bach szólószvitjeiből (G-dúr szólószvit nehézségi szintjén).
Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab (Eccles: g-moll szonáta, Sammartini: G-dúr szonáta, Lisznyai: Ősz, Járdányi: Melódia nehézségi szintjén).
Egy koncert-tétel (Goltermann: G-dúr koncert, J. Chr. Bach: c-moll koncert nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Követelmények évfolyamonként

ELŐKÉPZŐ

1-2. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 vagy 2x45 perc)

Ismeretek

A hangszer és a vonó felépítése, részei. Az A-,D-, G- és C- húr hangkészlete az első fekvés szűk fogásmódjában.
A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
A balkéz játéka szűkfogásban egy húron. Pizzicato. Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás. Vonóbeosztás kétféle ritmusértékben. Két hang kötése.

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

ALAPFOK „A” TAGOZAT

1. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30)

Ismeretek

Az első fekvés szűk fogásmódjának hangkészlete.
A módosítójelek. A dúr hangsor szerkezete, hangközei. A 2/4-es és 4/4 - es ütem. Nyújtópont a fél és negyed érték mellett. Indítás, befejezés.

A hangszerkezelés fejlesztése

A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
A balkéz játéka szűkfogásban egy húron, húrváltása. Pizzicato. Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás.
Vonóbeosztás kétféle ritmusértékben. Két hang kötése.
Egész és részvonások, 2-3-4 hang kötése.
Egyszerű húrváltás szomszéd húrok között. Nyújtópontos ritmus kötve. C-dúr hangsor két oktávon, G-dúr és F-dúr hangsor egy oktávon keresztül. A hangsorok hármashangzat-felbontásai.

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, népdalfeldolgozás, vagy előadási darab eljátszása szomszédos húrokon, egy oktáv hangterjedelemben.

2. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30)

Ismeretek

A hangszerkészlet bővítése a tágfogásban tanult hangokkal. A dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
A 2/2-es, 3/8-os és a 6/8-os ütem. A tizenhatodik érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa. A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

A hangszerkészlet bővítése a tágfogásban, az előző év anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. (A kétfajta tágfogás tanításának sorrendjét a tanár dönti el.)
A vonókezelés fejlesztése szűkfogásos anyagon, 6-8 hang kötése. A portato vonásmód. Az egyszerű húrváltások fejlesztése. Az összetett húrváltás (arpeggio) alapjai.
A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő, elválasztott hangok játéka.
A változó sebességű vonás megalapozása (nyújtópontos fél érték és negyed érték, ill. nyújtópontos negyed érték és nyolcad érték külön vonóval.) Nyújtópontos nyolcad és tizenhatod kötve.
A dinamikai árnyalás alapjai. Hangsorok tágfogásban az első fekvésben. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Követelmény

Egy adott tecnikai feladatot feldolgozó 8-24 ütemes, szűkfogásos etűd, tág- és szűkfogású népdal vagy gyermekdal keretében. 16-32 ütemes előadási darab eljátszása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

3. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30)

Ismeretek

Az első fekvés teljes hangkészlete, kibővítve a fekvésjátékban megismert hangokkal. A változó ütem. A könnyebb ékesítések írásmódja és ritmusa. A triós forma és a rondóforma.
A tanult anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

A tágfogás fejlesztése. A fekvésjáték alapjai. Gyakorlatok az egyes fekvésekben, ezek összekapcsolása az előző évek anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. Ujjgyakorlatok a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben. Akkordpizzicato. A húrváltás és az arpeggio fejlesztése. Martelé vonásmód. Dinamikai árnyalás, crescendo és diminuendo. Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor, kibővítve a tanult fekvésekben játszható hangsorokkal.

Követelmény

Egy adott tecnikai gyakorlatot feldolgozó tágfogásos etűd. Az első fekvés összekapcsolása valamely másik fekvéssel mérsékelt tempójú, könnyű ritmusú gyakorlatokban. Nagyobb terjedelmű barokk, vagy klasszikus tánctétel első fekvésben, szűk- és tágfogásban.

4. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30)

Ismeretek

Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal. A tenorkulcs. A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa. A játszott anyag zenei formáinak elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

Az előző évben jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. A kettősfogás-játék fejlesztése. Az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. Akkordjáték az első fekvésben. A martelé , összetett vonásnemek fejlesztése. A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása.

Hangsorok egy, ill. két oktávon az első négy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig (a fisz-moll kivételével). Hármashangzat-felbontások és terclépések-

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben, egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben. Barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

5. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30)

Ismeretek

Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, ill. fekvésenként. Az átmeneti fekvések hangkészlete az A- és a D-húron.
A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról. Az ujjrendkészítés alapelvei. A jellegzetes figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése, az alterált hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése

A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. A vibrato mozgás, az átmeneti fekvések játékának alapjai. A kettősfogás- játék fejlesztése. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. Dúr és moll hangsorok két oktávon keresztül 3#, 3b előjegyzésig. Hármashangzat- felbontások és terclépések.

Követelmény

Közepes terjedelmű és mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben. A mélyebb és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű darabokon.
Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonáta-tétel.

6. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30)

Ismeretek

Az átmeneti fekvések (V.,VI., VII.) teljes hangkészlete. Hüvelykujjas fekvés hangkészlete. A hegedűkulcs. Az üres húrok nélkül játszott hangsorok, ujjrend.
A kromatikus hangsor ujjrendje. Formai és harmóniai elemzés. A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése

Tájékozódás és a biztonság fejlesztése az első hét fekvésben.

Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján. A barokk kamarazene és a klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások fejlesztése. A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
A kromatikus hangsor.

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd, barokk szonáta-tételpár, vagy két különböző karakterű darab.

TOVÁBBKÉPZŐ „A" TAGOZAT

7-10. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30)

Ismeretek

A tudásszintek között jelentős különbség alakulhat ki. Ezért a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.
Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése.
A jobb képességűek és több gyakorlási idővel rendelkezők a hüvelykujjas játékmódot kiterjeszthetik a mélyebb húrokra és a mélyebb fekvésekre. A legato, détaché és martel vonás, összetett vonások fejlesztése.
A bécsi klasszikus kamarazene basszus szólamainak megszólaltatásához szükséges vonásmódok. A tónus árnyalása, a zenei kifejezés fokozása romantikus műveken.
A hangsorjáték gördülékenységének fejlesztése. Nagyobb önállóság az ujjrendek megállapításánál, a gyakorlásban.

Követelmény

Az elért színvonal eredményes megőrzése és további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.

ALAPFOK „B" TAGOZAT

2. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45)

Ismeretek

Az első fekvés teljes hangkészlete. A dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
A 2/2-es, 3/8-os és a 6/8-os ütem. A tizenhatodik érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.
Könnyebb ékesítések írásmódja és ritmusa. A triós forma és a rondóforma.

A hangszerkezelés fejlesztése

Mozgékony, folyamatos játék az első fekvésben, a szűk- és a kétféle tágfogásban. Gördülékeny hangsorjáték, a trilla, vibrato és a pergőjáték megalapozása. A vonókezelés, 6-8 hang kötése. A portato vonás. Az egyszerű, összetett húrváltás.
A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok játéka. Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor. Hármashangzatok, felbontások, terclépések.

Követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd. Nagyobb terjedelmű barokk vagy klasszikus tánc szűk- és tágfogásban.

3. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45)

Ismeretek

Az első négy fekvés teljes hangkészlete. A változó ütem. Ékestések írásmódja és ritmusa.
Barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.
A hangszerkezelés fejlesztése

Fokozott technikai szint. Tájékozódás, folyamatos játék az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték. A vibrato fejlesztése. Akkordpizzicato. A martelé vonásmód. Összetett vonásnemek.
A hangindítás, a legfontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása.
Hangsorok egy és két oktáv hangterjedelemben, az első négy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben.
Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben. Barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

4. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45)

Ismeretek

Az első négy fekvés teljes hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, ill. fekvésenként. Az átmeneti fekvések hangkészlete az A- és D-húron.
A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról. A tenorkulcs. Az ujjrendkészítés, a kromatikus hangsoré is.

A hangszerkezelés fejlesztése

Tájékozódás, folyamatos, biztos játék az első négy fekvésben. A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása.

A kettősfogás-játék fejlesztése. A hangszín árnyalása vibratoval és vonókezeléssel. Dúr és moll hangsorok két oktávon, 3#, 3b előjegyzésig. . Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Követelmény

Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben.
A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlaton.
Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonátatétel.

5. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45)

Ismeretek

Az átmeneti, hüvelykujjas fekvések teljes hangkészlete. A hegedűkulcs. Azüres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.

A hangszerkezelés fejlesztése

Tájékozódás, folyamatos, biztos játék az első hét fekvésben. Hüvelykujjaa játék. A barokk és klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatása. A tónus és a zenei kifejezések romantikus darabokon. Dúr és moll hangsorok 4# és 4b előjegyzésig, két oktávon. A terc- és a szextskála, kromatikus skála üres húrral.

Követelmény

Nagyobb terjedelmű differenciát vonókezelést kívánó etűd eljátszása.
Barokk szonáta-tételpár , egy koncert ill. concertino-tétel eljátszása.

6. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45)

Ismeretek

A legfontosabb hüvelykujjas fekvések hangkészlete. Az üres húr nélkül játszható hangsorok általános ujjrendje.

A hangszerkezelés fejlesztése

A játék biztonságának és mozgékonyságának fejlesztése az első hét fekvésben. A hüvelykujjas játék fejlesztése. Igényes kettősfogás játék. Az előző évben elsajátítottak továbbfejlesztése. Barokk és klasszikus nagyobb terjedelmű művek stílusos előadása. Dúr és moll hangsorok 4# és 4b előjegyzésig három oktávon keresztül.

Követelmény

Nagyobb terjedelmű differenciát vonókezelést kívánó etűd eljátszása. Komolyabb követelményeket támasztó barokk szonáta-tételpár , egy koncert ill. concertino-tétel, vagy két különböző karakterű darab eljátszása.

TOVÁBBKÉZŐ „B” TAGOZAT

7-10. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A növendékek nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást. Számukra a zeneművészeti szakközépiskolák tanterve a mérvadó.

FELHASZNÁLHATÓ IRODALOM

Gordonkaiskolák
Friss: Gordonkaiskola I-IV.
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonka ABC

Etűdök
Lee: 40 könnyű gyakorlat.op 70
Somló: Tanulmányok
Dotzauer: 113 gyakorlat I.
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok
Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok
Duport: 21 etűd

Technikai tanulmányok
Cossmann: Viloncello-Studien
Grützmacher: Napi gyakorlatok
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája

Darabgyűjtemények
Gordonkamuzsika kezdőknek I-II-III.
Hajdu: Magyar népdalok
Brdszky: Régi zene gordonkára
Bartók: Gyermekeknek
Popper: Népszerű előadási darabok I-II.
Kodály : Epigrammák

Egyes előadási darabok
Sugár: Téma variációkkal
Gárdonyi: Két kis rabszódia
Farkas: Magyar tánc
Járdányi: Szonatina
Lisznyai: Ősz
Kodély: Adagio

Barokk szonáták
Breval: C-dúr szonáta

Lanzetti: G-dúr szonáta
Vivaldi: 9sonate
Pericoli: 6 sonate I-II.
Geminiani. 6 sonate

Gordonkaduók
Régi zene 2 és 3 gordonkára
Gordonkaduók kezdőknek
Bartók: 18 duo
Baretti: 6 divertimenó
Offenbach: 6 duo
Mező: 9 kis duett
Hadu: 4 duó

Gordonkaversenyek
Vivaldi: Concerto in Do maggiore
Monn: Concerto in sol minore

FÚVÓS TANSZAK
Fa, és rézfúvós tanszak
A fúvós hangszertanítás is – mint minden oktató-nevelő folyamat – célirányos és fejlesztő pedagógiai tevékenység.
Feladatunk: a növendékek egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása.
Továbbá kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására.
A tanszak szívesen felvállalja a városi rendezvényeken, kiállítás megnyitókon és egyéb kulturális rendezvényeken való felkéréseket.
A fúvószenekari játék alapjainak megismertetése, különösen fontos szerepet játszik a tanszak életében. A fúvószenekar újraélesztése, kiemelt színfoltja a tanszak munkájának. A vonószenekar bevonásával egy-egy fellépésre összeállt „Simphonic Band” iskolai zenekar számos fellépésén bizonyította kiváló teljesítőképesség.
Célunk, hogy növendékeink minél előbb bekapcsolódhassanak a fúvószenekari munkába.

Fafúvós szak
FURULYA
A furulyatanítás szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.
Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
differenciált hangindítást és hanglezárást,
megfelelő tempójú repetíciót,
laza, egyenletes ujjtechnikát,
pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.
A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,

hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet
az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,
a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
a tudatos zenei memorizálásra,
a művek zeneileg igényes kidolgozására,
az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,
a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.
Követelmények az előképző évfolyam(ok) elvégzése után
Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a tanuló az előképző vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait.

A tanuló ebben az esetben is:
tudjon a tanult hangterjedelemben abc-s hangnévvel biztosan kottát olvasni,
rendelkezzék jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.
A tanulók egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előképző hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:
legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
rendelkezzék biztos hüvelykujjtechnikával.
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén (az előképző követelményein felül)
A tanuló
legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f1-(f3-ig) g3-ig - in F,
tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
ismerje az f1-(f3) g3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
tudjon önállóan hangolni,
ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,

ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
ismerje a furulya történetét, rokon hangszereit,
ismerje a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
dúr és moll skálák 3 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f1-g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával (esetleg a fisz3 kihagyható), két etűd vagy egy variációsorozat,
legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló
legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben (e1)f1-a3(c3)-ig in F,
alkalmazza önállóan a hangindítás és zárás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
ismerje az f1-a3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
legyen képes a segédfogások önálló megválasztására,
rendelkezzék egyenletes, laza ujjtechnikával,
legyen fogalma a furulya történetéről, fizikai sajátosságairól, irodalmáról, különböző műfajokban betöltött szerepéről,
legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
legyen képes az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
rendelkezzék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
hangszere történetét és irodalmát,
f1-c3-ig (in F) a fogásokat,
a trilla-, segéd-, piano-, forte- és akkordfogásokat,
az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit,
a hangszer avantgarde irányzatait.

Legyen képes
a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
a levegő tudatos beosztására,
vibrato-mentes hang képzésére,
segédfogások önálló kikeresésére és alkalmazására,
értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék
összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
fürge szimpla-nyelvtechnikával,
saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon
tisztán intonálni,
pontos ritmusban játszani,
dúr és moll hangsorokat játszani 7 #, 7 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal f1-a3-ig (in F).

Művészeti alapvizsga tartalma

„A" tagozat
Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén).
Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36, Telemann: F-dúr szonáta, kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos, 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).
Az előadási darabot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
Egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemgyakorló, V. Eyck: Variációk, Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára nehézségi szintjén).
Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Telemann: C-dúr szonáta, Veracini: a-moll szonáta, Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén).
Az etűd és kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
Művészeti záróvizsga tartalma
„A" tagozat
Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Dér Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén).
Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
Egy etűd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén).
Egy teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Követelmények évfolyamonként

Előképző 1.

Követelmény: A jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

„A" tagozat 1. évfolyam

Jól megalapozott testtartás

A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása

Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

Két-három népdal kotta nélkül;

Egy-két könnyű tánctétel, a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, lehetőleg kotta nélkül.

„A" tagozat 2. évfolyam
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, beintés, hüvelykujjtechnika. A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
A tű-dű hangindítások zökkenőmentes megszólaltatása.
Rövidebb lélegzetű etűdök.
Dúr skálák gyakorlása.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
1 népdal kotta nélkül;
Skála: C-dúr in C, illetve F-dúr in F, lehetőleg figurációkkal, kotta nélkül.
1 etűd, két különböző karakterű tánctétel, kísérettel

„A" tagozat 3. évfolyam
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika. A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete. Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
Parlando népdalok szöveggel is, egyszerű tánctételek. Értelmesen tagolt megszólaltatása. Társas zenélés hangolás tanár segítségével.
Rövidebb etűdök kívülről is.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Skála: D-dúr in C, illetve G-dúr in F, lehetőleg figurációkkal, kotta nélkül.
két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel
1 etűd

„B"tagozat: Skála: G-dúr, melodikus e-moll in F (D-dúr, h-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat - felbontásokkal, kotta nélkül

1 etűd,

2 különböző stílusú előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel

Az etűdök, előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani.

„A" tagozat 4. évfolyam
Altfurulya használata.
A t-r, d-r összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
A fogástáblázat önálló alkalmazása.
Kisebb zenei egységek megformálása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Skála: melodikus d-moll in C, illetve g-moll in F, lehetőleg figurációkkal, kotta nélkül.

két szonátatétel, trillákkal, kísérettel
1 etűd

„B”tagozat: Skála: D-dúr, melodikus h-moll in F (A-dúr, fisz-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat - felbontásokkal, kotta nélkül
1 etűd,
2 különböző stílusú előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel
Az etűdök, előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani.

„A” tagozat 5. évfolyam
Etűdök és előadási darabok.
Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Skála: D-dűr in F, illetve A-dúr in C, lehetőleg figurációkkal, kotta nélkül;
két szonáta, vagy szvittétel, trillákkal, kísérettel, 1 etűd

„B”tagozat: Skála: A-dúr, melodikus fisz-moll in F (E-dúr, cisz-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat - felbontásokkal, kotta nélkül
2 etűd,
2 szonáta- vagy szvit tétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel
Az etűdök, előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani.

„A” tagozat 6. évfolyam

A t,d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása a játszandó anyagnak megfelelően
Etűdök és előadási darabok.
Trillatáblázat önálló használata
Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

Skála: melodikus e-moll in F, illetve h-moll in C, lehetőleg figurációkkal, kotta nélkül;
két szonáta, vagy szvittétel, trillákkal, kísérettel
1 etűd

„B”tagozat: Skála: E-dúr, melodikus cisz-moll in F (H-dúr, gisz-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat - felbontásokkal, kotta nélkül
1etűd,
1 teljes szonáta
Az etűdök, előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani.

Továbbképző I.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

Skála: melodikus c-moll in F, figurációkkal, kotta nélkül;
1 etűd
2 különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; nagyobb lélegzetű művek/tételek .

„B”tagozat: Skála: H-dúr, melodikus gisz-moll in F (Fisz-dúr, disz-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat - felbontásokkal, kotta nélkül
2 etűd,
1 versenymű két tétele
Az etűdök, előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani.

Felhasználható irodalom:

Lőrinz-Paragi: Furulya ABC
Béres J,: Furulyaiskola I,II,II,
Dévai J. Furulyaiskola (Népzenei füzetek)
Juhász Z.: Furulyaiskola I,II,III. (Népzenei füzetek)
Házikottatár: Skálagyakorlatok altfurulyára

Továbbképző I-II.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Skála: A-dúr in F, figurációkkal, kotta nélkül;
1 etűd
2 különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; nagyobb lélegzetű művek/tételek .

„B”tagozat: Skála: kromatikus és egészhangos skálák kotta nélkül
2 etűd,
1 versenymű két tétele, vagy egy egyéb, lehetőleg teljes ciklikus mű.
Az etűdök, előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani.

Továbbképző III.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Skála: E-dúr in F, figurációkkal, kotta nélkül;
1 etűd
2 különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; nagyobb lélegzetű művek/tételek .

„B”tagozat: Skála: b-s dúrok kibővített hangterjedelemben(maximum c4-ig)
1etűd,
1 korabarokk vagy XX. századi mű
Az etűdök, előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani.

Továbbképző IV.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Skála: b-moll in F, figurációkkal, kotta nélkül;
1 etűd
2 különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; nagyobb lélegzetű művek/tételek .

„B”tagozat: Skála: b-s dúrok kibővített hangterjedelemben(maximum c4-ig)
1etűd,
1 korabarokk vagy XX. századi mű
1 versenymű két tétele
Az etűdök, előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani.

A növendék utolsó vizsgáját helyettesítheti búcsúhangversennyel.

Felhasználható irodalom:

Viváldi: Largo
W. A. Mozar: Cavatine (Z. 14090/131)
Bach J. S.: Menuett (Z. 14090/142)
Corelli: Sarabande (Z. 7888)
Alt furulya: Telemann: G. Ph.: F-dúr szonáta I., II. tételek
Vivaldi A.: Sarabande RV 27 III. tétel (Z. 14130)

FUVOLA
A fuvolatanítás szakirányú feladatai:
a helyes légzés kialakítása,
a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
a belső hallás fejlesztése,
a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
a fuvola történetét,
a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
a hangszer irodalmát,
a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
hangszeres technikáját,
improvizációs tevékenységét (kreativitását),
lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
a hangszer teljes hangterjedelmét,
a tudatos és helyes légzéstechnikát,
a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
a dúr és moll hangnemeket 6 #, 6 b előjegyzésig,
a bonyolultabb ékesítések (trilla utókával vagy anélkül, kettős ékesítés stb.) írásmódját és ritmusát,
a különböző korok zenéinek díszítésrendszerét (pl. barokk),
a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.

Legyen képes
a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
az önálló hangolásra,
a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal, szimpla- és duplanyelvvel is,
szélsőséges dinamikák megvalósítására,
készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33-as és op. 66-os etűdsorozata),
egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina,
Szervánszky: Szonatina stb.).
További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló legyen képes
a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
a tiszta intonációra,
a hangszerét könnyedén kezelni,
a levegő tudatos beosztására,
hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
a különböző zenei korok stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,

önállóan 1-2 ütemes rövid zárlati kadenciák (pl. futamok, akkordfelbontás, skálamenetek stb.) rögtönzésére, egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.).

A tanuló rendelkezzék
megfelelő hangszeres technikával, előadói és formálókészséggel,
képzelőerővel,
biztos zenei memóriával,
koncentrálóképességgel,
olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni
a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
a modem zenei effektusokat,
az újabb légzéstechnikákat,
a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes
biztos hangindításra és -befejezésre,
nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean-Jean: Modern etűdök),
nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

Rendelkezzék
olyan biztos hangszeres tudással, előadói és formálókészséggel, zenei ismerettel, amelynek birtokában zenei pályára is irányítható - közép-, esetleg felsőfokra is.

Művészeti alapvizsga tartalma
„A” tagozat
Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56-85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1-3. nehézségi szintjén).
Egy barokk szonátatétel (Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén).
Egy előadási darab (Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Platonov: 30 etűd 1-10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1-5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1-4. nehézségi szintjén).
Egy barokk szonáta-tételpár (Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén).
Egy karakterdarab vagy kamaramű (Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti záróvizsga tartalma
„A” tagozat

Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet valamelyik darabja nehézségi szintjén).
Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello, Veracini, Telemann műveinek nehézségi szintjén).
Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy kamaramű (Fauré, Doppler, Mező Imre, Szervánszky Endre műveiből).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1-5., Andersen: 24 etűd fuvolára/1.; Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény valamelyik darabja nehézségi szintjén).
Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta, egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén).
Egy XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Követelmények évfolyamonként
Előképző 1.

Követelmény: Különböző légzésgyakorlatok, légzéstechnika kialakítása érdekében.
A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.
A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
A játékmód és artikuláció alapformái: nyelv nélküli hangindítás, rövid és hosszú hangok.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.
A hallásutáni önkontroll fejlesztésének megalapozása

„A" tagozat 1. évfolyam

Jól megalapozott testtartás.
A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása
Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

Két-három népdal kotta nélkül;
Legalább 8 ütemes előadási darabok, lehetőleg kotta nélkül.

„A" tagozat 2. évfolyam

Hangterjedelem: d1-f3-ig
Rövidebb lélegzetű etűdök.
Dúr skálák gyakorlása
Könnyebb előadási darabok kotta nélkül

Felhasználható irodalom:

Jenei Zoltán: Fuvolaiskola I.
Bántai- Kovács: Skálaiskola
Platonov: A fuvolajáték iskolája
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak

„A" tagozat 3. évfolyam

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás. A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Nehezebb ritmusképletek ismerete.
Különböző karakterű etűdök 2# és 2b előjegyzésig, a második év nehézségi fokán.
Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel.

„B”tagozat:
Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készségszintre emelése, további differenciálása.
Dúr és moll hangnemek 3# és 3b-ig, hármashangzat –felbontások és tercmenetek.
Lapról játszás 3#, 3b-ig.

„A” tagozat 4. évfolyam
Hangszerterjedelem: a3-ig
A játszott anyag zenei formájának elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3b-ig a tanult variációkkal
Barokk tánctétel vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása
Kisebb zenei egységek megformálása.

Felhasználható irodalom:

Jenei Zolán. Fuvolaiskola II.
Bántai – Kovács: Skálaiskola II.
Gariboldi: 30 etűd
Csupor László: Ujjgyakorlatok

„B”tagozat: Önálló hangolásra nevelés
A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett.
Rendszeres társas zenélés, vagy kiszenekari játék.
A megfelelően kialakított légzéstechnika elsajátítása lehetővé teszi a vibrato tanítását.
Törekvés az ujjak és nyelv könnyed mozgatására

„A” tagozat 5. évfolyam
Etűdök és előadási darabok.
A hangok olvasásának és fogásának ismerete c1-h3-ig
Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4b –g a tanult variációkkal.
Barokk tánc, vagy könnyebb szonátatétel-pár stílusos. intonált előadással, kísérettel.

„B”tagozat: A légzés, nyelv és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint ,
5#, 5b-ig.
Laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása
Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztűl.
Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.
A vibrato szerepe a zenei megvalósításában.
A befúvás szélsőséges helyzetei.
„A” tagozat 6. évfolyam
Hangterjedelem: c1-c4-ig.
Etűdök és előadási darabok.

Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval
Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül
Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása.

„B”tagozat:
A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása.
Trilla skála
A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése
Tudatos zenei memorizálás.
A kottaolvasás további fejlesztése.
Dúr és moll hangnemek 6#, és 6b-ig, hármashangzat- és dominánsszeptim- felbontásokkal, és tercmenetekkel együtt.

Továbbképző I.
Az eddigi évfolyamokon elért színvonal megőrzése
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban.
Előadási darab, vagy kamaramű értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Lapról olvasási készség: könnyebb, eddig ismeretlen művek eljátszása.

„B”tagozat:
Tudatos zenei memorizálása
A céltudatos és hajlékony gyakorlási módszerfejlesztése.
Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel.
A kottaolvasás további fejlesztése.
A zenei műveltség megalapozása ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások stb. segítségével.
Kromatikus skála

Továbbképző II.
A nehezebb átfújások gyakorlása
A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre.
Lapról olvasás készség. különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára,
Hármas nyelvütés (tripla staccato)
Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére
A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése

„B”tagozat:
A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai elemekkel.
Tudatos gazdálkodás a levegővel
Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.
Az ujjak szinkronizálása
Tudatos zenei memorizálás
Hármas nyelvütés
Trillák egyenletes és gyors tempóban.
Hangsorok különböző tempóban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal
Társas zenélés különféle együttesekben

Továbbképző III.
A laza könnyed ujjtechnika.
Jártasság nehezebb ritmusképletekkel.
Romantikus zenei előadásmód.

Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel.
Rendszeres társas zenélés különböző hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.
Tájékozódás a XX. század különböző stílusaiban.

„B”tagozat:
A tempó- és dinamikai jelek bővebb ismerete
Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
Romantikus művek zenei előadásmódja. Társművészetek.
Pergőnyelv.
Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.

Továbbképző IV.
A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességének és készségének megfelelő szinten tartása.
Transzponálási lehetőségek kihasználása
Modern zenei effektusok.
Pergőnyelv.
Improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.

„B”tagozat:
A modern zenei effektusok
Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) megismerése
Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
A növendék utolsó vizsgáját helyettesítheti búcsúhangversennyel.

KLARINÉT
A klarinéttanítás szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten) hangszerük történetét, akusztikai sajátosságainak alapjait, a klarinétirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, a klarinétcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket (szaxofon, tárogató).

Alakítson ki
megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező klarinéthangot,
differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
megfelelő tempójú repetíciót,
laza, egyenletes ujjtechnikát,
pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
könnyed hangszerkezelést.
Gyakoroltasson rendszeresen
tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf<ff>pp), az intonáció megtartásával,
hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,

a tudatos zenei memorizálásra,
a művek zeneileg igényes kidolgozására,
a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló
legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
e-f3 hangterjedelemben legyen képes a klarinét biztonságos megszólaltatására,
tudjon valamennyi regiszterben dinamikailag árnyalt, kulturált hangot képezni,
alkalmazza játékában a hangindítás és elválasztás különböző módjait,
ismerje az e-f3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
tudjon önállóan hangolni, legyen tisztában a klarinét transzponáló jellegével,
legyen tisztában a náddal és a nádválasztással kapcsolatos alapvető tudnivalókkal,
ismerje a hangszer karbantartásának alapvető módjait, és végezze ezeket önállóan,
tudjon folyékonyan kottát olvasni,
ismerje a tanult anyagban előforduló ritmikai elemeket, ütemfajtákat, tempó- és karakterjelzéseket, dinamikai és egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (dinamika, agogika, lassítás, hangsúlyozás stb.),
rendelkezzen a játszott anyagra vonatkozó formai ismeretekkel, ismerje az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes e-g3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására.
Legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
dúr és moll skálák 4 #, 4 b előjegyzésig tercmenetekkel, hármashangzat-, dominánsszeptim- és szűkített szeptim-felbontásokkal,
Jeanjean: Etűdök I/2.
egy szabadon választott etűd, az előbbitől eltérő stílusú,
az alábbi versenyművek bármelyikének lassú tétele:
Leopold Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny
Tuček: B-dúr klarinétverseny
Rössler-Rosetti: Klarinétverseny
egy szabadon választott előadási darab vagy szélső gyors tétel, amely az előbbitől eltérő stílusú.
További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után
Az „A” tagozat végén

A tanuló
legyen képes e-g3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
tudjon valamennyi regiszterben széles dinamikai határok közt mozgó, színes, telt, kifejező hangot játszani,
alkalmazza önállóan a hangindítás és hangelválasztás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
ismerje az e-g3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,

legyen képes a legmegfelelőbb ujjrend önálló megválasztására,
rendelkezzék egyenletes, laza ujjtechnikával,
legyen fogalma a klarinét történetéről, fizikai sajátosságainak alapjairól, irodalmáról, a különböző műfajokban betöltött szerepéről,
rendelkezzen átfogó ismeretekkel a ritmikai elemekre, ütemfajtákra, tempó- és karakterjelzésekre stb. vonatkozóan,
legyen képes új ismeretek önálló megszerzésére (új ritmikai elemek megértésére, zenei műszavak lefordítására, fogások kikeresésére különböző táblázatokból stb.),
legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei, illetve zenekari szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
rendelkezzék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
legyen képes e-a3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
tudatosan alkalmazni a helyes légzéstechnikát,
hangsorokat játszani: valamennyi dúr és moll hangnemben hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, hangközmenetekkel, valamint kromatikus skálát,
kiegyenlített hangon játszani a különböző regiszterekben, kielégítő intonáció mellett.

Ismerje a különböző előadási jelek jelentését és tudja azokat megvalósítani a hangszerén.

Tudjon
kielégítően transzponálni „A” klarinétra,
jól lapról olvasni.
Rendelkezzék alapvető ismeretekkel a nádfaragásról.

Művészeti alapvizsga tartalma
„A” tagozat
Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. nehézségi szintjén).
Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Dancla: Románc [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39.], Weber: Sonatina [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 44], Haydn: Szent Antal korál [200 év klarinétmuzsikája] Barokk és klasszika, Mozart: Románc [Klarinétmuzsika 10.], Weber: Vadászkórus [Kis előadási darabok 19]; Ludwik Kurkiewicz I.: 57., 72., 74., Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 15., 69., 84., Balassa György-Berkes Kálmán: Klarinétiskola II.: 13., 27., 28., 30., 74, nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75.; Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén).
Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina, Mendelssohn: Dal szöveg nélkül, (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9-es), Donizetti: Concertino II. tétel, Glinka: Vocalise, Tuček: B-dúr klarinétverseny II. tétel, Leopold Kozeluch: Esz-dúr Klarinétverseny II. tétel nehézségi szintjén;

kamaraművek: Devienne: 6 duó, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 72., 86., Balassa György-Berkes Kálmán II.: 31., 40., 55., Kocsár Miklós: Ungaresca nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
Művészeti záróvizsga tartalma
„A" tagozat
Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök I. nehézségi szintjén);
Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel, Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Bartók: Három csíkmegyei népdal, Draskóczy: Korondi táncok; kamaraművek: Pranzer: 3 duó concertante, Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Napi gyakorlatok, Klosé Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök II. nehézségi szintjén).
Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert, Weiner: Csűrdöngölő, Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33; kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II., Pranzer: 3 duó concertante nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON
A szaxofontanítás szakirányú feladatai
A szaktanár ismertesse meg a tanulókkal
a szaxofon kialakulásának és fejlődésének történetét,
a hangszer sajátosságait,
a szaxofon irodalmát, felhasználásának és felhasználhatóságának sokszínűségét (pl. alkalmazását szimfonikus és fúvószenekarban, jazz-együttesekben stb.),
a hangszer legkiválóbb előadóművészeinek munkásságát.

Hangszer-technikailag alakítsa ki
a helyes légzéstechnikát,
a helyes befúvásmódot és nyelvtechnikát,
a stabil, de nem merev szájtartást,
a megfelelő test-, fej-, kéz- és hangszertartást,
a dinamikailag árnyalt, megfelelően intonált és jól képzett szaxofonhangot.
Fordítson figyelmet
a helyes légzés gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével,
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,
a tudatos zenei memorizálásra,
a művek zeneileg igényes kidolgozására,
a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
A tanuló
a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hagszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,

legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
ismerje a szaxofon legáltalánosabban használatos hangterjedelmén belül (b-f3-ig) kromatikusan az összes fogást, beleértve a leggyakoribb segéd- és tisztítófogásokat, és tudja ezeket alkalmazni a gyakorlatban is,
tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
törekedjék játékában a tiszta intonációra,
rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
tudjon önállóan hangolni,
ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
ismerje a szaxofon történetét, rokon hangszereit,
ismerje a szaxofon szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes
hangsorokat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig,
egészséges és jól intonált szaxofonhang megszólaltatására.
Rendelkezzék olyan hangszertechnikai és olvasási készségekkel, hogy a továbbképző évfolyamokban elkezdhetőek legyenek a C-be történő transzponálási gyakorlatok.

Tudjon
előadási darabokat kotta nélkül előadni,
könnyebb kamarazenei és zenekari szólamokat eljátszani.
További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
A tanuló ismerje
hangszerének transzponáló jellegét,
a hangszercsalád többi tagját, hangolásukról és hangfekvésükről legyen fogalma,
a nehezebb előadási daraboknál, a kamarazenei és zenekari szólamoknál leggyakrabban előforduló zenei műszavak jelentését.
Legyen képes
hangsorokat játszani 6 #, 6 b előjegyzésig,
pp-ff-ig a dinamikai skála megvalósítására,
a hangszer regisztereinek kiegyenlített megszólaltatására.
Rendelkezzék olyan hangszeres és elméleti tudással, amely alapján közreműködhet amatőr zenekarban vagy zenei együttesben.
Tudjon nehezebb előadási darabokat kotta nélkül eljátszani.

Művészeti alapvizsga tartalma
„A” tagozat
A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.
Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 50., 222 etűd

(Perényi É.-P., EMB Z. 14371) 158., 178., 182., 24 könnyű etűd (M. Mule, A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 Studies (J. v. Beekum, Harmónia, HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz).
Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19 664), B. Marcello: Adagio (Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek - Kraszna L. EMB 14 251), Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136).
Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.
Egy kíséretes vagy szólóművet lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
Két különböző karakterű etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., Szaxofon ABC II. (Perényi, EMB Z 14 299) 99., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J. v, Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 8.
Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (pl. egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell): G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G. Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5-6 Muzika 14 103), F. Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714).
Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű (pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Művészeti záróvizsga tartalma
„A" tagozat
A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.
Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, ill. szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű az itt felsorolt, ill. a szakközépiskola tantervében 2. évfolyamtól szereplő kötetekből; vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15.; J. v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 13-tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20 402) bármely azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár.
Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz-dúr szonáta (Hresztomatyija 5-6. Muzika 14 103 v. G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Rondo Op. 63. (Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14 299); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.); A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22 177); E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714); M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade); lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.
Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.
Egy kíséretes vagy szólóművet minden esetben kívülről kell játszani.
„B” tagozat
Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
Két különböző karakterű, a 6. évfolyam szintjének megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19-től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) egy azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.
Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (ajánlott pl. egy barokk szonáta vagy versenymű lassú-gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű): J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R. Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantaisie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L.); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade) bármely darab; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.
Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.
Minden esetben összesen két vizsgadarabot kívülről kell játszani: pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd.

Követelmények évfolyamonként

Klarinét, szaxofon

Előképző évfolyamok

A klarinét és szaxofon tanulását az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 12-14 éves kortól lehet megkezdeni. A korai kezdésből adódó esetleges rossz beidegződések nem szolgálhatnak alapul a későbbi laza játékhoz.
12 éves kor előtt a furulya a legmegfelelőbb előkészület a szaxofon, és a klarinét-tanulmányokhoz.

Év végi követelmények

A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanulása játékos úton
Helyes test- és hangszer-, fej- és kéztartás kialakítása.
Zenei alapfogalmaknak az ismerete.
A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
Megadott hangterjedelmen belül tiszta intonálás.
Társas muzsikálás kezdetei.
Jól megalapozott légzés, befúvás, hangindítás.

Felhasználható irodalom:

Béres J.Furulyaiskola I.
Klarinét ABC (Arany-Bakos-Meizl)
Schuster Gy: Szaxofoniskola I.
1. évfolyam
A fafúvós hangszerek ismerete
Skálák (G-dúr, F-dúr)
Népdalok, kisebb előadási dalok.
Társas zenélés a tanárral, esetleg zongorakísérettel
Év végi beszámoló anyaga:
1 szabadon választott hangsor kotta nélkül
2 előadási darab kísérettel, 1- kotta nélkül
2. évfolyam
Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
A hangok olvasása és fogások ismerete kromatikus a2-ig, szaxofon hangszeren: h-e3.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok 1#, és 1b-ig.
Kromatikus skála legalább 2 oktávon keresztül.
Gyakorlatok, műzenei példák, lapról olvasás, előkék és egyszerűbb trillák.

Év végi beszámoló anyaga:
1 szabadon választott hangsor kotta nélkül
2 gyakorlat, lehetőleg különböző karakterű
1 előadási darab kísérettel, kotta nélkül
Felhasználható irodalom:
Béres J.Furulyaiskola II-III.
Balassa: Klarinétiskola I.
Balassa: Klarinétiskola II.
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I-II.
Londeix: Szaxofoniskola II.
Schuster Gy: Szaxofoniskola I.

„B”tagozat

Év végi beszámoló anyaga:
1 szabadon választott hangsor 3#, 3b-ig kotta nélkül.
2 ellentétes karakterű etűd, 1 kísérettel, kotta nélkül
2 különböző karakterű előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet
3. évfolyam
A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása
Tiszta intonálás az adott hangterjedelemig.
Skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal.
Kisebb előadási darabok kotta nélkül.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzatok 3#, és 3b-ig.
Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.
Év végi beszámoló anyaga:
1 szabadon választott hangsor kotta nélkül
2 gyakorlat, lehetőleg különböző karakterű, vagy két etűd
1 előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül

„B”tagozat
Év végi beszámoló anyaga:
1 szabadon választott hangsor 4#, 4b-ig kotta nélkül.

2 ellentétes karakterű etűd, 1 kísérettel, kotta nélkül
2 különböző karakterű előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet
Lehetőség szerint lapról olvasás

4. évfolyam

Az első három év anyagának ismétlése, gyakorlása, összefoglalása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete.
Nagyobb terjedelmű, nehezebb etűdök eljátszása.

Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása.

Év végi beszámoló anyaga:

1 szabadon választott hangsor kotta nélkül
2 különböző karakterű etűd
2 előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű)
„B”tagozat

Év végi beszámoló anyaga:

1 szabadon választott hangsor 5#, 5b-ig kotta nélkül.
2 ellentétes karakterű etűd, 1 kísérettel, kotta nélkül
1 tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.
Lehetőség szerint lapról olvasás

Felhasználható irodalom:

	Balassa:	Klarinétiskola II.	EMB Z 5727
	Kovács:	Klarinétozni tanulók II.	EMB Z 13291
Kurkiewicz:	Válogatott gyakorlatok I-II-III. PWM		
	4550, 4594, 4905.		
Londeix:	Szaxofoniskola IV.		
	Schuster Gy:	Szaxofoniskola IV.	Edit. Simonffy 029
	Bumeske:	Etűdök szaxofonra IV.	Elite Edit. 350.
	Harle:	Scale and Arpeggios	Universal

I. továbbképző (5.) évfolyam

Az összes hang és fogási ismerete.
Skálák 5#, és 5b-ig, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenettel kotta nélkül.
Tiszta intonálás egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Év végi beszámoló anyaga:

1 szabadon választott skála kotta nélkül,
1 etűd,
Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

II. továbbképző (6.) évfolyam

Skálák 6#, és 6b-ig, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenettel kotta nélkül.
Domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, kotta nélkül.
Kromatikus skála.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Év végi beszámoló anyaga:
1 szabadon választott skála kotta nélkül,
Két különböző tempójú és karakterű etűd, lehetőleg kotta nélkül.
Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.
Lapról olvasás

„B”tagozat I-II. (5-6.) évfolyamok

Dúr és moll skála 5#, 5b-ig, kromatikus, egészhangú skála.

Három versenyműtétel. Pl.: Krommer: Esz-dúr klarinétverseny,
Donizetti: Concertino,
Lajtha: Intermezzo (in Es),
Glazunov: Concerto (in Es).

III-IV. továbbképző (7-8.) évfolyamok

Klarinét

Skálák 6#, és 6b-ig, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenettel kotta nélkül.
Domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, kotta nélkül.
Kromatikus skála.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Év végi beszámoló anyaga:
1 szabadon választott skála kotta nélkül,
Két különböző tempójú és karakterű etűd, lehetőleg kotta nélkül.
Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.
Lapról olvasás

Útmutatás a zeneművészeti szakközépiskolák felvételi anyagához

Egy szabadon választott dúr vagy moll skála 3#, 3b-ig, hármashangzat és tercskála, valamint az említett előjegyzésekig a hangsorok ismerete elméletileg és gyakorlatilag is.
Klosé: 25 Exercices Journaliers 8. gyakorlat.
Egy szabadon választott etűd az előbbitől eltérő karakterrel.
Két előadási darab ellenkező karakterrel.

Felhasználható irodalom:

Harle:	Scale and Arpeggios Universal
Capelle:	20Grandes Études 1-2. Leduc AL 20085, 20086.
Hajdú:	Capriccio all'ongarese EMB Z6267
Hidas:	Fantázia EMB Z4719
Meizl:	Három bagatell EMB Z7915

Rézfúvós szak
KÜRT
A kürttanítás szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.
Alakítson ki
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot,
differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
megfelelő tempójú repetíciót,
laza, egyenletes ujjtechnikát,
pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
könnyed hangszerkezelést.
Gyakoroltasson rendszeresen
tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,
a tudatos zenei memorizálásra,
a művek zeneileg igényes kidolgozására,
a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A" tagozat végén
A tanuló
a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kürthangot képezni,
alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,

törekedjék játékában a tiszta intonációra,
rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
tudjon önállóan hangolni,
ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.
Legyen képes
2 kantiléna,
2 különböző karakterű gyakorlat,
2 különböző stílusú darab, vagy tétel előadására kotta nélkül.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
egy kantiléna,
két etűd,
egy előadási darab - ajánlott:
Skroup: B-dúr koncert (rövid kadenciával)
Beethoven: Románc
Concone: Téma és variáció.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.
Legyen képes
természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
C-g2 hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kürthangon,
az előadási darabokat fejből játszani,
technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.
Rendelkezzék
a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
koncentrálóképességgel,
lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
F-c3 között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
az ajaktrilla megvalósítására.

Művészeti alapvizsga tartalma

„A” tagozat
Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. nehézségi szintjén).
Két különböző karakterű etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. nehézségi szintjén); az egyik etűd helyett lehet kamaramű is (Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén).
Egy előadási darab (J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée, Mező: Tánc, Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén),
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. nehézségi szintjén).
Két etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.
Egy előadási darab (Beethoven: Románc, Loeillet: Szonáta, Skroup: B-dúr koncert, Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TENORKÜRT
„A” tagozat
Egy másfél oktávos skála első képlete.
Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. nehézségi szintjén).
Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Egy másfél oktávos skála három képlettel.
Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. [51-116.] Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén).
Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti alapvizsga tartalma
„A” tagozat
Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).
Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 1-30. nehézségi szintjén).
Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).
Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).
Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 30-53. nehézségi szintjén).
Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai trombita tantervben).
Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti záróvizsga tartalma (kürt, tenorkürt)
„A” tagozat
Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén).
Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; (Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny, Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina, Szervánszky: Kis szvit nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/136., II/187. nehézségi szintjén).
Egy etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén).
Egy kamaramű (Mozart-kürtduók, Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös - nehézségi szintjén).
Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel (ajánlott előadási darabok a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tanterv 8-10. oldalán, valamint Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA
A trombitatanítás szakirányú feladatai:
a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.
Ismertesse meg a tanulókkal
a trombita történetét,
a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
a hangszer irodalmát,
a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.
Tudatosítsa
a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
a helyes szájtartás mint a jó „ansatz”, befúvási mód kialakulása alapfeltételének fontosságát,

a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.
Fejlessze a tanuló
hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
hangszeres adottságait,
hangszertechnikai tudását,
megformáló- és előadói képességét.
Tegye képessé a tanulókat
rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
a tiszta intonációra,
folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló
a helyes test- és hangszertartást,
a helyes légzéstechnikát,
a hangszere múltját, irodalmát,
a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig,
a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel,
csak fúvókával,
hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-b2-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
skálázni egy oktávon keresztül valamennyi hangnemben.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
egy dúr és egy moll skála 5 képlete a másfél oktávos rendszerben,
Clodomir: Trombitaiskola I./26., 28., 29.,
Telemann: F-dúr szonáta I-II., vagy
Händel: B-dúr szonáta I-II.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló
a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,

a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.
Legyen képes a tanuló
az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
az előírt hangterjedelmen belül (fisz-c3-ig) kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
önálló hangolásra,
a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.
Ismerje a hangképzés folyamatát.
Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Tudja
az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 7 képletben.

Művészeti alapvizsga tartalma
„A” tagozat
Egy másfél oktávos skála első képlete.
Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercices 1-21., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
Egy előadási darab (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén.
Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).
Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti záróvizsga tartalma

„A” tagozat
Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
Egy etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén).
Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Egy dúr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel.
Két etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén).
Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén).
Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capricco nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HARSONA
A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 9-10 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását, és csak a tanulmányok 3. évében, 11-12 éves korban tér át a harsona tanulására, amennyiben fizikuma, muzikalitása erre alkalmassá teszi. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában kétéves harsonaoktatás elegendő a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.
A harsonatanítás szakirányú feladatai:
Ismertesse meg a tanulókkal
(életkoruknak megfelelő szinten) a harsona lehetőségeit, irodalmát; hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a harsonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
a rokon hangszereket.
Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harsonahangot,
differenciált hangindítást és hanglezárást,
megfelelő tempójú repetíciót,
laza, egyenletes kartechnikát,
pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.
A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen.
tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
Fordítson figyelmet
a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
* fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
* csak fúvókával,
* hangszerrel,
* mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,
a tudatos zenei memorizálásra,
a művek zeneileg igényes kidolgozására,
a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló
a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolókezelést,
legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
törekedjék játékában a tiszta intonációra,
rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
tudjon önállóan hangolni,
ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül, E-b1 hangterjedelemben,
két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat (minimális szint: Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II/300., 352.),
egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.
A tanuló ismerjen és tudjon gyakorlatban alkalmazni különböző
díszítéseket,
trillákat,
előkéket, tripla- és duplanyelves megoldásokat.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
hangszere múltját, irodalmát,
a kiművelt hangszeres technika alapjait.
Legyen képes
minden regiszterben kiművelt harsonahang megszólaltatására,
biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
pontos kézmunkával végrehajtott legato-technikára,
dupla- és triplanyelv alkalmazására,
vibratóra és trillákra.

Művészeti alapvizsga tartalma

„A” tagozat
Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./151., 158., 247., Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto nehézségi szintjén).
Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, futóskála, futóskála oktávzárással).
Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola I./136., 137., Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./217., 300., 352., Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén).
Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Ária [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti záróvizsga tartalma

„A” tagozat
- Egy etűd (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 14. Andante, 16. Allegretto leggiero, 17. Allegro moderato, 18. Allegro moderato, 19. Andante, 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabokat lásd a hatályos tanterv 46. oldalán).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 33-35., 37., 38., 44., 46-50.; II.: 3., 4., 9-12., 14-16., 18., 20., 21., 29., 30., 32., 33., 38-40., 46. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tantervben).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TUBA

A tubatanítás szakirányú feladatai:
a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása - kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,

a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
a zenei hallás átfogó fejlesztése,
zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.
Ismertesse meg a tanulókkal
a tuba történetét,
a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
a hangszer irodalmát,
a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.
Tudatosítsa
a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
a helyes szájtartás - mint a jó „ansatz”, befúvási mód - kialakulása alapfeltételének fontosságát,
a mindennapi gyakorlás - didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti - szükségességét,
a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.
Fejlessze a tanuló
hallását, belső hallását, intonációs képességét,
hangszertechnikai tudását,
megformáló- és előadói képességét.
Tegye képessé a tanulókat
a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
a tiszta intonációra,
folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló
a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
a rokon rézfúvós hangszereket,
a tuba felépítését, alkalmazási területeit,
a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló
ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
különböző játékmódok megvalósítására,
a zenei mondanivaló megformálására (legato, staccato stb.),
az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
az előadási darabok kotta nélküli játszására,
a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,

a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
a hangszer önálló behangolására,
a hangszer szakszerű karbantartására.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
egy dúr vagy moll skála (a tanuló meglévő hangterjedelméhez igazítva),
két különböző karakterű etűd a végzett anyagból,
két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel.
A skálát és az előadási darabot kotta nélkül kell játszani.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
Ismerje meg a tanuló
a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait (fogások, részhangok, befúvási mód, fúvástechnika stb.),
a tuba irodalmát,
a zeneirodalom híres tubaszólóit.
Legyen képes a tanuló
a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
az önálló munkára.
Tudja alkalmazni a tanuló
a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
természetes, oldott hangszerkezelésre,
helyes test- és hangszertartásra,
a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
Tudjon kontra F és f1 között
kiegyenlítetten,
különböző dinamikai árnyalatokkal,
tiszta intonációval,
megfelelő nyelvtechnikával játszani.

Művészeti alapvizsga tartalma

„A” tagozat
Egy skála (legalább három variációval).
Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén).
Egy előadási darab (F. Schubert: Bölcsődal [169], H. Purcell: Rigaudon [166] nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Egy skála (dúr és moll változata, legalább három variációval).
Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén).
Egy előadási darab (J. Brahms: Bölcsődal - [176] H. Purcell: Rigaudon - [166] nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Művészeti záróvizsga tartalma
„A” tagozat
Két etűd (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).
Két előadási darab (G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Két gyakorlat (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).
Két előadási darab (B. Marcello: Szonáta I. tétel, Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Követelmények évfolyamonként rézfúvós tanszak
/Trombita, harsona, kürt, tuba/

Előképző évfolyam

Éves követelmények:
A rézfúvós hangszerek oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók életkori sajátosságaira, fizikai, alkati, fejlettségére.
Általában tíz éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánt szintet.
Minimális követelmény: a fúvóka helyes elhelyezése az ajakra, helyes test- és hangszertartás, az egészséges, szép hang kialakítása.

1. évfolyam

A növendék legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a
Tanult ritmusértéket tartalmazó gyakorlatot előadására egészséges,
szép hangon.
Az ujj- nyelv- és légzésvezetés-technika összehangolása.
Tempójelzések, zenei műszavak ismerete.

Év végi beszámoló anyaga:
1 gyakorlat
1 előadási darab
2. évfolyam

A növendék legyen képes nyolcadokkal, tizenhatodokkal, valamint kvint- és kvartkötésekkel tartalmazó gyakorlatok eljátszására.
Egy dúr skála és párhuzamos mollja eljátszása kotta nélkül.
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Különböző játékmódok megvalósítása.

Év végi beszámoló anyaga:
1 skála kotta nélkül
2 különböző karakterű gyakorlat
1 előadási darab
„B”tagozat

Év végi vizsga anyaga:
1 skála három képletben kotta nélkül (tuba: kibővített képletekkel, variációkkal)
1 lassú és 1 gyors előadási darab, kotta nélkül, zongorakísérettel
3. évfolyam
A növendék legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlatok eljátszására.
Tiszta intonáció, árnyalt dinamika.
Különböző hangindítások.
Barokk, vagy klasszikus szonátatél előadása.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Év végi beszámoló anyaga:
1 skála első képlete (tuba esetén 3 képlettel)
2 különböző karakterű gyakorlat
2 előadási darab különböző zenei korszakokból.
„B”tagozat

Év végi vizsga anyaga:
1 skála három képlettel kotta nélkül
2 gyakorlat (különböző karakterű)
1 lassú és 1 gyors előadási darab, kotta nélkül, zongorakísérettel

4. évfolyam
A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, különböző technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök eljátszása.
Kantiléna jellegű, nagyobb íveket átfogó etűdök játszása.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Év végi beszámoló anyaga:
1 skála első képlete (tuba esetén 3 képlettel)
3 különböző karakterű gyakorlat
2 előadási darab különböző zenei korszakokból.
Lapról olvasás

„B”tagozat

Év végi vizsga anyaga:
1 skála
1 gyakorlat
1 barokk szonáta lassú és gyors tétele
1 más stílusú előadási darab

I-IV. továbbképző (5-8.) évfolyam

A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
A zenei műveltség megőrzése, zenélési kedv ébrentartása.
Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.

Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.

Év végi beszámoló anyaga:
1 skála variációkkal
2 különböző karakterű gyakorlat
1 előadási darab (szonáta)
1 előadási darab (XX. sz. mű)
Lapról olvasás

Irodalom:
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola (I-II-II-IV)
Arban: Díszítés- és trilla-előkészítő gyakorlatok,
Jakab Gedeon: Tubaiskola (I-II.)
Marcello Szonáták
Viváldi Szonáták és egyéb átiratok a mély rézfúvós irodalomból.
Kling: Etűdök
Kopprasch: Etűdök
Albinoni F-dúr concerto (FAM)
Peters: Gyakorlatok

A továbbképző „B" tagozat

A továbbképző „B" tagozatos növendékek számára a zeneművészeti szakközépiskolai tanterv az irányadó.

Ütő tanszak

Az ütőhangszer-tanítás szakirányú feladatai
Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás folyamatában.
Ennek az igénynek megfelelően működik iskolánkban a „Maracas" ütőegyüttes, melynek munkájában a legkisebbektől a legnagyobbakig megtalálhatóak a tanszak legügyesebb tanulói.
Törekedünk a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására, a művek zeneileg igényes kidolgozására.
Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal
az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
a helyes ütéstechnikákat.
Fordítson figyelmet
a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
az eltérő kézrendi megoldásokra,
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,
a tudatos zenei memorizálásra,

a művek zeneileg igényes kidolgozására.
Végeztessen az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.
Tanítsa meg a tanulókat a hangszereken elvégzendő kisebb igazításokra, alkatrészek cseréjére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Ismerje a tanuló
az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes a tanuló
kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
céltudatos, módszeres gyakorlásra.
További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Ismerje a tanuló
a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
az ütőhangszerek irodalmát.
Legyen képes a tanuló
szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.
Rendelkezzék a tanuló
megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formálókészséggel,
egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

Követelmények , tananyag évfolyamonként

ELŐKÉPZŐ
1. évfolyam
Az általános iskola 1-2. évfolyamába járó gyerekek számára.
A tanítás anyaga:
Dallamhangszeren 2-3 hang hangkészletű gyermekdalok.
Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcadpár és a negyed szünet.
Bevezetés a 4/4-es számolásba.
A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal.
Kamarazene jellegű együttes játék is lehetséges a szaktanár ötletei alapján.

2. évfolyam

Ismeretek:
A leggyakrabban használt hangszerek ismerete.
Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek.
Metrum: páros és páratlan lüktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem.
Záróvonal, ismétlőjel, f, mf, mp, p dinamika és crescendo, decrescendo, marcato.

A hangszerkezelés fejlesztése:
Helyes testtartás.
„Szimmetrikus" verőfogás.
Váltott kézzel való játék.
Három dobon való játék.
Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék.
Különböző verők használata.

Minimális követelmény:
Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból)
Ritmus-duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

ALAPFOK „A" TAGOZAT
1. évfolyam
Ismeretek:
Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
A tizenhatod, a pontozott nyolcad érték és szünet.
Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8)
Dinamika: ff, pp, sf.
Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata.
A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
Hangszerek és verők váltása az együttes játékban.
Ejtegetés, „papa-mama".
Egyszerűbb kézrendi problémák ismerete és megoldása.
Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.

Minimális követelmény:
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben.
Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

2. évfolyam
Ismeretek:
Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
A triola (nyolcad- és tizenhatodos)
Hangsorok (dallamhangszeren), 2 #, 2 b előjegyzésig.
Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban.

A periódus értelmezése.

A hangszerkezelés fejlesztése:
Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
Szélsőséges dinamikák alkalmazása.
Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
A vibrafon pedál kezelése (lehetőség szerint)
A kisdob tremoló és díszítések előkészítése.
Egyszerűbb függetlenítések dobfelszerelésen.

Minimális követelmény:
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel.
Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben.

3. évfolyam
Ismeretek:
Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
Harmincketted, nagy triola, alla breve.
Hangsorok, (dallamhangszeren), 4# 4 b előjegyzésig.
Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten, zenehallgatás.
A dobfelszerelés ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése:
Előkék (egyes, kettes, hárma, négyes előke, kötve)
Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
Nehezebb skála-gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
Különböző hangszer-kombinációk kezelése, gyors hangszerváltások és verőváltások alkalmazása.

Minimális követelmény:
Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.

4. évfolyam
Ismeretek:
Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
Változó tempók alkalmazása.
Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
A játszott anyag formai elemzése.
Zenehallgatás, hangverseny látogatás (lehetőség szerint)
Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése:
A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
Kétszólamú skálák, hármashangzat felbontások dallamhangszeren.
Kiütött tremoló alkalmazása, hangok lefogása.
Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
Árnyalt dinamika alkalmazása.

Minimális követelmény:
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Kétszólamú játék dallamhangszeren.
Bonyolultabb hangszerváltások együttesben.

5. évfolyam
Ismeretek:
A basszuskulcs ismerete, olvasása.
Kétszer pontozott ritmusok, kvintola.
A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.

A hangszerkezelés fejlesztése:
Kézrend üstdobokon (ha rendelkezésre áll hangszer)
Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő elfojtása. (ha rendelkezésre áll hangszer)

Minimális követelmény:
Üstdob gyakorlatok megszólaltatása, az üstdob pontos hangolása. (ha rendelkezésre áll hangszer)
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.
Bonyolultabb ritmuskombinációk, kíséretek eljátszása dobfelszerelésen.

6. évfolyam
Ismeretek:
A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
Hangsorok (dallamhangszeren) 7#, 7b előjegyzésig.
Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.

A hangszerkezelés fejlesztése:
Üstdobtremoló (kiütött tremolo) (ha rendelkezésre áll hangszer)
Egyszerűbb, 3-4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
A dobfelszerelésen bonyolultabb függetlenítések, tánczenei ritmusok megszólaltatása.
„Paradiddle” játék.
Kiütött előkék kisdobon.

Minimális követelmény:
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren. (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
Játék dobfelszerelésen.
Tremolós üstdob gyakorlatok. (ha rendelkezésre áll hangszer)

ALAPFOK „B” TAGOZAT
2-6. évfolyam
A „B” tagozaton tanuló növendékek átlagosnál jobb képességei és a rendelkezésre álló magasabb óraszám lehetővé teszi számukra a zenei ismeretek megszerzése és hangszerkezelés fejlesztése terén, hogy az „A” tagozatos növendékekhez képest nagyobb mennyiségű anyagot sajátítsanak el, magasabb szinten.
Számukra a „minimális követelmény” teljesítése természetesen nem elegendő, az adott osztály anyagából a nehezebb feladatokat kell az átlagosnál színvonalasabban megoldaniuk.

Művészeti alapvizsga követelményei

„A” tagozat
Két dobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén).
Egy dallamhangszeres mű (Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén).
Egy kamaramű (Camidge: Sonatina; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén).
Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Két kisdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén).
Egy skála hármashangzat-felbontással.
Egy dallamhangszeres mű (Bach: h-moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a-moll menüett HWV 602, 603 nehézségi szintjén).
Egy kamaramű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek - Hét SMS-tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió 5., 6. nehézségi szintjén).
Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

TOVÁBBKÉPZŐ „A” TAGOZAT

7-10. évfolyam
A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján.
Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság (pl. sport) mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei, illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatát, anyagát nem írjuk le évekre lebontva, hanem a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

Ismeretek:
Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában. Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző modern notációkban. A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.

A hangszerkezelés fejlesztése:
Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
A különböző modern technikák ismerete és alkalmazása a dobfelszerelésen.

Minimális követelmény:
Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, elmélyítése.

TOVÁBBKÉPZŐ „B” TAGOZAT

7-10. évfolyam
A továbbképző osztályok „B” tagozatos növendékei nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy számukra a szakközépiskolák tanterve az irányadó.

Művészeti záróvizsga követelményei
„A” tagozat
Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 16.,18.,35.; Keune: Kisdobiskola 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén).
Egy dallamhangszeres mű (Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyaros rondo nehézségi szintjén).
Egy kamaramű (Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime - Percherine, Entertrainer, John O’Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi-rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió/1 tétel, Sigfried Fink: Trommeltanz/Junior’s beat nehézségi szintjén).
Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus- és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok: 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit - Marcia nehézségi szintjén).
Egy skála hármashangzat-felbontással (4#/4b-től).
Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele: J. S. Bach: a-moll partita, Rimszkij-Korszakov: Dongó, Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a-moll hegedűverseny, Masser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén).
Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

Felhasználható irodalom:

Balázs-Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs O. Technikai gyakorlatok I-III.
Balázs-Kósa-Zempléni: Csengő-bongó
Zempléni: Ütős ABC
Zempléni: Ütős muzsika kezdők számára
Vigdorovits: Ütőhangszerek iskolája
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás
Siegfried Fink: Kisdobiskola
Siegfried Fink: Kisdob duók
Siegfried Fink: Gyakorlatok 1-es, 2-es, 3-as, 4-es előkékre
Knauer: Kisdobiskola I. II.
Keune: Kidobiskola
Hochrainer: Kisdobiskola
Kamarazene:

Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
Zempléni: A triótól az oktettig
Igény és lehetőség szerinti külföldi kiadványok, szerzők darabjai.

Magánének

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképzőszervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15-18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik). Az énektanulás megkezdéséhez gégeorvosi javaslatot kell beszerezni.
A magánének tárgy tanításának a célja, hogy
adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.
A magánének tárgy tanításának szakirányú feladatai
Ismertesse a tanulókkal
az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.
Alakítson ki
helyes légzési módot,
tiszta intonációs képességet,
a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
árnyalt dinamikai megoldásokat,
igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
érthető és szép szövegmondást,
helyes hangeszményt.
A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
szövegmondó feladatokat,
koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.
Fordítson figyelmet
a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a lapról éneklési készség fejlesztésére,
a tudatos zenei memorizálásra,
a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
a rendszeres társas éneklésre.
Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Követelmények a program elvégzése után
Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon
az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
tisztán intonálni,
hangfajának hangterjedelemén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.
Legyen képes
rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.
Rendelkezzék
megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek,
a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
a hangterjedelem teljes kiépítése.
Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
1 népdal vagy népdalfeldolgozás
1 preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
1 romantikus dal.

Művészeti alapvizsga tartalma
„A” tagozat
Egy népdalfeldolgozás (Farkas Ferenc: Béres legény..., Molnár-Kern: Szól a kakas már..., Zöld erdőben, zöld mezőben... népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén).
Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária (A dal mesterei I-II. kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet, Caldara: Fényben fürdik a táj, Morley: Leány és legény, Haydn: Az elhagyott, Beethoven: Szeretlek nehézségi szintjén).
Egy romantikus dal (Schubert: A vadrózsa, Jókedv, Könnyzápor, Schumann: Az árva, Az elhagyott lányka, Zöld hímes rét, Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán, Szívek, ha végül válnak, Viszontlátásra, Aratódal, ill. A dal mesterei II-III. kötet dalainak nehézségi szintjén).
A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

Egy dal Kodály: A magyar népzene sorozatból (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén).
Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária (Caldara: Szívem szép álma; Carissimi: Így élni nem tudok; Händel: Jöjj és járjad; Ó, jaj, vajon csak emlék; Pergolesi: Nina; Beethoven: Rózsalánc; Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV., V., VII/a kötetek dalai nehézségi szintjén).
Egy romantikus dal (Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég; Egy szót sem, ó, kérlek; Áldás; Brahms: Útban a kedveshez; Vasárnap; Kárbaveszett szerenád, Wolf: Harmatos reggel, illetve A dal mesterei VII/c, Énekiskola III., Csajkovszkij: Dalok és románcok darabjai nehézségi szintjén).
Egy XX. századi szerző dala (Farkas: Gitárdalok, Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok).
A műveket kotta nélkül kell énekelni.

Művészeti záróvizsga tartalma
„A" tagozat
Egy barokk dal, vagy kantáta-részlet (Händel: Csordul a könnyem, Bach: Már örvendj bús lelkem, Purcell: Jöjj, bűvös éj, Bach kantátáinak áriái, ill. A dal mesterei IV., V., VI. kötetéből és más gyűjteményekből nehézségi szintjén).
Egy bécsi klasszikus szerzők dalaiból (Mozart: Das Vailchen/Az ibolya/ Die Zufriedenheit, Haydn: Der Wanderer nehézségi szintjén).
Egy romantikus dal (Schubert: An die Musik, Schumann: Die Lotosblume, Kjui: A fecske, Glinka: A pacsirta? Richárd Strauss: Ajánlás nehézségi szintjén).
Egy XX. századi szerző dala (Bartók Béla: 8 magyar népdal, Kodály Zoltán: Magyar népzene köteteiből /nehézségi fok szerint/, Kelen H., Kerekes J., Kosa P., Farkas F., Fauré, Debussy nehézségi szintjén).
A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B" tagozat
Egy barokk kantáta-, vagy oratórium-ária (Parisotti: Arie Antiche I.-II.-III. kötetéből, Vivaldi: Glória, Bach kantátái, áriái nehézségi szintjén).
Egy bécsi klasszikus szerző igényesebb dala vagy áriája (Mozart: Abendenfindung, Ridente la calma, An Chloe, Haydn Fideliti, Das Leben ist ein Traum, Mozart: Figaro házassága c. operából megfelelő hangfajok áriái, vagy Bastien és Bastiene áriái nehézségi szintjén).
Egy nehezebb, romantikus vagy késő romantikus dal, vagy rövidebb romantikus operaária (Schubert, Brahms, Liszt, Csajkovszkij, Rubinstein, Masenet, Glinka, Grieg dalai vagy Puccini: Lauretta áriája nehézségi szintjén).
Egy XX. századi szerző dala (Kodály: A magyar népzene, I.-XI. [nehezebb darabok], Bartók: 20 magyar népdal., Orbán: Dalok, Wolf: Olasz daloskönyv, Kósa: Válogatott dalok, Külföldi szerzők dalai hasonló nehézségi fokon nehézségi szintjén).
A műveket kotta nélkül kell énekelni.

Követelmények évfolyamonként
„A" tagozat:
A növendék ismerje:
Az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait,
Vokális irodalmat, annak alkotó- és előadóművészeit,
A zenei műszavakat, ezek jelentéseit, tempó és dinamikai jelzéseket,
A tanult művek szerzőinek nevét, művek címét, tudja azokat helyesen kiejteni, leírni.
A növendék rendelkezzen:
Jó előadói készséggel, művészi fantáziával,
A közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel,
Megfelelő zenei memóriával,

Koncentráló- és állóképességgel.

Legyen képes:
Rendszeres gyakorlásra, saját hangképző szerve feletti ellenőrzésre,
Saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, eszményi hangzás elérésére.
Tudjon:
Az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
Támasz fogalmának tudása, rezonans üregek tudatos használata,
Helyesen artikulálni (beszédhibák kijavítása, szöveggyak.)
Tisztán intonálni,
Egyszerűbb díszítő elemek, trillák, futamon éneklése,
Koloratúrák tiszta, könnyed megoldása,
Hangszín, hangerő egységes megoldása,
Recitativo-éneklés.
„B" tagozat:
Az „A" tagozat követelményei, továbbá:
Biztonságosabb technikai megoldások,
Nehezebb díszítő elemek helyes megoldása,
Az olasz és német „bel canto" iskola ismerete,
Bonyolultabb dinamikai megoldások,
Állóképesség, fizikai terhelhetőség magasabb szinten,
Hangterjedelem teljes kiépítése.

A számonkérés formái:
„A" tagozat:
Közös óra évi 1-2 alkalommal
Félévkor meghallgatás (2 dal vagy ária)
Év végén vizsga (2 dal vagy ária)
Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken

„B" tagozat:
Közös óra évi 2 alkalommal,
Félévkor meghallgatás (2 dal vagy ária)
Év végén vizsga (2 dal vagy ária)
Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

Szolfézs TANSZAK
A szolfézsóra nem külön „szigetként" létezik, hanem azért, hogy a gyermekek minél könnyebben tájékozódjanak a zene birodalmában, ezzel is segítve hangszeres tanulmányaikat, megalapozva zenei és általános műveltségüket. Iskolánk több évtizedes tapasztalata alapján döntöttünk úgy, hogy csak a kötelező előképzők és 1-4. osztályig koncentráljuk tantervi programunkat. Az általános iskolák 7-8. osztálya, illetve a középiskolás korosztály számára vonzóbb alternatíva a csoportos zenélés, éneklés, mely több élményt nyújt növendékeinknek.

Meggyőződésünk, hogy az amatőr szinten zenélő fiatalok életében nagyobb hatása van a zenekarban, kamaracsoportokban, énekkarban való munkának, mint az elméleti anyag bővítésének. Nagyobb az esélye annak, hogy felnőtt korában a kikapcsolódásnak, szórakozásnak ezt a kultúrált formáját választják.

A program elkészítésének alapja, szempontjai, dalanyaga, elméleti ismeretei, követelményei a Művelődési és Közoktatási Minisztérium által kiadott „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja.”

A szolfézs tanszak felosztása

Előképzők – kis és nagy (1 vagy 2 év)
1- 4 Szolfézs osztályok
Ez kötelezően elvégzendő 4-6 osztályt jelent, a 4. osztály után választható tantárgyak
Szolfézs 5.
Zenetörténet
Énekkar

A szolfézs tantárgyhoz tartozó tantárgyak

Zenetörténet, énekkar - óraszáma heti 2x45 perc
Kivétel a kamarazenei főtárgyasok: heti 1x45 perc

Éves óraszám: 66

A szolfézs osztályok anyagát nagyobb részletességgel havi elosztásban is elkészítettük. Célunk, hogy a párhuzamos osztályok azonos tempóban haladjanak, egységes legyen a követelmény, hogy a csoportok közötti átjárhatóság lehetőségét biztosítsuk.

Az évfolyamokról

Kis előképző

Az általános iskola 1. osztályosai számára, ebből az osztályból nem lehet közvetlenül az 1. szolfézs osztályba kerülni. Elvégzése nem kötelező.

Nagy előképző

A kis előképzőt végzettek, illetve az általános iskola 2. osztályosai számára. Elvégzése kötelező.
A szolfézstanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a tanulókat a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában. A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy
- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.
A szolfézstanítás szakirányú feladatai:
a tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelemvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
átfogó zenei műveltség kialakítása,
a hangszertanulás segítése,
a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:
ritmus-metrum,

tiszta intonáció,
tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
dallamhallás,
többszólamúság-harmóniaazonosítás,
zenei olvasás-írás,
zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
zenei memória,
rögtönzés,
zenehallgatás (szemben az előbbiekkel: a szintetizáló hallás fejlesztése),
a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.
Követelmények a program elvégzése után
Általános követelmények
Rendelkezzék a tanuló
olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeret-repertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után
Hangszeres tanszakok és szolfézs főtanszak „A" tagozat
Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.
Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).
Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).
Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2, 3/2, 4/2-es ütemekben (K).
Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).
Ismerje a pentaton hangsort (J-I).
Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J).
Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).
Tudja megállapítani a hangnemeket - hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).
Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését (K).
(A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)
Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).
Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).
Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).
Ismerje a funkciós vonzást (I).
Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát. (J-I)
Tudjon lejegyezni:
rövid szótagszámú, tempó giusto magyar népdalt szöveggel (K),

igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).
Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):
a magyar népzene stílusjegyeit,
a periódus fogalmát,
a kis formákat,
a triós formát,
a szonátaformát,
a rondót,
a barokk és klasszikus táncokat (J-I).
Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).
Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Zenei anyag
Tudjon
20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül),
20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes, vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténeti korokból arányosan:
középkor,
reneszánsz,
barokk,
klasszika,
romantika,
XX. század.
(Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek; témák nagyobb terjedelmű művekből.)

Hangszeres tanszakok „B” tagozat
„Hosszú” tanszakok
(Kapcsolódva a felvételi vizsgák felvételi anyagának megfogalmazásához)
Tudjon a tanuló 10 - periódus terjedelmű - barokk és klasszikus dallamot fejből szolmizálni, szöveggel előadni.
Tudjon 10 magyar népdalt fejből, szöveggel, élményszerűen előadni.
Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7 #, 7 b előjegyzésig (dúr és háromféle moll hangsor).
Ismerje a modális hangsorokat. Tudja ezeket énekelni ábécés nevekkel 4 #, 4 b előjegyzésig.
Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket; a hármashangzatokat és fordításaikat; a dominánsszeptim- és a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzatokat dúr és moll hangsorokban, oldással.
Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után, és tudja lejegyezni 2 meghallgatás alapján.
Tudja ábécés nevekkel énekelni 4 #, 4 b előjegyzésig a főhármasokat dúrban és mollban.
Tudjon lejegyezni
- hangköz- és hangzatmenetet - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.
Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.
Legyen képes az egyszerű műzenei formákat hallás után felismerni.
Ismerje a fontosabb műzenei formák felépítését: szonáta, rondó, variáció.
Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
Rendelkezzék alapvető zeneirodalmi és zenetörténeti tájékozottsággal.

Legyen jártas a megismert zenei stílusokban, tudjon stílushűen megszólaltatni műveket.
Legyen képes ismereteinek, zenei készségeinek szintetizálására és önálló alkalmazására.
„Rövid” tanszakok
Azonos a 6 éves tanszakok „B” tagozatos követelményrendszerével, kivéve:
Tudjon lejegyezni
hangköz- és hangzatmenetet, mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
kétszólamú dallamot, mely könnyű alterációt tartalmazhat, - 6-8 meghallgatás alapján.
Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.
Szolfézs főtanszak „B” tagozat
Azonos a 6 évfolyamos „B” tagozat követelményrendszerével, kivéve:
Tudjon lejegyezni
- hangközmenetet,
- hangzatmenetet, mely alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.
Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.
Ismerje fel a funkcióváltásokat.
Ismerje fel a hangnemi kitéréseket és a modulációt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
Ismerje és tudja alkalmazni - az alapfokon tanultakon túl - a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és -képleteket (K).
Legyen áttekintőképessége a 9/8, 6/4-es és a zenei anyagban előforduló egyéb ütemekben (K).
Ismerje az aszimmetrikus metrumokat (I).
Rendelkezzék biztos tájékozódóképességgel a relatív és abszolút rendszerben (alterációkban is) 7 #, 7 b-ig (K).
Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni:
melizma,
főhang,
váltóhang,
átmenőhang (J-I).
Ornamensek (I).
Ismerje a kvintkört. (J)
Tudja a dúr és háromféle moll hangsorokat, a vezetőhangokat 7 #, 7 b-ig (J-I).
Ismerje
az egészhangú skálát,
az akusztikus hangsort,
a modellskálákat,
a Reihe-t (J).
Tudja
a dodekafónia,
az aranymetszés fogalmát (J-I).
Ismerje
- a hármas- és négyeshangzatok felépítését (dominánsszeptim, mollbeli VII. fokú szűkített szeptim), ismerje fel hallás után, tudja azonosítani kottaképről, és felépíteni abszolút rendszerben (K),
- a cluster fogalmát.
Rendelkezzék biztos tájékozottsággal a funkciós zenében:

- ismerje fel a funkciókat hallás után (K),
- ismerje a funkciós fő- és jellegzetes mellékhármasokat (K-J),
- ismerje az alterációk szerepét (J-I),
- ismerje fel a hangnemi kitérést és modulációt - kottakép alapján (J-I).

Ismerje a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit:
- alterációk,
- tercrokonság (I).

Ismerje a tonalitás felbomlásának elvét, ismerje a bi- és a politonalitást (I).
Ismerje a legfontosabb zenei szerkesztésmódok fogalmát.
Tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.
Ismerje
- a barokk szonátaformát,
- a Scarlatti-féle szonátaformát,
- a klasszikus szonáta-rondót,
- romantikus szonátát (I-J).

Tudjon lejegyezni
- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt (K).

Tudjon lapról olvasni fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.
Rendelkezzék alapos zenetörténeti tájékozottsággal, zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (I-J).
Ismerje fel hallás után a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit. Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.
Zenei anyag
Tudjon a tanuló 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (10 régi, 10 új stílusút, ebből néhány parlando, rubato, díszített népdalt),
Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, válogatva a következőkből:
gregorián zene,
reneszánsz kórusmuzsika (Palestrina, Lassus),
a középkor hangszeres világi zenéje,
kora barokk (Monteverdi, Pucell),
barokk:
J. S. Bach (invenció, fúga, korál, szvit, oratorikus művek),
Händel (oratórium, concerto),
Corelli, Vivaldi (concerto, concerto grosso),
klasszicizmus:
szonáta,
szimfónia,
kamarazene,
opera,
versenymű,
romantika:
zongoramuzsika (Chopin, Liszt),
dal,
szimfonikus költemény,
opera,
a századforduló zenéje:
impresszionizmus,
második bécsi iskola,
- Bartók, Kodály, Sztravinszkij,
- kortárs zeneszerzők.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

(A követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsgák anyagához.)
Tudjon a tanuló
- 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
- 5 műdalt - különböző zenetörténeti stíluskorszakokból - saját zongorakíséretével előadni.
Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, tudja azokat elemezni formailag és harmóniailag; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.
Tudjon éneklőtársakkal kétszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.
Tudjon zongora-ének előadásban c-kulcsos műveket megszólaltatni.
Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban, tudjon ütemezni.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.
Ismerje az ötfokú, a hétfokú és a modális hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.
Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.

Tudjon lejegyezni
barokk kétszólamú idézetet,
klasszikus zenei szemelvényt,
XX. századi dallamot.

Tudja a c-kulcsokat alkalmazni írásban is.
Rendelkezzék a tanuló zenetörténeti áttekintőképességgel.
Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Legyen képes önállóan elemezni, tudja tudását kreatív módon alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

Művészeti alapvizsga tartalma
Írásbeli vizsga
„A” tagozat
Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok
A vizsgán az iskola választhat a) és b) feladat közül.
Diktálás, elemzés
a) feladat
- Egy magyar népdal lejegyzése és elemzése
A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) lehet, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal tizenkétszer hangozhat el.
- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése és elemzése
Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.). Az idézet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.
b) feladat
- Egy magyar népdal első két sorának lejegyzése és kiegészítése
A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) legyen, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. A befejezéshez meg kell adni a szöveget. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet előtagjának lejegyzése és befejezése két szólamban, vagy felső szólamának lejegyzése
Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán tizenkétszer hangozhat el.

Szolfézs főtanszak
- Egy magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése
A népdal négysoros, 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust, valamint színező hangokat tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal
Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet. Ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Lehet benne szinkópa, éles és nyújtott ritmus, triola, valamint átkötések. Az idézetben előfordulhatnak nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, esetleg moduláció is. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
„B” tagozat
Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok
- Hangközmenet lejegyzése
10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán hatszor hangozhat el.

- Hangzatlejegyzés
10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításaik, valamint domináns szeptim). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.
- Egy négysoros, közepesen nehéz magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése
Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal
Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 legyen. A ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
Szolfézs főtanszak
- Hangközmenet lejegyzése
10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, hangnemi kitérésekkel. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán háromszor hangozhat el.
- Hangzatlejegyzés
10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.
- Egy közepesen nehéz, enyhén díszített magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése
Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű kétszólamú műzenei idézet lejegyzése
Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet. Az idézet tartalmazzon változatos ritmikai, dallami fordulatokat átkötéseket, lehetnek benne hangnemi kitérések és moduláció. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Művészeti záróvizsga tartalma
1. Írásbeli vizsga
„A" tagozat
Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok
Diktálás, elemzés
Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése és elemzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hangzatfelbontás, késleltetés, szekvencia). Az idézet zongorán két szólamban nyolcszor hangozhat el.
Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam felének lejegyzése és befejezése. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, amely zongorán hatszor hangozhat el.
Szolfézs főtanszak
Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
„B" tagozat
Hangszer, kamarazene főtanszak
Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
Szolfézs főtanszak
Kétszólamú barokk idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
Előre meg kell adni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
Egyszólamú XX. századi dallam lejegyzése. Az idézet tartalmazhat változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
2. Szóbeli vizsga
„A" tagozat
Hangszer, kamarazene, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak
Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
A „hozott anyag": a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.
Szolfézs főtanszak
Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami és fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
A „hozott anyag”: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján; 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig), ezek közül három kotta nélkül, saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.
Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat
Hangszer, kamarazene főtanszak
Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.
Szolfézs főtanszak
Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, lehet benne hangnemi kitérés és moduláció is; C-kulcs előfordulhat.
A „hozott” anyag: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.
Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Követelmények osztályok szerint

Kis előképző

Elvégzése nem kötelező. Az általános iskola 1. osztályosai számára. Kötelezően elvégzendő anyaga nincs. Sok játék, mondóka, gyermekdal, az iskolában tanított hangszerek megismerése. Ezeken keresztül a gyermek a hangmagasság, Tiszta éneklés, egyenletes mérő-lüktetés érzetének kialakítása, esetleg kirakós játékok segítségével a l-sz-m-r-d szolmizációs hangok játékos, (de még nem tudatosított) ismerete lehet a cél.

Nagy előképző

Kis előképzőt végzettek,illetve az általános iskola 2. osztályos korosztálya számára. Az osztály elvégzése kötelező.

Szolfézs – előképző törzsanyaga - havi lebontásban

Szeptember A mérő osztináto Ritmus,dallam. Szapora ritmus: Kettes ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal Negyed, nyolcad, fél és egész kotta (szünetei)	Dalanyag: Csön-csön gyűrű. Csip-csip csóka, Csiga-biga, Ha én cica volnék, Esik az eső, Kipp-kopp kalapács
Október - vonalrendszer bevezetése sz-m (vonalon,vonalközben) sz-l sz-l-m sz-m-d Törzshangok – párhuzamosan két kulcsban Négyes ütem	Én kis kertet, Koszorú, Szólj síp… Süss fel nap, Gyertek lányok, Borsót főztem, Aki nem lép, Éliás, Hold-hold
November – ötfokúság m-r d-r-m-sz-l- - pentaton Kérdés-felelet fá- a szekund hangköz. Kis és nagy szomszéd d-r-m-f-sz - pentachord	Sötétes az erdő,Bujj-bujj, Gólya bácsi,Járjunk táncot Gólya gilice,Ég a gyertya
December – Mikulás-várás, Luca nap ¾-es ütem Szinkópa	Télapó itt van Nagyszakállú Mikulás Suttog a fenyves, Luca-Luca Kis karácsony
Január – Új év köszöntő Módosító jelek szerepe Gyakorlás, ismétlés,féléves felmérő,értékelő	Adjon Isten bort, búzát A hajnali harangszónak
Február – Farsangi szokások Dallamsorok összehasonlítás Szinkópa keresés versekben Ugrás-lépés egy dallamban	Hipp-hopp farsang,Erdő mellett,Egyél libám,Ti csak esztek,Elvesztettem, Jertek,jertek
Március – hangkészlet, hangsor dó – pentaton lá – pentaton k2,n2 gyakorló Új: tiszta prim, tiszta oktáv	Cinkehívogató, Sándor napján, Hová mégy,Árok szélén,Szántottam,Te kis juhász,Kelj fel juhász…
Április – Húsvét dó- és lá- pentachord, ti- hang mf,-td k2	Hová mégy te..,Láttál-e már,Még azt mondják,Kis kece,Harcsa van…
Május – Anyák napja sz-l gyakorlása Kétszólamúság előkészítése,Kánonok Összefoglalás,gyakorlás,felmérés	Dirmeg-dörmög,Anyám-édesanyám,Este van már Jár a toronyóra
Június - értékelés	

Fontos kiegészítések:

A törzshangsor, olvasás ABC-vel két kulcsban, minden óra feladata!
Módosítás nélkül, prózában olvasni!!
Szolmizálni kézjelről és ötvonalról is - énekelve!
A C F G dó-t használjuk, de nem tudatosítjuk!
A módosítójelek szerepét kell csak tudni!

Ritmusok gyakorlása napi feladat dalokon keresztül
Elméleti minimum: abc-s nevek, ötfokúság, t1, t8, k2, n2

Zenehallgatás

Javasolt anyag: Bartók: Gyermekeknek
Prokofjev: Péter és a Farkas
Saint-Saens: Állatok farsangja -- hangszerek hangjai

Alaposabb megismerésre ajánlott, többször meghallgatni 1-1 részt!

Év végi követelmény

kottaolvasás: lassú, de folyamatos kottaolvasás
abc-s hangokkal és kulcsban, módosítás nélkül, csak „prózában”
Törzshangok ismerete
Szolmizálás kézjelről, ötvonalas rendszerben, énekelve
Elmélet:
Hangmagasság, hangsor- ötfokúság
Hangközök: t1, t8, k2, n2 -- módosítás nélkül
Módosítójelek szerepe
Ritmus:
értékek és nevei, szünetei
Dalanyaga: gyermekdalok, mondókák
Sok ritmusfeladat, egyenletes lüktetés érzetének kialakítása
Zenehallgatás: rövid darabok, hangszínek, emberi hang, hangszerek

Felhasználható irodalom: Horváth Guidoné Takács Judit: Utazás a zene birodalmába

Szolfézs – kötelező tárgy

Szolfézs 1. osztály

Az előképzőt végzettek, illetve az általános iskola 3. osztályos korosztály részére. Mivel már minden gyerek tanul hangszeren is, így annak segítése, a szolfézs, és hangszerjáték egységének kialakítása az elsődleges feladat.

Dalanyag:
Elsősorban hallás után tanult régi stílusú népdalok. Hangszeres játékaikból könnyű műzenei szemelvények.
Zenehallgatás: növendékek hangszeres játéka.
Kórusfajták, a hangszerek hangjának felismerése.
Népdalok, népdalfeldolgozások

Elméleti követelmény
Dúr és moll hangnemek 3# 1b – ig
Módosított hangok
Népdalelemzés: hangkészlet, hangnem, sorszerkezet, előadásmód
Hangközök: t1,t8,t4,t5,k2,n2,k3,n3
Folyamatos kottaolvasás, mindkét kulcsban énekelve
Ritmus: új, a felütés fogalma (ütemezés) ritmusok lejegyzése ¾ ütem, nyújtott ritmus: éles ritmus

Betűkotta átírása ötvonalas rendszerbe

Használt irodalom
Dobszay: Hangok világa I.
Hangszeres iskolák
Kodály:333 és ötfokú olvasó gyakorlatai
Kiegészíthető alkalmakra (karácsony,húsvét) az iskola kottatárából

Értékelés
Félévkor illetve év végén összefoglaló felmérés és szóbeli, valamint énekelt feladatok alapján.
A felmérés anyaga a párhuzamos osztályokban azonos.
A tanuló órán végzett munkája alapján, valamint egyéni fejlődését értékelve. A további osztályokban azonos.

A szolfézs 1. osztály törzsanyaga - havi lebontásban

Haladás Dobszay: Hangok világa I. Tankönyv alapján
Kiegészítve Kodály: 333 olvasógyakorlat
Hangszeres iskolák

Szeptember:
Egységes szint kialakítása, ismétlés

Október:
Nyújtott, éles ritmus - Rab vagyok…
Ütemezés
Kvintváltás előkészítése – Röpülj páva, Volt nekem egy kecském
N2,K2 alapos gyakorlása, Új hangköz: T5

November:
Ritmusok gyakorlása, hangsúlyok.
Kvintváltás tudatosítása – Megrakják a tüzet, Röpülj páva
Népdalelemzés bevezetése: hangnem, forma, dallamvonal
1# G-dúr – e- moll

December:
Fá-fi lépés – Télen nagyon hideg van, Komáromi kisleány
F-dúr 1b
Új hangköz: tiszta kvárt

Január:
Kis-nagy terc
Szinkópás dalok, összefoglalás, ismétlés, gyakorlás - félévzáró felmérés, értékelés

Február:
Tapasztalatok a félévzárás után
Kanászritmus – Megismerni a kanászt, Házasodik a tücsök

Március:
Ritmus összefoglaló sok játékkal, gyakorlással
2# - A kapuban a szekér, Hej, rozmaring

Április:
A tiszta kvint – mint dudakiséret, osztinátó
3# - Sok olvasógyakorlat a tankönyv alapján

Május:
Teljes összefoglalás, régi stílusú népdalok (Hangnem, hangköz, ritmus összefoglalás) év végi felmérés, értékelés

Népdalcsokor:
Röpülj páva, Megrakják a tüzet, Komáromi kisleány, Virágos kenderem, Házasodik a tücsök, A kapuban a szekér

Zenehallgatás:
Erkel: Bánk bán – Hazám, hazám
Mozart: Török induló
Bach: d-moll Toccata és fúga
Ravel: Bolero

Szolfézs 2. osztály

Feladata: Mélyíteni a hangszer és szolfézs kapcsolatát. Tájékozódás képességét kialakítani, gyakorolni az abszolút rendszerben, különböző hangnemekben, valamint a magyar népzenében.

Dalanyaga:
Magyar népdalok – már nem csak hallás után – új stílus megismerése.
XVIII. századi tánctételek, elsősorban a gyerekek hangszeres anyagából.
Elméleti követelmény:
Írás-olvasás: Nagyobb hangterjedelemben, folyamatosan énekelve
Kvintváltás szerkesztése
Hangnemek: a moll 3 fajtája, vezetőhang
3#, 3b dúrok, a dór hangsor
Hangközök: új a szext és a bő 2; fi-szi módosított hangok
Dúr,moll,szűk,bő hármashangzatok csak alaphelyzetben
Ritmus, váltakozó ütem, triola, tizenhatod, kis éles, kis nyújtott
Nehéz, de fontos része az anyagnak, sok gyakorlás, állandó odafigyelést igényel. Felismerésük kottaképről
Használt irodalom
Dobszay: A hangok világa II.
Tegzes Gy.: Hétfokú olvasógyakorlatok
Biciniák
Hangszeres iskolák, Könnyű kánonok
Értékelés
Az első osztályban leírttal azonos

Osztály törzsanyaga – havi lebontásban

Haladás alapja: Dobszay: A hangok világa II.

Szeptember
Az 1. osztály anyagának ismétlése
Hangközök: T1,T4,T5,T8,
K2,N2,K3,N3
Ritmusok – nyújtott, éles, szinkópa
Hangsorok - 3# 1b-ig ötfokú
Válogatva az előző év dalaiból

Október
Kvintváltás felfelé, szerkesztés
Új stílusú népdalok
Szolmizálás két rendszerben
Váltakozó ütem
mi-fi-szi-l-fordulatok
A pilisi, A csanádi
Édesanyám,kedves anyám
Este van

November
Kis szext, nagy szext
Tizenhatod
Ritmusgyakorlatok mérőzve
Kis nyújtott, kis éles, kis szinkópa
A part alatt, Gerencséri utca
mondókák, Hidló végén, Pad alatt

December
3/8-ad előkészítése, tudatosítása
Új stílusú népdalok jellemzőinek összefoglalása

Január
3b – Esz – c
3 féle moll hangsor
Bő szekund
Félévi számonkérés
Erdő-erdő
Szép a huszár

Február
Barokk táncok, menüett
Hármashangzatok – D,m
Rigaudon – Alla breve
Sarabande
Domináns előkészítése
Bach: Menüett
Krieger: Menüett
Purcell: Rigaudon
Pachelbel: Sarabande

Március
Vezetőhang
Triola tudatosítása – keresni saját hangszeres irodalomból
Dór hangsor tudatosítása
Transzponálás, Improvizálás, dallam kiegészítés diktálással
Purcell: Menüett

Április
Az új stílusú népdalok ismétlése
Népdalcsokor A pilisi…,Este van…,Juhászlegény…,Erdő,erdő...
Csillagok, csillagok… (új népdal)

Hangsorok ismétlése, hármashangzatok ismétlése + szűk + Bővített
Hármashangzatok

Május
Hangközök ismétlése
Ritmusgyakorlatok: tizenhatod, kis nyújtott,kis éles, kis szinkópa,
Triola; Barokk táncok jellemzői, Év végi számonkérés
Zenehallgatás:
Bach: h-moll szvit
Mozart: Varázsfuvola – részletek
Händel:Vízizene
Mozart: Egy kis éji zene
Kodály: Székelyfonó

3. osztály

Feladata: A régi és új stílusú népdalok elemző összehasonlítása.
Bevezetés a klasszikus zene forma- és harmóniavilágába
A többszólamúság, társas zene fejlesztése
Zenei anyaga:
Új stílusú magyar népdalok, mixolid és frig hangnemű népdalok
Más népek funkciós zenéje: tercelős, kürtmenetes dallamok.
Könnyű kánonok, a tanulók hangszeres darabjaiból, egyszerűbb
Barokk és klasszikus táncok
Zenehallgatás: Táncok a zenében, más népek táncai műzenében
(Chopin, Dvořák, Brahms, Csajkovszkij)

Elméleti követelmények
Folyamatos kottaolvasás, hangnem megállapítása, kezdőhang
Önálló megtalálása
Egyszerű pentaton dallamok leírása hallás után
Hangnemek: kvintoszlop fogalma
4# 4b-ig dúr hangnemek, ezek párhuzamos molljai, illetve dór, frig
Mixolid hangsorai
Kromatika, tercelés, dó-szó funkciójelző kíséret
Módosított hangok: fi,szi,di,ri,ta
Hangközök: új a szeptim. Oktávon belül minden hangköz. A hangköz-
Fordítás. Kürtmenet (Funkció előkészítése)
Hármashangzat: dúr és moll megfordításai
Forma: A periódus motívumok, szekvencia
Népzene: rubato régi stílusú valamint szó-mi végű népdalok.
Teljes népdal összefoglalás, összehasonlító táblázat
Ritmus: Az előző évben tanultak gyakorlása
Diminuálás, augmentálás

Használt irodalom:

Dobszay: A hangok világa III.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Hangszeres iskolák

Tegzes: Hétfokú olvasógyakorlatok

Értékelés: mint az előző éveknél

A 3. osztály törzsanyaga – havi lebontásban
Haladás – Dobszay: A hangok világa III. osztály. kiegészítésként
Pécsi: Kulcs a muzsikához
Tegzes: Hétfokú olvasógyakorlatok

Szeptember
Ismétlő hónap a 2. osztály év végi követelményei alapján.
Mellette sok kotta és ritmusolvasó feladat

Október
Táncpárok: Táncban orcád… Páros és páratlan ütem.
Tercelős idegen népdalok
Periódus fogalma, hangszeres példák
Hármashangzat ismétlése, fordításai

November
Ritmus: a 2. osztályos tizenhatodos feladatok gyakorló ismétlése.
Augmentálás, diminuálás
Modális hangsorok, dór ismétlése, mixolid dallamok
Más népek dalai

December
Népdalok összefoglalása – összehasonlító elemzéssel.
Népdalcsokor összeállítása. Régi stílusú kedvencek (csokor)
Pl.: Tisza partján, Hej csillag, csillag, Jánoshídi vásártéren
A tamási sorozóra, Sárgul már…

Január:
Ismétlés, gyakorlás, félévzáró értékelés

Február
Hangközfordítás, szekvencia – rengeteg példa a könyvből, hangszeres példák

Március
Frig hangsor
Kürtmenet – német népdalok
Periódus, szekvencia, hangközfordítás, felütés gyakorlása

Április
É-dúr, Ász-dúr gyakorlása
Kürtmenetes, szekvenciás dalanyag
Dó-szó kíséretes dalok. Dalcsokor összeállítása
Pl. Fut a szökellő szarvas (német)
Túl a hegyen
Hétfőn fehér… (olasz)
Pista bácsi (francia kánon)

Május
Év végi ismétlés, gyakorlás
Felmérés, értékelés

Zenehallgatás
Központi téma: Táncok a zenében
Táncban orcád: Kájoni kódex
Boccerini: Menüett
Chopin: Mazurkák, Keringők, Polonézek
Brahms: Magyar táncok
Smetana: Moldva
Dvorák: Új világ szimfónia

Szolfézs 4. osztály

Feladata:
Az első három évben szerzett tudást – mely összefoglalja a szolfézs tárgyat – felhasználva elsősorban a műzene felé fordul. Bécsi klasszikus dalok, periódusok, formák, funkciós zenei gondolkodás megismerése, hangnemi összefüggések feltárása.

Zenei anyag:
Bécsi klasszikus dalok, kánonok hangszerkisérettel.
romantikus, barokk, illetve XX. Századi dal
Néhány bicínia, mellyel a népzenei anyagot folytathatjuk.
Zenehallgatás: hosszabb lélegzetű tételek, zenei formákat illusztráló művek.(triós, szonáta, variációs stb.)

Elméleti követelmény:
Írás – olvasás: periódusnyi klasszikus dallam írása, folyamatos,biztos
Kottaolvasás
Hangnemek: 7# 7b, modálisok
Moduláció 3 fajtája
Hangközök: új a tritonus, nóna, decima
Hangzatok: új a domináns szeptim oldással
Tonika, szubdomináns,domináns funkció (ismereti szinten)
Zenei formák: egy és kéttagú, triós, rondó, variáció, szonáta, szvit,fúga
Elemzés:a periódus bővítése (ismétléssel, álzárlattal) hangnemek,formák

Használt irodalom:

Dobszay: Bevezetés a zenetörténetbe I-. (IV. szolfézs osztálynak)
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Kodály: Válogatott bicíniák

Értékelése: azonos az előző osztályokkal

A 4. osztály törzsanyaga – havi lebontásban

Haladás: Dobszay: Bevezetés a zenetörténetbe I.(szolfézs 4. osztálynak)

Kiegészítésre: Pécsi: Kulcs a muzsikához
Agócsi: Példatár

Szeptember:
Ismétlő összefoglalás nagy témakörökben
Hangnemek,hangzatok, fogalmak, ritmusok
Mozart: Jöjj drága május - elemzés a klasszicizmus szabályai szerint
Ó sebesen… periódus, késleltetés, több hangnem egy dalban
Erdő mélyén…

Október:
Klasszicizmus,mint művészeti kor
Mozart: Mi kölykök Elemzésük
Haydn: Esküvés Moduláció fogalma
Beethoven: Mormota Funkciók:tonika, szubdomináns, domináns

November:
Beethoven: Urián Domináns moduláció
Az eddig tanult dalok ismétlése
Azonos nevű moduláció (minore,maggiore)Modulációk a klasszikus dalokban

December:
D7 oldással. Zárlatok a klasszikus dalokban
Mozart: Mily szép – kánon
Mozart: A-dúr klarinét kvintett – Rondó és variációs forma

Január:
Összefoglalás
Hogyan elemzünk klasszikus műveket? A tanult dalok és a tanulók hangszeres játéka alapján
Félévzáró értékelés

Február:
A periódus bővítése
Mozart: Osmin áriája a Szöktetésből
Haydn: Kánon
Beethoven: Ha úgy szeretsz

Március:
Kis formák; a periódus bővítése álzárlattal
Beethoven: Molly búcsúja – egytagú forma (kéttagú, triós)
Haydn: A boldogtalan szerelem vígasza – álzárlat
Szűkített szeptim, funkciók keresése a dalban.

Április:
Bécsi klasszikus összefoglaló
Rejtett kétszólamúság, Szonátaforma
Mozart: Éliás kánon

Május:

Kitekintés a romantikába és a barokkba
Schubert: A vadász
Mendelssohn: Őszi dal (csak jó hangú, nagy csoportnak)
Bach:Ária – imitáció, fúga, homofon, polifon
Purcell: Recitativo

Június:
Évzáró felmérés, értékelés

Zenehallgatás:
Mozart: g-moll szimfónia
Mozart: Varázsfuvola – opera
Mozart: A-dúr klarinét kvintett – kamarazene
Haydn: Vonósnégyes
Beethoven: Egmond nyitány
Bach: Fúgák

Zenetörténet- zeneirodalom:
A zenetörténet, mint választható tárgy működik iskolánkban.
Célja, hogy a gyermekek jártasságot szerezzenek a zenetörténeti korszakok főbb stílusjegyeinek megismerésében, és a zeneművek bemutatásával megismerkednek a műfaji jellemzőkkel.
A rendszerezett zenei ismeretekkel egyben általános zenei műveltségre is szert tesznek. Az értékes zene megszerettetésével egyben formáljuk a növendékek zenei ízlését és kialakítjuk más társművészetek iránti nyitottságukat.
A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a célja, hogy
- a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további (egyéni) önművelésre, valamint a zene aktív (öntevékeny) művelésére,
- legyen lehetőségük zenei műveltség szerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszert, illetve egyéb elfoglaltságaik miatt már nem, vagy csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.
A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai
a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése,
hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.
Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.
Neveljen az értékes zene szeretetére: ösztönözze a tanulókat
rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
aktív társas muzsikálásra.
Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.
Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).
Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.
Követelmények a program elvégzése után
A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a tanult zenetörténeti stíluskorszakban.
Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.
Az egyes évfolyamokban elérendő minimális követelményeket a helyi tantervben rögzítse a szaktanár az adott tanévben feldolgozandó anyag célirányainak, szerkezetének, a csoport összetételének, teljesítőképességének figyelembevételével.

Művészeti alapvizsga tartalma
„A" tagozat
Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak
A zenei korszakok felsorolása időrendben. A barokk korszak ideje, rövid általános jellemzése és zenei jellegzetességei.
A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit [táncok, táncpárok], fúga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése. Két - a tanuló által ismert, meghallgatott - mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: A fúga művészete vagy a Wohltemperiertes Klavier kötetei). Egy vokális műfaj jellemzése (pl. Bach kantátái, a kantáták tételei).
A bécsi klasszicizmus időszakának 3 jelentős és több kevésbé ismert, de fontos zeneszerzőjének felsorolása. A klasszikus zene általános jellemzése. A bécsi klasszika korszakának jellemzése a barokkal összehasonlítva. A bécsi klasszika műfajai és jellemző formái, a szonátaforma részei. Joseph Haydn életéről röviden, fontosabb művei; a szimfónia tételei; Haydn szimfóniáinak három korszaka egy-egy példán keresztül; a vonósnégyes hangszerei. W. A. Mozart műveinek jellemző műfajai egy-egy példával; két különböző műfajú művének részletes bemutatása.

Művészeti záróvizsga tartalma
„A" tagozat
Hangszer, kamarazene és zenetörténet-zeneirodalom főtanszak
Teszt, ami 10-15 egyszerű, általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Alap és záróvizsga követelmények lásd→ szolfézs

Követelmények évfolyamonként
1. évfolyam

Témakörök: Bevezetés a zenetörténetbe
A természeti népek zenéje
Az ókori zenekultúrák
Az európai középkor kultúrája
A reneszánsz zenéje
A témakörhöz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, zenehallgatás.

Kapcsolódó irodalom:
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához (I.)
Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.
Kelemen Imre: A zene története 1750-ig.

Budapest: Zeneműkiadó 1995.
Szabolcsi Bence: A zene története az őskortól a 19. század végéig.
Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig Budapest:
Zeneműkiadó, 1977.

2. évfolyam

Feladatkör:Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban
Témakörök: A barokk stílus kialakulása, jellemzői
Bach és Händel művészete
Minimális követelmény: A témakörhöz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete.

Kapcsolódó irodalom: Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához (II.)
Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.
Dien, Winton: Händel Budapest, Zeneműkiadó, 1987.
Palisca, Claude V.: Barokk zene. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.

3. évfolyam

Feladatkör:
A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.
Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajában, a kis- és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete. (Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei)

A tanítás anyaga:
Témakörök:
Átmenet a barokk és klasszika között
A bécsi klasszika főbb stiláris, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján:
Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven.
Formatani összegzés: periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó.
Korai romantika főbb stíluselemei Schubert művei alapján: dal. Dalciklus, szimfónia, zongoraművek.

Kapcsolódó irodalom

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához (III.)
Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.
Kelemen Imre: A zene története 1750-ig.
Budapest: Zeneműkiadó 1995.
Szabolcsi Bence: A zene története az őskortól a 19. század végéig.
Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.
Budapest, 1996.

4. évfolyam
Feladatkör: A romantika zenéje

A tanítás anyaga, témakörök:
Természeti élmények a romantikus zenében,
Új műfajok: a romantikus karakterdarab, programszimfónia, szimfonikus költemény
Nemzeti stílusok kialakulása (Chopin, Liszt, Smetana, Dvořak, Brahms, Csajkovszkij)
A hangszerek fejlődése, a zenekar létszámának megnövelése, a hangzásigény átalakulása
A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai
Klasszikus formavilág

Zeneszerzői életművek:
Schumann: fiatalkori zongoradarab-sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;
Weber: A bűvös vadász
Mendelssohn: Hegedűverseny, szimfóniák, Szentiványéji álom
Berlioz: Fantasztikus szimfónia
Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne-ok, prelűdök, balladák, polonais-ok, mazurkák)
Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek
Dvořak: Szláv táncok, szimfóniák
Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák
Csajkovszkij: szimfóniák, zongoradarabok, színpadi művek
Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt-szvit.

5. évfolyam

Feladatkör: A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.
Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában
Témakörök:
Az operatörténet a 19. században és a 19-20. századfordulón
A 19. századi olasz opera (Verdi és Puccini)
Wagner művészetének jelentősége a 19. sz. zenéjében.
Muszorgszkij operái. Az orosz történelem az operaszínpadon
Ismerkedés a századforduló és a 20. sz. első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel.
Debussy, Ravel, Satie,
Mahler, Schönberg, Webern, Berg,
Stravinszky, Prokofjev, Sosztakovics,
Janáček;
Népzene, mint stíluselem a 20. sz. első felében
A jazz mint stíluselem a 20. sz. első felében
Minimális követelmény a témakörökhöz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek.

6. évfolyam

Feladatkör: Bartók és Kodály életműve. Kortárs zene.

Témakörök:
Bartók és Kodály művészete
Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció
Dohnányi E., Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György.
Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe.
Kurtág György, Ligeti György, Szöllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila;

A 70-80-as évek magyar avantgard zeneszerzői:
Jeney Zoltán, Sáry László, Vidovszky László, Dukay Barnabás;
John Cage, Pierre Boulez, Steve Reich.
Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternetív zenei irányzatok világában.

Minimális követelmény a témakörökhöz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete, felismerése, elemzése.

Javasolt értékelési mód: a tanulók évi munkáját, és a beszámolókon nyújtott teljesítményeket eredményjeggyel minősítjük.

Zenetörténet tanterv-havi lebontásban

A kétéves évfolyam programja

1. évfolyam
Az első félév témakörei

Szeptember:
A.) – A művészeti korok elhelyezése az évszázadokban
Az ember környezetének hangjai
A zene kialakulása párhuzamosan a többi művészettel (tánc, festészet, szobrászat)
A pentaton hangnem ősisége, jelenléte valamennyi népzenében

Október:
B.) Zenei ókor
Képzőművészeti ókor- Távol kelet, Inka birodalom, Egyiptom, Görög, Római birodalom
Hangszerek kialakulása

A középkor zenéje
Gregorián ének
Szolmizáció keletkezése
Egyházzene, népzene – világi zene (trubadur)
Többszólamúság kezdete. Ars antiqua

November:
Reneszánsz zene
Homofónia, polifónia
Egyházi és világi zenei műfajok
Magyar reneszánsz (Tinódi, Bakfart)
(Ars nova: Machaut, Lardini)
Reneszánsz: Josquin des Prés, Lassus, Palestrina

December, január:
Barokk kor
Barokk műfajok (hangszeres, vokális) barokk opera, madrigál
Szonáta, szvit, versenyművek, egyházi műfajok
(Lully, Rameau, Purcell, Corelli, Vivaldi, Händel, Bach)

A második félév témakörei:
Február:
A barokk összefoglalása párhuzamosan a képzőművészetekkel
Átmenet a klasszikus korba, rokokó

Március, április, május:
Bécsi klasszicizmus
Műfajok (opera, szimfónia, szonáta, versenyművek)
Haydn, Mozart, Beethoven művészete
A három szerző munkásságának részletes feldolgozása

2. Évfolyam
Az első félév programja

Szeptember:
Az előző évben feldolgozott zenetörténet ismétlő áttekintése 1-1 jellemző példán keresztül

Október, november, december, január:
A romantika feldolgozása
korai romantikusok
nemzeti romantika
új műfajok, szimfonikus költemény
régiek átalakulása: romantikus opera, szonáta, dal
Erkel, a magyar nemzeti opera megteremtője

A második félév programja
A romantika befejezése, a XX. Század zenéje
Bartók, Kodály és a kortárs zene

Február:
Liszt életútja, munkássága

Március:
Impresszionizmus – Debussy
Április:
XX. század – atonalitás, dodekafónia, elektronikus zene
Május:
Bartók, Kodály munkássága

Célunk, hogy a második évfolyam végére szerezzen a tanuló átfogó képet a zenei korszakokról, tudjon a korokban tájékozódni stílusjegyek alapján, legyen kitekintése a képzőművészetek felé. Ismerje a legfontosabb műfajokat, legnagyobb zeneszerzőket, a magyar zeneirodalmat.

A továbbképző I-IV. osztály zenetörténet törzsanyaga
Az előzőeken alapul, de részletesebb, elmélyültebb feldolgozásra ad lehetőséget.

Felosztása:
I. év Őskortól a barokk végéig
II. év Reneszánsz, bécsi klasszicizmus, rokokó

III.év Romantika

IV.év Impresszionizmus, XX. Század, magyar zenetörténet, kortárs zene

Kamarazene

A kamarazene tanítás célja, hogy fejlessze életformává a növendékekben a kamarazene művelését és így növelje azok táborát, akik zeneiskolai tanulmányaik elvégzése után szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.
Az együttzenélés segítségével a tanulók könnyen formálhatják alkalmazkodó képességüket.
A későbbiekben ezek az együtt töltött órák és szereplések maradnak meg legszebb élményként.
A vonós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai
Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.
Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.
Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó- és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.
A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a vonós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.
Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.
Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.
Ismertesse meg a tanulókkal a vonós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.
Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában, zongorakivonatban.
A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási intézmény és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.
Követelmények a program elvégzése után
A kamarazene, mint választható tárgy esetében

A tanuló legyen képes
önállóan hangolni,
beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
jól értelmezhetően be- és leinteni,
pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
önállóan tisztán intonálni,
a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,

szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.
Rendelkezzék
a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában
a vonós hangszercsaládhoz tartozó és a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
a vonósokhoz társított transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.
Ismerje
a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
a kamarazene-irodalom néhány kiemelkedő alkotását.
Alap és záróvizsga követelmények lásd→ szolfézs

Zenekar

A zenekari foglalkozásokkal, az együttzenéléssel érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhatnak növendékeink. Az egymásra figyelés, az alkalmazkodás, a toleráns magatartás kialakítását segíti.
Intézményünkben a nagyobb létszámú kamarazenélés különböző zenekarok formájában valósul meg. Nagy örömünkre, ezekben az együttesekben szinte minden tanszak képviselteti magát.
Zenekaraink szereplései jelentősen hozzájárulnak iskolánk, sőt városunk kulturális arculatához. Rendszeres iskolai, városi koncerteken népszerűsítik az iskolánkban tanulható hangszereket és az általuk megszólaltatott különböző korok, stílusok zeneműveit.
- „Tücsök” vonós zenekar
- Vonós zenekar
- Fúvós zenekar
- Orff-együttes
- „Maracas” ütőegyüttes

Iskolánkban az ütőhangszeres tanszak megalapítása óta (1993) működik ütős kamaraegyüttes, mellyel már kezdettől fogva szép sikereket könyvelhetünk el. Felléptek testvérvárosainkban, illetve külföldi partnerintézményeinkben szervezett hangversenyeken (Waiblingen, Marosvásárhely). Makón, a Délalföldi Ütőhangszeres Találkozón rádiófelvétel is készült műsorukból.
Az egyre népszerűbb kamaraegyüttes 2006-tól kezdődően „Maracas” Ütőegyüttes néven, zenekari formában folytatja tevékenységét. Így nem csak ütősök, hanem más hangszeresek (zongora, fuvola) is helyet kapnak időnként az együttesben, az előadott művek különböző hangszerigényének megfelelően.
Aktuális műsorukat általában az évente megrendezésre kerülő „Művészeti Hét – Zenei Napok” rendezvénysorozat keretében mutatják be.
Az együttes célja, hogy a zeneszerető közönségnek bemutassa, rendszeresen megszólaltassa a sokszínű, nagy népszerűségnek örvendő ütőhangszereket, miközben zeneiskolás tanulóinknak biztosítja a kamarazenei oktatást.
Az együttes összetételét elsősorban a megtanulandó darabok határozzák meg, de figyelmet fordítanak arra is, hogy a könnyebb szólamokat egyre fiatalabb, kezdő ütőhangszeresek szólaltathassák meg.
Ajánlott irodalom:
Kamarazene ütőhangszerekre

Zempléni László: A triótól az oktettig
Balázs Oszlár: Nyolc trió ütőhangszerekre
Váray László: Átiratok ütőhangszerekre
Frank E. Ward: Induló
G. della Monica: Sambaco
Kevin Tuck: Kamaradarabok ütőegyüttesre
(Összehasonlítva a többi hangszerrel, meglehetősen szegényes az ütős kamaraegyüttesek számára beszerezhető irodalom. Ezért szükséges az új kiadványok folyamatos figyelemmel kísérése, illetve új kompozíciók interneten keresztüli fellelése.)
A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.
Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.
Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.
Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.
Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.
Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai
A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.
Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésmódból adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
A tanuló ismerje meg
a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
az alapvető zenekari játékmódokat,
az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes
szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni
az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,
a zenekari kommunikációs lánc (karnagy-zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.
További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
A tanuló legyen képes
- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan
- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.
Alap és záróvizsga követelmények lásd→ szolfézs

Fúvós Zenekar /Simphonic Band/

Iskolánkban 2005-ben helyi kuriózumként a vonós és a fúvós zenekarokból alakult az úgy nevezett „Simphonic Band" zenekar. Kis létszámra való tekintettel a zenekart nem tartózhat az úgy nevezett „klasszikus" szimfonikus zenekarok közé. Az ötvözés különleges varázslatos hangzása egyedi repertoár választására add lehetőséget. A zenekar létrejöttével, vonós hangszerekkel némileg pótolni (imitálni) tudjuk zeneiskolánkban még nem oktatott oboa, fagott, angolkürt fúvós hangszerek .sajátos hangzását. A nagybőgő szólamát, amely a klasszikus szimfonikus zenekarban alsó szólamot játszik, iskolánk zenekarában tuba pótolja, ezzel is gazdagítva a zenekari hangzást.

„Orff" ütőegyüttes

Az Orff – filozófia 40 év gyakorlatára támaszkodik, melyet a szerző a zene és tánc területén együtt mondhat magáénak. Orff kiindulópontja a gyermekdalok és – játékok felhasználása. A kisgyermekek számára a pentaton skálára komponált dalokat ajánlja, esetenként elemi kísérőformulával (ostinato). Ebben az első stádiumban az a legfontosabb cél, hogy a gyermek spontán módon, teljes egészében a zenével fejezze ki magát. Orff szerint minden gyermeknek, minden korban, függetlenül attól, hogy milyenek a képességei, joga van a zenéhez. A gyermek természetes ösztönét kell kifejleszteni a spontán zenei kifejezéshez. A ritmikai képzést nagyon korán kell elkezdeni. Elsődleges cél a gyermek kreativitásának kifejlesztése, mely az improvizálás készségében jut kifejezésre. Orff gyakorlatai a zenei aktivitást szolgálják, nem pedig iskolai tantervét. Sosem akart teljes zenei nevelési kurzust alkotni, sokkal inkább szolgálta azt a célt, hogy zenei művei bátorítsák a képzett tanítványokat. Minden tanártól elvárja, hogy önálló tantervet alakítson ki önmaga és tanítványai tudásának és képességeinek megfelelően. Nem keres merev szisztémát, hanem bizonyos számú ötletet / Schulwerk – könyvek / és igen magas művészi színvonalú zenei példát javasol kidolgozásra, anélkül, hogy pontosan megmondaná a tanárnak, miként éljen azokkal.
2003-ban alakult, a Liszt Ferenc AMI - Zeneiskola akkori „kicsi" zongoristáiból. A kezdetekben főként az alapvető ritmusértékek és ritmusképletek elsajátítása, az egyenletes metrum kialakítása volt a cél. Az együttes létszáma a jelenlegi és régebbi hangszerkészlet lehetőségeihez mérve 4-8 fő.

Célkitűzések:

Lehetőséget adni főként zongorista növendékeinknek egy zenekarban való közös muzsikálásra, hiszen a vonós és fúvós növendékeknek is megadatik iskolánkban ez a lehetőség.
A hangszerelésre, különböző hangulatok létrehozására, egyéni ötletekre való ösztönzés egy - egy mű feldolgozása során.
Az „Orff" hangszerek által létrejövő sajátos hangulattal színesíteni különböző rendezvények műsorait
Hangszerállományunk bővítése, ebből következően a tagok létszámának növelése.
Kapcsolatteremtés Németországban működő „Orff" együttessel, továbbképzés céljából.

Repertoár:

/A művek mind az együttes saját feldolgozásai Orff és egyéb hangszerekre./

Kiskarácsony, nagykarácsony
Jaj, de pompás fa…
Hull a hó…

Ó gyönyörű szép…
Árkot ugrott…
Egy kis malac…
Gólya, gólya gilice…
Mókuska, mókuska…
Boldog Karácsonyt / We Wish you a merry Cristmas /
Pásztortánc / Papp
Fehérkarácsony…
Jingle Bells
Régi óra halkan jár…
Kember: Beguiners Please
Friedhelm Schönfeld: Swing-Walz
Henri Nittmann: Die verträumte Melodie
Liszt / Karácsonyfa: Pásztorok a bölcsőnél
Vuk
Szépség és a szörny
Mátyás király
Edward MacDowell: To a Wild Rose
Herman Clebanoff: Millionaires Hoedown
Leon Jessel: Parade Of The Tin Soldiers
Bach: Arioso
Chopin: Esz-dúr Nocturno

Orff művek

a „Schulwerk" Musik für Kinder 1-5 kötetből

Eins, zwei, drei
Wellemännele im Mond
Mit sechs Tönen
Übung zum Patschen
Zwölf kleine Stücke auf Ostinato

Énekkar, kórus

Az énekkar kötelezően választható, vagy választható tantárgy a zeneiskola növendékeinek.

Pedagógiailag legnagyobb jelentősége a kórus közösségformáló erejében, az emberi kapcsolatok fejlődésében van. Olyan pozitívélményt nyújt, mely felnőtt korára is kihat, s ösztönzi a kulturális életben való részvételre. Emellett a zeneiskolai és egyéb hangversenyek, ünnepek színesebbé tételével vonzó alternatívát nyújthat az értékes zene felé. A növendékekben az alkalmazkodó képesség fontossága kihathat emberi kapcsolataikra is. Így az éneklés mellett számos pozitív hatása lehet a kórus munkájában való részvételnek.

Anyagában a tanulók igényeihez maximálisan alkalmazkodva, széles repertoárt foglal magába.
A hangképzés, tiszta intonálás, többszólamúság, harmónia, hallás, - alapvető feladat.

Választható a barokk-reneszánsz stílustól napjaink értékesebb, de hozzájuk közelálló irodalmából bármi. Ezt az aktuális létszám és összetétel nagyban befolyásolja.

Ajánlatos évente legalább két szereplésen részt venni. Ennél iskolánk, városunk több lehetőséget is nyújt.

Óraszám: heti 2x45 perc, egészéves óraszáma: 66
Igény szerint, ajánlott az órák összevonása.

A kórusfoglalkozás célja
A kifejező, szép éneklés elsajátítása, az egy- és többszólamú kórusművek tiszta intonálása és stílushű előadása.
A tanulók zenei és közösségi élményhez juttatása.
Közösségformáló ereje által hasson az emberi kapcsolatok fejlődésére, azon belül az egyén személyiségfejlődésére (utazáson, kiránduláson, kórustáborokban a közös éneklés által).
Olyan pozitív élménynyújtás - a zene és az emberi kapcsolatok által -, amely arra ösztönzi a tanulót, hogy felnőtt korában is részt vegyen a kulturális élet különböző vokális művészeti csoportjaiban.
Hangversenyek, ünnepek színessé tétele.
A kórusfoglalkozás szakirányú feladatai
Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.
Fejlessze a tanulók
hallását,
ritmusérzékét,
tempó- és dinamikai érzékenységét,
hangszínek iránti igényét,
kottaolvasási készségét,
zenei memóriáját,
zenei ízlését,
stílusérzékét,
formaérzékét,
hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.
Ismertesse meg a kórustagokat
az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.
Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.
Követelmények a program elvégzése után
A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.
Tudjon
- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre” énekelni.
A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.
Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.
Tudja
- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó- és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan - stílushű formálással, szuggesztivitással - elénekelni szólamát.
Rendelkezzék
- jó kottaolvasási kézséggel,
- zenei memóriával.
Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

Alap és záróvizsga követelmények lásd→ szolfézs

Követelmények évfolyamonként

Intézményünkben a kórus (kamarakórus) választható tárgyként szerepel, nem óraszámban működik.
Ezért az általános feladat és követelményszintet ennek figyelembevételével az alábbiak szerint határozzuk meg.
Általános célok és feladatok:
A kórusfoglalkozások célja, hogy teremtsen lehetőséget az aktív együtt-muzsikálásra.
Az alapfokon és középfokon tanuló növendékek szerezzenek jártasságot a lapról olvasásban, tudjanak tájékozódni a kórus partitúrában, ismerjék meg a nőikar és a vegyes kar szólam elosztását.
Legyenek képesek figyelni a saját szólamuk mellett a másik szólamok együtthangzására is.
Fejlessze a növendékek igényességét a kiegyenlített kórushangzásra, stílus hű előadásra.
A kórusirodalom széles skálájából a növendékek ismerjenek meg a zeneirodalmi korokra, stílusokra jellemző műveket, ismerkedjenek a magyar és más népek népzenéjének feldolgozásaival.
Ismerkedjenek más zenei stílusirányzatok kórusműveivel is.
A kórusfoglalkozás az aktív társas muzsikálás mellett jelentsen a növendékeknek egy jó hangulatú alkalmazkodásra képes közösségi igényt, amely a növendékek életformájává fejleszti a közös éneklést.
Az előadásra és gyakorlásra szánt művek kiválasztása a csoport összetételét figyelembe véve történik.
A konkrét kórus anyag a naplóban kerül rögzítésre.
Alapfok „B” tagozat:
A növendék felkészítése szakirányú tanulmányok megkezdésére mennyiségileg és minőségileg emelt szintű anyag megtanulásával és igényes előadásával. A tantervben meghatározott művek bemutatása koncerten, vizsgahangversenyen.

TK „A” tagozat:
Az elért tudásszint eredményes megőrzése és a zenélési kedv ébrentartása a cél. Tanulmányainak befejezése után a növendék legyen képes tudásának, érdeklődésének megfelelő művek önálló feldolgozására, technikai és zenei feladatainak megoldására. A megismert stílusokban minél több mű megformálása fokozott igényességgel.

TK „B” tagozat:
A pályaválasztáshoz szükséges szint elérése megfelelő darabválasztással, a növendékek felkészítése az adott intézmény felvételi követelményeire.

A kamaramuzsikálás, négy- és hatkezes művek megismerése minden évfolyamban feltétele a növendék fejlődésének.
Az elmúlt évek munkáját folytatva a tanszak programjában kiemelt szerepet kap a kortárs magyar művek megismerése és tanítása.

ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE
A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA
AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI
Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.
A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.
A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI
A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).
A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.
A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.
Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.
A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.
A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
A kortárs zene befogadására nevelés.
A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.
A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés.
A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.
Tehetséggondozás.
A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.
A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.
Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.
Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.
Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA ÓRATERVE TANTÁRGYAI
Tanszakok:
szintetizátor-keyboard,
szintetizátor,
A képzés időtartama:
szintetizátor-keyboard tanszakon:
„A” tagozaton 8 év (2+6 évfolyam),
„B” tagozaton 8 év (3+5 évfolyam),
szintetizátor tanszakon: 12 év (2+10 évfolyam),
(Az évfolyamszámok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat első számjegye az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelenti. A „B” tagozatra a tanulót az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.)
SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD SZAK
ÓRATERV
Tantárgy Évfolyamok

Előképző Alapfok

	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	-	-	2	2		2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2		2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: szintetizátor-keyboard (egyéni).
Kötelező tárgy: szolfézs.
Kötelezően választható tárgyak:
elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);
gyakorlati: zongora, orgona vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;
egyéb: szintetizátor, számítógépes zene.
Választható tárgyak: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor, számítógépes zene.
(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)
Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK
„A” és „B” tagozat
A tanítási órák (foglalkozások) száma: és azok ideje tanítási hetenként értendő.
Főtárgy:
„A” tagozaton: minimum 2×30 perc
„B” tagozaton: minimum 2×45 perc
[A közoktatási törvény 52. § (9) bekezdés a) pontja alapján: egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozás tartható.]
Kötelező tárgy:
a képzési idő 2×45 perc
„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig
Kötelezően választható tárgy:
„A” tagozaton az 5-6. évfolyamon
elmélet: minimum 1×45 perc
Választható tárgy:
az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás
„B” tagozaton
elmélet: minimum 1×45 perc
gyakorlat: minimum 1×45 perc (csoportos), vagy
minimum 1×30 perc (egyéni)
Hangszeres előkészítő
egyéni: 2×30 perc
csoportos: 2×45 perc
Kamarazene:

minimum 1×45 perc
A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően: 2-8 fő, maximum 15 fő.
Zenekar, kórus:
minimum 2×45 perc
Zongora, második hangszer:
minimum 1×30 perc
A szintetizátor-keyboard, digitális zongora tanításának szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal a hangszer sajátosságait, és alakítsa ki a hangszer biztonságos kezelését,
alapozza meg a biztos technikai tudást a zeneelmélettel való szoros összefüggésben,
adjon teret, lehetőséget a zenei fantázia kibontakoztatására, kreativitásra,
a klasszikus zeneelméleti rendszeren keresztül vezesse rá őket a tánc- és jazz-zenei összefüggések logikájára,
ismertesse meg a főbb tánc- és jazz-zenei stílusok sajátosságait, összevetve azokat klasszikus zenetörténeti előzményeikkel,
biztosítson olyan szilárd elméleti, technikai, gyakorlati tudásanyagot, amely a számítógép és MIDI-berendezések zenei alkalmazási területén is használható,
adjon lehetőséget arra, hogy a fiatalok rajongása a szintetizátor iránt ne korlátozódjék csak a könnyűzene és a jazzművészet területére, hanem a szerzett zenei műveltség bármikor komolyzenére váltható legyen.
Az oktatás ismertesse meg a tanulókkal
a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait,
a hangszer-felépítési sajátosságait,
a legfontosabb érintésvédelmi szabályokat.
Alakítson ki
könnyed klaviatúra- és funkciókezelést,
önálló hangszín- és ritmuskezelést,
kielégítő improvizációs készséget,
megfelelő játéktechnikai biztonságot.
Fordítson figyelmet
a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
a lapról olvasási készség fejlesztésére,
a tudatos zenei memorizálásra,
a művek zeneileg igényes kidolgozására,
a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.
Követelmények a program elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait (monofon-polifon szintetizátorok, zenei számítógépek),
a tánc- és jazz-zenei stílusokat, stílusirányzatokat, a zeneszerzők és előadóművészek munkásságát,
a legelemibb érintésvédelmi szabályokat,
a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
a zenei anyag kottahű előadására,
más hangszerekkel együtt játszani, kisebb zenekarokba beilleszkedni,
repertoárjának egyharmad részét kotta nélkül is eljátszani és ennek az anyagnak az állandó kézben tartására,
a szintetizátor -keyboard funkcióinak kezelésére,
az előadott művek önálló hangszín- és ritmuskezelésére,
megfelelő technikai tudásszintet elérni, mely az improvizációs gyakorlatokhoz szükséges.

Rendelkezzék
megfelelő előadókészséggel, ritmus- és periódusérzékkel,
jó zenei hallással,
művészi előadókészséggel, kreativitással,
vizuális, koncentráló- és memorizáló képességgel,
a hangszer megszólaltatásához szükséges alapvető elektrotechnikai ismeretekkel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
szélesebb körben a különböző szintetizátorok működési elvét, programozását,
a klasszikus zeneszerzők munkásságát.
Legyen képes
repertoárjának nagy részét kotta nélkül is eljátszani,
repertoárjának egy részét transzponálni,
repertoárjának egy részét improvizálni,
összetettebb harmóniavezetésű darabokat játszani.
Rendelkezzék önálló harmóniaszerkesztési készséggel.

SZINTETIZÁTOR SZAK
ÓRATERV

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok					Továbbképző				
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2			
Választható tárgy	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	2	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: szintetizátor (amely magában foglalja a hangszerismeret és a szintetizátor kamara tananyagát is).
Kötelező tárgy: szolfézs.
Kötelezően választható tárgyak:
elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);
gyakorlati: zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;
egyéb: szintetizátor-keyboard, számítógépes zene.
Választható tárgyak: hangszeres előkészítő; szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor-keyboard, számítógépes zene.
(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.
A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.
Főtárgy:
az alapfok 1-2. évfolyamán minimum 2×30 perc,
az alapfok 3. évfolyamától minimum 2×45 perc, amelyek közül az egyik egyéni szintetizátoróra, a másik pedig 3-3 gyerekenként összevont egyéni óra, ahol - hetente váltakozva - az egyik héten hangszerismeret, a másik héten pedig szintetizátor kamara óra javasolt.
(A közoktatási törvény 52. § (9) bekezdés a) pontja alapján: egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozás tartható.)
Kötelező tárgy:
a képzési idő 2×45 perc
a 4. évfolyam végéig
Kötelezően választható tárgy:
az 5-6. évfolyamon:
elmélet: minimum 1×45 perc
Választható tárgy:
az előképző 2. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás.

A szintetizátor tanításának szakirányú feladatai

A program célja:
alakítsa ki a különböző billentéstechnikájú billentyűs hangszerek - akusztikus zongora, digitális zongora, szintetizátor - játéktechnikai és zenei alapjait,
fejlessze a tanuló zenei képességeit a szintetizátor és a hozzá tartozó digitális eszközök segítségével,
alapozza meg a klasszikus és kortárs zenei műveltséget a digitális és számítástechnikai eszközök segítségével,
fejlessze a hangszínek iránti fogékonyságot és a hallást a különböző előadásmódok finomabb megkülönböztetéséhez.

A program feladata:
adjon áttekintést a zenetörténet billentyűs irodalmáról, és ne zárkózzon el a jazz- és tánczene kiemelkedő alkotásaitól sem,
foglalkozzon a szintetizátorra írott eredeti művekkel és átiratokkal, alakítsa ki az ezek interpretálásához szükséges játéktechnikai és stílusbeli jártasságot,
ismertesse meg a hangszer technikai sajátosságait, hangtechnikai alapelveit,
teremtse meg már az alsóbb évfolyamokon is az aktív kamarazenélés, zenekari játék lehetőségét,
alakítson ki jó improvizációs készséget, ösztönözze a tanulót zenei fantáziájának kiélésére,
készítsen fel a számítógépes zenei alkalmazások kreatív használatára,
adjon lehetőséget a későbbi szintetizátor előadóművészi, illetve zeneszerzői pályára való felkészülésre.
Követelmények az alapfok elvégzése után
A tanuló ismerje
az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) billentyűs hangszerek kialakulását, fejlődéstörténetét, főbb szerkezeti elemeit, azok működését,
az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) eszközökre írt klasszikus és kortárs irodalmat, a meghatározó előadók munkásságát,
az analóg és digitális hangkeltő-berendezések közötti különbségeket,
a hangszintézissel kapcsolatos alapvető tudnivalókat,
a számítógép felhasználási lehetőségeit a zene területén.
Legyen képes
a maga és környezete örömére muzsikálni választott hangszerén,

klasszikus és kortárs zeneműveket akusztikus és digitális zongorán, illetve szintetizátoron megfelelő szinten megszólaltatni,
szintetizátorokkal és más hangszerekkel együtt zenélni (kamara- és zenekari produkcióban egyaránt),
a szintetizátor funkciót készségszinten kezelni,

a hangszintézis-ismeretek felhasználásával önállóan hangszíneket, hangzásokat létrehozni,
a tanult művekből önállóan egyszerűbb átiratokat (kamaraátiratokat is), hangszereléseket készíteni,
kisebb kompozíciókat önállóan megalkotni,
a hangszer megszólaltatásához szükséges hangtechnikai eszközöket (erősítő, hangfal, mikrofon stb.) összeállítani, alapfokon kezelni.
Rendelkezzék
a program anyagának megfelelő billentyűs készségekkel az elektronikus zenei területen szükséges és elvárható előadókészséggel,
a kortárs zene olvasásához és interpretálásához szükséges alapvető elméleti ismeretekkel,
a korszerű képzettség alapjául szolgáló kreativitással,
a későbbi amatőr zenéléshez szükséges jártassággal a hangtechnika területén,
a zenei alkalmazásoknak megfelelő jártassággal a számítástechnika területén.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után
Az alapfok végére megfogalmazott követelményeken felül:
a tanuló játéktechnikai készsége érje el azt a szintet, hogy legyen képes az ajánlott anyagnak megfelelő nehézségű művek előadására - az egyéni alkati sajátosságok figyelembevétele mellett,
a tanuló előadói készsége tükrözze az életkorából adódó érettebb, elmélyültebb és átéltebb minőséget,
a hangszer értő használatához tartozó számítógépes zenei, hangtechnikai, elektrotechnikai és hangszintézis-elméleti ismeretek kerüljenek tudatosabb alkalmazásra a közismereti iskolákban szerzett fizikai ismeretek felhasználása révén,
a tanuló legyen képes önállóan elektroakusztikus zeneműveket létrehozni.

Követelmények évfolyamonként

Előképző évfolyam
Ismerkedés a hangszerrel, kottaolvasás.
Jobb és ball kéz együttes játéka.
Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával.
1 egyszerű klasszikus darab

Felhasználható irodalom:
Aszalós Tünde: A zongorázó gyermek
Józsefné - Szmrecsányi: Zenei előképző
Füzesi Zsuzsa: Daloskönyv

1.evfolyam

Év végi vizsga követelményei:
Egyszerű tánczenei szám előadása arranger kísérettel, hármashangzat fogásokkal;
C-dúr skála jobb és ball kézzel
1 egyszerű klasszikus darab
Felhasználható irodalom:
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola I.
Bartók B.: Mikrokozmosz I.

Fantóné-Komjáthyné: Zongoraiskola I.

2.evfolyam

A dúr és moll hármashangzatok biztos alkalmazása bal kézben a jobb kéz egyidejű játékával.
A kar és ujjak egysége, együttműködése hangközfelbontással, hangzatfelbontással, skálamenettel, helyes ujjrenddel.

Év végi vizsga követelményei:
Két különböző ritmuskíséretű tánczenei szám előadása arranger kísérettel (ajánlott egy ¾ és egy ütemmutatójú szám választása)
1 egyszerű klasszikus darab
„B"tagozat
Az „A"tagozat követelményein felül, még 2-2 tánczenei mű bemutatása „B" tagozatos beszámolókon (évente kétszer) is.

3.evfolyam
A növendék legyen képes az ajánlott anyag szintjének megfelelő darabok technikailag és zeneileg helyes előadására, az egyéni adottságok figyelembevételével.

Év végi vizsga követelményei:
Három különböző ritmuskíséretű tánczenei szám előadása arranger kísérettel, melyben szerepelnek hetes, szűkített és bővített harmóniák.
1 klasszikus darab előadása zongorán
A műveket kotta nélkül kell eljátszani.

„B"tagozat
Az „A"tagozat követelményein felül, még 2-2 tánczenei mű bemutatása „B" tagozatos beszámolókon (évente kétszer) is.

4.evfolyam
A dúr négyeshangzat megfordításainak biztos alkalmazása.
A növendék legyen képes az ajánlott anyag szintjének megfelelő darabok technikailag és zeneileg helyes előadására, az egyéni adottságok figyelembevételével.
Tudjon a növendék jobb kézzel a dallamjáték közben harmóniahangokat is játszani.

Év végi vizsga követelményei:
Négy különböző ritmusú tánczenei szám, hetes bővített, szűkített hármas- és négyeshangzat-megfordításokkal.
2 klasszikus darab előadása zongorán
A műveket kotta nélkül kell eljátszani.
„B"tagozat
Az „A"tagozat követelményein felül, még 2-2 tánczenei mű bemutatása „B" tagozatos beszámolókon (évente kétszer) is.

5.evfolyam
Biztos hangszerkezelés, funkcióváltások, kiállások, hangszínváltások.
A funkcióelmélet megismerése.
Az összes tánczenei jelölés megismerése.
A modális hangsorok megismerése.
az előző évfolyamhoz igazítva, legalább 20 tánczenei szám megtanulása, lehetőleg minél több stílusban.

Egyszerűbb darabok transzponálása.

Év végi vizsga követelményei:
Négy különböző ritmusú tánczenei, illetve jazz-zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkűl, önálló bal kéz kísérettel.
2 klasszikus darab előadása zongorán

„B”tagozat
Az „A”tagozat követelményein felül, még 2-2 tánczenei mű bemutatása „B” tagozatos beszámolókon (évente kétszer) is.

6.evfolyam
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra.
Szintetizátor-keyboard működési elve, az összes funkció ismerete és használata.
Beat, rock, slow, swing, beugine, rumba, bossa nova, samba, cha-cha-cha stílusú számok játszása arranger kísérettel.
Az első évfolyamhoz igazodva 30 tánczenei szám tudása különböző stílusokban.

Év végi vizsga követelményei:
Öt különböző ritmusú tánc, illetve jazz-zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkűl, önálló bal kéz kísérettel, lehetőleg improvizálva.
két szabadon választott előadási darab.

„B”tagozat
Az „A”tagozat követelményein felül, még 2-2 tánczenei mű bemutatása „B” tagozatos beszámolókon (évente kétszer) is.

Továbbképző 7-10 évfolyam
A továbbképző évfolyamokon a legfontosabb szempont a növendékek zeneközelben tartása. Intenzívebb kamarazenélési és zenekari lehetőségeket kell biztosítani, azokat a növendékeket pedig, akiknél az előző évfolyamok során zeneszerzői véna mutatkozott, célszerű a zeneszerzés tanulmányokra ösztönözni.

Felhasználható irodalom: a növendék felkészültségéhez mértan felhasználható a zongora, valamint szóló hangszerek (pl.: klarinét, fuvola, vonósok) irodalma. Pl.: Fuvolamuzsika II. haladóknak; Klarinétmuzsika kezdőknek; Triók két hegedűre és gordonkára.

6.9 A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,
2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.
A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.
Hangszer, illetve magánének („A” tagozat) főtanszakos tanulók szolfézs vagy zenetörténet - zeneirodalom vagy zeneelmélet vizsgatantárgyak közül választhatnak.
3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga és záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.
4. Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.
Szolfézs tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.
5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

6.9.1 A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA RÉSZEI

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos valamint az elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.
Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama
Hangszer, magánének főtanszak („A” tagozat):
Szolfézs vagy
Zenetörténet-zeneirodalom vagy

Zeneelmélet
Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):
Szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
Szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.
2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Hangszer és magánének főtanszak („A” tagozat):
Szolfézs vagy
Zenetörténet-zeneirodalom vagy
Zeneelmélet
Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):
- Szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
Szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtanszak:
Szolfézs
Zeneelmélet
A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 10-20 perc.
3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Hangszer és magánének főtanszak („A” és „B” tagozat):
Főtárgy
A gyakorlati vizsga időtartama 15-25 perc.

Hangszer, elmélet és magánének tanszak („B” tagozat):
zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)
A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

6.9.2 A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA RÉSZEI

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán a kötelezően választható elméleti tantárgyakból a hangszer és magánének „A” tagozatos főtanszakos tanulók szóbeli vizsgát tesznek. A. „B” tagozatos és elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.
1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama
Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat):
Szolfézs
Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):
Szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
Szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom
Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.
2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Hangszer, kamarazene főtanszak („A” tagozat):
Szolfézs vagy
Zenetörténet-zeneirodalom vagy

Zeneelmélet
Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat):
Szolfézs
Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat)
Szolfézs

Zenetörténet - zeneirodalom főtanszak:
Szolfézs
Zenetörténet - zeneirodalom
Zeneelmélet főtanszak:
Szolfézs
Zeneelmélet
A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 15-25 perc.
3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Hangszer főtanszak („A” és „B” tagozat):
Főtárgy
Zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)
Szolfézs, zeneirodalom-zenetörténet és zeneelmélet főtanszak:Zongora
elmélet: minimum 1x45 perc
A gyakorlati vizsga időtartama főtárgyból 20-30 perc, zongora kötelező tantárgyból 10-20 perc.
Kamarazene főtanszak:
Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer)
A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

6.9.3 A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÉRTEKELÉSE

1. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai
Fúvóshangszerek
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Ütőhangszerek
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról-balról),
- hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
- több verővel való játék dallamhangszeren,
- különböző hangszerkombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
- előadásmód,

- árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Pengetős hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- intonáció.

Billentyűs hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Vonóshangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Magánének
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

2. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai
Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom
- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

3. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai
Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom
általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
zenetörténeti tájékozottság,
stílusismeret,
formai ismeretek,
tájékozódás a zenei műfajok között.

6.10 TALENTUM TEHETSÉGGONDOZÓ ÉS HAGYOMÁNYŐRZŐ MŰVÉSZETI TÁBOR

A Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény hagyományosan évente rendezi meg június vége és július eleje között a Talentum Hagyományőrző és Tehetséggondozó Művészeti Tábort. A tábor iskolánkban oktatott mindhárom művészeti ág (zene-, képző- és ipar-, táncművészet) közös programja.
Célja, hogy minél szélesebb körben bemutatva intézményünk feladatkörét, népszerűsítsük iskolánk színvonalas művészetoktatási tevékenységét, szerepét városunk kulturális életében. Nem kevésbé fontos célja rendezvényünknek, hogy a klasszikus és népzene, néptánc, valamint képző- és iparművészet iránt érdeklődő növendékek pihenés és kikapcsolódás mellett továbbfejlesszék a tanév során már megszerzett ismereteiket.
Az új közösségi keretek között a közös tanulás mellett, a gyerekek megízlelhetik az együvé tartozás, a valódi közösséggé kovácsolódását élményét.
A vegyes korosztályú gyereksereg, egyéni és csoportos foglalkozások keretén belül ismerkedik a hagyományőrző népzene, valamint klasszikus zene világával. A fuvola, zongora, klarinét, furulya, rézfúvó hangszereken tanuló gyermekek az egyéni produkciók mellett lehetőséget kapnak a csoportos: kamarazenei és zenekari foglalkozások részvételére is. A tábor hagyományosan nyítóműsorral kezdődik és záróhangversennyel zárul.
A táborban elsajátított anyagot a tanulók beépítik az elkövetkező tanév anyagába.
A tehetséggondozó kurzus segít a pályára, versenyekre, megmérettetésekre készülő diákok felkészülésében.
Pedagógusok számára egyfajta szakmai továbbképzést jelent a kurzuson való aktív részvétel.

A tábor a szakmai programok mellett lehetőséget nyújt a kikapcsolódásra, a társművészetek megismerésére, az iskolai és népi hagyományok ápolására.

7. TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

7.1 A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA, AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.
2. A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.
3. A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

Néptánc

Művészeti iskolánk céljai között elsősorban nem a művészképzés szerepel. Szándékaink szerint a művészetek irányában nyitott, érdeklődő, harmonikus lelkivilágú, a művészi alkotótevékenység folyamatába önként és szívesen bekapcsolódó személyiségeket szeretnénk nevelni a hozzánk beiratkozott gyermekekből.
Intézményünkbe felvételt nyerhet minden olyan gyermek, aki betöltötte a 6. életévét.

Fontosabb felvételi szempontjaink:
tiszta, biztos énekhang, harmonikus koordinált mozgáskészség
jó fizikai állapot, az életkornak megfelelő testi felépítés
állóképesség, hajlékonyság, rugalmasság
talpraesettség, jó kiállás
kifejező arc, megnyerő személyiség

Általános tudnivalók az oktató-nevelő munkánkkal kapcsolatosan:
Minden beiratkozott tanuló köteles az általa kiválasztott műveltségi terület tanítási óráin részt venni. A tanulóknak a számukra előírt tanítási órákon kívül részt kell venniük az adódó fellépéseken, egyéb – tematikailag kapcsolódó – rendezvényeken is.
Az oktatás csoportokban folyik. Egy-egy csoport létszáma 10-20 fő lehet.
A művészeti iskola naplóit a csoportvezető tanár vezeti.
Félévkor és év végén minden tanuló vizsgát tesz felkészültségéből, amelynek eredményét az e célra rendszeresített bizonyítványba bevezeti.

Minden év májusában (anyák napja alkalmából) az iskola művészeti csoportjai és szólistái kulturális bemutatót tartanak, ami egyben fontos állomása az év végi záróvizsgának is.
Tanulmányaik befejeztével a tanulók záróvizsgát tesznek.
A tanítás szeptember 1-én kezdődik, s a következő év júniusában fejeződik be.
A képzés előképző, alapfok és továbbképző szinten 12 évig tart.
A képzés óraterve szerint az előképzőbe járó tanulók az alapfok és továbbképző fok tanulói heti 4 órában kötelesek részt venni a foglalkozásokon.
A képzés fő tárgya mindhárom fokon népi játék-néptánc.
Kötelező tárgyak: folklór ismeret és tánctörténet.
Kötelezően választható tárgyak: népi ének, folklórismeret, tánctörténet, táncjelírás.

Tanulói jogviszony, felvétel
Az intézménybe felvételét kérő tanuló az intézménnyel tanulói jogviszonyba kerül. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján történik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik, melyről az intézményvezető dönt. A tanulóknak a kívánt tanszakra a jelentkezési lap kitöltésével kell jelentkezniük. A jelentkezési határidő minden tanév szeptember 15., azonban az intézmény az évközbeni felvételi kérelmet is elfogad.
A tanulói jogviszony a beiratkozás napján jön létre.

A tanuló felvétele
Az intézménybe történő felvételi vizsgát minden év májusában kell megtartani. Az esetlegesen üresen maradt helyekre minden év szeptemberének első hetében pótfelvételit lehet hirdetni.
A felvételről és osztályba sorolásról a tanszakvezető véleményezése alapján az intézményvezető dönt.
A tanuló felvételi lapot tölt ki, melyet a gondviselő szülőnek kell aláírnia.
A felvett tanulót a „Beírási napló”-ba és a „Kötelező tárgyi napló”-ba is be kell vezetni. A felvételt nyert tanulóról „Törzslap”-ot is ki kell állítani.
A tanuló főtárgy, kötelező tárgy és választható tárgy osztályba történő sorolása eltérhet egymástól.
A szülőt, nagykorúság esetén a beiratkozó diákot tájékoztatni kell a térítési és/vagy tandíjfizetési kötelezettségéről.
Az intézmény a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén és az ott megjelölt esetekben és mértékben szed térítési díjat.

A néptánc tanszak célja, feladatai:
A néptánc-oktatás célja, hogy a tánc iránt érdeklődő tanulók mozgáskultúráját sokoldalúan fejlessze. Kiemelt feladat a táncművészeti alapismeretek átadása, azért, hogy a gyerekek nyitottá váljanak a közösségi alkotó tevékenység és általában a művészetek iránt. A tantárgy adjon teret a gyermeki fantázia kibontakozásának, a tanulók kreatív megnyilatkozásainak, fejlessze improvizációs készségüket. Ösztönözze a tehetséges növendékeket, a továbbképző évfolyamainak elvégzésére, az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra, esetleg a hivatásos pályára.
A folklórismeretek oktatásának célja a tanulók érdeklődésének felkeltése a néprajz és általában a kultúrtörténet iránt, elősegítve ezzel esetleges ilyen irányú továbbtanulásukat, de mindenképpen érdeklődő és értő közönséget nevelni a hasonló tematikájú művészeti és tudományos tevékenység számára.
A tánctörténet oktatásának célja, hogy a tanulókat a szakmai ismereteikre alapozva ismertesse meg az egyetemes és nemzeti tánctörténeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy táncművészet értő és élvező befogadójává váljanak.

A tanszak feladata:

Ismertesse meg a tanulókkal
a hagyományos népi játékokat,

a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit,
a mozgásanyag variációs lehetőségeit,
a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet,
a néprajztudomány sajátos megközelítési módját,
a folklórkutatás tárgyának, az alávetett társadalmi rétegek, a "nép" műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában,
a tánc művészi és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban
a rendszeres munka természetes igényét,
a megfelelő munkafegyelmet,
a munkájuk tudatos kontrolálását,
a művészi előadásmód kivitelezését,
az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi,
az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:
mozgáskultúráját, fizikai állóképességét,
ritmusérzékét, hallását,
zenéhez való alkalmazkodását,
tér-, forma- és stílusérzékét,
mozgásmemóriáját, koncentráló képességét,
improvizációs készségét,
ízlését, kritikai értékét,
a nem verbális megnyilvánulások iránti érzékenységet,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet,
a vizuális memóriát, a képzelőerőt.

Ösztönözze a diákot
a közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránt,
a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására,
a rendszeres múzeumlátogatásra,
a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére,
az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények),
a rádió és televízió ilyen témájú adásainak figyelemmel kísérésére,
a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberekkel való beszélgetés).
Tudatosítsa a tanulóban
hogy a táncelméleti- történeti, ill. a néprajz tudományokban való elmélyülésük fejlesztik a személyiségüket, ízlésüket és fogékonyságukat általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét
a koruknak, ill. az évfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra.

A tantárgyak helye a tanszak programjában:

A népi játék-néptánc
a tanszak fő tantárgya, s az előkészítő – alapfok – továbbképző minden évfolyamán a legtöbb óraszámban foglalkoznak vele.
Ez az összefoglaló elnevezés több részterületet foglal magába:
A tánctechnika, ami minden órát bevezet, a táncos izomzatának, ízületeinek bemelegítése mellett a technikai alapozást hivatott szolgálni.
A ritmikai gyakorlatok és a táncos nyelvezet elsajátítása is a táncosok felkészülését segíti.
A népi játékok az előkészítő, és az alapfok 1-2. évfolyamán játszanak fontos szerepet. A gyerekek megismerik a magyar játékkincs legszebb változatait, s ezen keresztül megszeretik a népzenét és néptáncot.
A néptánc oktatása elkezdődik az előképzőben, de az alapfok és a továbbképző évfolyamain teljesedik ki. Egyre több dialektus táncrendjeit ismerik meg a tanulók, s táncolják „anyanyelvként”.
A daltanulás szorosan összetartozik a tánccal, míg a koreográfiák a tanult eredeti anyagok összefoglalásai.

A folklórismeret
az alapfok 3-6. évfolyamán kötelező tantárgy. A 4 év alatt a tanulók megismerkednek a jeles napokkal, az emberélet fordulóival, a magyar nép hiedelemvilágával. A továbbképzőn szabadon választhatják ezt a tárgyat. Ekkor a népköltészetről és a magyar nép táji-történeti csoportjairól hallgathatnak előadást.
A néptáncot tanuló gyerekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük: művészeti területük egy komplex, elkülönülő részeiben is összefüggő kultúra része.

A tánctörténettel
a továbbképzőn találkoznak a tanulók. Ekkor az egyetemes és nemzeti tánctörténeti rétegekről, stílusjegyekről tanulnak. Így a táncművészet értő és élvező befogadójává válnak.

A táncjelírás (kinetográfia)
tantárgy a továbbképző 9-10. évfolyamán a választható tárgyak között szerepel, de minden továbbképzős hallgatónak ajánlani tudjuk. Akik megtanulják a kinetográfiát, azok az írásos anyagot sokkal pontosabban, gyorsabban tudják elsajátítani, mint a szöveggel leírt folyamatokat. Emellett nagyon sok autentikus néptáncközlés csak kinetogramban történt, tehát szövegesen nem hozzáférhető.

Az oktatáshoz szükséges tankönyvek kiválasztásának elvei

tartalmilag feleljenek meg a tanszak oktatási céljainak,
motiváljanak, segítsék a tanulást,
szerkezetük legyen világos, egyszerű
néprajzilag hiteles forrásokra épüljenek

A pedagógust, munkakörével kapcsolatban megilleti az a jog, hogy a pedagógiai program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés és tanítás módszereit, valamint a helyi tanterv alapján a tantestület véleményének kikérésével az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket is meg- ill. kiválaszthassa.
A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet, melynek igénybevétele az iskolában nem biztosíthat valamennyi tanulónak.
A pedagógus – minőség és ár megjelölése nélkül – olyan ruházati vagy más felszerelést kérhet a tanulótól, mely nélkülözhetetlen az általa tanított tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai foglalkozásokon

egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmazni kell. Az e körbe nem tartozó felszerelések biztosítása az iskola feladata.
A szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat korlátozásokat állapíthat meg. A korlátozás nem járhat azzal a követelménnyel, hogy kizárja a fent megjelölt ruházati és más felszerelések megvételét.
A szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatni kell azokról a tankönyvekről, tanulási segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben szükség lesz. Tájékoztatni kell továbbá a szülőket az iskolából kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és felszerelésekről, valamint az iskola által nyújtott költségcsökkentő módokról.

Ajánlott irodalom:

Népi játék, néptánc-tánctörténet tantárgyakhoz
Néptánc elméleti munkák:
Magyar néprajz VI. Népzene - néptánc - népi játék Akadémia Kiadó 1990
Martin György: A magyar tánctípusok és táncdialektusok NPI
Pesovár - Lányi: A magyar nép táncművészete: NPI

Eredeti játékgyűjtemények:
Bihari gyermekmondókák Bukarest, 1982.
Gyermekjátékok Hévízgyörk Szentendre 1980.
Kerényi György: Gyermekjáték dalok Bp. 1957. 1975.
Kerényi György: Magyar énekes népszokások Gondolat Kiadó
Kiss Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény Bp. 1891.
Kör Kör ki játszik Nyíregyháza 1982..
Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok Akadémia Kiadó
Megy a gyűrű vándorútra 1 - 2. Bp. 1982.
Pécsiné Ács Sarolta: Népi gyermekjátékok Kalocsa környékén

Az oktatást segítő anyagok:
Foltin Jolán - Tarján Katalin: Játék és tánc az óvodában NSzH - MMI
Foltin - Karcagi - Neuwirth - Salamon: Játék és tánc az iskolában I - IV. o.
Kötetei: Motívumfűzések; Játékok, játékfűzések; Tanmenet NSzH - MMI
Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék Bp. 1990.
Forrai Katalin: Ének az óvodában Bp. 1974. 1991.
Lázár Katalin: Énekes, táncos népi gyermekjátékok tanítása MTF

Folklórismeret tantárgyhoz:
Ajánlott irodalom:.
Balassa Iván - Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979.
(értelemszerűen a témához kapcsolódó fejezetek)
Dömötör Tekla: Magyar népszokások Budapest, 1983.
Dömötör Tekla: Régi és mai magyar népszokások Budapest, 1986.
Filep László - Kósa László: A magyar nép táji-történeti tagolódása Budapest, 175.
Katona Imre: Magyar népművészeti-néprajzi útikalauz Budapest, 1990.
Kerényi György: Magyar énekes népszokások Budapest, 1982.
Népcsoportok (szöveggyűjtemény) N.Sz.H.
Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismertek Budapest, é.n.
Bálint Sándor: Karácsony, húsvét; pünkösd Budapest, 1976.
Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium I-II. Budapest, 1977.
Balogh Júlia: Szent Mihály havától Kisasszony haváig Győr, 1996.
Barsi Ernő: Néprajz az általános iskola kezdő szakaszában Budapest, 1992.

Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága Budapest, 1978.
Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága Budapest, 1981.
Magyar népzene tára I. Budapest, 1951.
Magyar népzene tára II. Jeles napok Budapest, 1953.
Magyar népzene tára III. Lakodalom Budapest, 1955-56.
(Különös tekintettel az I. kötet bevezetőjére)
Magyar néprajz V. (Népköltészet) Budapest, 1988.
Magyar néprajz VII. (Népszokás - Néphit - Népi vallásosság) Budapest, 1990.
Ortutay Gyula: Magyar népköltészet Budapest, (több kiadás, mint szöveggyűjtemény)
Tátrai Zsuzsanna: Leányélet Budapest, 1994.
Ujváry Zoltán: Farsangi népszokások Debrecen, 1991.

A Néptáncos Szakmai Ház hangzó- és videó anyagai
kazették:
Motívumfűzés hangzómelléklete,
Hangfelvételek néptánc oktatáshoz (Bácska, Délalföld,
Dunántúl, Rábaköz, Mezőség, Szatmár, Szék, Székelyföld).

videó kazetták:
Motívumfűzések videó melléklete,
Játékfűzések videó melléklete.

A beszámoltatás, az ismeretek számonkérése, a tanulók teljesítményének értékelése
A tanuló elméleti tudását és gyakorlati tevékenységét rendszeresen értékeljük.
Az elégségeshez szükséges ismeretek szintjét az évfolyamokra lebontott tantárgyi programok minimum szintje alapján állapítjuk meg. Félévkor a tanuló időarányos teljesítményét értékeljük. Év végén az adott évfolyam követelményeinek teljesítése szolgál alapul az értékeléshez.
A számonkérésnél teljesíthető követelményeket állítunk a tanuló elé.
Az értékelés alapja a folyamatos teljesítmény, melyet a tanulók fejlődési üteme határoz meg. Az értékelés fokozatai: jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen.
Az évközi érdemjegyekről és a félévi, majd az év végi osztályzatról a szülőt minden esetben tájékoztatjuk.
A tájékoztatásra az ellenőrző könyv és a bizonyítvány szolgál.

A főtantárgy, valamint a kötelező és a szabadon választott tantárgyak értékelésének fokozatai
Jeles (5), amennyiben a tanuló az elméleti és gyakorlati tananyagot teljes mértékben elsajátította, fejlett improvizációs készséggel rendelkezik, önállóan, tanári segítség nélkül tudja az adódó feladatokat megoldani.
Jó (4) osztályzatot kap az a tanuló, aki az elméleti és gyakorlati tananyagot legalább 90 %-os mértékben elsajátította, fejlett improvizációs készséggel rendelkezik, de esetenként tanári segítség nélkül nem tudja megoldani az adódó feladatokat.
Közepes (3) értékelést kap az a tanuló, aki a tananyagot legfeljebb 75 %-os mértékben sajátította el, improvizációs készsége fejletlen, az önálló munkavégzésre csak tanári segítséggel képes.
Elégséges (2) annak a tanulónak a munkája, aki nem sajátította el a tananyag 50 %-át sem, képtelen alkalmazni a tanultakat, a munkához való hozzáállása nem megfelelő.
Elégtelen (1) annak a tanulónak a munkája, aki az elégséges szint teljesítésére sem képes.

A magatartás és szorgalom értékelésének fokozatai
Példás (5), ha a tanuló felkészülését a rendszeresség, kötelességtudat és pontosság jellemzi. Figyel az óra alatt, aktivitása, teljesítménye állandó. A feladatok végzésében önálló, önművelése rendszeres és többirányú, szorgalmával példát mutat.

Jó (4), ha a tanuló tanórákra való felkészülése rendszeres, de nem alapos. Ha az órán a tananyag iránt csupán csak érdeklődik, de aktivitása nem kellő, ha a csoportmunkában és önálló munkában a tehetségéhez mérten igyekszik részt venni.
Változó (3) a tanuló szorgalma, ha óra alatt hullámzó aktivitást mutat, a tanórákra való felkészülése és önművelésre való hajlandósága rendszertelen, feladatait érdektelenül aktivitás nélkül végzi.
Hanyag (2) a tanuló szorgalma, ha munkáját az aktivitás teljes hiánya, az érdektelenség és a közöny jellemzi.

Az iskola magasabb évfolyamaiba lépés feltétele
Az előző évfolyam helyi tantárgyi tantervben rögzített minimum követelményeknek való megfelelés.
A tanuló az előírt tanulmányi feltételek sikeres teljesítése esetén léphet magasabb évfolyamba.
A tanév végén a néptánc tanszak tanulói évadzáró vizsgaelőadás keretén belül adnak számot tudásukról.
Az eredményes vizsgát tett tanuló osztályzatot és pl.: „Alapfok 1. osztályba léphet” bejegyzést kap a bizonyítványába. Az elért eredményt rögzíteni kell a naplóban és a törzslapon is.
Amennyiben valaki az év végi vizsgán rajta kívül álló ok miatt nem tud megjelenni, őt egész évi munkája alapján kell osztályozni.
Új tanuló jelentkezése esetén, amennyiben a jelentkező magasabb évfolyamba kéri a felvételét, úgy különbözeti vizsgát kell tennie.
A felvételről és osztályba sorolásról a tanszakvezető véleményének figyelembevételével az intézményvezető dönt.
A tanuló az intézmény magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeknek sikeresen eleget tett.
A tanév végén a főtárgyból vizsgát kell tenni.
A vizsgabizottság legalább két főből áll: a tanuló főtárgy-oktatója, valamint a tanszakvezető/intézményvezető vagy megbízottja, aki lehetőleg azonos vagy rokon tanszak pedagógusa.
A táncszak vizsgaelőadás keretében ad számot éves munkájáról, ahol szintén a főtárgy oktatója tesz javaslatot az érdemjegyre.
Aki az év végi beszámolón orvosilag igazolt betegség vagy testi sérülés miatt nem tudott részt venni, azt egész éves munkája alapján kell osztályozni. Nem bocsátható év végi vizsgára az a tanuló, akinek egész évi igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen a kötelező óraszám 30 %-át meghaladja. Ez alól kivételt képez, ha a tanuló az egész éves tananyagot elsajátította és nevelőtestületi engedéllyel tudásáról sikeres beszámolót tett.

Javítóvizsga
A főtárgyból és kötelező tárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén a tanuló augusztus 15. és 31. között javítóvizsgát tehet, melynek időpontját az intézményvezető jelöli ki. Ha az elégtelen osztályzatok száma meghaladja a kettőt, a tanuló a nevelőtestület engedélyével tehet javítóvizsgát.
A javítóvizsgát legalább háromtagú bizottság előtt kell letenni.
A bizottság tagjai: - intézményvezető vagy tanszakvezető,
- főtárgy tanár,
- az intézmény másik pedagógusa.
A javítóvizsga eredményét a főtárgy tanár vezeti be a bizonyítványba és a törzslapra, a záradékot az intézményvezető és a főtárgy tanár írja alá.
A javítóvizsga nem nyilvános és nem ismételhető meg.

Ismétlés
Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától. Az évfolyam megismétlése nem tagadható meg abban az intézményben, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Osztályozó vizsga

Rendkívüli előrehaladás esetén a szakpedagógus/tanszakvezető javaslatára az intézményvezető engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén kettő, esetleg több évfolyam tananyagából összevont beszámolót tegyen. Az összevont beszámoló letételére irányuló kérelmet minden tanév május 31-ig kell az intézményvezető elé terjeszteni.
A főtárgy-beszámoló anyagát 2/3-ad részben a magasabb évfolyam tananyagából kell összeállítani. Az összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egyidőben, vagy az intézményvezető által megjelölt egyéb időben kell megtartani.
Ha a tanuló összevont beszámolót tesz, osztályzatait évfolyamonként meg kell állapítani, és a tanuló törzslapjára rá kell vezetni. A törzslap alapján az osztályzatot az évfolyam elvégzéséről kiállított tanév végi bizonyítványban kell feltüntetni.
Osztályozó vizsgát kell tenni annak a tanulónak, akit felmentettek a tanóra látogatás alól.
Osztályozó vizsgát tehet, aki 30 %-nál többet hiányzott.
Független vizsgabizottság előtt is tehető osztályozó vizsga.

Tanulmányok folytatása
Az a tanuló, aki önhibáján kívül a tanév tantervi anyagát elvégezni nem tudta, minden tanév május 10-ig az intézményvezetőtől kérelmezheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az évfolyamnak a tanulójaként folytathassa.
Az intézményvezető a tanszakvezető/szakpedagógus véleményének meghallgatása után dönt.
Ezen körülményt a tanuló év végi bizonyítványába és a törzslapra fel kell jegyezni.
Folytathatja tanulmányait a következő évfolyamon az a tanuló is, akinek igazolt hiányzása valamely tantárgyból meghaladja az óraszám 1/3-ad részét.

Alap- és záróvizsga

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei:

1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett. Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

2. Az alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
Az alapvizsga és záróvizsga követelményeket, vizsgafeladatokat az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.
Az alapvizsgán és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon.
Az alapvizsga és záróvizsga vizsgafeladatokat a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.
Az alapvizsga és záróvizsga feladatokat a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3. Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesül az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

A néptánc tanszak -alapvizsga- vizsgakövetelményei:

1. A vizsga részei:

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.
A szóbeli vagy teszt vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret 10 perc
A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
Népi játék, néptánc 10 perc

2. A vizsga tartalma:

A szóbeli vizsga tartalma, témakörei:
A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll. A diákok egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról, vagy 10 perces tesztet töltenek ki, amely feleletválasztós és kifejtős kérdésekből állhatnak.

Folklórismereti témakörök:

Népszokások, bevezetés
Jeles napok:
Adventtől-vízkeresztig: Advent („Kisböjt”), Miklós és Luca nap, Karácsony, Betlehemezés, Regölés, Aprószentek, Szilveszter-Újév, Vízkereszt
Vízkereszttől-Dömötör napig: Farsang, Nagyböjt, Húsvét, Zöldfarsang, Pünkösd
Munkavégző ünnepek: aratás, szüret,
Pásztorok és cselédek évadzáró napjai: Szentmihály, Vendel, Dömötör nap, disznótor
Az emberi élet fordulói: születés, gyermekkor, legény- és leányélet, párválasztás, házasság, lakodalom, halál.

A gyakorlati vizsga tartalma:
A három táncdialektusból (1. nyugati vagy dunántúli, középső vagy tiszai, 3. keleti vagy erdélyi dialektus) választott, s a helyi pedagógiai programban szereplő táncrendekből kettő előadása kiscsoportban (maximum 3 pár), illetve a szólisztikus táncokat egyénenként.
Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják.
A tanult eredeti anyagot párban, illetve egyénenként improvizálják, nemüknek megfelelő szerepkörben.
Ismerniük kell még legalább két játékot, a tájegység táncrendjét, a benne található tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, s a legjellemzőbb viseletet alapszinten.

A művészeti záróvizsga követelményei:
1. A vizsga részei:

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.
A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Folklórismeret 10 perc
A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
Néptánc 15 perc

2. A vizsga tartalma:

A szóbeli vizsga tartalma, témakörei:

Tánctörténet
a köznapi és művészeti mozgás,
a tánc és a társművészetek,
a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)
romantikus balettek,
klasszikus balettek,
modern tánc,
folklórizmus,
jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,
az egyetemes tánctörténet legjelentősebb alkotói és műveik.

Folklórismereti témakörök:
Népszokások, bevezetés
Jeles napok:
Adventtől-vízkeresztig: Advent („Kisböjt”), Miklós és Luca nap, Karácsony, Betlehemezés, Regölés, Aprószentek, Szilveszter-Újév, Vízkereszt
Vízkereszttől-Dömötör napig: Farsang, Nagyböjt, Húsvét, Zöldfarsang, Pünkösd
Munkavégző ünnepek: aratás, szüret
Pásztorok és cselédek évadzáró napjai: Szentmihály, Vendel, Dömötör nap, disznótor
Az emberi élet fordulói: születés, gyermekkor, legény- és leányélet, párválasztás, házasság, lakodalom, halál.

A gyakorlati vizsga tartalma:
A három dialektusból választott, s a helyi pedagógiai programban szereplő 5 teljes táncrendből három előadása párban, illetve egyénenként.
Az egyiket a vizsgázók, a másik kettőt a vizsgáztatók választják.
A tanult eredeti anyagot párban, illetve egyénenként improvizálják, nemüknek megfelelő szerepkörben.
Ismerniük kell még a tájegység táncrendjét, a benne található tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, s a viseletet.

A tanulók jutalmazásának elvei és formái
Szaktanári dicséret adható a tanévben több alkalommal rendszeres, eredményes felkészülésért, kiemelkedő haladásért, a feladatok példamutató megoldásáért.

Intézményvezetői dicséret adható, az intézménynek dicsőséget jelentő országos, regionális, megyei, stb. versenyen elért kiemelkedő eredményért, valamint félévkor és a tanév végén elért kiváló tanulmányi eredményért.

Kiváló tanuló kitüntetés adható három egymást követő tanévben a kitűnő bizonyítványt szerzett és kimagasló eredményt elért tanulónak.

Intézményvezetői dicséretben, kiváló tanuló kitüntetésben részesült tanulót az intézményvezető oklevéllel, könyvvel, vagy más módon jutalmazhatja (kirándulásokon, művészeti táborban kedvezményesen, vagy ingyen vehet részt).

A tanuló fegyelmi felelősségre vonása
Kötelességszegés, fegyelmi vétség esetén a fegyelmi büntetés különböző fokozata alkalmazható a vétséget elkövetővel szemben.

Fegyelmi eljárás nélkül kiszabható:
Szóbeli vagy írásbeli figyelmeztetés (a pedagógus adhatja)
Írásbeli intés (az intézményvezető adhatja)

Az írásbeli intést az osztálynaplóba be kell jegyezni és a tényről a szülőket írásban kell értesíteni.
Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

Fegyelmi büntetés lehet:
megrovás
szigorú megrovás
meghatározott kedvezmények csökkentése, illetve megvonása
áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba
eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától
kizárás az iskolából

A fegyelmi eljárás szabályait jogszabály határozza meg. (11/1994. (VI.8.) MKM sz.r. 3. sz. melléklete).
A fegyelmi büntetésről szóló határozatot a nevelőtestület hozza meg és az intézményvezető írja alá.

A tanszak tárgyai és azok óraszámai:
Főtárgy: Életkor:
Népi játék, néptánc: előképző, alapfok, továbbképző

Kötelező tantárgyak:
Folklórismeret: alapfok 3-6 évfolyam
Tánctörténet: továbbképző 7-8.évfolyam

Kötelezően választható fakultatív tantárgyak:
Folklórismeret
Tánctörténet

Szabadon választható tárgyak:
Táncjelírás, ill. a tanszak bármely, az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlati tantárgya. továbbképző 9-10 évfolyam

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12
Csoport létszám: max. létszám 20 fő, min. létszám: 10 fő
Órák időtartama: 45 perc
Heti óraszám min.: előképző 4*45 perc
alapfok 4*45 perc
továbbképző 4*45 perc

Óraterv

Tantárgy	É v f o l y a m o k											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

Népi játék	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Néptánc												
Folklórismeret					1	1	1	1				
Tánctörténet									1	1		
Köt. vál.t.			1	1							1	1
Szab. vál.t.	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

7.2 A „Népi játék – néptánc" tantárgy tananyaga

Az előképző (1-2)
évfolyamain a gyerekek gyakorlati foglalkozások keretében találkozhatnak először a célirányos mozgás alapelemeivel.
A különféle népi gyermekjátékok segítségével megismerik a helyüket egy adott közösségben, kialakul bennük a közösségi érdekek és értékek fontosságának a tudata, fejlődik ügyességük, alkalmazkodó-, és állóképességük, figyelemkoncentrációjuk, találékonyságuk.

Járás, futás ritmusra, törpe és óriás járás zenére. Járás sarkon, lábujjon, térdhajlításban és guggolva.
Galopp és szökellés egyedül, párosan, egy lábon és pároson.
Járás, futás feladatokkal: változó ritmusban, irányváltással, sarokemelgetéssel, külső és belső talpélen, stb.
Mozgásos, dinamikus gyakorlatok zenére: futások, ugrások, hajlítások, lendítések, ollózások forgások és szökellések.
Futás és járás alakzatokban, hullámvonalban, különböző kartartással.
Futás, járás, szökdelés mondókára, énekre: irányváltással, szökdeléssel, helycserékkel és különféle alakzatokban.
Játékok: -fogócskák,
-páros játékok, mint sótörés, kocsizás, kakasviadal
-fogyó-gyarapodó játékok: Adj király katonát, Ludasjáték
-ügyességi játékok: Mit látsz Ignác, Kicsi a rakás
-szerepjátszó, utánzó játékok: Bársony Ibolyácska, Volt e itt az úr?

Táncok: -csárdások: egyes, kettes, tovahaladó jobbra, balra stb.
-höcögők, cifrák simán, futóval, láb- és sarokemelgetéssel
-nyílt és zárt ridák különböző motívumfűzésekben
-ugrós és kanásztáncmotívumok

Koreográfiák, játékfüzések:
Új a csizmám...
Járom az új...
Haj, haj meggy...
Ki játszik ilyet...
Cicelle.

Követelmény az Előképző 1 évfolyam végén:
A gyerekek tudjanak legalább öt mondókát, kiszámolót, tudjanak

körben haladni kézfogással és anélkül, egyszerű ritmusképleteket visszatapsolni, a tanult játékösszeállításokat közösen előadni.

Az Előképző 2-be lépés feltételei:
Mondókák és kiszámolók biztos szövegismerete.
Az évközben tanult játékok és játékfüzések biztonságos elöadása.
Mozgás és éneklés együttes bemutatása.

Követelmény az Előképző 2 végén:
A gyerekek legalább 10 népdalt ismerjenek, egyszerűbb ritmusképleteket visszatapsolni, a tanult játékokból készült koreográfiákat előadni.

Az Alapfok 1-be történő továbblépés feltételei:
A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.
Az év közben tanult koreográfiák, játékösszeállítások biztos ismerete, előadása. A legfontosabb népi hangszerek hallás utáni felismerése.
Biztos ritmuskészség, tempóérzék.

Az alapfok 1-3
évfolyamán a gyerekek a korábban tanult játékok, játékfeldolgozások ismétlése, gyakorlása mellett, már az életkoruknak megfelelő eredeti táncfolyamatokkal is megismerkednek elsösorban a dunántúli és dél-alföldi táncdialektusok területéröl. Az említett dialektusok táncaiból alapfokon kell tudniuk improvizálni, képeseknek kell lenniük egyszerübb koreográfiák színpadi elöadására is. A fegyelmezett és koordinált mozgás megléte ennél a korcsoportnál, már alapkövetelmény.

Tantárgyi követelmények:

Népi játék- néptánc
Alapfok 1.
Az előképzö évfolyamok követelményein túl: karikázó jellegű gyakorlatok készségszintű ismerete.
Forgáselőkészítő gyakorlatok: negyed és félfordulók, schöné jellegü forgások.
A nagyobb igénybevételhez megfelelő izomzat előkészítése, fejlesztése speciális gyakorlatok segítségével: guggolások, ugrások stb.
Az állóképesség fejlesztése érdekében végzett speciális feladatok: nyújtások, hajlítások stb.
Ügyességi játékok különféle eszközökkel: labda, bige, méta stb.

Tánctechnika
gimnasztika:
járás lábujjon, sarkon, külső- és belső lábélen,
futások különböző kartartással, lábemeléssel,
törzs-, kar- és fejgyakorlatok.
speciális gyakorlatok:
helyes testtartás,
térdhajlítás,
féltalpra emelkedés,

Ritmika
hangjegyérték gyakorlatok: nyolcad-negyed-fél értékű járás tapssal,
visszhang gyakorlatok,
futótűz - ritmus továbbadása tapssal, dobogással.

Táncos nyelv
irány fogalma: jobb-bal, előre-hátra, rézsút irányok,
alakzatok: kör, félkör, sor, oszlop, cikk-cakk.

Játék
különböző típusú játékok (párválasztó, párcserélő, fogyó-gyarapodó, vonulós, kapuzó, sportos,)
kiolvasók.

Néptánc
ugrós alapmotívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztező futó, vonulós - dudálós motívumok,
eszközös táncok: fiúknak kanásztánc, lányoknak üveges,
a helyi táncanyag motívumainak alapfokú megismerése

Daltanulás:
a megismert tájegységek adott táncaihoz kapcsolódó dalok

Koreográfia:
a tanult eredeti anyag és játékok alapján

Az év végi beszámolónak -az improvizációs készség egyéni formában történő felmérésén és az évközben tanult motívumfűzések, etűdök előadásán kívül- fontos része az év végi vizsgakoncert, amelynek keretében a tanulók közönség előtt mutatják be az év folyamán megtanult színpadi bemutatásra alkalmas játékfűzéseket, koreográfiákat.

Alapkövetelmények:
Helyes testtartás, megfelelő tágság és hajlékonyság.
Biztos szöveg (Mondókák és a dalok szövegei)-, és dallamismeret.
Az eredeti táncok improvizatív eltáncolása egyénileg, párban és csoportosan.
Biztos ritmuskészség, megfelelő gyakorlottság a különféle testrészek közötti egyidejű, de különböző ritmusú feladatokban.

Az alapfok 2-be történő továbblépés feltételei:
A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.
Az előző korcsoport játékainak ismerete készség szintjén,
csárdások, ridák minden irányban és különféle alakzatokban,
motívumfüzésekben és etüdökben szabad improvizációval

Alapfok 2.
Tánctechnika
gimnasztika
speciális gyakorlatok:
az eddig tanultak ismétlése, kombinációja,
térdhajlítás,
lábkörzések a földön,
lábemelések,
kartartások,

ugrások: két lábon parallel ugrások,
+ 1/4-et, 1/2-et fordulva jobbra-balra.

Ritmika
egyenletes járás közben 4/4-es ritmusképletek visszatapsolása, dobogása,
kétszólamú mozgás gyakoroltatása.

Táncos nyelv
térirányok (1-8.),
karakter (stílus) - hasonlóság, azonosság, különbözőség.

Játék
szerepjátszó és sportos játékok tanulása.

Néptánc
ugrós motívumok és motívumfűzések Dunántúlról,
egy dunántúli verbunk tánc motívumai,
lányoknak dunántúli karikázó,
előző évben tanult táncanyagok továbbfejlesztése

Daltanulás
a tanult táncanyaghoz kapcsolódó dalanyag,

Koreográfia

a tanult anyagból

Követelmény:
- A gyerekek ismerjenek 5 új szerepjátszó és négy sportos játékot.
- Bátran alkalmazzák (1-8) a térirányokat.
- Egyenletes járás közben tudjanak visszatapsolni hosszabb-rövidebb ritmusokat.
- Somogyi táncrendben való eligazodás.
- Az eszköz (bot, üveg, seprő) jártasság, készség szintjén való használata.
- A fiúk elő tudják adni a rábaközi körverbunkot, közösen, zenére a tanult motívumok alapján.
- A leányok legyenek képesek közösen eltáncolni saját énekhangjukra a tanult leánykarikázót.

Az Alapfok 3-ba történő továbblépés feltételei:

A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.
Tudjanak sárközi karikázót táncolni énekkel kísérve, valamint biztos előadásmódban tudják eltáncolni az egyszerűbb dunántúli ugrósokat és csárdásokat, (Rábaköz, Somogy)

Alapfok 3.
Tánctechnika
gimnasztika
speciális gyakorlatok:
az eddig tanultak kombinációja,
lábdobogások, forgás,

Ritmika

kontrás taps gyakorlása,
járás - futás változó tempójú zenére

tempó: lassú, közepes, gyors (tánctípushoz kötve),
szimmetria- aszimmetria

Néptánc
Tiszai dialektus egy tájegységének verbunk alapmotívumai,
Lányjátékok, tánclépések a tiszai dialektusból
A téli napfordulóhoz kapcsolódó népszokások mozgásos elemei,

Daltanulás
a tanult táncanyagokhoz kapcsolódó dalok

Koreográfia
a tanult anyagból

Követelmény:
- Ismerje a szatmári táncrend felépítését.
- Önállóan képes legyen verbunkból improvizálni 3 dallamnyit.
- Párban improvizálni tudjon 2 percig a szatmári lassú, és friss csárdás motívumaiból.
- Az elkészített szatmári koreográfia eltáncolása.
- Ismerje a széki négyes lépésanyagát.
- Képes legyen zenére körben táncolni a széki négyest.
- Párban széki csárdás improvizálása 2 percig.

Az Alapfok 4-be történő továbblépés feltételei:
A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.
A rábaközi (kónyi) és decsi eredeti verbunk élményszerű, improvizatív eltáncolása, valamint a dél-alföldi csárdások motivikai ismerete.

Az alapfok 4-6

évfolyamán a táncosok már több éves táncos múlttal rendelkeznek, ezért komolyabb szakmai feladatok megoldására is képesekké váltak. A játékok csak kiegészítő, levezető funkciót töltenek be a munka során, a hangsúly fokozatosan tevődik át a táncos feladatokra. Ennek a csoportnak a munkáját az eredeti táncok stílusos megtanulása jellemzi. A gyakorlati foglalkozások mellett sor kerül a táncokhoz kapcsolódó elméleti ismeretek átadására is: a tanulók megismerkednek a fontosabb kárpát-medencei táncdialektusokkal és tánctípusokkal.

Tantárgyi követelmények

Népi játék - néptánc
Alapfok 4.
Tánctechnika
gimnasztika,
speciális gyakorlatok:
az eddig tanultak nehezített változatai,
ugró gyakorlatok,
forgások diagonálban

Ritmika
8/4-es visszhang gyakorlatok,
koordinációs gyakorlatok kéz és láb összehangolt mozgására,

Néptánc
az előző évben tanult anyag továbbfejlesztése.
lassú és friss csárdás az adott tájegységből
az adott terület egy régi stílusú tánca
a tiszai dialektus más tájegységének táncai
a tavaszi ünnepkör táncos, mozgásos népszokásai

Daltanulás
a tanult táncanyagokhoz, népszokásokhoz kapcsolódó dalok.
Koreográfia
a tanult anyagból

Követelmény:
- Ismerje a széki táncrend felépítését, annak részeit.
- Képes legyen a széki lassú, porka és hétlépés improvizatív táncolására párban 2 percig.
- Lányoknak a karikázóból készült motívumfűzés eltáncolása saját énekre.
- Fiúknak széki sűrű, ritka tempó improvizatív táncolása 2 percig.

Az Alapfok 5-be történő továbblépés feltételei:
A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.
A rábaközi dus, verbunk, lassú és friss csárdásból készült koreográfia élményszintű eltáncolása, somogyi kanásztánc, ugrós és csárdás eredeti folyamatainak biztos ismerete.

Alapfok 5.
A fizikum további erősítése, az állóképesség növelése, a forgó és ugróképesség, a ruganyosság fejlesztése.
Ritmusérzék további növelése: szinkópás és triolás ritmusok.
Mozgáskoordinációs gyakorlatok.
Magas szintű improvizációs készség, bőséges eredeti táncos anyag-ismeret.
Harmonikus fiú-lány kapcsolat kialakítása. (A nemek viszonya ebben a korban a legproblematikusabb!)
Tánctechnika
gimnasztika
speciális gyakorlatok:
térdhajlítások,
lábkörzések,
ugrások fordulva is,
forgások és ugrások diagonálban.

Ritmika
4*2/4-es ritmusképletek memorizálása,
nehezebb koordinációs gyakorlatok,
régi és új stílusú zene felismerése.

Néptánc
a nyugati dialektus egy, még nem tanult tájegységének lassú és friss csárdása
a nyugati dialektus egy férfi tánca, verbunk.

a nyugati dialektus egy lánykarikázója
motívumok az erdélyi dialektus egy egyszerűbb páros táncából

Daltanulás
a tanult tájegység dalaiból

Koreográfia a tanult anyagból

Követelmény:
- Ismerje a dél-alföldi páros ugrós és csárdás motívumait.
- Képes legyen párban önállóan táncolni 2 percig, zenére.
- Ismerje a tanult lőrincrévi tánc lépésanyagát.
- Párban önállóan képes legyen táncolni 2 percig a táncolt zenére.
- A táncokból készült koreográfiák eltáncolása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:
- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapkövetelmények a korábbiakhoz képest a:
-stílusos előadásmód,
-a helyes és fegyelmezett színpadi viselkedés,
-a tanult eredeti táncokhoz tartozó néprajzi ismeretek megléte,
-szólisztikus szerepek megbízható teljesítése.

Az Alapfok 6-ba történő továbblépés feltételei:
A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.
Az eredeti folyamatok közül a dél-alföldi ugrós, csardas, valamint a palóc verbunk, és csardas ismerete.
A Katonasors és a Székelyföldi forgatós c. koreográfiák megtanulása, előadása az évadzáró műsorban.

Alapfok 6.
Tánctechnika
gimnasztika,
speciális gyakorlatok ,az eddigi tanultak ismétlése, kombinációja.

Ritmika
összetettebb koordinációs gyakorlatok (különböző láb-, kéz-, fejmozgás),
különböző tánctípus zenei anyagának felismerése a tanult táncrend alapján.

Néptánc
az előző évben elkezdett erdélyi páros tánc továbbfejlesztése
egy erdélyi férfi tánc alapjai
az előző években tanultak ismétlése

Daltanulás
az előző években tanult anyaghoz újabb dalok tanulása,
tanult erdélyi tájegység dalainak tanulása

Koreográfia a tanult anyagból

Követelmény:
- Ismerje a sárközi táncrendet, felismerje, és különbséget tudjon tenni a különböző zenék közt.
- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása, közöse.
- Fiúk: decsi verbunk táncolása önállóan 2 percig.
- Tudjanak párban 2 percig táncolni sárközi csárdást önállóan.
- A készült koreográfia eltáncolása.

Az év végi beszámoló, a korábbiakhoz hasonlóan egyéni és csoportos formában történik.
Ebben a korcsoportban már követelmény a stílusos improvizációs készség az adott eredeti táncanyagok vonatkozásában. A felmérés táncházi körülmények között történik, a tanulók szabadon improvizálnak. Alapkövetelmény a megfelelő zenei ismeret is (tk. fel kell ismerniük a zenekar által játszott dallamokat), ami szorosan kötődik a táncismerethez. Az év közben tanult koreográfiák tudásáról a vizsgakoncert keretein belül adnak számot.

A növendékek “A néptánc tanszak -alapvizsga- vizsgakövetelményei” c. fejezetben foglaltaknak megfelelően az Alapfok 6. elvégzése után művészeti alapvizsgát tehetnek.

A továbbképző 7 évfolyamba lépés feltételei:
A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.
A tanuló ismerje és élményszerűen tudja előadni a tananyagban szereplő eredeti táncokat és az eredeti táncokból készült koreográfiákat.

A továbbképző évfolyamok (7-10)
tevékenységét a magasszintü táncos tudás és elméleti felkészültség elérése kell, hogy jellemezze. A tanulókat fel kell készíteni a szakmai továbblépésre, ami a művészeti szakközépiskolák ill. különféle művészeti együttesek, csoportok munkájába való zökkenőmentes bekapcsolódást jelenti. Ennél a csoportnál már alapkövetelményként jelentkezik a különféle tánc- és zenei dialaktusokban való elméleti és gyakorlati jártasság, a magasszintű mozgáskoordinációs képesség és az ezt lehetövé tevö fizikai erőnlét, a ruganyosság, és biztos ritmuskészség, valamint a magabiztos megjelenés, fellépés is.

Továbbképző 7.
Tánctechnika
gimnasztika
speciális gyakorlatok.

Néptánc
Gyimesi táncok alapszintű ismerete
Egy újabb erdélyi páros tánc alapjai
a tiszai vagy a dunai dialektus még nem tanult tájegységének táncai, táncrendje

Daltanulás, koreográfia
a tanult anyagok valamelyikéből

Követelmény:
- A tanulók ismerjék meg a még fellelhető archaikus környezetben található gyimesi táncrendet.

- A gazdag ritmikai elemek közül a nehezen elsajátítható szinkópás mozdulatokat pontosan sajátítsák el.
- A forgás közben a párok alkalmazzák a tartás ellentartás törvényét.
- Ismerjék fel a balkáni és a közép-európai táncréteg zenei anyagát, legyenek képesek letáncolni a zenéhez kötődő táncokat.
- Képes legyen önállóan táncolni gyimesi félolóhost 3 percig.
- Tudjon a gyimesi páros táncokból párban improvizatív módon 3 percig táncolni.
- Különbséget tudjon tenni a héjszák között, és ezeket közösen el tudják táncolni.
- A korábbi években tanult ismereteiket bővítsék a somogyi táncokból.
- Párban képes legyen 2 percig improvizálni somogyi lassú és friss csárdás motívumaiból.

Az évvégi beszámolók a korábbi gyakorlatnak megfelelöen történnek egyéni és csoportos formában. A tanulók egy, a tanárokból kijelölt bizottság elött tesznek egyéni záróvizsgát, amely elméleti és gyakorlati feladatok teljesítéséböl áll.
A vizsgakoncert után a bizottság írásban ad jellemzést a végzős tanuló teljesítményéről, ami alapjául szolgálhat a tanuló szakmai továbblépésének.

Alapkövetelmények a korábbiakhoz képest:
-Stílusos előadásmódban tudja eltáncolni a tananyagban szereplő eredeti táncfűzéseket a tanuló.
-Tudjon megfelelni a helyes és fegyelmezett színpadi viselkedés kritériumainak.
-A tanult eredeti táncokhoz tartozó alapos néprajzi ismeretekkel rendelkezzen.
-Képes legyen szólisztikus feladatok megoldására is.

A továbbképző 8. évfolyamba lépés feltételei:
A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.
A tanuló ismerje és élményszerűen tudja előadni a tananyagban szereplő eredeti táncokat és az eredeti táncokból készült koreográfiákat.
Fiúk:két perces szatmári verbunk-improvizáció
Lányok: zempléni lánytánc élményszerű előadása.

Továbbképző 8.
Tánctechnika
gimnasztika,
speciális gyakorlatok.

Néptánc
a tiszai vagy a dunai dialektus északi részén elhelyezkedő tájegység, vagy népcsoport táncai
egy régi stílusú páros tánc Erdélyből

Daltanulás, koreográfia
a feldolgozott anyagból.

Követelmény:
- Ismerje a palóc táncrendet.
- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása saját énekre.
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni palóc verbunkot 3 percig.
- Párban tudjanak improvizatívan táncolni palóc csárdást 3 percig.
- Alkalmazzák csárdás közben a verbunkból átvett díszítőelemeket.
- Ismerje a székelyföldi táncrendet.
- Fiúk: tudjon önállóan 3 percig székely verbunkot táncolni.
- Lány: ismerje a székely verbunk alapmotívumait.

- Tudjanak párban önállóan táncolni forgatóst, és szöktetőst 3 percig.
- Ismerjék fel a palóc és a székelyföldi verbunk hasonlóságát és különbségét, ezt vegyék figyelembe táncolás alkalmával.
- Forgás közben a párok alkalmazzák a tartás-ellentartás törvényét

A továbbképző 9. évfolyamba lépés feltételei:

A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.

A tanuló ismerje és élményszerűen tudja előadni a tananyagban szereplő eredeti táncokat és az eredeti táncokból készült koreográfiákat.

Fiúk: 2-3 perces székely verbunk-improvizáció

2-3 perces székelyföldi forgatós páros improvizáció

Továbbképző 9.

Tánctechnika

gimnasztika,

speciális gyakorlatok.

Néptánc

Mezőségi vagy kalotaszegi táncok:

a, mezőségi

lassú cigánytánc,

szászka (ritka csárdás),

ritka szökős,

sűrű csárdás,

ritka magyar,

sűrű magyar,

korcsos,

négyes

b, kalotaszegi

legényes, csárdás, szapora.

Daltanulás, koreográfia

mezőségi,

kalotaszegi, vagy mindkettő.

Követelmény:

- Ismerje a mezőségi táncrend felépítését, és annak a részeit meg tudja különböztetni.
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni 2 percig ritka és sűrű magyart.
- Tudjanak improvizatív módon táncolni 3-3 percig szászkát, ritka szökőst, sűrű csárdást, és korcsost.
- Tudjanak pontszerkezetben gondolkodni, ennek megfelelően pontokat összeállítani.
- Páros csárdás közben a kapcsolattartás legyen megfelelő.

A továbbképző 10. évfolyamba lépés feltételei:

A tanórák legalább 70 %-ának a látogatása, az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása, az évvégi vizsgabemutatón való sikeres szereplés.

A tanuló ismerje és élményszerűen tudja előadni a tananyagban szereplő eredeti táncokat és az eredeti táncokból készült koreográfiákat.

Mezőségi táncok élményszerű eltáncolása párosan improvizálva.

Továbbképző 10.

Tánctechnika
gimnasztika,
speciális gyakorlatok.

Néptánc
tanult táncrendek ismétlése,
kiegészítő anyagként: német, délszláv, szlovák, román, cigány táncok.

Követelmény:
- Ismerje fel a felső- és alsó-Tisza vidéki cigánytáncot.
- Tudjanak különbséget tenni a méhkeréki, az eleki és a kétegyházi táncok között.
- Önállóan tudjon improvizálni a csingerálás motívumaiból.
- A mozdulatokat a cigánytánc stílusának megfelelően sajátítsák el.
- Tánckészletük bővelkedjen aprózókból, csusszanásokból, kopogásokból, csapásból nyolcados tizenhatodos értékben.

A növendékek "A néptánc tanszak –művészeti záróvizsga- vizsgakövetelményei" c. fejezetben foglaltaknak megfelelően a Továbbképző 10. évfolyam elvégzése után művészeti záróvizsgát tehetnek.

7.3 A „Folklórismeret" tantárgy tananyaga

Alapfok 3. évfolyam
Népszokások
Az egyes népszokások konkrét ismertetése előtt világossá kell tenni általában a néphagyomány ünnepi rítusainak formai összetevőit, illetve történeti rétegeik eredetének forrásait.
Ezek az alapok a továbbiakban folyamatosan alkalmazhatóak a konkrét ünnepi szokások magyarázatánál.
A tanulók előtt világossá kell tenni, hogy egy-egy jeles napi rítus formailag a következő elemeket tartalmazza, azaz kellett tartalmaznia eredeti formájában:
rítuscselekmény,
mondott rítus (ének, mondóka, szerepszöveg),
rítusmagyarázat (eredetmonda, a szokás funkciójának, miértjének népi magyarázata),
Ismerjék a magyar népszokások kialakulásában szerepet játszó történelmi kultúrköröket

A paraszti év ünnepi időpontjait befolyásoló különböző történelmi időszámítási rendszerek:
holdév - napév (állandó és mozgó ünnepek),
évkezdő időpontok (ádvent, karácsony, újév, Szent György nap, stb.),
vigília-jelenség (a nap kezdetének változó felfogása),
ünnepi félév - gazdasági félév,
napfordulók, napéjegyenlőségek,

A téli napforduló ünnepköre (Ádventtől vízkeresztig)

Ádvent ("Kisböjt")
időbeli meghatározása, egyházi értelme, jelentősége,
a fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban,
disznótor,
ádvent-kezdő névnapok, a hozzájuk kapcsolódó mágikus, jósló praktikák (András, Katalin, Borbála),

Miklós nap (XII. 6.)
Miklós püspök legendája (ajándékozás),
fonóbeli alakoskodás,

Luca nap (XII. 13.)
egykori évkezdés, napforduló,
Luca apokrif szent,
Luca női démon, kapcsolatos a fénnyel, a baromfi termékenységével,
lucajárás,
kontyolás,
Luca széke, hiedelemmondák.

Karácsony (XII. 25-26.)
Szenteste (vigília-kérdés),
a téli napforduló pogány ünnepe (Baldr-mítosz),
keleti misztérium-kultuszok (Mithrász),
hannuka,
újszövetségi történet (Jézus születése),
karácsonyi asztal, étkezési szokások, halottkultusz,
mágikus és jósló praktikák,
kántálás, névnapköszöntők, vesszőhordás, Paradicsom-játék.

Betlehemezés
Jézus születésének dramatizált megjelenítése. Központi magja a pásztorjáték. (Betanulás, szerepek, bábtáncoltató forma.).

Regölés
fő időpontja István nap (vértanú),
jelmezek, szereplők, hangszerek,
a rítusének szövegének elemzése (szarvas-ének, párosító, jókívánság, koledálás),
földrajzi - történeti elterjedése,
ősvallási, ősköltészeti elemek.
Aprószentek (XII. 28.)
újszövetségi történet,
korbácsolás, vesszőzés,
legényavatás.

Szilveszter - Újév (Kiskarácsony)
évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyosvíz,
mágikus és jósló praktikák,
étkezési szokások,
a moldvai magyarok "hejgetése".

Vízkereszt (I. 6.)
újszövetségi történetei (a három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelése, kánai menyegző),
vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés,
csillaghordás, csillagének- a karácsonyi ünnepkör lezáró, a farsang kezdő időpontja.

Követelmény:
- Tudja meghatározni a téli ünnepkör kezdő és záró napját.
- Ismerje az egyes jeles napok időpontját.

- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.
- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életviteléhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus-éneket, 1 szokásszöveget.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:
- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok 4. évfolyam

Jeles napok
(Vízkereszttől Szent Iván napig)
Ismétlésként hasznos átvenni az időszámítás kérdéseit, különös tekintettel a mozgó (luniszoláris) ünnepekre, melyek a télvégéig, tavaszi ünnepkör meghatározó jeles napjai. Vízkereszt még szoláris (napév szerinti) állandó ünnep, de a másként húsvét-pünkösdinek is nevezett periódus többi meghatározó időpontja néhány kivételtől eltekintve már húsvét, jelenlegi naptárunk szerint változó dátumától függ.

Húsvét előtt 40 nap a nagyböjt. Ennek kezdete és a vízkereszt közé eső időszak neve farsang a recens hagyomány szerint. Húsvét után 50 nappal van pünkösd (Pentekosztész - ötvenedik). Húsvét vasárnapja a tavaszi napéjegyenlőséget (III. 21.) követő első holdtölte utáni vasárnapra esik. Így március 22. és április 25. között kap helyet.

Farsang (I. 6. - húshagyókedd)
a farsang fogalma
a házasság kötések és az ezekhez kapcsolódó többnapos mulatságok legfőbb időszaka,
a pártában, illetve nőtlenül maradt házasulandó korban lévő tréfás-komoly megszégyenítése a farsang végén (tuskóhúzás, lakodalom paródia, szűzgulya fordítás),
maszkos alakoskodás, alkalmaik (fonó, lakodalom),
maszkos felvonulások (téltemetés, farsangtemetés, "memento mori"),
bálszervezés, adománygyűjtés, táncalkalmak,
réteg mulatságok (asszonyfarsang, pásztorfarsang, házasok bálja),
a mohácsi sokacok busójárása (eredetmonda),
a hétfalusiak borica-tánca (európai moreszka hagyomány).

A farsang szoláris jeles napjai:
II.2. Gyertyaszentelő (időjóslás)
II.3. Szent Balázs püspök legendája, balázsolás, iskolástoborozás.

Nagyböjt (hamvazószerdától húsvétvasárnapig)
egyházi- vallási értelme, tilalmak, kötelességek, böjti játékok, karikázó,
a nagyböjt időszakán belüli szoláris ünnep:
Gergely-járás (III. 12.): iskolás-toborzó, adománygyűjtő szokás.

Virágvasárnap (húsvét előtt egy héttel)
újszövetségi történet (Jézus bevonulása Jeruzsálembe)
barkaszentelés, barkával kapcsolatos mágikus praktikák, kiszehordás, villőzés, zöldág- járás.

Nagyhét
az újszövetségi passió- történet kivetítve a hét egyes napjaira,
általános illusztrációs, megtisztító rítusok.

Nagycsütörtök
" a harangok elmennek Rómába ", kereplés, Pilátusverés.

Nagypéntek
a legszigorúbb böjt, tüzek kioltása, rituális mosakodás, szótalan víz, hollóvíz, féregűzés.

Nagyszombat
új tűz gyújtása, tűzszentelés.

Húsvét vasárnapja
hajnali Jézus-keresés, halottkultusz maradványai (halottetetés, kolduskalács...),
körmenet, határjárás, határkerülés, életszentelés, húsvéti asztal, étkezési szokások.

Húsvéthétfő (" vízbevető ")
termékenységvarázsló locsolás, vesszőzés,
tojásajándék, a tojás mitikus jelentősége, szimbolikája,
a díszített tojás, (keddi viszontöntözés)

Fehérvasárnap (mátkáló vasárnap)
a komatál küldés fő időpontja,
a műrokonság (mátkaság, komaság) jelentősége a paraszti életben.

Zöldfarsang (húsvéttól pünkösdig)
játszó,
a fiatalok játékszokásai.

Az emberélet fordulói
(Az átmenetek rítusai)
Születés
a születendő gyermek tulajdonságainak befolyásolására és megjóslására vonatkozó
praktikák, babonák,
a terhes asszony státusza a családban és a falusi közösségben: előjogok és tabuk,
a szüléssel kapcsolatos hagyományok, a bába alakja, az apa szerepe,
az újszülött családba fogadásának formái,
az anyával és az újszülöttel kapcsolatos védelmező mágiák a keresztelőig:
Boldogasszony ágya (Boldogasszony pogány alakja), a váltott gyerekkel kapcsolatos
hiedelmek,
paszita, komatál,
keresztelő (névadási szokások, keresztszülők szerepe),
keresztelői mulatság,
asszonyavatás.

Gyermekkor
gyermekjátékok (táncoktatóval egyeztetve),
a paraszti gyermekkor tárgyi környezete,
munkára nevelés, a munkába állás fokozatai,
a gyermekmunka, mint szokásalkalom (libaőrzés stb...),

gyermekkiváltságok,

Legényélet, leányélet
serdülők számára szervezett alkalmak, ahol, elsajátítják a felnőtt fiatalság viselkedésmódját,
belenőnek (serketánc, buhatbál, aprók tánca, gyermeklakodalom, gyerekfarsang),
a nem felavatott serdülők tilalmai, a tabuk megszegésének megtorlása,
legényavatás, leányavatás (legénycéh, banda, leányklasszis, kórus),
a fiatalok együttes szórakozásának, megmutatkozásának többé-kevésbé szervezett alkalmai
(táncalkalmak, játszó, kollektív munkaalkalmak, bizonyos jeles napok szokásai),
udvarlási szokások, szerelmi élet.

Párválasztás
szokásjog, a párválasztás szempontjai,
endogámia, exogámia.

A házasság előkészítése
közvetítés,
leánynéző, háztűznéző, kéretés
a házasságkötést megelőző jogi megállapodások, móring, hozomány,
kézfogó, eljegyzés, jegyajándékok,
próbaházasság.

A kereszténység előtti magyarság házassági szokásai
a történeti források információi (krónikák, korabeli leírások),
a recens anyagban fellelhető utalások,
leányrablás, leányszöktetés, levirátus, asszonyvétel.

Lakodalom
lakodalmi rítusok rendje,
lakodalmi tisztségviselők, szerepek (vőfélykönyvek),
lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások,
hérész, hivatalnok,
táji eltérések (pl.: porkolás - mosdatás, menyasszonytánc, újasszonytánc).

A házasok életmódja
családformák, nagycsalád rendszer,
új státusz a falu társadalmában, jogok és tilalmak,
vadházasság, félrelépés, közösségi szankciók.

Halál
a hagyományos paraszti közösségben élő ember viszonya az elmúláshoz,
a halálra való felkészülés,
a haldoklóval kapcsolatos szokások,
a halottal kapcsolatos szokások, hiedelmek, mágia, tilalmak,
a sirató,
temetés, temetkezési szokások (kitérve a pogány magyarság temetkezési rítusainak emlékeire), sírjelek,
halotti tor, gyász emlékünnepek,
kísértet, hazajáró halott halottlátó, halottkultusz, maradványai

Követelmény:
- Tudja meghatározni a tavaszi ünnepkör kezdő és záró napját.

- Tudja meghatározni a húsvét időpontját.
- Ismerje az egyes jeles napok időpontját, neveit.
- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.
- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életviteléhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus éneket, 1 szokásszöveget.
- Ismerje a nyári napfordulóig tartó munkához kötődő szokásokat, ünnepeket.
- Ismerje az emberi élet fontosabb ünnepeit
-Ismerjen a születéssel, az anyával és az újszülöttel kapcsolatos praktikákat, hiedelmeket.
- Ismerje a paraszti gyermekkor szokásait.
- Ismerje meg az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokásrendet.
- Tudja a felnőtté válás követelményeit.
- Legyen tájékozott az emberi élet sorsfordulóiról írott művészi alkotásokkal

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:
- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok 5. évfolyam
Szent György naptól Adventig

Szent György nap (IV. 24.)
Kezdő jellegű gonoszjáró nap, főként a marhatartással, tejhaszonnal kapcsolatos mágikus cselekmények ideje (első kihajtás , harmatszedés),
körmenetek, határjárások,
általában varázslásra, mágikus eszközök szerzésére, készítésére, gyógyfüvek gyűjtésére különösen alkalmas dátum,
az elásott kinccsel kapcsolatos hiedelmek kapcsolódnak hozzá, időjósló.

Május elseje
az újjászülető természet ünnepe, a természetben tartott mulatságok, majálisok ideje,
falun zöld lombokkal díszítik a házakat,
fontos gonoszjáró nap, a boszorkánygyűlések jeles dátuma,
a legények szerelmi jelként májusfát állítanak kedvesük háza elé.

Szent Iván napja (IV.24.)
jóllehet már a nagy munkák idejére esik, csillagászati jelentősége miatt kiemelkedő ünnep:
a nyári napforduló, a legrövidebb éjszaka dátuma,
rokon népek ünnepei, szláv, germán párhuzamok (fehér éjszakák),
újszövetségi értelme szerint Keresztelő Szent János emlékünnepe (Világos Szent János),
az Iván névforma szláv kapcsolatra utal,
tűzgyújtás, tűzugrás, tüzes kerekek gurítása, tűztutajok úsztatása (nap- és fényszimbolika, mágia)
a hosszú szentiváni ének (párosító jelleg, termékenység varázslás),
a tűzön füstölt gyógyfüvek, abban sütött gyümölcsök mágikus hatása,
gazdasági jeles nap: a gabona töve "megszakad", tovább nem nő csak érik.

Pünkösd (Pentekosztész = ötvenedik)

újszövetségi értelme: Jézus mennybemenetele után a Szentlélek rászáll az apostolokra - tkp az egyház létrejötte,
az ókortól dokumentálhatóan a természet megújulásának ünnepe (római Florália, zsidó Sávuót)
a középkor óta ismert szokás a pünkösdi király és királyné jelképes házassága a termékenység serkentése végett (angliai Robin Hood ünnepek, olasz Maggio),
a magyar falvakban pünkösdi királyt választottak vagy jelöltek ki ügyességi és erővetélkedők győzteseiből, aki egy év tartamára a legények kiváltságokkal rendelkező elöljárója lett,
helyenként szinte napjainkig szokás a pünkösdi királyné körülhordozása,
vallási emlékünnepként, és a kender növekedését serkentő mágikus szertartásként,
Árpádházi Szent Erzsébet legendája, rózsacsoda, pünkösdi rózsa,
a májusfa táncmulatság rendezésével való " kitáncolása ", kidöntése az ünnepkör lezárásaként.

Munkavégző ünnepek
Az egyes, különösen fontos paraszti munkafolyamatok lezárásának ünnepei.

Aratás
kezdés: Péter-Pál (VI.29.), Sarlós Boldogasszony (VII.2.),
aratókoszorú, felvonulás, aratóbál.
Szent István napja (VIII.20.)

Szüret
kezdés, hegytörvények, szüreti bál (a neves borvidékeken különösen díszes külsőségek),
Tokaj-Hegyalja: Baksus, kapáscéh, kádártánc.

Leányvásárok (gesztenyeszüret)
az exogám közösségek házasságszerzési alkalmai (Baranya-Sárköz).

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai

Szentmihály nap (IX.29.)
országosan a szezonra szerződött bérmunkások elszámolásai
és esetenként újrafogadási napja, bálok, időjóslás.

Vendel (X.20.)
főként a nyugati területek juhászainak ünnepe.

Dömötör (X.26.)
a keleti területeken "juhász újév".

Disznótor (András nap körül, ádventben)
családi, szűkebb körű mulatság,
nyársugrás.

Követelmény:
- Ismerje Szent-György naptól az adventi időszakig lévő jeles napokat.
- Ismerje meg a május elsejéhez kapcsolódó mulatságokat, a majális rendjét.
- Tájékozott legyen a Szent Iván napi tűzugrás hiedelemvilágával.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:
- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.

- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok 6. évfolyam

A magyar nép hiedelemvilága
A népszokások anyagának átismétlése, kihangsúlyozva hiedelem összetevőiket:
sámánizmus,
pogány elemek,
keresztény elemek.

A magyar parasztság hiedelemvilágának történeti rétegei
ősmagyar réteg (finnugor illetve ótörök elemek),
a délkelet-európai sztyeppék nagyállattartó nomádjainak világképe,
európai pogány réteg (mediterrán antikvitás, germán, kelta, szláv, ősvallás),
zsidó-keresztény kultúra.

A magyar ősvallás
a régészeti, nyelvészeti és történeti anyagban fellelhető adatok (többes lélekhit, totemizmus, szakrális fejedelemség),
sámánizmus (földrajzi-etnikai elterjedése, története, kutatása),
a sámánhit alapelemei (közvetítő funkció, transz-technika, született hatalom, sámánbetegség stb.),
nyomai a magyar parasztság hagyományos kultúrájában (táltos, halottlátó, mesei motívumok), regölés, boricatánc.

Világkép
a sámánhitű népek világképe,
párhuzamos világismeret elemei (bibliai, iskolai, pogány),
világ keletkezéséről szóló mítoszok,
föld, világfa, életfa, világrétegek, világvége,
az égitestekkel kapcsolatos hiedelmek (nap, hold, csillagképek),
szél, vihar, égbolt, szivárvány,
fémek (arany, vas, kincsmondák),
tűzkultusz,
növények,
állatok (totemizmus, tabunevek),
emberi testrészek,
mesterséges környezet (ház, termőföld stb...).

Természetfeletti lények
az alsó mitológia fogalma, animizmus,
mesei lények, hiedelemlények,
metamorfózis, ambivalencia.

a, Lidérc, ludvérc
fényjelenség, együttháló démon, tüzes ember, segítő mitmitke.

b, Szépasszony
negatív női démon,

megjelenésének ideje, helye (Fata Morgana, Déli Baba),
tündérek, kisasszonyok,
váltott gyermek,
környező népek hasonló lényei,
összefonódása a boszorkánnyal,

c, Kísértet, hazajáró halott

Természeti démonok
Alsó mitológia, a kereszténységet megelőző hitvilág ördögivé degradált, általában ambivalens lényei,
vízi lények (holt ember, vízi ember, sellő, vörössipkások, " Víz Őrzője", Hany Istók),
egyetemes néphit- és mitológiai párhuzamok),
erdei lények(erdei csuda, vadleány, vadember, Tápió) - párhuzamok,
gabonadémon,
óriások, törpék, tündérek (germán-kelta-szláv párhuzamok).

Ördög
a kereszténység előtti mitológia degradált alakja (Pán, Faun),
a bukott angyalok mítosza,
a dualisztikus hitvilág démiurgosza,
démoni gonoszságú, alvilági lény, a boszorkányok ura.

Luca
Visszautalás a jeles napra
a téli napforduló ambivalens női démona,
az asszonyi tevékenységek, tilalmak ellenőre,
baromfi-termékenységgel való kapcsolata,
madáralak,
szembetegségek gyógyítója,
apokrif szent.

d, Egyebek
vámpírok, gyermekijesztők, betegségdémonok, küldött farkas, sárkány.

Természetfeletti erővel rendelkező emberek
Táltos
sámánizmus,
a pogány sámán recens magyar megfelelője,
táltos mondák.

Garabonciás
nyugati mágusalak elkeveredve a táltossal,
kelet-nyugati területi elterjedés.

Boszorkány
a. A népmesei boszorkányalak
Baba Jaga, bába, vasorrú bába - szláv hatás.
b, A középkori boszorkányperek boszorkánya
történeti összefoglalás,
boszorkányszervezetek,
sátánizmus,

eretnekségek,
pogány hitmaradványok (Könyves Kálmán).

c, A néphit boszorkánya
történeti elemek,
funkció (oldás-kötés, rontás, gyógyítás),
metamorfózis,
gonoszjáró napok,
hiedelemmondák,

Tudományosok
A gonoszok, boszorkányok ellenfelei. sámánisztikus motívumok,
tudós pásztor,
tudós kocsis,
molnár,
"értelmiségi ördöngösség" (Faust-monda", Hatvani professzor).

Látók, nézők, gyógyítók
Átmenet a született tudósok és a szerződött ördöngősök között
léleklátó, halottlátó,
jósló koldus, vándor, javasok, gyógykovácsok.

A magyar tündérmesék világának hiedelemelemei
már nem élő hiedelmek alakjai,
eltérések a valóban hitt hiedelmek alakjaitól, a sztyeppei nomád hősénekek hatása.

Babona, babonás cselekmények
rontás,
igézés,
oldás-kötés,
szerelmi varázslások,
megnyomás,
lóvá tevés,
haszonelvétel (főként a szarvasmarhával kapcsolatosan),
védekezési praktikák,
a jövő megismerését és befolyásolását célzó varázslatok,
a szó ereje (ráolvasások, tabunév, antik párhuzamok).

A magyar nép táji-történeti csoportjai
Az oktatás célja ebben az évben az eddig tanult folklórismeretek elhelyezése földrajzi és történelmi keretek között, hangsúlyozva az egyes csoportok kialakulásának és hagyományos kultúrájának eltéréseit, ismétlésként felhasználva a már elsajátított tudást.

Bevezetés
történeti kérdések,
csoportosítási szempontok, rendszerek
vallási elkülönülés,
kiváltságos rétegek, e
ndogámia-exogámia.
a, valóságos néprajzi-etnikai csoportok

b, etnokulturális csoport

c, táji csoportok

Követelmény:
- Ismerje a magyarok keleti ősvallásának elemeit.
- Értse a paraszti világ hiedelemvilágát, ismerje annak összetevőit.
- Ismerje a természetfeletti erők fogalomrendszerét.
- Beszélgetések alkalmával használja a témához kapcsolódó néprajzi szakkifejezéseket.
- Ismerje a magyar nép, táji történeti csoportjait.
- Legyen rátalálása a Magyarországra betelepült nemzetiségek helyzetére.
- Tudja elhelyezni a Kárpát-medencén belül Magyarország táji, nemzetiségi csoportjait.
- Ismerje fel a tájegységek közötti hasonlatosságokat és különbözőségeket.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:
- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

A „Tánctörténet” tantárgy tananyaga

A tantárgy feladata:
Ismertesse meg a tanulókkal:
a táncművészi és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban:
az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt, fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:
a nem verbális megnyilvánulások iránti érzékenységet,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet,
a vizuális memóriát,
a képzelőerőt.

Ösztönözze a diákot:
a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli táncseményeken való részvételre,
a rádió és a televízió ilyen témájú adásainak figyelemmel kísérésére.

Továbbképző 7. évfolyam
a köznapi és művészi mozgás
tér-idő-erő-kifejezés
a közhasznú és művészi tánc

a tánc és a táncművészetek
a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
a tánc és a vallások, rítusok
(őskor, ókor: Görögország, India, középkor)
a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció
(ókori Görögország, Reneszánsz Itália, Francia barokk)
színpadi táncművészet kialakulása
(udvari balett)

Követelmény:
- Tudja meghatározni a tantárgyhoz kapcsolódó fogalmakat.
- Ismerje a művészeti ágak egymásra hatását.
- Ismerje a műfajok összefonódását és elkülönülését.
- Tudja a művészi tánc kialakulásának állomásait, jelentősebb alkotóit.
- Ismerje a stíluskorszakok jellemző vonásait a klasszicizmusig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:
- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző 8. évfolyam
a színpadi tánc története:
romantikus balettek (olasz, dán, francia)
klasszikus balettek (oroszok)
megújulás a XX. században:
balett (Gyagilev orosz balettje, nemzeti balettek, táncszínház)
modern tánc (amerikai, európai, magyar)
folklórizmus (jazz, orosz színpadi tánc, magyar a színpadi néptánc)

A csoport minden tanévben tekintsen meg és dolgozzon fel közösen legalább két táncelőadást. A csoport legalább egy alakalommal látogasson el egy együttes próbájára, közösen dolgozzák fel a látottakat.

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár ad javaslatot, a bizottság szótöbbsége dönt.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítmé-nyében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai:
az adott évfolyam tananyagának ismeret,
az előképzettségnek és az életkornak megfelelő kivitelezés, szorgalom.

Követelmény:
A tanuló ismerje:
az adott évfolyam tananyagát,
a táncművészet kimagasló alapműveit,

a nagy egyéniségek munkásságát,
az egyetemes és nemzeti tánctörténeti folyamatokat.

Legyen képes:
elemezni a táncművészet különböző stílusait,
a társművészetek iránti érdeklődésre,
a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Magasabb évfolyamba lépés (záróvizsgára bocsátás) feltételei:
- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismeret.

Táncjelírás (kinetográfia) tantárgy tananyaga
A tantárgy a továbbképző 9-10. évfolyamán a választható tárgyak között szerepel, de minden továbbképzős hallgatónak ajánlani tudjuk. Nagyon sok autentikus néptáncközlés csak kinetogramban történt, tehát szövegesen nem hozzáférhető. Akik megtanulják a kinetográfiát, azok az írásos anyagot sokkal pontosabban, gyorsabban tudják elsajátítani, mint a szöveggel leírt folyamatokat.

Követelmények:
A tanuló ismerje:
a mozdulatelemzés alapfogalmait,
a mozdulat és helyzet típusait

Legyen képes:
a kinetogrammal lejegyzett motívumokat pontosan leolvasni és stílusosan előadni

7.4 Szakmai táborozás

Az alapfokú művészeti iskola minden tanulója legalább kétévente részt vesz legkevesebb 4 napot meghaladó szakmai táborozáson.
A táborozást külső szervezésben oldja meg a tanuló, vagy részt vesz a Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola szervezésében évente egy alkalommal megvalósuló, a tanulók számára biztosított táborozáson.

8. KÉPZŐ –ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

8.1 A vizuális alapismeretek,

8.1.1 rajz-festés-mintázás tantárgyak célja, feladatai és általános fejlesztési követelményei

A program célja

Az alapfokú művészetoktatás 12 évfolyamára a program a következő cél- és feladatrendszert határozza meg:
a látás és a látványértelmező képesség fejlesztése,
a látványértelmezésben szerepet játszó tényezők tudatosítása,
a megjelenítő és a kompozíciós képesség fejlesztése,

a vizuális gondolkodás képességeinek fejlesztése:
az elemzés,
az elvont gondolkodás,
a képi gondolkodás,
a képzettársítás és a szintetizálás (sűrítés),
jártasság a térábrázolásban és a geometria alapelemeiben,
jártasság kialakítása az anatómiai ismeretekben,
a plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátítása,
az egyes festői és szobrászi technikák,
valamint a médiaművészet (intermédia) megismerése, alkalmazása,
művészettörténet nagy korszakainak ismerete,
a vizuális kifejezőkészség fejlesztése.
Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje:
a rajz-festés-mintázás alapelemeit,
a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét,
a tervezéstől az alkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
a plasztikai, rajzi, festészeti technikák alkalmazásának módjait,
a sík és tér törvényszerűségeit a képzőművészet világában.

A tanuló legyen képes
a látványt értelmezni,
a kompozíciós ismereteket alkalmazni,
a síkban és térben alkotásokat létrehozni,
a művészettörténet nagy korszakait ismertetni.

A tanuló a továbbképző végén ismerje
a vizuális nyelv kifejezőeszközeit,
azok jel- és jelentésrendszerét,
a sík- és térábrázolás szabályrendszerét,
az ábrázoló geometria alapelemeit,
a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait,
a médiaművészet (film, videó, animáció) kifejezőeszközeit és azok jelrendszerének alapjait,
a képi konvenciók, a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
az anatómia alapvető törvényszerűségeit és azok ábrázolási konvencióit,
a művészettörténet nagy korszakait.

A tanuló legyen képes
a tanár által vagy önállóan kijelölt témák (korrektúra segítségével történő) feldolgozására,
a művészeti alkotómunka különböző elemeinek egyidejű alkalmazására,
sík- és térbeli művek létrehozására,
konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére,
a látvány, illetve a képi megjelenítések elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására (tanári segítséggel),
a nagy művészettörténeti korok eredményeit saját alkotó munkája során felhasználni.
Előképző 1-2. évfolyam
Az előképző célja
Az előkészítő szakasz munkafeltételeinek kialakítása, a tanulók kreatív képességeit fejlesztő program beindítása, az általános vizuális alapismeretek elsajátítása és az ezekkel való célszerű tevékenységsorok munkafolyamatainak kialakítása a tanulókban. Annak az igénynek a kifejlesztése, mely az örömteli munkát és a környezetükben fellelhető esztétikai minőségeket egyaránt felfedezi. Fontos feladata a programnak,

hogy célként tűzze ki a gyerekek és tanárok közös tevékenységének, a tanári korrektúra elfogadásának igényét, az alkotó jellegű tevékenységek folyamatainak széles körű megismerését, vagyis az alkotásra nevelés folyamatának megalapozását.
Az előképző feladatai:
A kreatív munkára és a kreatív gondolkodásra nevelés,
Az általános vizuális alapismeretek, és az ezekkel való munkálkodás elsajátíttatása,
A színek, formák, felületek és tömegek alapvető törvényszerűségeinek megismertetése és játékos módon való feldolgozása,
Az alapvető formaelemzés gyakoroltatása,
A rajzi eszközökkel, képzőművészeti anyagokkal való ismeretek mélyítése,
Az arányok, a kompozíció, a tér és sík alapvető fogalmi ismerete és az ezekkel való alkotó játékos munka kialakítása,
Az önálló véleményalkotás, az önértékelés kialakítása,
Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek jártasságszintű elsajátíttatása,
Az örömteli alkotómunkára való felkészítés.

Feladatok évfolyamonként
évfolyam
évi 36 hét, összesen 144 óra
Ismerkedés a tanulókkal
Élményrajzok alapján tájékozódás a tanulók előzetes ismereteiről, rajzi készségszintjéről.
Élmény kifejezés
Élményrajzokon a szereplők érzelmeinek kifejezése
Az öröm (születésnapomon, győztem…), bánat (szomorú voltam….), félelem (megijedtem…) megjelenítése
A színek hangulati szerepének felhasználása (mérettel, tiszta színnel a kép központi alakjának kiemelése)
Technika: zsírkréta, színes ceruza, filctoll
Ismerkedés a képi kifejezés alapelemeivel
Vizuális alapelemek:a pont, vonal, folt megismerése
Játékos gyakorlatok
Pont-sűrűsödés, ritkulás, vonal és folt képzése ponttal (eső, esőcseppek, szirmok)
Vonal-sűrűsödés, ritkulás vékony, vastag, rövid, hosszú vonalból foltképzés (zápor, szalmakötegek),
Folt-kicsi, nagy, fekete fehér foltritmus (tél)
Technika: grafitceruza, tusrajz, papírtépés
Műalkotások bemutatása:
Őskori barlangrajzok
Pointilista képek
Victor Vasarely vonalas jellegű képei
Ismerkedés a kiemeléssel, a lényeg megragadással
Karakter kifejezése arányok torzításával
Hasonlóság, azonosság, különbözőség észrevétetése
Jellemvonások felismerése képekről, fotókról
Technika: plasztikai feladatok
A tér felfedezése
A képmezőben való tájékozódás és ennek gyakorlati alkalmazása
Téri szituációs feladatok végzése építőkockával
Irányfelismerés játék közben (fenn, lenn, kívül, belül)
Irányok ábrázolásával kapcsolatos munkák készítése mesejelenetekből
Technika: zsírkréta, tempera
A tér ábrázolása
A tanult téri szituációk és arányok ábrázolása saját élmény alapján (állatkertben, cirkuszban, játszótéren)

Séta az állatkertben, játszótéren (termések, növények gyűjtése)
Állatok rajza, formázása agyagból
Technika: zsírkréta, diófapác, lavírozott pác, monotípia, agyagozás
Bábkészítés, bábjátszás
A séta során gyűjtött növénye, termések felhasználásával bábkészítés egyéni ötlet alapján
Az elkészült bábok segítségével szituációs játékok, mese dramatizálása
A színek világának felfedezése
Ismerkedés a színekkel:
A főszínek megismerése, színkeverési próbálkozások, a hideg meleg színek megismerése, színkontrasztok szerepe, a sötét és világos színek hangulati hatása
A feladatok végezhetők: zene felhasználásával, az évszakok jellemző színeinek megfigyeltetésével, színkompozíciók létrehozásával
Javasolt technika: akvarell, színes ceruza, mozaik
Kiállítás, múzeumlátogatás
Múzeum vagy kiállítás közös látogatása. Lehetőség szerint néprajzi anyag ,megtekintése (tájház, népi eszközök, viseletek)
Csoportkiállítás rendezése
évfolyam
évi: 36 hét, összesen 144 óra
Az előző évi ismeret felmérése
A méretek, arányok megértése, felismerése
A tér érzékeltetése (takarások)
Szubjektív színhasználat
Meseillusztráció készítés: leporelló kollektív munkával
Technika: tempera, viaszolt festékrétegbe karcolás
Műalkotások bemutatása: Egyiptomi képek (takarások, kiterített tér)
A szerkezet felfedezése
Szerkezettel kapcsolatos feladatok (rész-egész, folyamat, kezdet, vég, sorrend) gyakorlati alkalmazása tematikus munkán (pl.: szüret)
Technika: filctoll, papírdúc, papírvágás-ragasztás
Portré és alakrajz
Önarckép készítése (emlékezetből vagy tükörből)
Szüleim portréja (alapvető arányokr figyelemmel)
Többalakos kompozíció alkotása (karácsonyi ünnepkör)
Technika: grafitceruza, zsírkréta, kollázs
A sík és tér
Sík és tér fogalmának gyakorlati megismerése
Maszkrajz, maszk készítése
Témakör: farsangi népszokások(busójárás)
A külső tér megfigyeltetése séta során
Vázlatok készítése épületekről
Játékos épülettervezés (papírplasztika, makett készítése vegyes anyagok felhasználásával)
A térből szerzett ismeretek felhasználása kollektív munka során (az utcán)
A feladatsorban javasolt technikák: zsírkréta, pasztell kréta, tempera, agyag
A színek kifejező ereje
A színek hangulati hatásának felhasználása
Komplementer színpárok, színárnyalatok, tört és tiszta színek megismerése
Gyermekversekhez, mesékhez, díszlet és báb készítése
Dramatizálás
Kiállítás, múzeumlátogatás

Alapfok
Az 1-2. évfolyam tanítási céljai
Ismertesse meg a tanulókkal
A vizuális nyelvrendszer alapjait,
Az ábrázolás alapvető törvényszerűségeit,
Az ábrázolási konvenciókat,
A művészettörténet néhány fontos (kezdeti) korszakát és e korszakokban alkalmazott alkotó módszereket.
Feladatai
Ismertesse meg
Az egyes témák, témacsoportok anyagokkal történő változatos feldolgozását,
A képzőművészet nyelvi, kifejezési módjainak néhány törvényszerűségét.
Segítsen ismereteket szerezni
Az absztrakció fogalmáról, a vizuális kommunikáció (képi jel-jelentés) összefüggéseiről és alkalmazásáról.
Alakítsa ki a tanulókban
A tárgykultúra és a művészeti alkotások értékeit felismerő képességet,
Az igényt az önálló alkotómunkára.

évfolyam
évi 36 hét, összesen 72 óra

Formai felfedezések
A természeti és ember alkotta környezet esztétikai szempontú vizsgálata
Közvetlen élmények elemzése, motívumgyűjtés (gyűjtögetés)
A forma (természeti, mesterséges) egészének és részeinek kapcsolata
Jellemző nézetek, karakter megjelenítése vonalképző eszközökkel
A formák csoportjának kompozíciós megoldásai a kiemelés, sűrítés alkalmazásával (lavírozott tus- pác eljárás)
A feladatokhoz, problémákhoz kapcsolódó műalkotások elemzése
Mintázás. Plasztikai minőségekben (ritmus, textúra, pozitív-negatív) gazdag felület létrehozása agyaglapon nyomhagyással
Az írás és a nyomtatás története a Mezopotámiai kultúrától kezdődően
Különféle anyagokból (természeti, mesterséges) kollográfia készítése a faktúrák kontrasztjával
Színek kölcsönhatása
Művészeti élmények (színház, tánc, mesék) feldolgozása színes kompozícióban, színkontrasztok, színharmóniák alkalmazásával (pasztell, tempera, kevert technikák megoldásaival)
Saját élmény kifejezése képsorozattal a feladathoz kapcsolt műalkotások elemzése nyomán, szubjektív szín-, térábrázolás lehetőségeivel
Mesehős portréja a színek kifejezőerejének alkalmazásával (vidámság, bánat, félelem)
Forma és mozgás
Portré. Karakter ábrázolása a mimika, groteszk lehetőségeivel
Mozgásváltozás, mozdulat, egyszerű mozgássor elemzése, megjelenítése
Vonalas ábrázolás közvetlen élmény (mozgásos szituációk, film, fotó) alapján
A forma felépítése, formatömegek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló-, guggoló, több-kevesebb figura, árnyképek)
Szobrászati alkotások elemzése, kiállítás látogatás
A téli ünnepkör néhány elem (hagyományok, szokások))
Többfigurás kisplasztika mintázása ünnepkörökhöz kapcsolódóan (betlehem, regölés)
Az anyagszerűség követelményeinek megtartása, ragasztás agyagpéppel
Játék konstruálás, agyag-kerámia fejű bábok, babák textil és más anyagok alkalmazásával
Ember és terek
Épített terek, helyi építészeti (műemlék) alkotások megfigyelése, építészeti motívumok gyűjtés (vázlatok)

Síkjellegű városképi kompozíciók készítése sötét-világos folt redukcióval, kontraszttal
Tus és szénrajzok nagyobb méretben
Plasztikai megjelenítés papír és más anyagokkal
Térplasztika illusztratív tartalommal (labirintus)
Nagyméretű színes képi kompozíciók, csoportmunkával, szubjektív szín és tér használattal, az alkalmas technika megválasztásával

évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Természeti motívumok
Növények (fák) formája, szerkezete, színei, a forma és színkarakterek (színes ceruzák, kréták, akvarell technika)
Tematikus feladatok a tanulmányok felhasználásával
Életfa motívummegjelenítése (népmesék, legendák, mítoszok alapján), sgrafittó jellegű viaszos technika alkalmazásával
Átírás képi igénnyel, egyéni, esztétikusan formált kifejezéssel (színes tussal)
Növény és állat tanulmányok, illusztrációk különböző művészeti korokból különböző kultúrákból
A mítoszok, legendák állatai
Fantáziára épülő illusztratív feladatok
Állatok ábrázolása közvetlen élmények alapján
Mozgás, arány, formatömeg érzékeltetése vonalrajzzal
A mesék táltosai, paripái-alkotó képzelet és tanulmányok felhasználásával, figurális dombormű mintázása
Kép, jel, jelkép, szimbólum
A forma jele, a karácsony jelképei- dekoratív tervezés
Mézeskalácsformák tervezése
A mézeskalácssütés hagyományai, a mézeskalács díszítése
Karácsonyi díszek szalmából
A népi játék, a népi kézművesség néhány eleme
Az emberi arc belső arányai, a karakter, a mozgás-változás, a mimika megjelenítése képi igénnyel
Alakoskodások, szimbolikus tartalmak megjelenítése plasztikában
Viselhető maszk készítése torzítással, szimbolikus tartalommal, plasztikai minőség, grafikai minőségek alkalmazásával (papír-, gipszmasé, agyag)
A képzőművészet és társművészetek (színház, irodalom, zene, tánc) kapcsolata
Testfestés, maszk, jelmez, díszlet készítése
Forma, tér, szerkezet
A különböző korok szerkezeti találmányainak vizsgálata
Konstruálás, különböző szerkezetek készítése többféle anyag felhasználásával)
Néhány egyszerűbb szerkezet képi síkredukciója
Képzelt gépek, szerkezetek, emberszabású konstrukciók színes kompozíciói csoportmunkában, nagyméretben, illusztratív tartalommal
Kiállítás látogatás (műfajok felismerése)

Az alapfok 3-6. évfolyamainak tanítási céljai
Ismertesse meg a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatát.
Alakítsa ki a tanulókban
a rajzi, képi, plasztikai nyelv segítségével gondolataik önálló, alkotó módon történő kifejezését,
a csoportos és egyéni kreatív tevékenységek számos formáját,
a kritikai véleményformálás igényét és képességét, mely a saját és mások alkotásainak megítélésében segítségükre válhat,
a művészet iránti érdeklődést.

Feladatai
A látvány értelmezésének fejlesztése
Az ebben szerepet játszó tényezők (formai és tartalmi elemek) megismerése
Az elvont gondolkodás (absztrakció) szerepének felismerése és alkalmazása munkáikban
A sűrítés, és felbontás, mint alkotói (komponálási) eszköz ismerete és alkalmazása
A képi kifejezés összefüggéseinek felismerése és alapszintű alkalmazása
A művészettörténeti ismeretek tudatos beépítése az alkotó tevékenységbe.

évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
A síkból a térbe
Emelkedő forma grafikai, színbeli, plasztikai és egyéb feldolgozása
A vizuális alapelemek (pont, vonal, folt) virtuális (képzelt) térbe történő elmozdulása
Játék a vonallal a sík és tér határán
Térábrázolási rendszerek
Térábrázolási rendszerek feldolgozása a művészettörténet nagy korszakain keresztül, műalkotás elemző órák segítségével
Őskor, Egyiptom, Mezopotámia, Görög, Római
Tér és idő feldolgozása
Saját élmény, munkafolyamat megjelenítése képsorozattal
Teljes síkba forgatás, mitologikus terek építése, megrajzolása, akszonometrikus formában
Technika: tempera, tollrajz
Statika és dinamika
Statikus és dinamikus kompozíciók fejlesztése, alá-fölé szervezés, nagyságrendi kiemelések természetes és mesterséges formák, saját élmény és illusztrációs feladatok segítségével
A kompozíciós elemek szerepe
Technika: tollrajz, festés, kollázs, nyomatok, plasztika
Vonal, folt, szín
A vonal, folt és szín formaképző szerepének vizsgálata szabad témaválasztás alapján
A természetes és mesterséges környezet, a hagyományos népi életmód eseményeinek feldolgozása
Archaikus kultúrkincs
Az archaikus kultúrkincs és évszakhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai és grafikai feldolgozása
Teremtés mítoszok, Gilgames eposz, Görög mitológia

évfolyam
évi 36 hét összesen: 72 óra
Szín-világ
Szín-világ a monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig
Egy főszínre hangolás, főszín és elsődleges keverékszínei
Tiszta színekből és szürkékből építkező kép
Három főszínre hangolt kép
Magában való színkontraszt, (j. Itten), színezet kontraszt
Komplementer színpárok
Szín és tér, színes tér-színes plasztikák
Spirál és hullám
Természetes és mesterséges formák szerkezeti, látvány utáni és élményszerű feldolgozása
Képi (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs), grafikai (metszet, tollrajz) és plasztikai (agyag, gipsz) feldolgozás
Műalkotás elemzés
Összehasonlító műelemzés az ókeresztény kortól a XX. Sz. elejéig
Az elemzés és feldolgozás az évfolyam feladatihoz kötődik

Életképek
Életképek és térábrázolási rendszerek
Korunk ünnepeinek és hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási trendzsrek segítségével
Képi, garfikai, plasztikai, fotó, videó, feldolgozások, életképek, jelmezek, díszletek
Mondák eposzok
Mondák, eposzok illusztrációs feldolgozása képi megjelenítése (Biblia, Arthus mondakör, Mahabharáta-Szávitri története, a csodaszarvas monda)
Főhős és mellékszereplő viszonyának kompozíciós érzékeltetése
Ikonszerűség és epikus előadásmód
Zárt formájú kompozíciók.

évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Szerkesztések
Az akszonometria, perspektíva, rekonstrukció tapasztalati úton történő megismertetése
Test- modellek
Az egyszerű és összetett forgástestektől a zárt és nyitott szögletes testekig
Modellezés, származtatás, nézőpontváltás, vonalértékek
Technika: ceruza és szénrajz
Drapériák, egyszerű csendéletek
Színproblémák: lokál, valőr, reflekszek, színredukció, monokromitás
Megvilágítási feladatok
Telifény, szemből világítás, ellen és súroló fény (rajz, festés, fotó…)
A reneszánsz, a barokk a klasszicizmus és a romantika
Kompozíciós módszerek, a tér illúzióniszikus megjelenítése
A műfajok születése
A megismert művészettörténeti korok műveinek felhasználásával parafrázisok készítése (portré, csendélet, tájkép)

6. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra
Nézőpontváltás
Természeti formák és drapériák együttes megjelenítése, kompozícióba rendezése
Nézőpontváltás
A kompozíció és a látványábrázolás szempontjai
Festés rajzolás (tempera, akvarell, pasztell, ceruza, kréták, toll, szén)
A portré
Portré készítése élő modellről
Szerkezeti és aránynyrend
A fej mozgásban
Nézőpontváltások, tónusos ábrázolás (képi igénnyel)
A portrérajzolás kánonjai
Az emberi alak
Alakvázolása, arányai, térbeli helyzetének, mozgásának felismerése és feldolgozása
Kroki, szerkezeti rajz, résztanulmányok (kéz és láb)
Rajzi, plasztikai munkák
Játék a műalkotással (összevetések)
Impresszionizmus, századelő, törzsi kultúrák, fauve, a XX. Százuadi izmusok, avantgarde, neo avantgarde
Játék a műalkotásokkal (belenyúlás, átalakítás, montázsok)
A megismert művészettörténeti korszakok kreatív feldolgozása képi, plasztikai ezsközökkel
Szintézis- Mestermunka

Önálló alkotás létrehozása személyes vagy irodalmi élmény alapján, tetszés szerinti technikával az eddig megismert képzőművészeti témák, feladatok és technikák segítségével

Továbbképző (7-10. évfolyam)

A továbbképző célja
A korábbi években – illetve a műhelymunka során – elsajátított technikai és formai eszközök széles körű alkalmazása, az ezekben való jártasság elmélyítése a tanulók számára.
A továbbképző évfolyamain a rajzi, színbeli, illetve sík- és térbeli tevékenységek széles körű alkalmazása, gyakorlása lehetőséget adhat a tanulóknak a teljesebb önkifejezésre és a szakirányú továbbtanulásra.

A továbbképző feladatai:
Az önálló alkotómunka elemeinek kialakítása, azok sokrétű használata,
A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők tudatosítása,
A látás és látványértelmező képesség, a megjelenítő képesség, a kompozíciós készség, az elvont gondolkodás (absztrakció és elvonatkoztatás, redukáló képesség) és az elemző képesség fejlesztése,
Jártasság kialakítása a térábrázolásban és a geometria alapelemeiben, valamint az anatómiai ismeretekben.
Az egyes festői és szobrászi technikák, valamint a médiaművészet megismertetése, alkalmazása;
A művészettörténet nagy korszakainak, s az azok ismerete alapján levonható tapasztalásoknak, összevetéseknek tárgyilagos, elemző ismerete.

7. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Feladatok a térre-síkban
Rajzolt és festett belső terek a perspektíva törvényei szerint
Teremsarok, táj az ablakon át, beállított interieur rajzolása, festése
A felületek és formák változatos megjelenítése, kiemelések és tónusozások
A perspektíva érzékeltetése vonalakkal
Szerkezeti rajz, tónusos rajz szénnel, pittel, pasztellal, akvarellel
Az elkészült tanulmányok feldolgozása: tollrajz, színespapír kollázs és garfikai lapok (lino, papír,metszet) formájában
Feladatok a térre-térben
A külső és belső tér ábrázolása egyszerű térbeli elemek segítségével
Agyagszobor, agyagplakett készítése a mintázás alapelveinek- formaépítés, arányok, térbeliség, pozitív-negatív formák-szemléletes megjelenítésével
Feladatok a térre
A drapéria
Szerkezeti és tónusos rajzok, kevert anyagokkal való ábrázolás (rajz és akvarell, szén és pasztell) a drapéria mozgásban
A szálló drapéria mint téma
Fotó készítése drapériáról és annak megfestése
A drapéria mint plasztikai elem, takarások és díszítések
A drapéria mint jel
Fríz mintázása, gipszfaragás drapéria motívum után, gipszöntések drapériáról
A portré
Egyszerű szerkezeti rajzok, a formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok, fej rekonstrukció koponya alapján és szerkezeti ismeretek
Koponya ceruzarajzzal
A portré mint karakter, karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajz, önarckép
Portré készítése, koponya mintázása

Gömb mint térbeli probléma, mintázás
Osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása
Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző nézetekben
Rajzi és plasztika tanulmányok segédanyagai
Vázlatok készítése
A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével) vonalhálós rajzolás, faktúrák, a mintázásban testrészek, fejrészek rajzolása és mintázása, esetleg gipszöntvény alapján
Fotó hitelességű és expresszív résztanulmányok, krokik
Ábrázolás és szerkesztés
A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenció és felhasználásuk a művészi ábrázolásban
Gyakorlatok a kétpontos perspektívában, a kavallieri axonometria és a Montge szerkesztéssel
Vonal a térben- fém, spárga és üvegplasztikák
Nagyméret, kisméret
A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagyméretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap) illetve kisméretű kartonra (A/4)
A méretváltásból adódó kompozíciós problémák kielemzése.

8. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Az alak
Krokik az állatkertben vagy vázlatok háziállatokról
Krokik csoport társakról, álló, fekvő és mozgó alakok
Rajz, agyag és viasz krokik, tus és pác vázlatok
Csontváz rajza
Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása, kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alakrészletek rajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról
Figura a térben
Beállítás interieurben, a figura és tér viszonya a fény-árnyék változásaiban
A geometrikus tér és a szerkesztett árnyék figurával, aránnyproblémák, agyagban mintázott figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben, plain air és embercsoport
Átváltozások
Az eddig készített munkák feldolgozása más anyagokkal, más méretben
Új beállítások szokatlan megvilágítási effektekkel
Plasztikai munkák szokatlan-talált- anyagokkal
Egy feladat sokféle megoldása, variációk anyagokra, stílusokra
Változatok művészettörténeti alkotásokra
Másolatok készítése hagyományos festészeti, plasztikai és grafikai eljárásokkal, belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, híres festmények megmintázása, méret és elemváltoztatások
A természetben
Vázlatok és festmények készítése a természetben
A plain air-ben való munka megismertetése
Grafikai művek készítése vonalrajztól a lavírozott tusig
Az akvarell és a gouache. Fotózás a természetben
Fotóséták
A szerkesztett és az illúzórikus tér
(látszat és valóság)
A perspektíva csapdái, kvázi-terek készítése- tükörobjektek, díszlettervek egy megadott műhöz, egy ismert pl.:reneszánsz belső tér (festményháttér) megépítése makettben, megszerkesztése rajzban .
9. évfolyam

évi 36 hét összesen 72 óra
Átírás és alkalmazás
Természet utáni tanulmányok átírása különböző grafika technikákkal (tus, fotógrafika, papírmetszet, linometszet)
Tervezési feladatok alkalmazott grafikai munkákkal
Plakátok, naptárak, arculatok tervezése
Arcátírások, arcfestések, díszítő ábrázolások a testen, testfestés, tetoválás
Smink és karakter, jellemző arcok egy színházi előadás szereplőinél
Játék a színekkel
Színsorok készítése és alkalmazása szabadon választott témára
Színperspektíva és alkalmazása a korábban elkészült művek felhasználásával
Színviszonylatok érzékeltetése- fehér kép, fekete kép- készítése
Monokrómia, monotónia, egyszínű sorozatok festése
A térplasztika
Szobortervek külső környezetben
Formatanulmányok kövekről
Absztrakt formák természetes formák
Kútterv
Figura és természeti forma (pl.:növény, szikla) kapcsolata a plasztikában különböző anyagok felhasználása térplasztikai munkákhoz
A filmvilág
Filmtervek készítése adott témára:
A kompozíció gyakorlása
A kivágás
Montázs megismerése
Önfilm készítése videokamerával vagy S-8-as kamerával
A műalkotás, mint korélmény
Játékos feldolgozás különböző stílusú képzőművészeti alkotásokkal
Szobrok megfestése, festmények megmintázása, stílusparódiák
Alkotások készítése különböző eszközökkel, különböző stílusokban
Műalkotás montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba
Népművészet és természet
Népművészeti alkotások és azok anyagainak feldolgozása, természet közeli technikák (fazekasság, szövés, fonás, kosárfonás) beépítése alkotásokba.
Ismerkedés a magyar népviselet-és tárgykultúrával.

10. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Feladatok a festészeti alapismeretek összefoglalására.
Szabadon választott témában tempera vagy olajfestmény készítése, színtervekkel és rajzi tanulmányokkal együtt nagy méretben (portfolió az alkotási feladatokról).
Feladatok a szobrászati alapismeretek összefoglalására.
Szabadon választott anyaggal (gipsz, agyag, fa, viasz) köztéri szoborterv elkészítése szobrászállvány használatával.
Tervrajzok, esetleg a mű elhelyezését imitáló fotó montázs mellékelésével (portfolió a készülő szobor munkafázisairól).
Feladat a grafikai technikák alapszintű ismereteinek összefoglalására.
Egy alkalmazott vagy sokszorosított technikájú grafikai lap készítése szabadon választott témában, előkészítő vázlatokkal együtt (portfolió a készítés folyamatáról, az esetleges felhasználási módról-könyv, naptár, prospektus…).

Reklám
A tömegkommunikációs eszközök, sajtó tv, rádió működésének megismerése (tájékozódás szintjén).
Egy reklámkampány vizuális elemeinek megszervezése (arculat, riportok, kisfilm) tervezési szinten.
Média művészet.
Alapszintű műveletek elsajátítása a videós és számítógépes grafikai, művészeti kifejező módokban
Rövid videós önfilm (önportré) készítése, ehhez számítógépes feliratok, szövegsorok és egyéb grafikai anyagok tervezése és kivitelezése

8.2 A Vizuális alapismeretek tantárgy évfolyamonkénti minimumkövetelményei

EK/1.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló legyen képes:
A vizuális alapelemek összefüggéseinek felismerésére,
Az alapelemek alkalmazására (pont, vonal, folt, irány, tér),
Ábrázolásaiban a színek hangulatkeltő erejére építeni.
Rendelkezzen alapvető jártassággal a színkeverésben.
Jártasság szintjén ismerje a csoportos munka alapelemeit.
EK/2. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló legyen képes:
A vizuális alapelemeket (pont, vonal, sík, folt, felület irány, tér kontraszt) felismerni és alkalmazni,
Megfigyeléseit, élményeit egyszerű tárgyak, rajzok, festmények formájában megörökíteni,
A színek hangulatkeltő erejét alkalmazni.
Ismerje és legyen képes alkalmazni
A kiemelést,
Az anyag, forma, funkció összefüggéseit,
Az időbeliség képi kifejezésének néhány lehetőségét,
Önállóan (tanári korrektúra mellett) a megismert technikákat.
Legyen képes a megismert műalkotásokról és a környezetükben lévő tárgyakról (tanári segítséggel) véleményt mondani.

8.3 A rajz-festés-mintázás tantárgy évfolyamonkénti minimumkövetelményei

1.évfolyam

Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje és legyen képes alkalmazni
A síkbeli ábrázolás alapvető elemeit,
A különböző rajzi és festészeti technikákat (tus, szénrajz, vízfestés, tempera).
Legyen képes vizuális élményeit megörökíteni.

2.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló rendelkezzen alapvető formaismerettel.
Tudja alkotó módon alkalmazni ismereteit a képi, rajzi, plasztikai kifejezésmódokban.
Ismerje és alkalmazza a síkbeli ábrázolás alapelemeit.

Legyen képes egyszerű rajzi, festészeti technikák alkalmazására.
Tanári segítséggel legyen képes egyszerű beállítások képi, plasztikai bemutatására; a mesék, történetek, irodalmi művek képi megfogalmazására.

3.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje és használja a sík és tér alapelemeinek rendszerét. Tudjon bánni a grafikai eszközök közül a tollal, krétával.
Ismerje a 12 fokú színskálát és tudja azt képek elkészítésénél alkalmazni. Ismerje az emberiség mítoszainak néhány fontos művét és legyen képes ezzel kapcsolatos művek elkészítésére.
Tudja és ismerje a vonal, folt, szín képalakító szerepét.

4.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a szín téralakító szerepét a monokrómiától a komplementerekig.
Legyen képes mesterséges és természetes formák szerkezeti rajzának elkészítésére, a bennük rejlő dinamika felismerésére.
Legyen képes illusztrációs munkák készítésére.

5.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, tudjon azok segítségével egyszerű és bonyolult testcsoportokat ábrázolni. Legyen képes a színdinamikai ismeretei felhasználásával önálló képek elkészítésére.
Ismerje és tudja alkalmazni önálló munkáinál a plasztikai szabályokat, negatív pozitív formákat.

6.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje és használja a jártasság szintjén a képi, plasztikai, grafikai technikák alapelemeit.
Sajátítsa el és használja az ábrázolási konvenciók alapformáit.
Legyen képes önállóan a klasszikus emberábrázolás szabályainak alkalmazására (képi, plasztikai feldolgozás).
Ismerje a művészettörténet nagy korszakait, legyen jártasa műalkotások elemzésében.

7. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló legyen jártas a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek alkalmazásában. Ismerje a sík és térábrázolás szabályrendszerét; a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolások leggyakoribb formáit; az ábrázoló geometria és a szerkesztő térábrázolás szabályait.
Legyen jártas a látvány, illetve annak képi megjelenítésének értelmezésében, a sík és térbeli művek önálló alkotó létrehozásában.

8. évfolyam
Minimumkövetelmény
A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők (fény-árnyék, folt, elrendezés, stb.) tudatos alkalmazása az alkotó munkában.
A megjelenítés intenzitásának befolyásolása az önálló tevékenységekben. A vizuális nyelv jelentésrendszerének ismerete, elemzőképesség.
Az anatómia alapvető törvényszerűségeinek ismerete. A képi konvenciók ismerete.
A rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásaiban való jártasság.

9. évfolyam
Minimumkövetelmény
Az elvont gondolkodás (absztrakció, redukáló és átíró képesség) kialakítása és gyakorlati alkalmazása.
Az elemző képesség jártassági szinten történő alkalmazása. Az ábrázoló geometria és alkalmazásának ismerete.
A vizuális kommunikáció jel- és jelzésrendszerének alkalmazása. Az önálló alkotómunkára való törekvés kialakítása és gyakorlása.

10. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje:
A vizuális nyelv kifejezőeszközeit,
Azok jel- és jelentésrendszerét,
A sík és térábrázolás szabályrendszerét,
Az ábrázoló geometria alapelemeit,
A rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait,
A médiaművészet kifejezőeszközeit és azok jelrendszerének alapjait,
A képi konvenciók jelentéshordozó elemeit,
Az anatómia alapvető törvényszerűségeit és azok ábrázolási konvencióit,
A vizuális nyelv kommunikációs eszközrendszerét,
A művészettörténet nagy korszakait.

A tanuló legyen képes:
A tanár által, vagy önállóan kijelölt témák önálló (korrektúra segítségével történő) feldolgozására,
A művészeti alkotómunka különböző elemeinek egyidejű alkalmazására,
Sík- és térbeli művek létrehozására,
Konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére,
A látvány, illetve az abból történő absztrakció elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására (tanári segítséggel),
A művészettörténeti korszakok megismert értékeit kreatív módon alkalmazni, adaptálni saját alkotómunkájukban.

8.4 Az iskolánkban oktatott tanszakok célja, feladatai és tananyaga tanévenként, általános fejlesztési követelményei, évenkénti minimumkövetelményei

Grafika tanszak

A műhelyprogram célja, feladata

A grafikai műhelygyakorlat tanítási célja az egyedi és sokszorosított grafikai eljárások megismerése. A grafika két fő területének: a képgrafikusi és az alkalmazott grafikai tevékenységnek megismertetése.
A grafikai műhelygyakorlat célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanuló:
ismerkedjen meg a grafikai tevékenységhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókkal,
sajátítsa el a grafikai munkához szükséges technikai eszközök használatát,
ismerkedjen meg a grafika lehetőségeivel és korlátaival (sokszorosítható grafikák, illusztráció, reklámgrafika stb.),
tudja kiválasztani és alkalmazni az egyéniségének megfelelő a agrafikai technikát,
ismerje a szaknyelvet,

legyen tájékozott a grafika művészettörténetében,
tevékenységének végzésében váljon önállóvá,
legyen nyitott az új médiumok megismerésére (számítógép),
felkészültsége legyen alkalmas arra, hogy tanulmányait szakirányban tovább folytathassa.

A grafikai műhelygyakorlat feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanulót ismertesse meg:
a grafikai tevékenységhez szükséges technikai anyagok, eszközök, szerszámok működésével, kezelésével,
a grafikai művészet egy-egy kiemelkedő képviselőjével,
a segédanyagok tulajdonságaival, használatával,
a szabványokkal, a méretekkel, az installálási törvényekkel,
a szakma rövid történetével,
a képzőművészeti gyakorlatban, a feladatokban felhasználható vizuális elemekkel (pont, vonal, szín stb.),
a képépítés törvényszerűségeivel,
a színelmélet alapjaival.

A grafikai műhelygyakorlat feladata, hogy a tanulóban:
fejlessze ki a feladatok elvégzéséhez szükséges önálló, kreatív, alkotói módszert,
alakuljon ki véleménynyilvánítási igény és képesség,
alakuljon ki a készített mű esztétikus megjelenítésének képessége.

Követelmények:

A tanuló az alapfok végén ismerje:
a képépítés alapvető szabályait,
a tanult grafikai technikákat, ezek továbbfejlesztési lehetőségeit és korlátait,
az egyedi és sokszorosított grafika sokszínű technikai lehetőségeit - különös tekintettel a megismert magasnyomó technikákra,
a grafika történeti és technikai sajátosságait,
a nyomtatásra és dúckészítésre alkalmas papírfajtákat, a linó és fém
anyagokat.

A tanuló legyen képes:
az eddig megismert grafikai technikák alkalmazására,
vázlatkészítésre, motívumgyűjtésre, feldolgozásra, átírásra, dúcradolgozásra,
az egyedi és sokszorosított grafika - különösen a megismert magasnyomó eljárások sokszínű technikai lehetőségeinek alkalmazására,
esztétikus képi megjelenítésre.

A tanuló a továbbképző végén ismerje:
a legújabb nemzetközi és hazai sokszorosított grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
a hazai kortárs grafika eredményeit.

A tanuló legyen képes:
önálló kifejezőkészségre és grafikai komponálásra,
technikailag tiszta és kevert technikájú lapok létrehozására,
a képi megfogalmazásait az iparban használatos reklámhordozókon (könyv, lemezborító, plakát) is alkalmazni,
klasszikus sokszorosított grafikai faximile reprodukció készítésére,
önálló gondolatokkal és képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
kiállításra alkalmas munkák alkotására.

8.5 Grafika tanszak

Alapfok

Műhely előkészítő
évi 36 hét összesen: 72 óra
Monotypia
Az egyedi rajz és a sokszorosítás kezdetei
Pozitív é negatív nyomat
Jelhagyás tárgyakkal (újjal, fésűvel,…)
Több szín felhengerlése
A vonal és a folt szerepe
Ritmus-ösztönösség-autómatizmus-szerkesztettség
Frottázs
Anyagnyomatok-„kopírozás”
Különböző fakturális tárgyak nyomatai (bársony, vászon)
Kisebb méretű tárgyak lenyomtatása (gomb, papír zsebkendő,levél)
Tárgy pecsét- kedvenc, jellemző tárgy lenyomata- mappákon, füzeteken…
Papírmetszet
Egyszerű papírmetszet készítése
Vágás, tépés kartonból, alakítás, kép épités
Játékosság

3. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra

Elmélet
A grafika
A grafika fogalma
A rajz szerepe a képzőművészetben
Az egyedi rajz
A sokszorosított lapok
Történeti áttekintés
Alkalmazott és képgrafika különbözősége
A grafika nagymesterei
A grafika anyagai, eszközei
A kézi és gépi sokszorosítás műveletei
A grafikai műhelygépek, megismerése
Látogatás grafikai kiállításon és grafikus művésznél
A papírok különbözőségének megismerése
A grafikai technikák műfaji követelményei
Az egyedi rajz szerepe a képi világ megismerésében (tanulmányrajz, vázlatrajz) és a képépítésben (festők, szobrászok, építészek rajzai)
A rajz egyedisége műfaji kritériuma
A gesztusrajz
Az eszközök műfajkijelölő szerepe (ceruza, ezüstceruza, szén)
Számítógépes grafika érintése-rajzolás egérrel-kinyomtatás
A képzőművészet alapfogalmainak szerepe a grafikai munkában
Ritmus, felület, vonal, folt, kompozíció, szín, méret

Vonalkarakter játék
A vonal pszihikai kifejezőereje nyugodt vonal, emelkedő, zaklatott, kaotikus, zavaros, szögletes, kerek
Az egyéniség megjelenítése önarckép vonallal, absztrakcióval
Vérmérsékletet mutató vonalhasználat (összehasonlításul Rubens, Rembrandt, Picasso, Kondor…művek bemutatása)
Különböző sorsok, különböző korok, különböző egyéniségek különböző vonalhasználat
A kifejezés alkotás eszközrendszerének megismerése:
Lényegkiemelés, figyelemvezetés, elhagyás, leegyszerűsítés, sűrítés, elvonatkoztatás, absztrakció
Az elemek elrendezése
Ritmus, egyensúly szimmetria asszimmetria különböző kompozíciós lehetőségek és rendek
Az alkotás technikája: ceruzarajz, krétarajz

Gyakorlat
Alkotás
Egyedi rajzok készítése annak összes kritériumának, megismert lehetőségeinek felhasználásával

Feladatok
A vonal ritmust kifejező hatása
Ritmikus, lüktető felület kialakítása autómatikus vonalhasználattal
Sűrítés, lazítás, tömörítés
Nyugodt és kavargó felület alakítás
Vonalháló, vonalgubanc
Tenger kifejezése- nyugodt és -háborgó vonallal
A vonalkarakter megjelenítő szerepe
A vonalkarakterek tudatos használata
Dombos vagy sziklás táj, természetes és épített környezet hangulati hatásának kifejezése vonallal
A jelrendszer szerepe
Jelrendszerrel élettörténeti mese 12 részre osztott lapon
A mese jelekkel, háromszögekkel, négyzetekkel, szabad formákkal, kötött formákkal való kifejezése
Én ez a forma vagyok; szüleim, nagyszüleim formái; testvérem, barátom, ellenségem formái
Elrendezés a képmezőben
Mi történi velük: „jönnek, elmennek, meghalnak….” gondolat kifejezése
Az illusztráció
Illusztráció készítése tusrajzzal
A monokronitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepe
Csurgatás, fröcskölés, fújás
Átalakítás, belelátás, forma felfedezés
Az egyedi nyomtatás-a monotypia
A vonal új karaktere
Nyomtatás újjal, fésűvel, tárgyakkal
Felületképzés-faktúra és textúra-alakítás
A szín szerepe a monotypiákban
Hasonló hangulatra, színre, technikára, harmóniára és diszharmóniára épülő kompozíciók
3-4 egységből álló illusztrációs sor összeállítása azonos méretben
Az alkalmazott grafika
Érintőlegesen az alkamazott grafika, a piktogram, a betű a monogram bemutatása
Az egyedi jelek: Térképjelek, közlekedési jelek, feliratozások, pecsétlők-monogram (Dürer, Toulouse Lautrec), japán pecsétek megismerése
Saját mappa tervezése, kivitelezése
Saját jel- betűkarakter, embléma kialakítása
Organikus képalkotás

Természeti formák grafikai tanulmányozási és átírási (felhasználási) lehetőségei
Szerves elrendezés, kiemelés-elhagyás, pozitív-negatív formák, átrendezés, szabályosság-szabálytalanság

4.évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Elmélet
A nyomtatás fogalma
Természetes nyomatok tanulmányozása (újlenyomatok, cipőtalp, autógumi)
A nyomtatott kép létrehozásának kritériumai: pozitív-negatív foltok, tömegek, a pont, vonal, folt, ritmus, egyensúly mint képalkotó, formaképzők,
A foltok érzelmi, értelmi hatása a nyomtatott kép térhatásának lehetőségei
Grafika történet
Történeti áttekintés: természetei népek(nyomhagyás, nyomolvasás-indiánok), középkor-textil előnyomás, előrajzolás, a nyomtatás feltalálása- ideológiák
A betű, könyvnyomtatás: a nyomtatott kép használhatósága
Az alkotás technikái: anyagnyomatok, krumplinyomat, krumpilvéset, frottázs, papírmetszet, szemét-maradék papír nyomtatás, kompozíciós gyakorlat, automatikus és tudatos alakítás
Gyakorlat
Különböző színű és felületű papírra különböző tárgyakkal nyomatok készítése
A dúc fogalma- az alakítható anyagok
A folt szerepe a vizuális nyelvben
Sokszorozás-egy forma több nyomata
Ritmus, ismétlés, pozitív-negatív forma, eszközhasználó készségek, tervező készség, -képességek kialakítása

Feladatok
Nyomhagyási kísérletek
A természetben, a környezetünkben található nyomtatásra alkalmas tárgyak felfedezése, gyűjtése
A nyomhagyással kapcsolatos elmélet tisztázása, a nyomhagyási lehetőségek bemutatása
Újbegy nyomat, zsebkosz nyomat, aprópénz nyomat, morzsa nyomat, gombnyomat, falevél nyomat, kő (kavics) nyomatok, ág, inda, talált tárgy nyomat készítése
Ceruzával frottázs, kopírozás, majd dúcként használva nyomtatás készítése
Balesetvédelmi oktatás: gépek, hígítók használata
Nyomtatás tárggyal
Kiválasztott kedvenc tárgy nyomatával pozitív-negatív forma, vaknyomat, dombornyomat, ritmus, harmónia, diszharmónia létrehozása
A folt és a foltrendszer mint rendezettség, rendszer, optikai játék, vízszintes, függőleges, ferde elrendezés, dekorativitás, díszítések
Képkeret, bordűr, foltstruktúra kialakítása a tanult ismeretekkel
Piktogram
Természeti forma és azok rajza, majd frottázsa
Lenyomtatásával saját jel (vagy mások jele), jelrendszer (összeépítés) kialakítása
Textil nyomatok
Faktúra nyomatok képzése kordbársony (mikro, makro) vonalaival
Geometrikus kép kialakítása (dőlés, függőleges, vízszintes, vékony, vastag nyomhagyás alkalmazásával)

Krumplinyimat
Krumpli, répa, alma…faragása majd nyomtatása ehető ételfestékkel utána a kiszedett negatív formákkal dúcleves készítése

Kölcsönkért (szomszéd) dúccal nagy kép készítése
Terülődísz, ruhaminta, tapétaminta, házfalminta, csomagolópapír-minta tervezése és kivitelezése ritmus, szín, tükörkép, megfordítás alkalmazásával
Papírmetszet
A magasnyomás fogalma
Kartonból ollóval, szikével vágott csíkok, foltok képzése-azok felragasztásával- nyomódúc kialakítása
A dúc gazdagítása tépéssel és egy-egy talált tárgy beiktatásával (a felület megfogalmazásának egyhangúsága ellen)
Játékosság a tervezésben, kivitelezésben
Variációk papírmetszetre
A már kész papírmetszet alá színes egylapdúccal szín nyomása
Szárítás után a felület gazdagítása
A papírmetszet során megmaradt kartonokból, filcmaradékokból, textilekből kompozíció létrehozása
Képépítési gyakorlatok kimaradt negatívok pozitívként való felhasználásával
Papírpecsét
Papírpecsét készítése dombornyomattal
Játék a fénymásolóval
Fénymásolt képek egymásra nyomtatása
Telítettséggel, elmozdítással más-más variációk készítése
Számítógépbe scanelbe a nyomtatott kép kialakítása a felhasználó igénye szerint

évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Elmélet
Természeti formák célirányos megfigyelése, forma és szín redukció
Tömeg-egyensúly, pozitív-negatív forma
A sokszorosított grafika műfaji jellegzetességei
Létrehozható-e a nyomtatott képhez hasonló vagy más eszközzel
Belső szerkezet, mozgás, játékosság, felület, elrendezés, dekorativitás, ritmus, dinamizmus
Grafika történet
Történeti áttekintés: Magyar linometszők
Technikai ismeretek sajátossága
Az átírás, egyszerűsítés lehetőségei: megfigyelés-a képi megjelenítésre alkalmas jegyek kiemelése, a jegyek átírása a linometszet technikájára-folt, forma, karakter
A lino sajátosságai: pont, vonal, folt, arányrendek, felületkitöltés, ritmus
A megtervezés szükségessége: a rajzi ötleteknek a technikához igazodó átírása, a technikából adódó véletlenek betervezése és tudatos használata

Gyakorlat
Magasnyomás: linometszés
Anyag és eszközismeret: vésőeszközök, festékező hengerek, a festék állaga, minősége-tisztítás
Baleseti lehetőségek
Feladatok
Ismerkedés a lino készítéssel
Történeti áttekintés: pecsétlő hengerek (Főnícia, Egyiptom), a könyv
Új és kézgyakorlatokkal fakturális, megdolgozhatósági játékok, felületkialakítás, felületkitöltés
A lino sajátosságai, műfaji követelményei
Az eszközhasználat specifikumai
Próbalemezek lenyomtatása

Egyéniség-közösség-egyméret, különböző felületek, faktúrák, jelrendszerek
Két különböző szín megválasztásával (fakturális felületi játékok, a sötét-világos viszonya, a telítettség-lazaság, a fehérek-feketék egyensúlyának, dinamikájának figyelembevételével)
Lino sakktábla készítése
Pecsétlő henger készítése
Kis négyzetekkel (sodrófára ragasztva) pecsétlő henger kialakítása
A tömegábrázolás kezdetei a művészetben (Egyiptom, Babilon, Asszíria)
Tapéta, falminta, csomagoló papír, zacskóra nyomtatás (reklámszatyor), terítő és ágynemű garnitúra készítése pecsételő hengerekkel

Ex Libris
A kisgrafika fogalma-a Magyar kortárs törekvések és eredmények
A redukció szükségessége, a hasznosság
A betű szerepe (fordítottan a dúcon) mennyisége, aránya
Névjegy készítés
Lino készítés
Önálló linolap tervezése és kivitelezése
A terv átmásolásának lehetőségei
Vágás, nyomtatási trükkök, próbanyomat, fejlesztés, a negatív kivágása
Az elrontott linodúc kijavítása
A színek szerepe a magasnyomásban
A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosító grafikában
A nyomótükör alá színes lapdúc nyomása
Hamis" színes linometszet készítése
A dúc szétvágásával, külön darabok más-más színnel felfestékezésével (a gép mozgólapján), összeállításával színes nyomatok készítése
Dekorativitás, egyszerűség, nagyszerűség, tiszta munka
A színes sokszorosítás alapja
Többdúcos linometszet készítése
Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás, önálló képalkotás
Sorozat készítés amorf keretű lino dúcokkal
2-3 lapból álló meseillusztráció (Reich, Würtz) létrehozásával iskola, óvoda, gyermekszoba díszítése
Kisgyermek könyv, leporelló készítése (esetleg számítógéppel szedett szöveg mellé tördelni, szerkeszteni a lino képet)
6.évfolyam
évi 36 hét összesem:72 óra

Elmélet
A képi megjelenítés eszközrendszere
A kifejezés, a látvány az élmény és az eszköz egysége, egységesítése
Az egyén kifejezőeszközeinek- az egyéniség és a technikai lehetőségek, és a műfaji sajátosságok megtalálása
A látvány értelmezésének műveletei
Az átírás különböző lehetőségei, követelményei,
A folt, vonal szerepe a sokszorosított dúcokon és azok megjelenése a nyomatban
Személyes élmény és fantáziavilág kivetítése,
A gyakran szereplő formák gazdagítása, változatosabb megfogalmazás, sokszínűbb gondolatközlés és helyes választás
Gyakorlat
A fém alapú sokszorosított dúcok, lehetőségek megismerése:
Alumíniumkarc, ezüstceruza rajz, alumarás,

Anyagok, hordozó felületek, szívópapírok
Új nyomtatási technikák, új eszközök, új felrajzolás,
Hidegtű, vagy pusztatű
Megdolgozási, felületsebzési, sértési lehetőségek,
Felületképzés idegen anyagokkal
A mélynyomás alapjai
Balesetvédelmi oktatás (a savak hatásai).

Feladatok
A hidegtű
Alapozatlan, puszta, felfényesített lemezre karcolás tűvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel (pl.: dörzspapírral)
A dúc felnagyításával a vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása
Nyomtatási gyakorlatok
A technológiai sor betartásának gyakorlása, nyomtatás, kitörlés…
Szabad asszociációk
Különböző alakúra vágott dúcformák (háromszög, kör téglalap…) variációival tetszőleges képalakítás, munkavégzés
Tudatos komponálás, felületkitöltés, felületkezelés sértéssel
A szabadon hagyott és megdolgozott felület arányának megtervezése, különös alakú nyomatok készítése
Színes hidegtű vagy pusztatű
A dúc kézzel színezésével (és úgy nyomtatva) különböző színhatások, színhangulatok elérése
Variálható színek-játék a kitörléssel
A savak szerepe a nyomtatásban
Alapozó anyagok felfestésével, rajzolásával, saválló területek kialakításával geometrikus képi séma vagy figurális, dekoratív felület létrehozása
A savak szerepe (vasklorid, salétromsav)
A hordozó anyag (puhasága, keménysége)
A papírok (szívópapír, dipa, akvarell, rongy-és merített papír ismerete)
Vízjelek, papírméretek
Aláírás, paszpartuzás, installálás
A maga és a mélynyomás variálásának lehetőségei
A témának megfelelő, valamint az egyénnek megfelelő technika megválasztása
Felületgazdagítás
A savalló folyadékkal felfestett felületek karctűvel való fejlesztése
A próbanyomattól a kiállítási darabig
A tiszta és kevert technikák megismerése
Komplex feladat
Naptár készítése a 12 csillagöv felhasználásával, szabadon választott technikával (lino vagy hidegtű)
Betű, összeépítés, sorozat
Verciklus illusztrációja, több önálló egységből összeálló sorozat készítése (Derkovits).

Továbbképző
7. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Elmélet
Grafikai ismeretek
Az elmúlt 4 évben tanultak összegzése
A rézkarc és a rézmetszés fogalma, története
A kottától a képig

Gyakorlat
Rézkarckészítés
Az anyagok gyakorlati megismerése: kemény, félkemény, lágy.
Az anyag előkészítés műveletei: fazettálás, polihirozás, alapozás, kormozás, kitakarás, hátlap.

Feladatok
Egymaratásos rézkarc készítése
Szabadon választott kisméretű lemez előkészítése után kis természeti forma felrajzolása (kis virág, ág, pitypang, hópehely)
Másolás
Egy a művészettörténetből vett példa tanulmányozása (Goya, Rembrandt, Picasso, Kondor) után stílustanulmányok készítése
A pauzálás, átfordítás megismerése
Stílustanulmány
Próbalemezek, próbanyomatok készítése
A maró folyadék, az idő a vonalháló és a karakter pontos megismerése
Festékkeverési gyakorlatok
Javítási lehetőségek
A kész lemez vagy az elrontott lemez javításának (kaparás, felcsiszolás, sáverelés…) lehetőségei
A másolt tökéletesítése
Nüanszok- a mester véletlenjei, hibái gesztusai
Tudatos alakítás
Variálás
A már kész nyomódúc (színnel, magasnyomással, átírással, szatírikus megoldásokkal való variálása)
A pszeudo fogalma
A hamisítás etikai problémái, az eredetiség kérdése
Kiállítások „eredeti másolatokból)

8. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Elmélet
Az egyediség kritériumai
Az egyéniség kialakíthatósága, a mesterek hatása
Klasszicitás, modernség, korhűség-eredetiség
Az önkifejezés korlátai, lehetőségei
Önálló forma és karaktervilág, vonal és folthasználat
Gyakorlat
Önálló tevékenység-döntéshozatal
Önálló munkavégzés: műhelysarok és szerszámpark kialakítása, munkapad rend, a szerszámok elérhetősége, szerszámkitalálás
Feladatok
Szabadon választott téma rézkarcban
Egyéni tervezés, technikai útmutatás.

Kiemelés- elhagyás, térbeliség-síkra feszítettség, önálló vonal és formakialakítás, szín és foltkötés, fejlesztés lehetőségei, hozzáadás-elvétel.
Adott témára való komponálás.
Az alázat és az ötlet.
Különbözőségek egyezőségek.
Ki miben mit lát, hall-zenei értelmezések, a zene képi megjelenítése (akár kottalapra való nyomtatás).
Illusztrációk készítése vershez.
Szabadon választott vers vagy próza illusztrációja (lehet zene képi megjelenítése is, akár lemezborító vagy CD terve).
Az illusztráció fogalma (mennyiben más, új, több vagy kevesebb a fő műnél).
Emóciók és fegyelem, megfelelés.
A betű és kép összeépítése.
Könyvborító, hangversenyplakát tervezése.
Alkalmazott grafikai ismeretek.
A képhez felirat-betű, tipográfia-tervezése (számítógép alkalmazása).

9. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Elmélet
A kortárs grafika és a hazai törekvések megismerése.
Kiállítás látogatás, találkozás művészekkel.
Beszélgetés, önálló véleményalkotás a tapasztaltakról:
Történeti és szakmai hitelesség .
A korrektúra lehetőségei
Az önálló művészi tevékenység társadalmisága, hasznossága
A klasszikus és új technikák összeépítéase, jelenléte megmaradása
A kifejezés és a kor kívánalmai
Milyen az ország vizuális kultúrája
Nemzeti, nemzetközi jelképek
A vizuális kultúra amerikanizálása
Mit tehet ebben a képgrafika és a mindenhol látható alkalmazott grafika, a tipográfia, a logok….

Gyakorlat
A képi megjelenítés eszközrendszere:
Az elmélet és önmagunk valamint a technika során megismert vizuális azaktörténeti és grafikai ismeretek segítségével a műfaj keretéhez igazodó tervezési munkával-igényes mappa sokszorosítás grafika sorozat készítése
Feladatok
Célkijelölés
A tervezés fázisainak (művészettörténeti vizsgálódások, sorozatok megismerése-Dürer, Derkovics, Kondor, méretezés, papírminőségek; előállítási lehetőségek) megismerése
Vázlatkészítés
Kisméretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése
Egységes nézeti kép
Javítási, korrigálási lehetőségek
Lemez előkészítés
Az összes lap egységes kezelése
Önálló munkavégzés

Megbeszélés, próbanyomtatás, korrigálás
Nyomtatás
A kész munkák lenyomtatása után installálás (kis kiállítás létrehozása)
Aláírás, paszpartuzás, tálalás
Meghívó, plakát készítése a sorozat elemeinek felhasználásával

10. évfolyam
36 hét összesen 72 óra

Elmélet
A sokszorosító grafikai eljárások megújításának lehetőségei
A XX. Század új technikáinak megismerése -Warhol
A klasszikus grafikai lapok manipulálásának etikai, esztétikai, művészettörténeti problémái.

Gyakorlat
A szitanyomás és a litográfia megismerése
Offszett eljárások, fotómechanikus eljárások, nyomdai eljárások

Feladatok
Klasszikus rézkarc, lino manipulálása
A már kész (korábban készült) klasszikus rézkarcok, linok nyomatainak, nyomtatásának vagy magának a dúcnak manipulálása (vágás, tépés, újra ragasztás) textilre, tükörre
Megújítási lehetőségek keresése
Az op art, pop-art,
Ready mode, fluxus, body art, happening játékok során új kifejezési eszközök keresése
Akciók létrehozása
Önálló hangulatú sokszorosított eljárások nyomait magán viselő akciók létrehozása
Performance- közös csoportmunkában
A XX. Századi grafikai törekvéseken túl a számítógépes grafika, az új médiumok megismerése és átültetése az egyéniségének megfelelően
Tapasztalatcsere
Grafikai műhely (Grafikus Művészek Szövetsége, Magyar Illusztrátorok Társasága), élő grafikus műtermének meglátogatása
Grafikusok lehívása az interneten
A számítógépes grafika lehetőségei
A modern számítógépes grafika érintőleges megismerése
A nyomdaipari tervezés és a kiállítási komputer grafika megismerése

8.5.1 A grafika tanszak évfolyamonkénti minimumkövetelményei

3.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló tudjon gyakorlatban és elméletben különbséget tenni az egyedi és a sokszorosított grafikai eljárások között.
Ismerje fel és alkalmazza azt.

4. évfolyam

Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a frottázs és a monotypia fogalmát, ismerje fel technikai különbözőségeiket. Tudjon róluk beszélni.

5. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló a gyakorlatban tudjon - feladatának - megfelelően választani a magasnyomási eljárások között. Ismerje a papírmetszet és a linómetszés műfaji szabályait és a dúc fogalmát.

6. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló tudjon különbséget tenni a magas- és mélynyomás között. Ismerje fel a nyomatokon az erényeket és a hibákat. Tudjon értékelni, művészettörténetileg meghatározni, technikai kritikát mondani. Legyen képes munkáját esztétikusan tálalni.

7. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a hidegtű és a rézkarc közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon, tudjon róluk beszélni. Használjon egy-két rézkarcgazdagító eljárást.

8. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje fel és tudja alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stiláris eszközeit; a foltmarási és foltlétrehozási eljárásokat.

9. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló legyen tisztában a grafika - különösen a rézkarc és rézmetszés történetével. Tudja megnevezni a nagy művészettörténeti stílusok egy-egy grafikai egyéniségét és azok munkáját (Dürer, Rembrandt, Toulouse-Lautrec, Kondor, Szalay). Legyen tisztában a képgrafika és az alkalmazott grafika összeépítésének lehetőségeivel.

10. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza a modern XX. századi grafikai törekvések egyes eredményét, érdekességét. Ismerje a grafika történetét, fő törekvéseit, törvényszerűségeit és alapfokon legyen tájékozott a komputer grafikai használhatóságával.

8.6 Festészet tanszak

A program célja, feladatai

A festészet műhelymunka célja, hogy a tanuló ismerje meg:
azokat az anyagokat és eljárásokat, amelyek a festői munka legfontosabb elemei,
a színtan egyes alapvető problémáit és azok alkalmazását a festészetben,
a festészeti technikákat, és azok kifejezési nyelvi eszközeit,
a szín és fény alapvető összefüggéseit,
a sík és a szín, a tér és a szín látványban és alkotásban jelentkező összefüggéseit,
a legkorszerűbb festészeti eljárások alapjait,

a festészet határát kitágító képzőművészeti eljárásokat.

A festészet műhelymunka feladata, hogy a tanuló:
sajátítsa el a festészeti technikákat, eljárásokat,
szerezzen ismeretet a festészet mint a képzőművészet egy műfaja jelentőségéről és történetéről.

A tanuló legyen képes:
festészeti ismeretek elsajátításával az adott műfaj sokféleségében eligazodni,
önálló alkotásokat készíteni.

Követelmények
A tanuló az alapfok végén ismerje:
a hagyományos festészeti technikákat,
a technikák alkalmazásának módozatait,
a festészet történetének nagy korszakait,
a festészeti technikák határeseteit (pl. montázs, kollázs, manipulált fotó, festett síkplasztikák),
a fotó, film, videó, számítógép színalkotó és -visszaadó szerepét.

A tanuló legyen képes:
a megismert festészeti technikákkal műveket készíteni,
figurákat, tájakat, tárgyakat ábrázolni,
vázlatokat készíteni és azok után festményeket alkotni,
síkban és térben, beállítás után és szabadon festményeket készíteni,
a festészet határeseteit jelentő műveket (montázs, kollázs, fotómanipuláció, computergrafika) alkotni,
véleményt alkotni a festészet történetének jelentős műveiről.

A tanuló a továbbképző végén ismerje:
a festészet technikai eljárásait,
a technikai eljárások alkalmazását különböző feladatokban,
a kompozíció törvényeit,
a szabadon értelmezett, de a festészet műfaját nem meghaladó járásokat (videofestészet, computerfestészet),
a színház és képzőművészet találkozását jelentő színpadi festészetet
a festészettörténet nagy alkotásait,
a festészetnek a művészettörténetben elfoglalt helyét,
azokat a szakkifejezéseket, melyekkel egy festészeti alkotást jellemezhet, értelmezhet, elemezhet.

A tanuló legyen képes:
önálló festészeti alkotások, festmények és színes dekoratív művek tervezésére és létrehozására,
saját alkotó tevékenységének következetes nyomon követésére és dokumentálására (portfólió készítése),
a megismert festészeti technikák változatos és szakszerű alkalmazására,
önálló véleményformálásra saját és mások műveit illetően,
véleményének szakszerű kifejezésekkel való interpretálására.

Festészet tanszak
Alapfok
Műhelyelőkészítő
Évi 36 hét összesen 72 óra

Festések kis és nagyméretben
Kisméretű tárgyak színeinek kiválasztása, megfestése kisméretű papírokon

Óriásképek, óriástárgyak egyszínű és színgazdag felületek megfestése nagyméretű papírokon
Játék festett papírokkal
Kollázs készítése csoportos és egyéni spontán festészeti gyakorlatok (szemléltetés pl.: Matisse kollázsok) Felhasználásával
A színes világ
Festésgyakorlatok, színkeverések
Az elsődleges és másodlagos kevert színek
Színkeverési kísérletek papíron, palettán, vízben
Az ecset és a papír
Az eszközök ismerete és használata
Gyakorlatok festészeti eszközökre
Csíkhúzási versenyek
A tervezett kép
Egy saját élmény, kirándulás, sportesemény, táj, kulturális esemény) megfestése vázlatkészítéssel nagy méretben
A természet színei
Variációk a négy évszak színeire és zenéjére
Festési gyakorlatok, természeti megfigyelések (szabadtéri séta, csendélet) nyomán
A színhangulattal való festés módszere- színdominencia, színpreferencia egy-egy hangulat érzékeltetésére (szemléltetés: Leonardo, Brueghel, impresszionisták….)
Színkompozíciók
A szín ereje, a szín mélysége, a szín mozgása
Különböző kompozíciós vázlatok a színdinamika, a színkontraszt elemire
Csoportos és egyéni feladatok temperával
Az ünnepek
A különböző ünnepek színvilágának megismerése, kifejezése (vízfestés)
Felület, forma, vessző színekkel való kifejezése (szemléltetés:Schagall akvarell)
Kis színtér
Papírból épített tér megfestése (szemléltetés: díszlettervek…)
Csoportmunka a színek térépítő szerepére

3. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

A fekete is szín, a fekete szín használata (a fekete szoba, a fekete tárgy)
A szürkétől a feketéig tartó árnyalatok kipróbálása tárgyak festése, árnyékok kialakítása során (szemléltetés: Boltansky, Kline, Hartung…)
A körvonal
A színek hangsúlyozása
A képi erővonalak kiemelése a körvonal segítségével
Tárgyak árnyékának körvonalai és színei
Kivágott formák beépítése, térbe helyezése (szemléltetés: Schiele, Klimt, Gauguin…)
A festészet története I.
A barlangrajztól a középkorig
Festészet technikai és történeti áttekintése
Anyagok, eszközök, megoldások az őskori, ókori és kora középkori művésetben
Különböző korok festészeti megoldásainak példaként való felhasználása, alkalmazása
Vázlatok a szabadban
Akvarell és tusrajzok-színezett tusrajzok-a szabad térről
A gyors, könnyed festés technikájának elsajátítása (szemléltetés: Szőnyi, Ferenczy K.)
A festett rajz

A ceruzarajzok részleteinek, háttereinek megfestése
A két technika egymás mellett élése
A ceruzarajz technikájának festéshez való alkalmazása

4.évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

A sötéttől a fényig
Kompozíciók készítése, amelyben a fény és árnyék színekkel kifejezhető
Megvilágított és nagyon világos színszoba, vagy színes dobozok mesterséges fényben(szemléltetés: Szikora T., Károlyi ZS….)
Ez én vagyok
A festett pasztell (szemléltetés: Rippl-Rónai, Nagy I…..) jellemzői
Portré vagy önarckép készítése
A pasztell technika megismerése
A színek keverése
Egy kedves hely (színszoba)
Régebbi vázlatok vagy képzelet alapján egy színes tér megfestése, megépítése, berendezése-csoportmunkával
Illusztráció
Legalább 10 kisméretű illusztráció készítése irodalmi műhöz (pl.: Toldi, János vitéz)
Az illusztráció technikája-rajzsorozat, ecset, toll, gouache (szemléltetés: Reich K., Chagall, Dali…)
Rajz, ecset toll, gouache, technikájának elsajátítása
A festészet története II.
A reneszánsztól a romantikáig
A festészeti eljárások, technikák megismerése
A falfestészet
Az illuzionizmus

5. évfolyam
évi 36 hét összesen: 72 óra

Két arckép
Zenére (pl.: Bartók, Sztravinszky, kortárs jazz), színes lapra festékkel színes papírral, pazstellel, színes alkotások készítése nagyméretben
Improvizációk és tervezett művek (szemléltetés: Klee, Soutine….)
Kontrasztok
Bartók zenéjének inspirációjára kisméretű sorozatok, színes ragasztott képek készítése- színkontrasztok, hideg-meleg komplementerek alkalmazásával (szemléltetés: Itten, Klee, Mondrian…)
A festészet története III.
A realizmustól a posztimpresszionizmusig
Elemzések a festés módszeréről, a színhasználatról,. Az anyagokról
A műterem festészet és a plain.-air
Reggeli a szabadban-avagy a majális
Színyei Merse képének”átfestése” beállítás után
Diakép készítése a beállításról, a dia kinagyítása és újra megfestése
A két mű összehasonlítása
Mostan színes tintákról álmodom
Nagyméretű színes tus és filctoll rajzok, dekoratív, díszlet jellegű (függönyszerű) megoldások-textiltervek készítése (szemléltetés: magyar textilművek…)

6. évfolyam
évi 36 hét összesen: 72 óra

A secco és a mozaik
A dekoratív (murális) festészet egyes technikáinak megismerése
Mozaik rakás gipszöntéssel, gipsz alapú secco készítés
Elméleti ismerkedés a fresko és a sgraffito technikával (szemléltetés: Bizánci mozaikok, reneszánsz és manierista freskók seccok…)
A festészet története IV.
A XX. század a századelőtől Matisse haláláig
A megújuló festészet, a Bauhaus, a festészet új útjai
A „mestermű”
Az eddigi ismeretek színtézise önálló nagyméretű festmény készítésével
A munkához rajzi, szín és írásos vázlatokat (portfóliót) kell mellékelni, a téma és a technika szabadon választott.

Továbbképző
7. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

A beállítás I.
Csendélet ill. portré beállítása a műteremben
Megvilágítási problémák, fényviszonyok elemzése
A színek derítése
A drapéria, a tárgy a tér színbeli viszonyai
Vázlat és nagyméretű festmény készítése (szemléltetés: Caravaggio, Cézanne, Morandi, Csernus T...)
A beállítás II.
A tárgy (portré) feldolgozása, átírása más anyagokkal
Különböző művészeti stílusokkal (pl.:barokk, impresszionista, expresszionista, szűrrealista) stílusgyakorlatok
A plakát
Tetszőleges reklámtéma feldolgozása színdinamikai szempontok alapján
A színek hatása, a színek információsegítő szerepe
A fotó és a szín egymásra hatása
Színes diakép készítése a munkáról, nagyítás (szemléltetés: lengyel, magyar plakátok, festett plakátok, gigant poszterek…)
A színtan
A színek tudományos vizsgálata, a szinoid gömb
Szinoid készítés

Továbbképző
8. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

A figura
Interieurban elhelyezett figura megfestése
Reflexek, megvilágítás, a drapéria árnyékai (szemléltetés: Bonnart, F. Bacon, Ferenczy K….)
A táj
Festés szabadban akvarellel, temperával
A kép befejezése, újra komponálása, újra alkotása a műteremben a helyszínen készített saját fotók alapján
Szemléltetés: Paál László Mednyánszky, impresszionisták)

Az olajfestés titka
Az olajfestés technikájának alapjai
A festés története, a vászon, a vak keret, ecsetek, az alapozás megismerése
A színes film
A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történő elétorzítása, megváltoztatása
Színes fénykép, videó, számítógépes grafika készítése
A személyes szín-tér
Kis színes vázlatok tervezése lakótér színdinamikai megoldásához

Továbbképző
9. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Stíluskalandok
Ismerkedés az újvad fetészettel
Azonos témára fotorealista, tassiszta, gesztusképek készítése
A díszlet
Szabadon választott színpadi mű színpadképének, jelmeztervének elkészítése és makettszerű kivitelezése
Az olajfestés
Tetszőleges témára kisméretű olajfestmény készítése olaj-temperavázlatokkal

Továbbképző
10. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Az emlékmás
Videó film készítésére alkalmas filmdíszletszerű, nagyméretű színes figura és tér megalkotása(Papír, gipsz, faszerkezet)
A videofilm rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése
A portréfilm
Rövid 5-8 perces videofilm készítése egy kortárs festőművészről, annak alkotási módszereiről személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában
Forgatókönyv, fotódokumentáció
A mestermű
Szabadon választott témában egy portfolióval dokumentált „mestermunka” készítése, lehetőség szerint minél változatosabb festészeti technikai megoldásokkal

8.6.1 A festészet tanszak évfolyamonkénti minimumkövetelményei

3.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a tónus, a telítettség, a színezettség fogalmát.

Legyen képes ezeket a fogalmakat festői gyakorlatában alkalmazni, színárnya-latokkal dolgozni. Tudjon önállóan ecsetrajzokat készíteni, ismerje a tusrajz, az akvarell technika sajátosságait. Legyen képes képzőművészeti alkotások színproblémáit felismerni, azokról saját szavaival beszélni.

4. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a 24-es színkört, a színek hőfokhatását, a fény – árnyék - szín összefüggéseit. Ismerje és alkalmazza a gouache és pasztell technikák alapjait.
Használja tudatosan kompozícióiban az eddig tanult színproblémákat.

5. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje és tudja alkalmazni a szín modulációkat, a színkontrasztokat, a színönkontrasztot, a hideg-meleg kontrasztot, a komplementer kontrasztot, a lokál és valőr színeket.
Legyen képes önállóan nagyobb méretű, több tárgyat magában foglaló, színes kompozíció tervezésére és kivitelezésére.

6. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje és tudja alkalmazni az előző években a műhelymunka során elsajátított ismereteket. Legyen képes önálló tervező munkára. Tudjon dekoratív, illusztratív vagy tanulmányszerű (beállítás utáni) festményeket készíteni. Ismerje a freskó, secco, mozaik, sgraffito technika alapelemeit. Használja tudatosan a színtan általa megismert fogalomköreit (keverések, színdinamika, kontraszthatások). Legyen képes elemezni a festészet történetének a XX. sz. közepéig terjedő időszakát, annak jelentős alkotásait, a képzőművészet (festészet) kifejezéseivel megfogalmazni elemzésének tárgyát. Legyen ismerete az alkotó folyamatok szakmai és lelki tényezőiről. Tudja és ismerje fel (kritikusan és önkritikusan) saját és társai alkotásainak erényeit és hibáit.

7. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje, és gyakorlatban alkalmazza a színtani ismereteit a szinoid színeinek alapján, a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein, az alkalmazott grafika és a szín reklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit, a tanulmányszerű portré és csendélet valamint tájfestés néhány problémáját.

8. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló legyen képes önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein (kollázs, montázs, manipulált fotó). Tudjon véleményt formálni a festészet történetének jelentős alkotásairól; különböző anyagokkal színes alkotásokat létrehozni, azokat egyéniségének megfelelő tartalommal megtölteni. Legyen képes figura megfestésére térben; tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben. Ismerje a fotó, a film, a videó ill. a számítógép színalkotó és visszaadó szerepét; az olajfestés technikájának alapjait.

9. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje és tudja személyes véleménye alapján elemezni a XX. század második felének különböző stílusirányzatait; azok ismeretében önálló alkotásokat készíteni.
Tudjon olajfestési technikával szabadon választott művet alkotni.
Legyen képes az általa választott színpadi műhöz szcenikai tervet, díszlettervet készíteni.

10. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló legyen képes bonyolultabb festészeti feladatok önálló megértésére és elvégzésére, szabad alkotó munkára; az eddig megismert tananyagot felhasználva térben és síkban egyaránt színbeli, festészeti problémák megoldására. Rendelkezzen önálló kritikai véleménnyel a kortárs művészet hazai és külföldi mestereinek munkásságával kapcsolatban. Ismereteiről tudjon nagyméretű tervezett alkotásában számot adni.

8.7 A kerámia tanszak

A program célja, feladatai

Kerámia műhelymunka célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan:
tegyen szert a tanuló alapvető mesterségbeli tudásra,
rendszerezze és közvetítse azokat az ismereteket, melyeknek birtokában a tanuló számára lehetségessé válik a művészeti szakközépiskolára való felkészülés.

A kerámia műhelymunka feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanulót ismertesse meg:
a kerámiaművészet sajátos nyelvével, kifejező eszközeivel, formakincsével, megnyilvánulási formáival,
a tárgyformálás anyagaival, eszközeivel,
egyes technológiai eljárások kivitelezésével és azok alkalmazási területével,
kerámiatárgyak készítésének folyamatával a tervtől a kész munkáig,
a kerámiakészítés környezet-, tűz- és balesetvédelmi szabályaival.

Alapfok
Műhely előkészítő
évi 36 hét összesen 72 óra

Az agyaggal való ismerkedés
Agyag, gyurma, tészta, viasz, nemez,- mint plasztikus anyagok- összehasonlítása
Az anyag jellegéből következő alakítási lehetőségek
Színes agyagok
Földfestékek, színes masszák készítése, ritmusgyakorlatok-ékszerkészítés
Felületdíszítés színekkel
Masszagyúrás, lapsodrás, kör és szögletes síkfelület tagolása engobbal
Felületdíszítés alkalmazása tárgyakon
Síklapokból készített egyszerű tárgyak, azok engobbal való festése
Pozitív-negatív
Apró természeti formákról gipsznegatív öntése
Síklap formálása-szabályos és szabad ritmizálással-, ellentétpár öntése gipszből
Monogram pecsét faragása
Figurális kerámia
Kisméretű karakteres állatfigurák, gyermekjátékok pl.: cserépsíp készítése

3.évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Elmélet

Technológia
Technológiai ismeretek
Az agyag legfontosabb tulajdonságai kezelése, képlékenysége, alakítási lehetőségei
Kerámiatárgy készítésének fázisai, formaadás, engobozás, mázazás munkarendje
Formák összeragasztásának hibaforrásai
Az edény vastagság határai
Az engob felhordás lehetőségei, hibaforrásai
A gipszöntés folyamata
Baleset-, munka és környezetvédelmi ismeretek
Szaktörténet
Szaktörténeti ismeretek
Mezopotámia és Egyiptom fazekassága
Európa kőkori fazekassága, figurális kerámiája

Gyakorlat
Az agyag kevés szerszámot igénylő formálása, díszítése földfestékkel
Feladatok
Szabadon formálható kerámia
Apró agyag plasztikák- ember és állatfigurák—készítése, földfestékkel való díszítése
Felületalakítás
Masszagyúrás, lapnyújtás, méretre vágás
Kör és szögletes síkfelület tagolása engobbal
Edénykészítés I.
Edényalakítás szétnyomkodással engobos díszítés
Edénykészítés II.
Különféle formára és formába való döngöléssel készített tárgyak előállítása
Pecsétnyomó készítés
Saját tárgyak megkülönböztetésére szolgáló gipszpecsét faragása

4.évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Elmélet

Technológia
Technológiai ismeretek
Relief és negatívja
Színes agyagok és massza színezés
Agyag képlékenysége és megmunkálása
Kézi korongon történő felrakás és korongozás kapcsolata
Korongozási alapismeretek
Baleset-, munka és környezetvédelmi ismeretek
Szaktörténet
Szaktörténeti ismeretek
A Görög és Római kerámia
Középkori edénytípusok kályhák, kályhacsempék
Reneszánsz kerámia
Gyakorlat
Relief készítés, szabadformálású és felrakott edények készítése.
A korongozás alapfogásai.

Feladatok.
Pozitív, negatív, relief.
Gipszlap öntése, agyagba, gipszbe való karcolás, felületképzés.
Negatív ellenpár készítése.
Edénykészítés I.
Különféle marokedény készítése azok díszítése nyomhagyással.
Edénykészítés II.
Formára vagy formába rakott intarziaedény.
Edénykészítés III.
Kézi korongon történő edényfelrakás.
Korongozás.
Ismerkedés a korongozással, alapfogások elsajátítása.
Nyomhagyásos és plasztikus díszítés.

5.évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Elmélet
Technológia
Technológiai ismeretek
Szögletes formák összeépítése, vetemedés, zsugorodás
Fedőkialakítási variációk
Máztípusok (átlátszó-, fedő-, ón-, ólommázak)
Különféle kemencetípusok
Baleset-, munka és környezetvédelmi ismeretek
Szaktörténet
Szaktörténeti ismeretek
A habán kerámia
A török kerámia hatása
A magyar népi fazekasság edény típusai

Gyakorlat
Fedeles szögletes edény készítése és díszítése
Egyszerű korongozott formák, azok díszítése
Feladatok
Felület alakítás I.
Nyomhagyásos gyakorlatok síkfelületen
Felület alakítás II.
Sík felület tagolása engobbal (csíkozás, fröcskölés, ecsettel való festés, írókázás…)
Felület alakítás III.
Sík felület kialakítása színes masszák segítségével
Edénykészítés
Síklapokból készített egyszerű fedeles tárgy készítése, díszítése a ritmusgyakorlatok alkalmazásával
Korongozás
Egyszerű alapformák, azok díszítése a ritmusgyakorlatok alkalmazásával

6.évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Elmélet

Technológia
Technológiai ismeretek

Az ipari sorozatgyártás technológiái
Alacsony-magas tüzű masszák és azok mázazása, égetése
Oxidáló és redukáló égetés, kemencék
Baleste-munka és környezetvédelmi ismeretek
Szaktörténet
Szaktörténeti ismeretek
A magyar népi kerámia tájegységei, központjai
Nagy kőedénygyárak és porcelángyárak
Kortárs kerámia.

Gyakorlat
Korongozott füles edény és annak díszítése
Korongozott fedeles edény és annak díszítése
Feladatok
Anyaggyűjtés
Edényformák rajzolása
Díszítmények másolása, elemzése
Korongozás I.
Egyszerű hengeres formák fölhúzása, a felület tagolása engobbal
Korongozás II.
Egyszerű edényformák korongozása különféle peremmegoldással
Fenékszög esztergálása
Fedő kialakítása
Fülezés
Fülhúzás, fülragasztás
Mázas edénykészítés
Mázazási, kemencerakási gyakorlatok
Az égetés figyelemmel kísérése.

Továbbképző
7. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Elmélet

Technológia
Technológiai ismeretek
Az agyag összetétele, anyagszerkezete, előfordulása, bányászata
Kerámiatárgy készítésének munkafolyamata- agyaggyúrás, formaadási eljárások, szállítás, mázazás, égetés rendje
A technológiai fegyelem betartásának fontossága
Edénykészítései technikák az őskorban és ókorban
Jellegzetes edénydíszítési eljárások az őskorban és ókorban
Égetési alapismeretek, kemence nélküli égetési lehetőségek, ókori kemencék
Baleset,-, munka- és környezetvédelmi ismeretek
Szaktörténet
Szaktörténeti ismeretek
Mezopotámia és Egyiptom fazekassága
Európa kőkori fazekassága
Görög és római kerámia.

Gyakorlat
Figura és edény kapcsolata.

Feladatok
Szabad és kötött formálás összekapcsolása
Figurális agyagplasztika kézi korongon felrakott edény részeként való alkalmazása
Anyaggyűjtés-a téma megjelenési formái a kerámiatörténetben
Tervezés és anyaggyűjtés látványszerű rajz segítségével
Forma és díszítmény együttese
Korongozott öblös edény, annak engobos tagolása geometrikus vagy antropomorf jelleggel
Megoldási variációk rajzban
Mázazás, kemence rakás
Tárgyelemzés
A tananyaghoz kapcsolódó kerámiatárgy elemzése történeti, művészettörténeti keretbe foglalva
A funkció, forma, szerkezet, díszítmény megjelenési formáinak értelmezése

Továbbképző
8. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Elmélet

Technológia
Technológiai ismeretek
Középkori edénytípusok
Padlócsempék, kályhaszemek, kályhák készítése
Az ólom-,ón és sómáz jellemzői
A fajansz, kőedény és lüsztermáz legfontosabb ismervei
Különféle mázazási eljárások-máz alatti, máz feletti festés, sgrafitto
Baleset-, munka- és környezetvédelmi ismeretek
Szaktörténet
Szaktörténeti ismeretek
A középkori edénytípusok, kályhacsempék, és kályhák kialakulása
Reneszánsz kerámiák
Mátyás Budai műhelye

Gyakorlat
Síkfelület és plasztika kapcsolata.

Feladatok
Felületkialakítási gyakorlatok
Anyaggyűjtés, díszítmény másolás, elemzés
Tervezés anyagban. Adott felület szabad illetve kötött rendszerű plasztikus tagolása
Pozitív és negatív viszonylatok kihasználása
Plasztikus padlócsempe
Tervezés anyaggyűjtéssel
Mintatervezés, sorolható és terülő díszítmények
Tárgykészítés gipsznegatív segítségével
Egyedi relief
Lapos vagy magas plasztikájú egyedi, megjelenésű dombormű tervezése és készítése szabadon választható funkcióra

Korongozott edény és plasztika
Korongon készült edény egyedi, sorolt vagy terülő plasztikus tagolása (szabad kialakítású domborművel, pecsételő hengeres megoldással vagy bepecsételt eljárással…)
Tárgyelemzés. A tananyaghoz kapcsolódó kerámiatárgy elemezése történeti, művészettörténeti keretbe foglalva
A funkció, forma, szerkezet és díszítmény megjelenési formáinak értelmezése

Továbbképző
9. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Elmélet

Technológia
Technológiai ismeretek
Középkori edénytípusok
A gipsz, mint segédanyag alkalmazási területe
Öntési alapismeretek, önthető massza jellemzői
Öntéssel és korongon készült edény összehasonlítása forma, anyag, szerkezet, szilárdság… szempontjai szerint korongolt fazekasedény díszítésének lehetőségei: zsinórozás, plasztikus dombormű, csíkozás, sgraftto, fröcskölés, fésűs dísz, holdazás,ecsettel való festés, írókázás
Baleset- munka és környezetvédelmi ismeretek
Szaktörténet
Szaktörténeti ismeretek
A habán kerámia
A magyar népi kerámia- a török kerámia hatása a népi fazekasság tárgytípusai, tájegységek jellemzői, fazekas központok

Gyakorlat
Edény és festett felülete

Feladatok
Felületdíszítési gyakorlat
Anyaggyűjtés, díszítmény másolás, elemzés
Az elméletben megismert díszítő technikák gyakorlása
A begyakorolt technikák valamelyikének alkalmazásával önálló vonal, foltritmusok kialakítása sík felületen
Szögletes edények díszítménye
Különböző rendeltetésű és formájú, egymással harmonizáló szögletes edény együttes kialakítása összeépítéssel, díszítése a fenti technikák alkalmazásával
Korongozott edény és díszítménye
Különböző profilú korongolt tálféleségek készítése, díszítése festéssel, mázazással
A tervezést megelőző anyaggyűjtés kapcsán kompozíciós alapesetek rajzos elemzése

Továbbképző
10. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Elmélet

Technológia
Technológiai ismeretek
Az ipari szériagyártás technológiái, massza és máz alapanyagai, dekorációs eljárásai valamint égetési metódusa

Egyedi kortárs kerámiakészítési eljárások elemzése
Elektromos, gáz, koksz és olaj tüzelésű kemencék
A redukciók különböző formái-fekete edény, porcelán égetés, raku…
Baleset-, munka- és környezetvédelmi ismeretek
Szaktörténet
Szaktörténeti ismeretek
Kőedény- és porcelángyárak kialakulása, fejlődése
A formatervezés jelentősége
Egyedi kortárs kerámia,
Anyag és hagyománytisztelet megnyilvánulásai

Gyakorlat
Edénycsoport

Feladatok
Edényrészek kialakítása
Préselt fül készítése kétfeles forma segítségével
Korongozott csőr összeépítése az edénytesttel, a fül felragasztása
Értelmező rajzok készítése, pl.: kiöntőedény esetére
Díszítményvariációs gyakorlat
Azonos formájú és méretű korongozott tárgysorozat díszítési variációi
Tárgy együttes készítése
Azonos formavilágú, harmonikus tárgy együttes tervezése, elkészítése kézműves eszközökkel
Az elképzelt darabok látványszerű megjelenítése rajzban
Kiselőadás
A kerámia történetből kiválasztott kedvenc korszak vagy jelenkori kiemelkedő jelentőségű alkotó munkáinak bemutatása, elemzése
Miért tetszik? Kit választanál példaképnek és miért?

Követelmények
A tanuló az alapfok végén ismerje
a kerámiakészítés alapjait, a felhasznált anyagok tulajdonságait, a készítés technológiáját,
a forma és díszítmény összhangjára vonatkozó esztétikai követelményeket,
a kerámiatörténet fontosabb állomásait,
a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.
A tanuló legyen képes:
a tárgyalkotás folyamatában a forma és díszítmény összhangját megteremteni,
elképzeléseit rajzban rögzíteni, ezeket igényesen megoldani,
a helyes munkamenetet betartani,
tapasztalatait, ismereteit - életkori szintjének megfelelő önállósággal a tárgykészítés folyamatába beépíteni,
műalkotások értő befogadására,
felismerni környezetében a pozitív esztétikai minőséget,
a megismert munkavédelmi szabályok következetes betartására.

A tanuló a továbbképző végén ismerje:
a kerámia alapanyagait, azok tulajdonságait és felhasználási területét,
egyes tárgytípusok formái és rendeltetése közötti összefüggéseket,
a forma és díszítmény összhangjának jelentőségét,
a kerámiatörténet fontosabb állomásait,
a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:
önálló tervezésre a forma és funkció szoros kapcsolatának szem előtt tartásával,
terveit látványszerű és formaértelmező rajzokban igényesen megjeleníteni,
megszerzett ismereteit a tárgykészítés folyamatába beépíteni,
a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek birtokában a tervet megvalósítani,
a cél és az eredmény összevetésére,
a rendeltetés, forma és díszítmény szempontjai szerint a műtárgyak elemzésére,
a megismert munkavédelmi szabályok következetes betartására.

A kerámia tanszak évfolyamonkénti minimumkövetelményei

3. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló legyen birtokában az alapvető technológiai és szaktörténeti ismereteknek. Legyen képes a megismert technikákat úgy alkalmazni, hogy lehetőleg repedésmentes plasztikát illetve tárgyat hozzon létre.

4. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanulónak legyen alapvető technológiai és szaktörténeti ismerete. Birtokolja alapszinten az elsajátított tárgykészítési technikákat.
Legyen képes egyszerű edényeket felrakással elkészíteni és díszíteni.

5. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanulónak legyen alapvető technológiai és szaktörténeti ismerete. Tudjon a megismert tárgyalakítási eljárás birtokában ép tárgyat létrehozni. Legyen képes egyszerű korongozott tárgyakat készíteni és engobozással díszíteni.
6. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló legyen képes hengeres formát korongozni és fülezni. Tudjon megfelelő falvastagságú mázas edényt készíteni. Birtokolja alapszinten az elsajátított tárgykészítési technikákat.

7. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanulónak legyen alapvető technológiai és szaktörténeti ismerete. Birtokolja alapszinten az elsajátított tárgykészítési technikákat.
Legyen képes rajzi gyűjtés nyomán tervet, vázlatot készíteni és felrakással vagy korongolással öblös tárgyat (tárgyakat) elkészíteni.

8. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanulónak legyen alapvető technológiai és szaktörténeti ismerete. Birtokolja az elsajátított tárgykészítési technikákat alapszinten.
Legyen képes a tárgykészítés során eltérő mintaszervezési megoldások alkalmazására, sorolható csempék és reliefek elkészítésére.

9. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanulónak legyen alapvető technológiai és szaktörténeti ismerete.
Birtokolja az elsajátított tárgykészítési technikákat alapszinten.
Legyen képes formákat korongozni, szakszerűen mázazni.

10. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló szerezzen alapvető technológiai és szaktörténeti ismereteket és legyen képes azokat szakszerűen alkalmazni.
Ismerje a használati funkcióra tervezett tárgyak részeinek jelentőségét, ezen ismeretek felhasználásával legyen képes jól használható tárgyakat, tárgyegyütteseket készíteni.

8.8 Tűzzománc-készítő tanszak

A program célja, feladatai

A tűzzománcozó műhelymunka célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan, összetett tevékenységrendszerével fejlessze:
mindazokat a megjelenítő, ábrázoló, konstruáló, tárgytervező képességeket, amelyek nagy szerepet játszanak a látás, a kézügyesség, a technikai érzékenység, az ízlés és a vizuális műveltség kialakításában,
problémamegoldó feladataival szolgálja a kreativitás fejlődését.

A tűzzománcozó műhelymunka feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanulót ismertesse meg:
a zománcművészet sajátos nyelvével, kifejező eszközeivel, formakincsével, konvencióival, műfajaival, esztétikai törvényszerűségeivel,
a képalkotás, tárgyformálás anyagaival, eszközeivel,
a technika munkafogásaival, alkalmazási lehetőségeivel,
a tűzzománcozott dísz- és használati tárgy készítésével,
a zománckészítés, környezet-, tűz- és balesetvédelmi szabályaival.

A tűzzománcozó műhelymunka feladata, hogy alakítsa ki mindazokat a tervező, átíró, kifejező, tárgyalkotó, teremtő, szerszámhasználó, díszítő, anyagformáló, munkaszervező képességeket, amelyek az igényes, alkotómunkához szükségesek.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje:
a zománcművészet példáit,
a tervezés fázisait, munkafolyamatait,
a zománcozás alapismereteit: a zománcanyag és a zománcozható fém tulajdonságait; a tűzzománcozás technikai feltételeit; a zománcbevonás, díszítés technikáit; a szárítás, égetés műveleteit; a zománcozás munkavédelmi előírásait,

A tanuló legyen képes
zománcozási műveletek végzésére: a fémek, zománcok előkészítésére; a fémek formára alakítására; a fémek zománccal való bevonására; homogén és bolygatott felületek kialakítására, textúra és faktúra képzésre, kitakarásra, lefedésre, visszakaparásra, ráfestésre; románcgrafika kialakítására; játékos zománcdíszek, táblák, muráliák

A tanuló a továbbképző végén ismerje:
a tervezéshez, gondolatai képi-plasztikai megjelenítéséhez szükséges eszközrendszert: a sík- és térábrázolás, alakítás törvényszerűségeit; a színelmélet alapjait; a színtervezés lehetőségeit; betűírás, alakítás módjait; a

stilizálás, ornamentikaképzés formai követelményeit; az átírás, komponálás gazdag variációit; a vonal, folt, szín, ritmus, méretarány kiemelő, kifejező szerepét,
zománcművészet fogalmát, díszítő szerepét; a zománcművészet legjelentősebb tárgyi emlékeit, alkotóit, műhelyeit; a zománcművészet fejlődési szakaszait, technikai vonulatait, stíluskorszakait; a zománcművészet kifejező eszközeit; az ipari és iparművészeti zománctechnikát,
a zománcozáshoz szükséges tudnivalókat: a zománcozás anyagait; zománcműhely berendezéseit; a zománcozás gépi és kézi eszközeit, a fémalakítás, megmunkálás műveleteit a fémek vegyi kezelését,
a zománcozás műveleteit: a különböző zománctechnikákat, technológiákat (a zománcfestészet, a rekesz-, sodrony-, süllyesztett, mélyvágású és azsúrzománc technikáit); a zománcdíszítési módokat (az egyedi és az ipari sokszorosító díszítés eljárásait); a felhordott zománc szárítását, égetését; az égetés utáni műveleteket; a kész zománcalkotás feldolgozásának kívánalmait.
A tanuló legyen képes:
a megszerzett ismereteket zománckészítő munkájába beépíteni,
a zománckészítő feladathoz kapcsolódó tér, forma, színtanulmányokat; betű, ornamentika és zománcterveket; maketteket; magyarázó és műszaki rajzokat készíteni,
a forma-funkció, a forma-díszítmény összhangjának megteremtésére,
a zománcozási művelet előkészítésére: a zománcozáshoz szükséges anyagok mennyiségének, méretének kiszámítására; a szükséges anyagok technológiai megválasztására; a fémek zománcozásra való előkészítésére (méretre, formára vágásra; fűrészelésre, fúrásra; a falület széleinek eldolgozására, a felület egyengetésére, csiszolására, polírozására; a fém lágyítására, edzésére; a felület tapadóképességének kialakítására; rekesz- és sodronykészítésre),
a zománcozás műveleteinek elvégzésére: zománcbevonásra, díszítésre, az égetés és az égetés utáni műveletek elvégzésére, -azománcozás eszközeinek balesetmentes használatára,
alkalmazott zománcművek, cégérek, címerek, épületdíszek, lakberendezési tárgyak, ruhakiegészítők, ékszerek készítésére,
a tervszerű, igényes munkavégzésre.

Tűzzománckészítő tanszak
Műhelyelőkészítő
Évi 36 hét összesen 72 óra

Ismerkedés a zománc alkalmazási formáival
Zománcozott használati és dísztárgyak bemutatásán keresztül bepillantás a zománcfelhasználás lehetőségeibe
Zománcalkotások bemutatásán keresztül ismerkedés a zománcművészet műfaji sajátosságaival, ágaival
Bepillantás a zománcműhely munkájába
A zománcműhely alapberendezéseinek, a zománcozás legalapvetőbb műveleteinek megismerése
A fémek és zománcok előkészítésének, a recipiens alapozásának, az alapozott lemezek díszítésének a zománc égetésének bemutatása
A zománc díszítés megtapasztalása
Festési, faktúraképzési gyakorlatokra építve alapozott acél lemezkék díszítése zománciszappal
Csurgatással, összefolyatással játékos felületek képzése
Temperafestési tapasztalatokra építve alapozott acéllemezlék zománciszap festéssel való díszítése
A zománc felvitel megtapasztalása
Papírkivágási gyakorlatokra építve a sablonnal kitakart alapozott acéllemez zománcpúderrel való készítése
Viasz visszakaparási gyakorlatra építve a fedőzománccal bevont fedőlemezkék visszakaparással való díszítése
Mozaik képzési gyakorlatokra építve a fedőzománccal bevont acél lemezkék üvegdarabkákkal való díszítése
Az alapozás megtapasztalása

Gyárilag előkészített (kivágott) rézlapocskák, betétek zománcozásra való előkészítése
A zsírtalanított lapok alapzománccal való bevonása
Az alapozott lemezkék üveggyöngyökkel való díszítése

Tűzzománckészítő tanszak
Alapfok 3. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra

Homogén felületek kialakítása
Zománciszap felkenéssel, felfúvással próbalapok, színminták készítése gyárilag alapozott acéllemezre
A fénye, matt, áttetsző és fedőzománcok megismerése
A záncfelvitel, szárítás, égetés megtapasztalása
A technológiai fegyelem és sorrend betartása a higiéniai követelmények megismerése
Homogén felületekkel komponálás
Azonos méretű zománclapok sorolásával rendezésével (alap, kevert, kiegészítő és rokonszínekre, színátmenetekre, színharmóniákra, diszharmóniákra) épülő kompozíciók összeállítása
Rusztikus felületek kialakítása
Különböző záncbevonási műveletekkel (csurgatás, cuppantás) más-más felületi minőség fény-árnyék hatás modulálása
Üvegdarabkák, üveggranulátumok, üveggolyócskák beépítésével, beolvasztásával új felületi hatások teremtése
Zománctextúra képzése
Természeti és mesterséges formák nyomataival a textúra záncban való rögzítése
Textúrális hatások felhasználása a záncalkotásokban
Erősen rusztikus hatású mesterséges formákkal, anyagokkal (kötél, függönydarab) azok összeépítésével, nyomhagyással, zománckompozíciók készítése
A természet formáinak (levél, kéreg, tenyér) nyomataival a belső törvények alakította szerves elrendezésű felület rajzolatának kiemelésével organikus képalkotás
A texturális felület elrendezésében levő szabályosság megfigyelésével., leegyszerűsítéssel, sűrítéssel mértani minták alkotása
A minták elforgatásával azonos elemekből épülő díszlemezkék tervezése
A rendezetlenség struktúráiban megrejlő szabályosság feltárásával (kiemeléssel, a színek figyelemfelhívó szerepével) az összefüggések láthatóvá tétele a lapok tükrös elrendezésével díszítőzománc tervezése csoportmunkával
Figurális rajzolatokkal texturális hatású képlemezek alkotása a zománcok egymásra rétegződésével, visszakaparással
Zomácfaktúra képzés
A természet formáin külső erő okozta (szél, talajeruzió, gépek…) felületi változások, faktúrahatások modulálása, felületalakítással (bolygatás, összefolyatás, borzolás)
A faktúrális hatások felhasználása a záncalkotásokban
Homogén és bolygatott felületek különböző textúrák és faktúrák egymásba ötvözésével, kontrasztokra épülő zománc díszburkolat képzése
Mozgással egybekötött gesztusokkal csurgatással, leöntéssel, érzelmi és lelkiállapot kifejező kép lemezek alkotása
A színek érzelmi és hőhatásának felhasználása a kompozícióban.

Tűzzománckészítő tanszak
Alapfok 4. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra

Pont, mint vizuális elem mint kifejező eszköz

Sűrűsödő., ritkuló pontokkal a mozgás, nyugalom és feszültség érzékeltetése
Egyszerű nyomhagyó eszközökkel vagy újbeggyel színpöttyökből álló pointilista jellegű alkotás készítése (pl.: önarckép)
A kiegészítő színek optikai keverésével dekoratív színhangulat kialakítása
Színritmika, színegyensúly –teremtéssel az azonos méretű alkotások tablóvá rendezése
A vonal, mint vizuális elem kifejező eszköz
Vízszintes, függőleges vagy ferde egyenesek sorolásával játékos, dekoratív díszítmények, zománcbetétek kialakítása
Sűrűsödő és ritkuló, erősödő és halkuló, szögletes és lágyan ívelő, folyamatos és tördelt, vastag és vékony vonalakkal alkotott díszítő lemezkék készítése
Vonalképzetet adó természeti formák (ág, inda), struktúrák, rajzolatok (szénaboglya, jégvirág) ihlette vonalkompozíciók, vonalstruktúrák kialakítása visszakaparással
A vonal mint jel
Kaligrafikus képírással saját piktogram kialakítása
A kialakított jel alkalmazása (kitűző, mappa, táskadísz)
A vonal formaképző, képalkotó szerepe
Leporellós szerű, több lapból álló zománcgrafika tervezése önálló munkával
A személyes élmények, az egyéni képnyelv megjelenítése
Az egyes képelemek összehangolása, a vonalminőség megválasztása, az átégetés megtapasztalása
A folt mint díszítőelem
Felületkitöltés, képalkotás csak folttal
A környezetben található szabályos és szabálytalan természeti és mesterséges formákkal (növény, kör vagy négyzetlap…, mint foltokkal felületrendezés, képalkotás, forma- és színegyensúly teremtés
Rászitálásos technikával felületburkoló lapok kialakítása
A folt, mint a forma jele
Lényegkiemeléssel, sűrítéssel, átírással forma és színredukcióval a forma folttá egyszerűsítése
A kialakított formával sablonképzés, emblémaalkotás
Tükörszimmetriás elrendezésű fali dísz, síkkompozíciók készítése növekvő, összeépíthető formákkal
A szín térhatása
A színek mélységi és téri illúzióinak megtapasztalása azonos motívumok más-más színviszonyba helyezésével
A tűzzománc festék specialitása, a tervezés, a felfestés és a kiégetett munka közötti lehetséges- még megengedhető különbségek megtapasztalása
A vonal, folt és szín figyelemfelhívó szerepe
Meghatározott célú vizuális közlés kifejezése, vonal, folt és színátírással
Cégérek, megállító táblák készítése
A vonal, folt és szín mint kifejező eszköz
A folttal való lényegmegragadás, egyszerűsítés, stilizálás
A vonallal való rajzosság, részletgazdagítás
A színnel való összefogás, kiemelés alkalmazásával, fejlesztéses vegyes technikájú, többégetéses muráliák, mértani testekre aplikált térkompozíciók készítése egyéni illetve csoportmunkában

Tűzzománckészítő tanszak
Alapfok 5. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra
A forma foltja
Tagolt és tagolatlan formák befoglaló formájából képzett síkokkal, foltookkal, motívumokkal játékos felületképzés
A motívumok dinamikus rendezésével dekoratív zománckompozíció kialakítása
A pozitív-negatív formákból képzett sablonokkal más-más viszonyhelyzete, formakapcsolatok kialakítása
A különböző variációkkal játékos térkonstrukciók összeállítása

A forma tömege
A plaszticitás érzékeltetésének képnyelvi lehetőségei
A testesség jelzése formakövető vonalakkal, zománccsempe készítése visszakaparásos technikával
A forma testességének kifejezése a nézeti képekkel
A forma elfordulásainak, a nézeti képeknek dekoratív átfogalmazásával, azok egyesítésével az áthatások kiemelésével dekoratív átírások megfogalmazása
A forma színe
A forma jellemző színfoltjainak képszerű elrendezéseivel különböző színharmóniát, színhangulatot kifejező zománctervek készítése
A forma külső felületének és fonákjának színvilágával., telt és tört színek, színátmenetek, színellentétek alkalmazásával ,más-más színhangulatok, érzelmi hatások teremtése
A forma felülete
Játékos zománclapok tervezése, a természeti formák felületi textúrájának átfogalmazásával a kifejezési célt szolgáló eszköz és zománctechnika megválasztásával
A forma felépítése
A szerkezetet szemléltető rajzok, metszetek felhasználása a struktúra kifejezésében
A forma összeépítettségét, vázrendszerét szemléltető magyarázó rajzok, szemléltető zománctáblák készítése
A belső felépítést megvilágító hossz-, kereszt-és rétegmetszetekben megjelenő képi elemek variálása a kifejezési cél szerint
A forma mozgása
Különböző síkra redukált statikus formákkal a változás- működés-időbeliség érzetésnek keltése
A mozgás érzékeltetése ritmikusan ismétlődő formákkal
A működés magyarázata fázisokra bontott folyamatábrákkal
A forma átváltozásainak folyamatát jelző mozgásfázisok egyidejű megjelenítésével futurista jellegű dinamikát, lendületet kifejező zománcalkotások készítése sablonokkal, visszakaparással
A forma helye a térben
A térmélység, a különböző téri rétegek más-más eszközökkel való megjelenítése
A térbeliség kifejezése egymásmellettiséggel a formák megsokszorozásával
A térbeliség kifejezése síkba terítéssel
A környezet érzékeltetése jelzésszerű háttérelemekkel
A különböző korok térábrázolási konvencióinak felhasználásával egyéni hangvételű, kifejezési szándékú zománctervek készítése
Forma asszociációk
Asszociációra alkalmas motívumok, jelek képzésével új tartalom kifejezése szabadon választott színvilággal, a gondolatközlést legjobban erősítő technikával

Tűzzománckészítő tanszak
Alapfok 6. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra

Lepkék, szitakötők
A jelentéktelen kis bogarak színes lepkék megfigyeléséből kiinduló átírások
A természet apró kis lényeinek formájával, különböző zománcdíszítési eljárásokkal, kitűzőnek alkalmas kis lepkék, szitakötők készítése
A forma játékos átírásával mesepillangók tervezése
A szín és szimmetria visszaadása papírkivágásos sablonokkal képzett foltokban
A foltok továbbgazdagítása a szárnyak erezete, rajzolata inspirálta zománcgrafikával
A repülés könnyedségének kifejezése a szállás, lebegés fázisainak jelzésével, ritmikájával
Virágok, fák
A növényvilág értelmezése, átfogalmazása különböző kifejezési szándék szerint

A virágok és fák formájának megfigyelésével, leegyszerűsítéssel, természetvédelmi zománctérképek készítése
A tanulmányozott virágokban rejlő formai szépségek, apró rajzi részletek kiemelésével érzelmi állapotok kifejezése
A növekedés, fejlődés, elpusztulás érzékeltetése a virág vagy fa stilizált állapot változásaival
Dekoratív díszítmények képzése a megkülönböztető jegyek, karakter elemek kiemelésével
Egyszerű kis formák (gyomnövények) kiemelésével, felnagyításával, mesefák, mesefal tervezése
A népművészetben megjelenő növényi motívumok felhasználásával zománcozott táblaképek, kazetták alkotása
A forma szimbolikus jelentés tartalmának kiemelésével jelet, életfát ábrázoló képlemezek alkotása
Halak
A vízi világ értelmezése, átfogalmazása a különböző kifejezési szándék szerint
Az áramvonalas törzsformák és az uszonyok gazdag variációinak felhasználásával formai, színbeli, grafikai átfogalmazással, a dekoratív részletek kiemelésével mesehalacskák alkotásával
Az elkészült halacskák térbehelyezésével meseakvárium kialakítása
A nyugalom érzetének keltése színharmóniákra, finom forma variációkra épített csendéletszerű megfogalmazással
Madarak
A különböző háziszárnyasok, erdei, mezei és vízi madarak megfigyelési, képi megjelenítési tapasztalataival más-más díszítési és kifejezési szándék szerinti zománcalkotások tervezése, készítése
A madarak testfelépítésének, vázrendszerének, a csőr, láb szárny karakterjegyeinek tanulmányozásával azok átfogalmazásával gondolati tartalmak (védelem, kötődés) kifejezése
A szakrális és népi tárgyak változatos szín – és formavilágú madaras díszítményei madár jelei (pelikán, páva…) mintájára motívum, motívumrendszer képzés
A honfoglalás kori hajfonat díszek madármotívumainak felhasználásával doboztetők készítése
Négylábúak
A kedvenc háziállat megfigyelése, az állatkerti tapasztalatok tanulságai, valamint a vizuális emlékezet alapján formai egyszerűsítésekkel, a karakterjegyek kiemelésével egyéni hangú zománcalkotások készítése
A kedvenc házőrzővel figyelmeztető kaputábla készítése
Állatokról szóló versek, mesék képi megjelenítése illusztrációs sorozatokkal
Ember
Az emberi forma kifejező szerepe a gondolatok, cselekvések képi megjelenítésében
A forma felépítésének, szerkezetének, megkülönböztető jegyeinek kiemelésével a mozgások leegyszerűsítésével, különböző történések, események ábrázolása
Részekből összeállított formákból wayang-szerű bábok képzésével megjelenítésre, kifejezésre alkalmas karakterek tervezése, alkotása
Vonallal, folttal, rokonszínek felhasználásával önarcképek, portrék festése
Az arcelemek elmozdulásával, az elmozdulások felerősítésével, érzelmek, hangulatok kifejezése
Játék, gép
A gyermekhez erősen kötődő tárgyak elemzésével, formai átírásával játékra alkalmas alkotások tervezése
Közös munkával (kerékpár, autó, kamion, vonat, hajó vagy repülőgép) a géppark elemeinek megtervezése
Egyéni munkával az egyes járművek megalkotása
Ház, vár
A változatos funkciójú, méretű, anyagú tagoltságú, díszítettségű épületek (várak, templomok, parasztházak…) megfigyelésével, átírásával különböző rendeltetésű zománcalkotások készítése
A jelentős műemlékek stílus jegyeinek kiemelésével, a környezet és külső tér stilizált jelzésével idegenforgalmi tájékoztató tablók táblák készítése
A változatos homlokzati képek, a részletek (ajtó, ablak, épületplasztika) szépségének hangsúlyozásával a nézeti képek egymás mellé csúsztatásával, új formák képzése
Sorolással, rendezéssel dekoratív utcakép komponálása
A különböző enteriörök összbenyomásának érzékeltetése a formai jegyek színek megválasztásával

Tűzzománckészítő tanszak
Továbbképző 7. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra
Mikrovilág
A mikroszkóp által megmutatott mikrovilág formáinak, színeinek beépítése a képzelet és gondolatvilágba
A hétköznapi élményektől eltérő formavilág gazdagító hatásának felhasználása a képalkotásban, díszítmény képzésben
A sejtek, zárványok, ásványok, tanulmányozása által feltáruló formakinccsel dekoratív díszítmények, kisméretű zománcbetétek készítése
A mikroszkópikus metszetek, mikrofotók által megismerhető formák felnagyításával rendezésével, nagyméretű dekoratív faltáblák alkotása
A gyermekek személyiségéhez legjobban kötődő mikroelemekkel egyéni motívum képzése
Makrovilág
A különböző tájak, az égbolt a kozmosz tanulmányozásával, a különböző korok térábrázolási konvencióinak megismerésével a táguló tér, a világegyetem megismerése
Térmélység kifejezése téri rétegekkel, csökkenő, növő formákkal, színek optikai hatásának növelésével, szerveződő vonalakkal
Mozgás- változás-idő
A térben és időben változó világ, megjelenítési lehetőségeinek megismerése, megjelenítése. A ciklikusság, mozgás kifejezése
A természet körforgásának (esztendő, évszak, hónap, nap, napszak) nyomon követése
Sorozatszerű, a legjellemzőbb fázisokat bemutató stílusazonos képlemezek kártyák, körkonstrukciók megalkotásával
Az emberi élet körforgásainak (születés, növekedés, öregedés) megjelenítése a szakaszoknak megfelelő formai és színbeli átírásokkal, ritmussal
Történés, folyamat
Az időbeli egymásutániság ábrázolásának lehetőségei
Az ókori folyamatábrázolások példájára, az egymást követő történések szalagszerű megjelenítése
Az eseménysor egymást követő mozzanataink képsorozatokkal történő kifejezése
Jelenség
A fizikai, kémiai folyamatok struktúrájának elemzése, megjelenítési lehetőségek vizsgálata a pillanatnyiság statikussá tétele
Fényköri viszonyok (szivárvány, aranyhíd…) megjelenítése színnel, folttal
Természeti jelenségek (eső, szél olvadás) kifejezése ritmussal, dinamikával
Érzelem, hangulat
A vizuális megjelenítő és kifejező eszközök érzelem és hangulathordozó szerepe
Színekkel, formákkal vonalakkal érzelmek, hangulatok, kedélyállapotok tudatos megfogalmazása
Látványszerű, hangulatteremtő, képszerű motívumokkal érzelmek kifejezése
Színekkel, gesztusokkal művészi élmények megjelenítése
Gondolat, fogalom
Nem vizuális dolgok megjelenítése a vizualitás eszközrendszerével
Az absztarktció, képzettársítás szerepe a különböző fogalmak (jó, rossz…) megjelenítésében
Elvont gondolatok kifejezése absztrakt jegyekkel
Egyéni gondolatok kifejezése saját motívumrendszerrel

Tűzzománckészítő tanszak
Továbbképző 8. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra

Próbalemezek, színminták, technikai kísérletek
A vörösréz zománcozásra való előkészítése, az ellenzománc ráégetése után színpróbát lapzománcra ás zománcozatlan felületre
A különböző zománcfajták tulajdonságainak, a zománcszínek keverhetőségének, és a zománcművészet egyéb kémiai anyagainak megismerése
Ékszerek tervezése, készítése
A különböző korú, stílusú ékszerek megismerése után életkorhoz, személyhez,. alkalomhoz ruhához illő garnitúrák (függők, melltű, medálok, gyűrűk, karkötők, hajdíszek…) tervezése, elkészítése a különböző fémalakítási (nyírás, vágás, fűrészelés, fúrás, reszelés) műveletekkel, zománctechnikai (lemeztűrajz, összefolyatás, glicerines) eljárásokkal
Ruha kiegészítők tervezése, készítése
Divattörténeti ismeretekre építve, öltözékkel sítlusazonos gombok, csatok tervezése, kivitelezése
A fiatalok igényeihez alkalmazkodó bőr vagy nemez ruha kiegészítők (öv, táska) kollekciók (tarisznya, tarsoly, pénztárca, szemüvegtok) zománcbetéteinek, emblémáinak megtervezése, kivitelezése az anyagahoz illő zománctechnikával (sgrafitto, sablon…)
Cégérek, címerek, emblémák tervezése, készítése
Különböző funkciójú (ország, város, intézmény, család…) címerek tervezése a heraldikai ismeretekre építve
A címer formája, a címerpajzs osztása, a mesteralak vagy jelkép és a felirat összhangjával, a feladat kívánalmait megvalósító zománctechnika alkalmazásával
Különböző tevékenységek (cégek, üzletek, iparágak…) cégéreinek megtervezése, kivitelezése a tevékenység stilizált, szimbolikus jelével, feliratával
Emblémák tervezése stilizált motívumokkal, jelképpé minősült színekkel
Utca és házszámtáblák tervezése, kivitelezése
A helység (település) utca, épület jegyeinek kiemelésével ornamentika képzéssel, stilizált egyedi irányító, jelölő táblák tervezése
Lakberendezési zománcdíszek tervezése, kivitelezése
Adott belső térbe, enetiörbe a különböző berendezési tárgyak (bútor, tükör, doboz, tál…) díszítő zománcbetéteinek megtervezése, az adott tárgy stílusához, formájához, anyagához alkalmazkodva
Belső tereket díszítő zománcalkotások
Különböző funkciójú terekbe (színházterem, ebédlő, bálterem kártyaszoba, tanterem, folyosó…)a helyiség (mérethez, színhez) stílusához igazodó nagyméretű muráliák tervezése
A tervek kisméretű zománc makettjeinek elkészítése
Külső teret díszítő zománcmunkák
Fiktív vagy valódi épületek, (étterem, cukrászda, zöldséges, szálloda…) homlokzatdíszeinek megtervezése, zománc makettjeinek elkészítése

Tűzzománckészítő tanszak
Továbbképző 9. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra

Próbalapok színminták készítése
A zománckristállyal való zománcozás megtapasztalása a különböző zománcfelrakási módok kipróbálása
A transzparens, opak, és opal zománcok megismerése
Az egymásra rétegezhetőség. Égetési variációk, technikai kísérletek
Huzal vagy drótzománc tervezése, készítése
Egyszerű geometrikus ornamentikával való minta képzés
A rendeletetésnek, funkciónak megfelelő méret-, lemez és huzalválasztás
A technika begyakorlásával (a bordák formára alakítása, beégetése az alapba, a zománckristályok helyes felrakása a bordaközökbe, a reve eltávolítása, a zománcozási hibák számbavétele, kagylós felület kialakítása, pácolása)
Egyszerű díszítőlemezkék (mappa, album) készítése

Bordázott zománc tervezése, készítése
A gótikus mérműves ablakok mintájára bordázott zománckazettákkal doboztető készítése
Egyszerű motívumokkal, jelekkel, díszítő zománcbetétek, bordűrök készítése bőr és nemeztárgyakra
A kazettás mennyezetek példájára történő motívumátírással, motívumrendszerrel dekoratív kis zománcalkotások készítése
Csoportmunkával a kis lemezek összeillesztése, összeszerelése
Filigrán zománc díszítéssel ékszergarnitúra tervezése, készítése
A technikához illő forma, méret, díszítés, színvilág megválasztása
A zsinór fonalszerű vékony filigránhuzalokkal a terveknek megfelelő motívumképzés
A kialakított motívumrendszerrel kollekció képzés
Rekesz zománc ikon készítése
Eredeti alkotás feldolgozásával, a színek, formák, vonalrendszer technika tanulmányozásával, kicsinyítéssel, nagyítással másolat készítés
Egyéni tervezésű rekeszzománc készítése
A tradícionális ikon műfaji sajátosságainak valamint a naív művészet formanyelvének megismerése után a tapasztalatok felhasználásával profán ikon tervezése
A gondolat megjelenítés, a címadás fontossága (bogár ikon, firka ikon,)
A népművészet formanyelvének segítségével, a népművészet figurális motívumkincsének felhasználási lehetőségével ikonszerű rekeszzománcok tervezése
Az ikon műfaji sajátosságaihoz alkalmazkodó képnyelvvel balladai hangvételű triptihon tervezése, készítése
Egyéni tervezésű rekeszzománc készítése
Realisztikus vagy jelzésszerű felfogásban összefüggő képlemezekből a horoszkóp képjegyeinek megalkotása
Az összeépítés, keretezés fontossága, megtervezése

Tűzzománckészítő tanszak
Továbbképző 10. évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra

Sodronyzománc készítése magyar sodronyzománc emlékeinek megismerésével, azok virágdíszes motívumaival s sodronyzománcos lapocskák készítése
Saját tervezésű tárgyra szerelhető sodronyzománc lapocskák alkotása
Az adott vagy tervezett forma (ékszerdoboz, kehely) karakteréhez, anyagához, színéhez való illeszkedéssel a tárgy és díszítmény összhangjának megteremtése
Íves felületekre illeszthető, szerelhető sodronyzománc lapocskák tervezése, kivitelezése, a fémlemez meghajlításával, a sodronyok rögzítésével nehezen folyó zománcfestékek alkalmazásával
Fémdoboz fedelének díszítése kazettába illeszthető erdélyi zomáccal
A díszítő zománcbetést keretének kialakítása lemezfelhajtással vagy fémcsík felragasztással
A zománcbetét elkészítése keretbe illesztése
Technikai kísérletek
Kilyukasztott, átfúrt felületek zománccal való feltöltése
Felület alakítás a zománc cseppszerű átfolyatásával
Máriaüvegen hátlap nélküli zománckísérletek végzése
Zománcszínek összefogása rekeszekkel, keretekkel
Gótikus rózsaablak mintájára rekeszekkel tagolt mérműves azsúrzománc alkotás tervezése
Az osztások és színek közös munkával való kialakítása
Az ablak elemekre tagolása
Az elemek elkészítése egyéni munkával
Az elkészült részek összeforrasztásával a teljes mű kialakítása
Szecessziós azsúrzománcok példájára zománcékszerek tervezése

A funkcióhoz illeszkedő forma, formarend megteremtése
A motívum és színvilág kialakítása
Figurális azsúrzománc tervezése, készítése transzparens és opálzománcokkal
A fűrészeléssel kialakított rögzítő- elválasztó lemezkék és a színes zománcfoltok egyensúlya, aránya, ritmusa
A funkció, forma, díszítés összhangjára épülő azsúrzománc készítésű tárgy tervezése műhelyrajzzal
A funkció, forma, díszítés összhangjának kialakítása

A tűzzománc tanszak évfolyamonkénti minimumkövetelményei

3. évfolyam
Minimumkövetelmény
A legegyszerűbb felületdíszítési és zománcbevonási technikák ismerete és alkalmazási képessége.

4. évfolyam
Minimumkövetelmény
Az alapvető eszközhasználó és zománcdíszítő ismeretek, jártasságok megléte.
5. évfolyam
Minimumkövetelmény
Alapvető átíró, képalkotó ismeretek megléte.
A tanult zománcdíszítési technikák alkalmazási képessége.

6. évfolyam
Minimumkövetelmény
Az alapvető anyag- és eszközhasználó - alakító ismeretek, készségek megléte.
A zománcműfaj formai, technikai, alkalmazási követelményeit figyelembe vevő tárgyalkotó képesség kialakulása.

7. évfolyam
Minimumkövetelmény
A rézlemez zománcozásra való előkészítésének (formára vágás, feldurvítás, zsírtalanítás) és zománcozásának ismerete, alkalmazási képessége.

8. évfolyam
Minimumkövetelmény
Az alkalmazott zománcműfaji követelmények ismerete.
Alkalmazott zománcok készítésének képessége.

9. évfolyam
Minimumkövetelmény
Alapvető szaktörténeti, zománctechnológiai ismeretek.
Rekesz- és filigránzománc tervezési, kivitelezési ismeretek, képességek.

10. évfolyam
Minimumkövetelmény
Alapvető szaktörténeti és műszaki rajzi, tervezői ismeretek. Sodrony és azsúrzománc kivitelezési képesség.

8.9 Textil tanszak

A program célja, feladatai

Cél az alkotás örömének felkeltése, fokozása, beépítése a mindennapjaikba.
A textilműves műhelymunka célja, hogy a tanuló:
a megismert műfaji lehetőségeket egyéniségének megfelelően tudja használni, alkalmazni,
tudjon bánni a megszerzett ismeretekkel, anyagokkal, technikákkal,
legyen képes a tervezési feladat megoldására (rajz-, szín- és formaismeret, kompozíciós készség) és a terv kivitelezésére,
legyen képes textiles feladatok elkészítésére, kivitelezésére, esztétikus megjelenítésére.
A textilműves műhelymunka feladata, hogy ismertesse meg a tanulóval:
a textilt, mint anyagot,
a textil felhasználhatóságának sokszínűségét,
a textil sajátosságait,
a természetes és a mesterséges szálasanyagokat,
az őstextileket,
a szövést előkészítő műveleteket (felvetés, leszövés, szövés, stb.),
a textilnyomás technikáját (dúcnyomás, filmnyomás, sablonkészítés, hengernyomás),
a gobelinszövést,
a varrás és a hímzés fajtáit, alkalmazási lehetőségeit,
a rátétkészítést, a textilplasztikát,
a vegyszereket, festékeket,
a gépi és kézi varrást,
a textil történetét az őskori textilemlékektől a mai modern - hazai és külföldi - textilművészeti törekvésekig.
Követelmények
Az alapfok végén a tanuló ismerje:
a tanult egyszerűbb textiltechnikákat,
az eszközöket, anyagokat,
a textiltörténet jelentősebb állomásait a művészettörténet folyamatában,
a textil felhasználásának sokszínűségét,
a szövés alapjait,
legyen képes:
alkalmazni a tanult technikákat,
a művészettörténeti, múzeumi, népművészeti anyagra támaszkodva tervezési feladatok megoldására,
esztétikai minőségek felismerésére,
önálló munkák létrehozására.
A továbbképző végén a tanuló ismerje:
az anyag, forma, funkció összefüggéseit,
a szövési technikákat,
a szövéshez használt eszközöket, fogalmakat,
a XX. századi magyar és külföldi textil törekvéseket,
legyen képes:
a tíz év során szerzett elméleti és gyakorlati ismeretanyag feldolgozására és alkalmazására,
önálló gondolatok kifejezésére és megvalósítására,
tervek készítésére,
művészi érték létrehozására,
saját képek, szőnyegek elkészítésére,
a textil és más anyag „ötvözésére“, egymással való alakítására,
társai és saját munkáit, művészi alkotásokat elemezni, véleményezni.
Alakuljon ki a tanulóban:

a teremtéshez, alkotáshoz szükséges készség,
az igényesség és a mesterségbeli alázat.

Alapfok
Műhelyelőkészítő
Évi 18 hét összesen 36 óra
Ismerkedés a textillel
Elmélet
Ismerkedés a textillel, mint anyaggal annak sokszínűségével, felhasználhatóságának fő területeivel, a textilhez kapcsolódó a textilt alakító eszközökkel
Anyagismeret
Természetes anyagok-len, kender, pamut, selyem,
Mesterséges anyagok-műszálak
Ősi textilmaradványok a művészet története során (pl.: Egyiptom -Kopt, Kína- selyem)
Gyakorlat
Fonalvezetés papíron ragasztással, varrással
Textil foltkollázsok készítése, képek létrehozása ragasztással, varrással
Ismerkedés a textil alapanyagaival.

Elmélet
A természetes anyagok felhasználása a termesztéstől, termeléstől a feldolgozásig (természetrajzi ismeretekhez kapcsolódva) p.: gyapottermesztés, szedés
A len gerebenezése tilolása stb.
Gyapjúfajták, nyírás
Növényi és állati eredetű festékek megismertetése.

Gyakorlat
Festőnövények gyűjtése (bodza, sáfrány dió stb.)
Gyapjú és pamutfestés növényi és állati eredetű festékkel
Képek készítése természetes és mesterséges anyagok felhasználásával
A megfestett fonallal „írott” kép létrehozása (hímzés, öltés)
Ismerkedés a textilnyomatokkal.

Elmélet
Ismerkedés a népviselet kialakulásával- látogatás a Néprajzi Múzeumba
Ismerkedés a népművészetben használt, a textilkészítésben használt eszközökkel, pl.: nyomódúc, indigó, kékfestő.

Gyakorlat
Világos, egyszínű anyagra nyomat készítése (pl.: tárgylenyomatok, terméslenyomat, pálcikák nyomtatása, tenyérlenyomat)
Nyomódúcok készítése krumpliból, radírgumiból, parafa dugóból, esetleg fából
Dúc készítése papírhengerből, ráragasztott termésekkel
Terítők készítése nyomtatással
Geometrikus formák tervezése, kivitelezése, színpróbák, árnyalatok létrehozása
Faktúra és textúra játékok.

Elmélet
Ismerkedés a textilek szerkezetével:
Szálszerkezet, anyagtan, anyagismeret (filc, selyem, vászon, gyapjú vizsgálata)

Tömör, laza, sűrű, lukacsos, szőrös, érdes, sima, bársonyos anyagok felületeinek vizsgálata.

Gyakorlat
Faktúra és textúra készítése, a megismert anyagok lenyomatai, frottázs készítése.

Alapfok
3.évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra
A batik I.
Elmélet
A batik szó jelentése
A jávai batik, a néger batik, az ikat története.

Gyakorlat
A batik technika megismerése, elsajátítása
Eszközeinek ismerete (viasz, csumi, batikpipa, spárga, selyem, vászon)
Kötözött batik készítése (trikó, ruha anyagok, dekorációs anyagok)
A batik II.

Elmélet
A batik hazai rokonsága
Tojásfestés viaszolás textilre
A viaszolás készítésének tanulmányozása.

Gyakorlat
Batikolás selyemre, vászonra viasszal
Színkihagyás, több szín használata
Batikolással kendő, sál, terítő festése
A színtartósság növelése, mosás, öblítés, viasz és festék bevasalása
Textilfestés.

Elmélet
Az új technikai eszközök és társműfajok (festészet, grafika) technikáinak megjelenési lehetőségei a textilen.

Gyakorlat
Textilfestés ecsettel különböző anyagokra (vászon, selyem)
Textilfilc használatával mini textilek készítése.

Alapfok
4.évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra
A szövés alapismeretei
Elmélet
A szövést segítőeszközök megismerése (motolla, vetőfa, szádfa…)
Gyakorlat

Felvetés, csíkok, színváltások alkalmazása kis méretben

Karkötők, könyvjelző, tarisznya, hajpánt, öv készítése szádfán
Textilbáb készítése I.
Elmélet
Bábok a művészetben
Kínai bábok
Séner Mihály. Anna Margit bábfigurái
Gyakorlat
Újbábok készítése
Az új mint modell- körbefogása anyaggal
Állat, ember vagy meselény újbábbal való megjelenítése
Textilbáb készítése II.
Elmélet
Bábszínház, színház, színháztörténet
Gyakorlat
Egyéni karaktert hangsúlyozó karakterfigurák kialakítása az osztálytársak felöltöztetésével
Textilbáb készítése III.
Elmélet
Egy választott kor stílusának megismerése
A kor divattörténete, ismert ábrázolások felhasználásával.

Gyakorlat
A megismert stílusjegyek alapján báb készítése
Anyagok kiválasztása a divattörténet alapján esetleg festés, varrás
Botra erősített és mozgatható marionett báb vagy ember nagyságú textilbáb készítése
Textilbáb készítése IV.

Elmélet
Panoptikumok pl. a Budai vár alatt
Kultúrtörténet, divattörténet, lakáskultúra
Gyakorlat
Bábfigura tetőtől talpig való felöltöztetése korhű öltözékbe szőtt anyagok felhasználásával
A bábfigura berendezett térbe helyezése (pl.: babaház)
Az adott tér hangulatához illő textilek tervezése, kiválasztása.

Alapfok
5.évfolyam
Évi 36 hét összesen 72 óra
Nemezelés, nemezkészítés I
Elmélet
A gyapjú tulajdonsága, alakíthatósága
Népművészeti motívumkincsek gyűjtése
Gyakorlat
A gyapjú festése
A használati tárgyak tervezése, ezek átírása nemezre
Kis nemeztárgyak (pl.: tarisznya, pénztárca) készítése
Nemezelés, nemezkészítés II
Elmélet
Honfoglaláskori sátrak, jurták megismerése
Múzeumlátogatás

Gyakorlat
Egyszerű, nemezlabda készítése (gyúrás, tömörítés)
Nagyméretű nemezplasztikák készítése, összeépítése fémmel, fával, fémszállal
Nemezelés, nemezkészítés III
Elmélet
A mai nemezművészet megismerése
Gyakorlat
Közös alkotás létrehozása az eddig ismert eljárásokkal (nemezelés, kollázs, hímzés, varrás, festés, aprikálás, különböző anyagok felhasználása)
Szövés és nemezkészítése
Elmélet
A hazai textilművészek munkáinak tanulmányozása.

Gyakorlat
Nemezelt és szőtt anyagokból kiegészítők összeépítése (tarisznya, öv).

Alapfok
6.évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Térplasztika- a szobrászat, festészet, iparművészet elemeinek variálása I.

Elmélet
A plasztika fogalma, plasztikus alkotások a művészetben
Háromdimenziós műalkotások, körbejárhatóság.

Gyakorlat
Az elmúlt évek során tanult anyagok, technikák tetszőleges felhasználásával kis textilplasztika tervezése, kivitelezése
Térplasztika- a szobrászat, festészet, iparművészet elemeinek variálása II.

Elmélet
Síkból kiemelkedő plasztika, a dombormű fogalma
Dombormű a művészetben (pl.. Egyiptom- relief).

Gyakorlat
Az eddig ismert eljárások alapján dombormű létrehozása textilből
Térplasztika- a szobrászat, festészet, iparművészet elemeinek variálása III.

Elmélet
Textilplasztikák, térformák felkutatása a XX. Századi képző- és iparművészetben
1-2 alkotó textil plasztikáinak tanulmányozása.

Gyakorlat
Térbe helyezett plasztika tervezése és kivitelezése kötelek, fonott zsinórok, kender, spárga felhasználásával a tér figyelembevételével
Térplasztika- a szobrászat, festészet, iparművészet elemeinek variálása IV.

Elmélet
Talált tárgyak felhasználása a XX. Századi művészetben lásd.: reday-made
Textil és a talált tárgyak, anyagok kölcsönhatása.

Gyakorlat
Talált tárgyak beépítése a térplasztikába.

Továbbképző
7. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Szövés- alapismeretek, technikák I.
Elmélet
Szálas anyagok

A szövés történeti áttekintése
Gyakorlat
Felvetés elkészítése
A szövőszék megismerése a gyakorlatban
Alapszövések. 20x20-as szövésminták tervezése, készítése
Szövés- alapismeretek, technikák II.

Elmélet
Az Iparművészeti Múzeum textilgyűjteményének megtekintése
Tervezés- másolási feladat múzeumi gyűjtés alapján.

Gyakorlat
Szőnyegszövési technikák, csíkritmusok, egyszerű minták elkészítése
Szövés- alapismeretek, technikák III.

Elmélet
Népi szövőműhely felkutatása, tanulmányi kirándulás
Még működésben lévő szövőszék megtekintése
Fekvő és álló szövőszék közötti különbség megismerése.

Gyakorlat
Szövés szövőkereten, szabadon választott technikával
Szövés- alapismeretek, technikák IV.

Elmélet
Az erdélyi festékes szőnyegek fajtái
Az erdélyi szőnyegek motívumkincse

Gyakorlat
Motívumkincs gyűjtése
A motívumok felhasználása a szövés során
A szélek és a méret tartása
Valamely keleti szőnyeg egy kis részletének lemásolása.

Továbbképző
8. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Gobelin szövés I.
Elmélet
A gobelin szövés története az ókortól napjainkig

A gobelin szövés történeti áttekintése, sajátos megnyilvánulásai a művészettörténeti ismeretek tükrében
Gyakorlat
Gyapjú festés
Saját tervelkészítése álló szövőszéken
Gobelin szövés II.
Elmélet
Mai textilművészeti törekvések.

Gyakorlat
Kisméretű (pl.: 40x 50 cm-es) gobelin elkészítése az ismert és korábban alkalmazott anyagok felhasználásával, beleszövésével
Szövés- alapismeretek, technikák.

Elmélet
Keleti csomózott szőnyegek fajtái
A csomózás technikájának ismertetése
A keleti szőnyegek motívumkincse.

Gyakorlat
Csomózott szőnyeg készítése
Valamely keleti szőnyeg egy kis részletének lemásolása.

Továbbképző
9. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra

Divat, ruhák kiegészítők I.
Elmélet
Divattörténet, mi a divat?
Egy kiemelt kor öltözködési kultúrájának megbeszélése
Könyvtári, múzeumi gyűjtés.

Gyakorlat
Egyszerűen kivitelezhető ruha tervezése papíron
Anyag és színek megválasztása, megvarrása- felhasználható minden tanult technika (varrás, szövés, hímzés, batikolás, rátét, stb.)
Divat, ruhák kiegészítők II.
Elmélet
Divat egy adott korban (pl.: barokk)- festmények, zene tanulmányozása
Gyakorlat
Elegáns báli ruha tervezése fantáziadús anyaghasználattal (festés, hímzés, stb.) és gazdag díszítéssel
Divat, ruhák kiegészítők III.
Elmélet
Divat a ruhán kívül a kiegészítők divattörténete (pl. kalap, táska, öv).

Gyakorlat
Kiegészítők kivitelezése saját használatra az eddig megismert technikákkal és anyagokkal
Divat, ruhák kiegészítők IV.
Elmélet
A viselkedés kultúra és illemtan kapcsolata a divattal.

Gyakorlat
Az év folyamán elkészített, jól sikerült modellek bemutatása házi divatbemutatón.

Továbbképző
10. évfolyam
évi 36 hét összesen 72 óra
Lakáskultúra I.
Elmélet
A lakás kultúrtörténete.

Gyakorlat
Rajzok készítése a lakás részeiről, nyílászárókról, bútorokról
Valamely részlet kidolgozása makettban
Kivitelezés, berendezés, „textillel felöltöztetés" .

Lakáskultúra II.
Elmélet
Népművészeti gyűjtés
Babaházak, gyermekjátékok
Gyakorlat
Babházak harmonikus berendezése
Játék babák felöltöztetése és enteriörbe helyezése.
Lakáskultúra III.
Elmélet
A témához kapcsolódó folyóiratok tanulmányozása (pl.: Átrium, Otthon, lakáskultúra).

Gyakorlat
Szabadkézi rajzok, színtervek, színvázlatok készítése
A lakásban különféle funkciókat betöltő textilek tervezése (pl.. függöny, ágyterítő, abrosz, párna, szőnyeg)
A kész munka elemzése, megvitatása kiállítása az iskolában

A textilműves tanszak évfolyamonkénti minimumkövetelményei

3. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje és tudja alkalmazni az év során tanult batikolási lehetőségeket, a textilfestést és a textilfilc használatát. Rendelkezzen az életkorának megfelelő színtani ismeretekkel.

4. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló rendelkezzen alapvető varrási, applikálási és szövési ismeretekkel. Tudja a textilbáb készítés alapismereteit.
Alkalmazza a varrási és szövési ismereteit a textilbáb készítése során.

5. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a gyapjú tulajdonságait, a nemezkészítés eljárásait, a szövés alapjait.

6. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló értse a tér-forma összefüggéseit. Rendelkezzen alapvető plasztikai ismeretekkel és téralakítási képességekkel.

7. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje az alapvető szövési technikákat (torontáli, szumák, ógobelin és erdélyi festékes).
Tudja a szőnyeg kezelésével kapcsolatos alapvető ismereteket.

8. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló sajátítsa el a gyapjúfestési ismereteket. Ismerje és alkalmazza a gobelinszövés és csomózás technikáját.

9. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló rendelkezzen alapvető divattörténeti ismeretekkel.
Értse a ruha és a kiegészítők kapcsolatát.
Sajátítsa el a szabászat és varrás alapismereteit.

10. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló rendelkezzen alapvető lakás-kultúrtörténeti ismeretekkel. Értse az anyag-forma-funkció összefüggéseit.
Legyen képes funkcionális textilek tervezésére.

8.10 Kézműves tanszak

A program, célja és feladatai
A kézműves tevékenységek megismertetésével a hagyományos népi kultúra ezen területének átörökítése, a múlt értékeinek beépítése a mai tárgykultúrába, tárgyalkotó tevékenységbe. A természetes anyagok felhasználásával a természetközeli szemlélet kialakítása és megerősítése, a környezetharmonikus életvitel, a környezetalakítás képességének megalapozása, az értékteremtés és -megőrzés igényének létrehozása.

A kézműves műhelymunka feladata

a manuális és konstruáló képesség, a kreativitás fejlesztése, az esztétikai érzékenység mélyítése, a hagyományos kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása,
a hagyományos tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának bemutatása,
a hagyományok megismertetésével múltunk, népi örökségünk megbecsülése, megszerettetése, a hovatartozás-tudat mélyítése,
a hagyományos kézműves tevékenységek szerepének és alkalmazási lehetőségeinek feltárása a mindennapi életben és a modern viszonyok között,
a tárgy, a környezet, a létrehozó és használó ember viszonyának, harmóniájának felfedeztetése tárgyelemzéseken és a tárgyalkotó tevékenységen keresztül,
a természethez, környezethez való kötődés mélyítése élmény-, ismeret- és tapasztalatszerzés által,
azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a nyújtása, melyek a tervezéstől a kivitelezésig biztosítják a meghatározott célú
alkotómunka elvégzését,
önkifejezés, az önmegvalósítás lehetőségének felfedeztetése a kézműves tevékenységen keresztül,
felhasznált anyagok megfigyelése, elemzése, az alakításukhoz szükséges eszközök megismerése, jártasság kialakítása balesetmentes
kézügyesség, a technikai érzék, a tervező-teremtő fantázia és -megőrzésen keresztül a munkára nevelés.

Követelmények
Az alapfok végén a tanuló
ismerje a hagyományos kézműves tevékenységek minél szélesebb
alakuljon ki benne a kézművesség iránti nyitottság, érdeklődés, -tudjon pozitívan viszonyulni a természethez és a múlt értékeihez. Rendelkezzen ismeretekkel
a természetes anyagokról és felhasználási lehetőségeikről, -a tárgyalkotás szerepéről, területeiről, szempontjairól.

Legyen jártas
a kézművesség eszközeinek segítségével elképzelései, ötletei
egyszerű technológiájú tárgyak készítésében, -a felhasznált anyagok megfigyelésében,
a kézműves munkafolyamatok alkalmazásában (tervezés, anyag- és technikaválasztás, kivitelezés, díszítés),
a gazdaságos munkavégzésben,
a munkafolyamatokhoz szükséges eszközök megfelelő, balesetmentes használatában,
a tárgyak elemzésében

Legyen képes
a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
az önálló tárgyalkotásra, esztétikus, igényes kivitelezésű termékek

Fedezze fel
a tárgyakban rejlő esztétikumot,
a hagyományos kézművesség szerepét a modern körülmények között és saját életében.

Kézműves tanszak
Alapfok
3.évfolyam
évi 36 hét összesen 36 óra
A környezet anyagai
Elmélet
A környezet anyagainak megfigyelése: természetes (ásványi, növényi, állati eredetű) és mesterséges anyagok

Gyakorlat
Tanulmányi séta a természeti környezetben
Játékeszközök és figurák: állat és emberalakok készítése
(pl.:bogáncsbaba)
Kő, homok és hó felhasználása a játéktevékenységben
Az ember tárgykészítő tevékenysége
Elmélet
Ismerkedés az ember tárgykészítő tevékenységével, a tárgykészítés szerepével, területeivel
Gyakorlat
Tárgyak szerepének vizsgálata
Egyszerűbb papírhajtogatások
Textilmunkák
Elmélet
A tárgyak csoportjai- pl.: alapanyag szerint.

Gyakorlat
Egyszerű fonás technikák- fonalsodrás, 3,4 szálas technikák
Textilfestés-mintázás nyomhagyással (pl.: krumplidúc) fröcsköléssel, ecsettel
Rongybaba készítés a mintázott textil alkalmazásával
A család ünnepei .

Elmélet
Ünnepek és hétköznapok
A család ünnepei
Gyakorlat
Egyszerűbb gyöngyfűzési technikák 1 és 2 szállal
Tárgykészítés az ünnepekhez kapcsolódóan választott anyaggal és technikával (pl.: karácsonyfa díszek)
Különféle báb és babakészítési lehetőségek
Egész éven át végigvonuló feladatok
A természeti és mesterséges környezet megfigyelése, esztétikumának befogadása.

Kézműves tanszak
Alapfok
4.évfolyam
évi 36 hét összesen 36 óra
A természeti környezet
Elmélet
A természeti környezet megfigyelése
A természethez (anyagaihoz, jelenségeihez…) fűződő népköltészeti alkotások, hiedelmek.

Gyakorlat
Növényi részek gyűjtése
Játékkészítés a természet témaköréhez kötötten a gyűjtött anyagokból
Az agyagmunka alapjai
Elmélet
Tartalom és forma kapcsolata a tárgyakon

Az agyag megfigyelése és tulajdonságai
A fazekasság munkafolyamatai: előkészítés, formázás, díszítés, égetés
Gyakorlat
Agyagelőkészítés. Agyagplasztika
Edénykészítés formába rakással
Díszítés nyomhagyással
A szövés-fonás alapjai
Elmélet
A szövés-fonás felhasználási területei
A szövés-fonás anyagai, megfigyelésük
Gyakorlat
A körmönfonás technikái
Többszálas fonástechnikák: lapos és gömbölyű fonások
A szövés alapjai- szövés képkereten
Papírunkák
Elmélet
A papír felhasználása, tulajdonságainak megfigyelése.

Gyakorlat
Papírhajtogatás
Mozgatható végtagú figurák készítése (más anyagok kombinálásával is)
Sárkány készítés
Ajándék tárgyak
Elmélet
Az ajándék szerepe, ajándékozási szokások.

Gyakorlat
Ünnepekhez kapcsolódó tárgyalkotás választott anyagokkal és technikákkal (pl.: ünnepi asztal, mézeskalács)
Egész éven át végigvonuló feladatok
A felhasznált anyagok megfigyelése
A tárgyak elemzése adott szempontok szerint
A tárgyakban rejlő esztétikum felismertetése
Az eszközök helyes használata.

Kézműves tanszak

Alapfok
5.évfolyam
évi 36 hét összesen 36 óra
A népmesék világa
Elmélet
A népmesék világa, a mesék szereplői
Gyakorlat
Népmesei jelenetek ábrázolása
Felhasználásra javasolt anyagok: agyag, növényi részek, textil
A varrás alapjai
Elmélet
A varrás szerepe
A varrás és a hímzés anyagai, megfigyelésük, tulajdonságaik.

Gyakorlat
Egyszerű szegő és díszítő varrások
Egyserű lapos-, kereszt-és láncöltések alkalmazása
Mintaterítők készítése
Népszokások
Elmélet
A téli és tavaszi népszokások lényege, fontosabb ünnepek.

Gyakorlat
Jeles napokhoz kapcsolódó tárgykészítés pl.. betlehem építés, farsangi maszkok
A madzagszövés technikája
Az emberélet fordulóinak tárgyai.

Elmélet
Az emberélet fordulóinak fontosabb eseményei.

Gyakorlat
Báb- és rongybaba készítés az emberélet fordulóinak megjelenítésével (pl.: lakodalmi vendégsereg)
Gyöngyfűzés. Bonyolultabb 1 és 2 szálas technikák, gyöngyszalagok
Népi hangszerek.

Elmélet

Hangszerek fajtái, szerepük a népéletben, népszokásokban (pl.:zajkeltés- gonosz űzés).

Gyakorlat
Hangadó játékok és hangszerek készítése (pl.: agyagsíp, dob, köcsögduda)
Felhasználásra javasolt anyagok, agyag, bőr, növényi részek…)
Egész éven át végigvonuló feladatok
A tárgyak csoportjai: ünnepi és hétköznapi használat; használati és ajándéktárgyak
A felhasznált anyagok megfigyelése
Tárgyelemzések adott szempontok szerint a témakörökhöz kapcsolódóan
A tárgyakban rejlő esztétikum befogadása,
Ötletgazdag, fantáziadús tárgyak létrehozása,
Az alkalmazott eszközök balesetmentes használata

Kézműves tanszak
Alapfok
6.évfolyam
évi 36 hét összesen 36 óra
Szálas anyagok
Elmélet
A szalma, szizál és a raffia felhasználási lehetőségei
Az anyagok megfigyelése, tulajdonságai.

Gyakorlat
A szalma előkészítése

Szalmafonattal készített tárgyak (pl.: aratókoszorú, állatfigurák)
Szizál- és raffia fonatok összevarrásával készített tárgyak
Egyéb szalma-, szizál és raffia díszek, figurák
Népi gyermekjátékok.
Elmélet
A gyermekjátékok szerepe- felkészítés a felnőttkorra.

Elmélet
Játék munkaeszközök készítése (pl.:gazdasági eszközök)
Felhasználásra javasolt anyagok: kukoricaszár, csutka, csuhé, agyag
A nemezelés
Elmélet
Állati eredetű alapanyagok
A gyapjú megfigyelése, tulajdonságai, alkalmazási módjai.

Gyakorlat
A nemezelés technikája. Mintázási lehetőségek
Kisebb nemeztárgyak készítése (pl.:nemez labda, tarsoly)
A bőrmunka alapjai
Elmélet
Állati eredetű alapanyagok
A bőr megfigyelése, tulajdonságai
A bőrös munka eszközei
Gyakorlat
Kisebb bőrtárgyak alkotása: lyukasztás, egyszerű fűzések fonások alkalmazása
Népi építészet
Elmélet
A népi építkezés anyagai, technikái
A paraszthház alaprajza, berendezése
Gyakorlat
Makett készítés-település, porta, házbelső
Felhasználásra javasolt anyagok: agyag, vessző, kukoricaszár, csuhé, szalma
Egész éven át végigvonuló feladatok:
A funkció-forma-díszítés harmóniája a tárgyakon
A felhasznált anyagok megfigyelése
Tárgyelemzések adott szempontok szerint
A tárgyakban rejlő esztétikum felfedezése
Saját ötleteik, elképzeléseik megjelenítése
Az alkalmazott eszközök balesetmentes használata

Kézműves tanszak
Továbbképző
7. évfolyam
évi 36 hét összesen 36 óra
Famunkák
Elmélet
A fa felhasználási területei
A fának, mint alapanyagnak megfigyelése
Gyakorlat
Egyszerű fafaragási technikák kipróbálása (pl.: karcolás, ékrovás)

A munkafolyamatokhoz szükséges eszközök és használatuk
Vesszőmunkák
Elmélet
A vesszőből készült tárgyak köre, szerepük a mindennapi életben,

Gyakorlat
A vessző előkészítése
A kosárfonás alapjai (pl.:alátétkészítés)
Kisebb tárgyak, játékok vesszőből (pl.: csörgő, állatfigurák)
Háncs és gyékénymunkák
Elmélet
A háncs és gyékényfonás alkalmazási területei,

Gyakorlat
Előkészületek a fonáshoz
Kisebb használati tárgyak készítése rámán és összevarrással
Egyszerűbb mintázási lehetőségek kipróbálása
Egyéb háncs- és gyékényfigurák készítése
Népi kerámia
Elmélet
Kerámiák a lakáskultúrában
Kerámiával közvetített jelentéstartalom
Gyakorlat
Tárgykészítés felrakással és lapok összeillesztésével
Különféle díszítési módok- rátétes, mélyített és áttört díszítés
Bőrmunkák,

Elmélet
A bőr felhasználási területei
A bőr fontosabb munkatulajdonságai,

Gyakorlat
Kisebb használati tárgyak létrehozása bőrből
Díszítési lehetőségek megismerése-szironyozás, domborítás, rátét varrás
Egész éven át végigvonuló feladatok:
A tervezés szempontjai, folyamata
A felhasznált anyagok megfigyelése,
A tárgyakkal kifejezett jelentéstartalom megfigyelése
A népművészet motívumrendszere
Tárgyelemzések adott szempontok szerint a témakörökhöz kapcsolódóan
A tárgyak esztétikumának megfigyelése
A használt eszközök balesetmentes alkalmazása

Kézműves tanszak
Továbbképző
8. évfolyam
évi 36 hét összesen 36 óra
Szövés
Elmélet
A szövőkeret felépítése

A szőttesek mintakincse, kompozíciós megoldásai
A szőttesek szerepe a lakáskultúrában
Gyakorlat
Felvetés a szövőkeretre
A szövés munkafolyamata, egyszerűbb mintázási technikák
Mintakendők készítése
Hímzés
Elmélet
Hímzések a népviseletben és a lakástextileken
A régi és új stílusú hímzések összehasonlítása
Gyakorlat
Saját tájegységhez kötődő szabadrajzú hímzés
Egy szálvonásos technika kipróbálása
Batikolás
Elmélet
A textilfestés anyagai, munkafolyamata
Gyakorlat
Viaszolt és csomózott batikolási technikák
Ékszerkészítés
Elmélet
A népi ékszerek fajtái, az ékszerekkel közvetített jelentéstartalom

Gyakorlat
Öltözet kiegészítők, ékszerek készítése
Felhasználásra javasolt anyagok:
Bőr, gyöngy, növényi anyagok
A gyöngyszövés
Népviselet
Elmélet
A népviselet elemi, a viselettel közvetített jelentéstartalom

Gyakorlat
Viseleti babák tervezése, készítése a tanult technikák alkalmazásával
A népművészet továbbélése
Elmélet
A népművészet további ősi lehetőségei a modern körülmények között

Gyakorlat
A lakáskultúrához köthető mai igényeknek megfelelő tárgykészítés választott technikákból
Rendszerezés
Elmélet
A hagyományos kézművességről tanultak áttekintése,, rendszerezése (anyagok, technikák, tárgyak csoportjai)
Gyakorlat
Önálló tárgykészítés a tervezéstől a kivitelezésig választott technikával

Egész éven át végigvonuló feladatok:
Önálló alkotómunka: tervezés, munkafázisok, megállapítása, kivitelezés,
A tanult technikák komplex alkalmazása
Irányított megfigyelések, gyűjtőmunkák,
A tárgyak esztétikumának megítélése

Eszközök balesetmentes használata

8.10.1 A kézműves tanszak évfolyamonkénti minimumkövetelményei

3.évfolyam
Minimumkövetelmény
Alakuljon ki a tanulóban a kézműves tevékenységek iránti érdeklődés. Próbálja ki a bemutatott kézműves technikákat, szerezzen jártasságot legalább egy technika alkalmazásában.

4. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló rendelkezzen ismeretekkel a természethez fűződő hagyományokról, a tárgyakban a tartalom és a forma kapcsolatáról.
Szerezzen jártasságot a szövés - fonás alapvető technikáiban, az agyag egyszerű formázási lehetőségeiben.

5. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló rendelkezzen alapvető ismeretekkel a népi kultúra tárgyalt területeiről: a népmesék világáról, a fontosabb téli és tavaszi népszokásokról, az emberélet fordulóinak nagyobb ünnepeiről.
Legyen jártas az egyszerűbb varrási technikák alkalmazásában, a madzagszövésben, a gyöngyfűzésben és a bábkészítésben.

6. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló rendelkezzen alapvető ismeretekkel a felhasznált anyagok tulajdonságairól, alkalmazási lehetőségeiről, a népi gyermekjátékok szerepéről, a népi építkezés néhány jellemző vonásáról.
Legyen jártas a tanult kézműves tevékenységek alapvető munkafolyamatainak alkalmazásában.

7. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló rendelkezzen ismeretekkel a fa, a vessző, a háncs - gyékény, a kerámia és a bőr alkalmazási területeiről, az anyagok fontosabb munkatulajdonságairól, a tárgyak jelző értékéről.
Legyen jártas a tanult kézműves területekhez kapcsolódóan egy-egy technika alkalmazásában.

8. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló rendelkezzen ismeretekkel a népi szőttes és a hímzés jellemzőiről, az ékszerek és a viselet jelentéstartalmáról, a népművészet továbbélési lehetőségeiről.
Legyen jártas a tanult kézműves területekhez kapcsolódóan egy-egy technika alkalmazásában.
Legyen képes az önálló alkotómunkára, esztétikus, igényes tárgyalkotásra.

8.11 Szobrászat tanszak

1. A szobrász műhelymunka célja
- a vizuális műveltség megalapozása, fejlesztése olyan elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása és gyakoroltatása által, melyek felkészítik a tanulót a tárgyalkotásra, a plasztikai alakításra, a szakirányú továbbtanulásra.

2. A szobrász műhelymunka feladata a vizuális neveléssel párhuzamosan olyan alapozó és speciális ismeretek, készségek biztosítása, mely lehetővé teszi a fenti célok megvalósulását.
A műhelymunka feladata, hogy ismertesse meg a tanulót
- a szobrászművészet sajátos nyelvével, kifejezőeszközeivel, megnyilvánulási formáival,
- a tárgyformálás anyagaival, eszközeivel,
- a szobrászműteremmel és felszerelésével,
- a munka során használt anyagok és szerszámok használatával,
- a kéziszerszámok készítésével,
- a klasszikus szobrászat formai megoldásaival és az azoktól való elszakadás lehetőségeivel,
- az új anyagokkal és azok használatával,
- a kreatív feladatmegoldásokkal a tervtől a kész munkáig.

3. Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje
- a szobrászat fontosabb eredményeit, művészettörténeti időrendiségben,
- a kiemelkedő jelentőségű műveket, alkotásokat,
- a szoborkészítés alapjait, a készítés technológiáját,
- a gyakorlatban megismert anyagok jellemző tulajdonságait és felhasználási területét,
- a balesetvédelmi szabályokat,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.
A tanuló legyen képes
- az anyagismeret birtokában alkalmazni a célnak legmegfelelőbb szobrászi eljárást,
- életkorának megfelelően tapasztalatait, ismereteit beépíteni az alkotás folyamatába,
- a tárgyak elemzésére az anyag-funkció-forma szempontjai szerint,
- felismerni környezetében a pozitív esztétikai minőséget.
A tanuló rendelkezzen
- biztos rajztudással,
- műelemzési készséggel,
- agyagból történő mintázás készségével,
- a gipszmunkák terén alapvető ismeretekkel, gyakorlattal.
Alapfok
A féléves, heti két órás műhelygyakorlat engedjen betekintést a szobrászati alakítás legalapvetőbb műhelytitkaiba, nyújtson lehetőséget a plasztikai alakítás legalapvetőbb anyagainak, műfaji sajátosságainak , alapműveleteinek megismerésére, a formálás, alakítás szépségének és nehézségeinek megismerésére, a helyes műhelyválasztás megalapozására.
Műhelyelőkészítő
Évi 18 hét (heti 2 óra), összesen 36 óra
Ismerkedés a szobrászműhellyel
Az agyag, a gipsz anyagtani ismertetése
A szerszámok bemutatása, megnevezése
Balesetvédelmi ismeretek
Pozitív-negatív formák
Faktúragyűjtés
Egyszerű tárgyak lenyomata agyagban
Kéz lenyomata agyagban
Gipszelési gyakorlat-formavétel a lenyomatokról
Megőrzésük: terrakottában, gipszben
Plasztikai élménygyűjtés
Múzeumlátogatás

Könyvtári anyaggyűjtés
Látogatás kerámia műhelyben
Természeti formák mintázása agyagból I.
Növények, gyümölcsök megfigyelése, megrajzolása, megmintázása
A megmintázott formák szárítása, kiégetése terrakottára
Természeti formák mintázása agyagból II.
Állatkerti séta során tanulmányrajzok készítése
Az emlékezet és a tanulmányrajzok alapján állatok mintázása
A megmintázott formák szárítása, kiégetése terrakottára
Átírási gyakorlatok
A megismert, megmintázott formák átírása képzelet és a fantázia alapján, új plasztikai megjelenítésben
Kiállításrendezés
Az év során készített tárgyak értékelése
Ismerkedés a kiállításrendezéssel

4. Tananyag:
Alapfok 3. évfolyam
évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

ELMÉLET

Az agyag felhasználási területei a művészettörténet nagy korszakaiban
Az agyag felhasználása napjainkban
A szobor és a szobrászat
Szobrászat és kerámia határterületei
A gipsz mai felhasználási területei
Makettek, modellek

GYAKORLAT

Egyszerű organikus formák mintázása Állatfigurák mintázása
A szobor üregelésének módjai
Gipszlap öntése
Negatív forma faragása
Építkezés gipszlapokból

FELADATOK

A terrakotta készítésének megismerése
Múzeum és könyvtár - látogatások - :
Usébtik egyiptomi szolgaszobrok megtekintése,
mezopotámiai pecséthengerek, agyagtáblák megismerése,
görög - római szobrok, leletanyag megtekintése
Pecsétnyomók és pecsételő hengerek készítése
Agyagból és gipszből - múzeumi és könyvtári ismeretek alapján
Kicsinyítés-nagyítás
Organikus formák mintázása kiránduláson, gyűjtött termések alapján
Gipszforma vétel

Organikus formák negatívjai: nyomatok agyagban, faragás gipszben

Állatfigurák mintázása Állatfigurák mintázása állatkerti séta, rajz, emlékezet alapján A legnagyobb méretű figurák mintázás utáni üregelése - bőrkemény állapotban

Gipszlapok öntésével makettek készítése Különböző méretű és vastagságú gipszlapok öntése Negatív vésés, faragás gyakorlása az öntött lapokon Modellek, makettek összeépítése a rendelkezésre álló lapokból

Az építészet és szobrászat viszonya
Falburkolat tervezése, készítése gipszből a korábbi feladatsorok gyakorlata alapján, ismétlődő elemekkel

Értékelés, kiállításrendezés Az év során készített tárgyak értékelése. A kiállításrendezés elsajátítása.

Minimumkövetelmény:
A tanuló sajátítsa el a fegyelmezett magatartás szabályait és alkalmazza azt a múzeumokban, az egyéb nyilvános helyeken és az órákon. A látottakat, hallottakat tudja ötvözni a gyakorlati munkával. Legyen kísérletező kedve és fantáziája. Életkorának megfelelő szinten tudja megjeleníteni elképzeléseit agyagban és gipszben.

Alapfok 4. évfolyam
évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

ELMÉLET

Állatábrázolás a szobrászatban Portrészobrászat a különböző korokban Különböző korok kerámiaszobrai Pecsétek, pénzérmék

GYAKORLAT

Gyakorlatok az arányérzék fejlesztésére: alapformák, rész-egész viszonya, pozitív-negatív formák Formaelemzések: természeti és mesterséges tárgyak Relief készítése Körplasztika készítése

FELADATOK

Állatábrázolás a különböző művészeti korokban
Múzeum- és könyvtárlátogatás
Relief és körplasztika készítése állatfigurákkal
Anyagválasztás - agyag, fa, gipsz

Portrészobrászat a különböző művészeti korokban
Múzeum- és könyvtárlátogatás
A gyűjtött anyag feldolgozása
Fejet ábrázoló relief vagy körplasztika készítése (önportré kis méretben)

Mintázás emlékezetből
Állatkerti séta után mintázás emlékezetből: arányérzék fejlesztő gyakorlat
Kicsinyítés-nagyítás
Domborűmintázás agyagból
Gipszforma vétel
Sokszorosítás kézi préseléssel

A pozitív-negatív elemek összehasonlítása
Üregeit körplasztika készítése

A különböző korok kerámia szobrainak megismerése
A Kárpát-medence Agyagistenei
Az ókori kínai császári cseréphadsereg

Kerámiapecsételők
Pénzérmék, numizmatikai gyűjtemények megtekintése Érmék, pecsételők készítése agyagból

Szobabelsőt ábrázoló dombormű mintázása
Mintázófa és szobrászgyűrű készítése
Mintázás pozitív-negatív plasztikai elemekkel Terrakottára égetés.
Gipszforma vétel terrakottáról
Gipszformába préseléssel, sokszorosítás
A relief tagolása festéssel, engobozással

Kiállításrendezés
A tanév során készült munkák értékelése, válogatása. Zárókiállítás rendezése

Minimumkövetelmény: A tanuló korának megfelelő szinten tudja megjeleníteni elképzelését agyagban és gipszben. Tanári segítséggel legyen képes egyszerű mintázószerszámok elkészítésére. Rendelkezzen alapvető mintázási ismeretekkel.

Alapfok 5. évfolyam
évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

ELMÉLET

A kisplasztika, mint körüljárható forma
Relief és körplasztika
Samottos agyagból készült épületszobrászati elemek, utcabútorok
A kerámiaégetésben rejlő lehetőségek
Kemencetípusok
A földfesték, mint színezőanyag A máz, mint védőréteg és színezőanyag A gipsz, mint átmeneti, és mint végleges anyag
Műteremlátogatás, kerámia üzem látogatása

GYAKORLAT

Érmek mintázása
Kisméretű fej mintázása
Üregesen épített szobor készítése
Nagyobb méretű térforma felrakása samottos agyagból
Több részből álló épülethomlokzati relief készítése samottos agyagból
Agyagvágó, simító kéziszerszámok készítése

FELADATOK

Általános kisplasztikái ismeretek

A méret, a lépték
Anyagok: agyag. kő. bronz, fa
Segédanyagok: gipsz, plasztilin, viasz

Az építészet és szobrászat kapcsolata
Fagyálló samottos agyagból készült épületszobrászati elemek (tető oromdíszek, füstcsövek, plasztikus reliefek, feliratok, ablakkeretek, párkányok, fülkeszobrok, korlátok, címerek stb.) elemzése
Belsőtéri gipsz stukkó tervezése, kivitelezése

Pénzérmék, plakettek mintázása
Múzeumi példák alapján pénzérmék, plakettek mintázása plasztilinből. Gipszforma vétel. Préselés gipszformába, terrakotta égetés.
Gipszpozitív öntése, retusálása.

Fej mintázása
Kisméretű körplasztika és dombormű készítése plasztilinből
A plasztilinfejről gipszforma vétel
Pozitív forma öntése gipszből

Kisplasztika készítése egészalakos figurával
A drót tartóváz megépítése
A testarányokra és térbeliségre figyelve karakterfigura mintázása plasztilinből.

Utcabútorok készítése
Az utcabútorok fogalma
Az utcabútorok fajtái (padok, virágtartók, szemétkosarak műkőből, kőből, fából, fémből, kerámiából, fagyálló samottos agyagból)
Egyszerű utcabútor tervezése, kivitelezése
Nagyobb méretű virágtartó felrakása agyagcsíkokból, samottos agyagból gipszforma nélkül.

Az építészet és a társművészetek kapcsolata
Szobrok a közterületeken
Adott építészeti térbe köztéri szobrok kicsinyített makettjének elkészítése

Műterem- és gyárlátogatás
Szobrászművész munka közben
Üzemlátogatás kerámiagyárban: gipszműhely, nyersgyártó-formázó műhely, festőműhelyek, különböző hőfokon üzemeltetett kemencék és a kész termékek megtekintése

Minimumkövetelmény:

A tanuló legyen képes minta alapján egyszerű kéziszerszámok készítésére.
Tudjon bánni a plasztilinnel, gipsszel, agyaggal.
Legyen alkalmas kisebb feladatok önálló megoldására.
Tanári vezetéssel legyen képes bonyolultabb feladatok elkészítésére.

Alapfok 6. évfolyam
évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

ELMÉLET

Szobrászati technikákat felhasználó szakmák
A szobrászok képzését biztosító iskolatípusok

GYAKORLAT

Vázra felrakott gipsz szobrok készítése
Egyszerű körplasztikák pozitív-negatív öntése
Érmék bronzba öntése, az öntvények cizellálása, patinázása

FELADATOK

Képzési lehetőségek
A szobrászok képzését biztosító iskolatípusok: művészeti szakközépiskola; épületszobrász, díszítőszobrász, kőszobrász szakmunkásképző intézet; képzőművészeti főiskola
Iskolalátogatás szobrászképző iskolákban
Szobrászati technikákat felhasználó szakmák megismerése: épületszobrász, szobrászművész, keramikusművész
Műteremlátogatás szobrász- és keramikusművésznél

Életnagyságú portré mintázása
Modell után, vázra épített portré mintázása agyagból
A kész fejről 2 feles gipszforma vétel-tanári segítséggel
Gipszformába préselés agyagból
A kiszáradt agyagfej égetése terrakottára
A kiégetett agyagfej patinázása tanári segítséggel

Drót és faelemekkel tér kompozíció készítése
Az anyagok egymást erősítő hatásának, kifejező erejének tudatos felhasználása

Minimumkövetelmény:

A tanuló tudja az elmúlt 4 év alatt megtanult és elsajátított készségeket biztonsággal alkalmazni, az elméletet a gyakorlattal ötvözni.
Tudjon önállóan megoldani különböző plasztikai feladatokat (dombormű, körplasztika)

Minimumkövetelmények

3. évfolyam
A tanuló sajátítsa el a fegyelmezett magatartás szabályait és alkalmazza azt a múzeumokban, az egyéb nyilvános helyeken és az órákon. A látottakat, hallottakat tudja ötvözni a gyakorlati munkával. Legyen kísérletező kedve és fantáziája. Életkorának megfelelő szinten tudja megjeleníteni elképzeléseit agyagban és gipszben.

4. évfolyam
A tanuló korának megfelelő szinten tudja megjeleníteni elképzeléseit agyagban és gipszben. Tanári segítséggel legyen képes egyszerű mintázószerszámok elkészítésére. Rendelkezzen alapvető mintázási ismeretekkel.

5. évfolyam

A tanuló legyen képes minta alapján egyszerű kéziszerszámok készítésére. Tudjon a plasztilinnel, gipsszel, agyaggal. Legyen alkalmas kisebb feladatok önálló megoldására. Tanári vezetéssel legyen képes bonyolultabb feladatok elkészítésére.

6. évfolyam
A tanuló tudja az elmúlt 4 év alatt megtanult és elsajátított készségeket biztonsággal alkalmazni, az elméletet a gyakorlattal ötvözni. Tudjon önállóan megoldani különböző plasztikai feladatokat (dombormű, körplasztika).

7. évfolyam
A tanuló értse a tanév során megismertetett új fogalmakat és tudja azokat a gyakorlatban helyesen alkalmazni. Ismerje a szakmához kapcsolódó baleset-, munka és környezetvédelmi szabályokat és a gyakorlatban alkalmazza azokat. Tudjon gipszformát készíteni és legyen képes sokszorosításra.

8. évfolyam
A tanuló rendelkezzen alapvető anatómiai ismeretekkel. A megszerzett anatómiai ismereteit tudja kifejezni rajzban és tárgyiasult formában.

9. évfolyam
A tanuló tudjon életnagyságú büsztöt készíteni agyagból. Ismerje az építészeti elemek szobrászati díszítésének törvényszerűségeit. Tudjon gipszből egyszerű épületdíszítő ornamentikát, balusztrádot készíteni.

10. évfolyam
A tanuló ismerje a szobrászat klasszikus műfajait. Legyen képes érem, relief, portré, ember és állatfigura mintázására. Rendelkezzen alapvető szaktörténeti, tervezési ismeretekkel.

8.12 Művészettörténet

A program célja, feladatai

A művészettörténet oktatás szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a rajz-festés-mintázás órákon, valamint a műhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor igyekszik kapcsolatot találni a társművészetek felé is

A tantárgy tanításának célja, hogy

keltse fel a tanuló érdeklődését, tegye érzékennyé és nyitottá a műalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására,
a tanuló sajátítsa el a vizuális nyelv alapelemeit, tanuljon meg olvasni a műalkotásokból,
a közösen végzett és egyéni műelemzéseken keresztül ismerje meg az egyes korokra jellemző legfontosabb stílusirányzatokat,
a már megismert művészettörténeti korokat új összefüggésbe helyezze, vizsgálja azok formanyelvét és stílusjegyeit,
kiemelten foglalkozzék a korok-korszakok kapcsolataival, a kölcsönhatásokkal, egymásra épülésekkel, ellentétekkel, szakításokkal az összehasonlító elemzések során,
biztosítsa az eligazodást a művészettörténet emlékanyagában, valamint az ismeretek beépülését, felhasználhatóságát a tanuló életébe és munkájába

az ábrázolási és kifejezési módok tanulmányozásával, az anyagok, műfajok, technikák, eljárások megismerésével váljon képessé az önálló alkotó jellegű műelemzésre.

A tantárgy tanításának feladata, hogy
nyújtson művészettörténeti, művészetelméleti és műfaji ismereteket az őskortól napjainkig,
foglalkozzék a világkép és a képzőművészet viszonyával,
mutassa be a művészet folytonosságát és korról korra változó jellegét,
mutassa be a művészeti ágak kapcsolatát,
ismertesse a művészettörténet nagy alkotóit és jellemző alkotásait az őskortól napjainkig,
végezze el az egyes művészettörténeti korok jellemző stílusjegyeinek összehasonlítását,
értelmezze a kortárs művészet hagyományokhoz való viszonyát, - foglalkozzék a tárgy- és környezetkultúra történetével,
ismertesse a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a művészettörténeti korokban, a népi kultúrákban és a városi folklórban. A tanulóval ismertesse meg a művészetek formanyelvének alapvető elemeit, a művészet ábrázolás- és kifejezésbeli sajátosságait,
a legjellemzőbb kifejező eszközöket és komponálásmódokat a
a tárgyi környezet elemeit és az esztétikai minőségek kifejeződését
alakítsa ki a tanulóban az önálló tájékozódás képességét, az ismeretszerzés igényét jelentős műemlékek, múzeumok, gyűjtemények felkeresésével, kiállítások látogatásával,
értelmezze a művészet helyét a kultúrában és a társadalomban, fejlessze a képi-plasztikai önkifejezés képességét a megismert alkotó eljárások igénybevételével,

Követelmények
A tanuló az alapfok végén ismerje
az elemi kifejezési eljárásokat és ábrázolási módozatokat (konvenciókat), s ismerje fel azokat konkrét műalkotásokban,
a művészettörténeti korok (korszakok), irányzatok főbb stílusjegyeit és legkiemelkedőbb alkotóit, alkotásait.

A tanuló tudjon
műalkotásokat olvasni a témák és stíluselemek szempontjából,
eligazodni és szelektálni a tárgy- és környezetkultúra világában,
megismert stílusjegyeket az egyéni alkotó munkában felhasználni; egyes művészettörténeti korokra jellemző kifejezésmódok, utánzások alkalmazásával.

A tanuló legyen képes
az egyes művészettörténeti korokra jellemző stílusjegyek
művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban,
a megismert művészettörténeti korok időrendi áttekintésére,
a művészettörténeti ágak kapcsolatainak és kölcsönhatásainak
a környezet és a mindennapok vizuális hatásainak feldolgozására,
műalkotások értelmezésére, elemzésére egyéni véleményalkotással, - a tanult kifejezési formák és ábrázolásmódok alkotó alkalmazására. A tanuló a továbbképző végén ismerje
a művészettörténeti korok lényeges sajátosságait a legfontosabb alkotók és legjellemzőbb alkotások tükrében, és
tudja olvasni, elemezni a tanult műalkotásokat, és
értse meg a természeti és mesterséges környezet viszonyát és azok kölcsönhatásait.

A tanuló tudjon
összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével,

alkotó módon használni megismert kifejezési eljárásokat és ábrázolási konvenciókat személyes élmények kifejezésére,
reálisan értékelni - önmaga és mások munkáját, eredményeit. A tanuló legyen képes
összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában, - tájékozódnia művészettörténet nagy korszakaiban,
ismertetni az adott kor kiemelkedő alkotóinak munkásságát és ' elemezni alkotásaikat,
észlelni és megítélni esztétikai minőségeket tájban, épített környezetben és tárgyakban,
felismerni koronként jellemző alkotásokat a tárgy- é: környezetkultúra világából,
önállóan dönteni az alkotó munkában alkalmazandó technikák, anyagok és eszközök megválasztásában.

A tanulónak alakuljon ki önálló, alkotó szellemű műelemző készsége a vélemények ütköztetésével, a vitakészség fejlesztésével.
A szabadon választható művészettörténet órák egy része – korábbi gyakorlatunk szerint - belföldi egynapos kirándulásokon és az évenkénti művészettörténeti tanulmányúton is megtarthatók meg. A változatos külföldi és hazai helyszínek ideális színterei a különböző korok és kultúrák megismerésének.

Művészettörténet tantárgy
Alapfok 3. évfolyam
Évi 36 hét összesen 36 óra
Bevezetés
A művészettörténet alapfogalmai
A művészettörténet helye és szerepe a tudományok között
A művészet vizuális nyelve
A képző- és iparművészet ágai, műfajai, jellemzői, kapcsolatuk kölcsönhatásaik
Őskor
Az emberré válás folyamata
A művészet kezdetei
Használati és kultikus tárgyak, ékszerek-temetkezés legrégibb emlékei
Plasztikák, idolok, állatszobrok
Barlang- és sziklarajzok, festmények
A megalitikus kultúra emlékei
Mezopotámia
A folyamközi birodalmak
Sumérek, akkádok, babilóniak, asszírok és perzsák
Egyiptom
Az egyiptomi társadalom
Világkép, hitvilág
Az egyiptomi kultúra időrendi áttekintése
Az egyiptomi művészet konvenciói stílusai, korszakai
A kínai birodalom
A nagy dinasztiák időrendi áttekintése
Hiedelemvilág, az ősök kultusza
A kínai birodalom kultúrája: edények, plasztikák
Festészet, tájképfestés, kaligráfia
Japán művészete
A természet erőinek és az ősöknek tisztelete, sintoizmus
Kínai befolyás a budhizmus elterjedése
A zenbudhizmus és a művészet
Teaszertartás, virágrendezés, tusfestészet
India művészete
Indiai kultúrák, birodalmak áttekintése

A budhizmus eszmerendszere, elterjedése
A hinduista hitvilág és kultúra
Afrika művészete
Ősi birodalmak Fekete-Afrikában
A kultúrák sokfélesége
Az afrikai maszkok, mágia, ősök kultusza
Plasztika, bronzszobrászat
A pekkolombiánus művészet
Korai földművelő kultúrák
Mítoszok, szertartás és építészet
A közép- és dél-amerikai indián kultúrák áttekintése
Kréta és Mükéné
A minoszi kultúra: építészet, festészet, plasztika
Az akháj szellemiség, építészet
Görög művészet
A Görög kultúra nagy korszakainak áttekintése
A városállamok és a társadalom felépítése
Szellemiség, hitvilág, mitológia, tudományok, filozófia
Az építészet új nyelvezete, oszloprendek, épülettípusok
A szobrászat nagy korszakai
Festészet, vázafestészet
A hellenizmus kora
Új kulturális áramlatok és a klasszikus hellén kultúra kapcsolata, ötvöződése

Művészettörténet tantárgy
Alapfok 4. évfolyam
Évi 36 hét összesen 36 óra

Az etruszkok
A római kultúra kezdetei, görög hatások
Az etruszk hitvilág kultuszhelyek, sírépítmények
Római művészet
Róma kialakulása, felemelkedése és hanyatlása
Új építészeti vívmányok, szerkezetek, épülettípusok
A szobrászat új feladatok előtt- a portré
Falfestmények, a jellegzetes római stílus kialakulása
Késő római és bizánci művészet
A kereszténység eszmevilága, elterjedése
A latin ókeresztény és a görög bizánci építészet legfőbb jellemzői, sajátosságai
A mozaikművészet
A kereszténység és az állam
Egyházi táblakép festészet, ikonok
A népvándorlás korának művészete
A római birodalom bukása
A nomád népek életmódja, hitvilága
A honfoglaló magyarok művészete
A karoling birodalom művészete
Kultúra, vallás és képzőművészet
Az Iszlám Birodalom művészete
Az iszlám kialakulása, felemelkedése, elterjedése
Az iszlám építészet főbb épülettípusai, stílusjegyei

A kalligráfia az iszlám művészetben
A román kor művészete
A római katolikus egyház szerepe a kultúrában
Szerzetesek, zarándokok, kolostorok
Az egyházi építészet sokszínűsége
A kereszténység képi nyelve
Hódítások, keresztes hadjáratok
A gótika
Gótikus építészet-gótikus katedrális
Üvegablakok, gótikus szobrászat
Az egyház megújhodása
A gótika sokszínűsége Európa országaiban

Művészettörténet tantárgy
Alapfok 5. évfolyam
Évi 36 hét összesen 36 óra

A reneszánsz előzményei-trecento
Művészet az itáliai városállamokban
A szellemi megújulás első jelei
Vallási és világi építészet
A plasztika és festészet az új igények szolgálatában
Új stílus születése
A korai reneszánsz-quattrocento
Kereskedők és mecénások
Új keresztény művészet
Vallási hagyomány és antik kultúra
A művészet és a természettudományok viszonya
Művészet és humanizmus
Az érett reneszánsz cinquecento
Az itáliai udvarok és az antik világ
Városi palota építészet és a megújuló egyházi építkezések
A pápaság és a művészetek
A reneszánsz művészet Itálián kívül
A reneszánsz alkonyat-manierizmus
A manierizmus fogalma
Jellemző stílusjegyei
A manierizmus Itáliában, Spanyolországban és Németalföldön
A barokk művészet
A katolikus egyház diadala
Az új szellemiség hatása az egyházi építészetre, festészetre, szobrászatra
Európa világi építészete a királyi udvarokba
A barokk festészet Itáliában, Spanyolországban
A Holland festészet aranykora
Új témák, új megrendelők, portré, tájkép, életkép, csendélet
A rokokó művészete
A művészi érzékenység, frigolitás, elegancia
A rokokó és a vallásos művészet
A rokokó portréművészete
A klasszicizmus
Itáliai, görögországi és kis ázsiai ásatások

Új művészet az antik világ bűvöletében
A klasszicizmus építészetének, szobrászatának, festészetének áttekintése
A romantika
Szubjektivitás erős érzelmi töltés
A Napóleoni Birodalom
A romantika az irodalomba, a filozófiában, a zenében
A romantika Európa országaiban
A realizmus
Valóságfeltárás, társadalomkritika
A realista portré művészet és tájkép festészet

Művészettörténet tantárgy
Alapfok 6. évfolyam
Évi 36 hét összesen 36 óra
Az impresszionizmus
Új utak, új művészi szabadág
Szemléleti forradalom a modern festészet történetében
Pillanatnyi benyomások, érzések, hangulatok
Posztimpresszionizmus
Pointilizmus
Az ösztönök felszabadítása
A belső lényeg megragadása
A századforduló építészete és képzőművészete
Ipari forradalom-új igények, új anyagok, új építészeti feladatok
A historizmus, akadémizmus, eklektika
Szecesszió
Szakítás, szembefordulás az akadémizmus világával
A XX. század első fele
A klasszikus modernség, a klasszikus avantgarde irányzatai
Expresszionizmus
A primitív művészet felfedezése
A fauvizmus
Kubizmus
A látvány felbontása mértani alapformákra
Autonóm képalkotás
Újítások az építészetben
Organikus és funkcionalista építészet
Futurizmus
Gépek kultusza. Mozgás, dinamizmus
Absztrakt művészet
Utalásszerű kapcsolódás a külső tárgyi világhoz
Megszületik a nem ábrázoló, nem tárgyi és nem figurális művészet
Művészet a két világháború között
Konstruktivizmus
Geometrikus alakzatok síkon és térben
Festészet, függőleges, vízszintes irányok, tiszta színek
Dadaizmus
Anti művészet, a háború ellen az esztétikai és erkölcsi konvenciók ellen
A konceptuális művészet előfutára
Szürrealizmus
A belső felszabadítása, autómatizmus

Bauhaus
Az építőműhely. Előkurzus- kézműves mesterség- ipari formatervezés
Művészet 1945-től napjainkig
A modernség megújhodása
Absztarkt expresszionizmus
Felfokozott érzelmi hatások
Tasizmus, akció festészet
Pop art
Jóléti társdalom, reklámok, tömegtermékek, társadalomkritika
Hiperrealizmus
Fényképszerű valósághűség
Op-art, kinetikus művészet
Tiszta optikai hatások, tiszta szerkezetek- mozgás, fényeffektusok
Minimal art, konceptual art
Gondolati tartalmak feltárása
A kreatív gondolat fontosabb, mint maga a mű
Napjaink művészete- kortárs művészet
Land art-body art- performance- happening- totális művészet…
Az építészet új útjai és a posztmodern változatai

Művészettörténet tantárgy
Továbbképző 7. évfolyam
Évi 36 hét összesen 36 óra

Ősművészet, primitív népek művészet, népművészet, naiv művészet, városi folklór, mindennapok művészete
A népművészet és a magas művészet viszonya
Primitív művészet egykor és ma
Afrika, Ausztrália, Óceánia, Amazónia törzsi művészete
Észak-, Közép,- és Dél Amerika indián kultúrái
Hit világ- stílusok-szertartások- testfestés-tetoválás
A primitív művészet hatása a magas művészetre
A XX. századi izmusok és az ősművészet illetve primitív művészet
A primitív kultúrák és napjaink művészete
Népművészet
A népművészet fogalma, megközelítése
Hagyomány-életmód-szokások-zene-tánc-viselet-tárgyak
A népművészet tárgyi emlékei Magyarországon
Életmódváltás és népművészet
A népművészet napjainkban
Népművészet és üzlet
Népművészet és turizmus
Népművészet és politika
A városi folklór
Az ipari forradalom és a fogyasztói társadalom hatása a klasszikus népművészetre
Új életforma, új anyagok, új műfajok a városi folklórban
Graffitik, tetoválás
A szubkultúrák művészete
A naiv művészet
A magas művészet és a naiv művészet viszonya
Utak a népművészetből a naiv művészet felé

A világháborúk művészete- életmód- emlékek- tárgyak

Művészettörténet tantárgy
Továbbképző 8. évfolyam
Évi 36 hét összesen 36 óra

Az antikvitás és hatásai a művészettörténetben
A görög művészet gyökerei
Előzmények- a minoszi kultúra
Hatások- a hellén kultúra kialakulásának körülményei, okai
Az archaikus , a klasszikus és a hellenisztikus művészet
Hasonlóságok- különbözőségek
Kölcsönhatások, egymásra épülés
A hellén kultúra hatásai Itáliától a z Indusig
Helyi sajátosságok, új kulturális áramlatok
Etruszk művészet
Híd a görög és római művészet között
Görög hatások és hagyományok
A római kultúra kezdetei
Római művészet
Görög, etruszk hatások
Görög emlékek, görög mesterek Itáliában
Másolatok, műgyűjtés
A provinciák művészete
A klasszikus római művészet hatása a barbár kultúrákra
Róma hatása a bizánci művészetre
Róma hatása a korai kereszténymű vészetre
A reneszánsz mint az antikvitás újjászületése
Ásatások, tárgyi emlékek
Antik eszmények, formák és kánonok
Az antik filozófia újjászületése
Művészet és humanizmus
A klasszicizmus
Utazások, rajzok, metszetek
Itáliai, görögországi és kis-ázsiai ásatások
Gyűjtemények, múzeumok
Az antikvitás, mint a klasszicizmus alapja
Az antikvitás a magas művészetben és a hétköznapokban (ruházat-bútorok)
Az antik hagyományok hatása a XX. századi művészetre
A klasszicizmus és a szocialista realista építészet és művészet
Az antik kultúra és a klasszicizmus hatása a Harmadik Birodalom művészetére
Az antik kultúra hatása napjainkban.

Művészettörténet tantárgy
Továbbképző 9. évfolyam
Évi 36 hét összesen 36 óra

Hiedelemvilág és a művészet. Vallás és művészet. Ideológiák és művészet.
Egyiptom, hiedelemvilága, életmódja, kultúrája és művészete
Sokistenhit
Az élet folytatása a túlvilágon

Az Amarna kor (Ekhnaton birodalama) és hatásai
Mezopotámia művészete
Sumer és akhád művészet és hitvilág
Babiloni és asszír művészet és hitvilág
Az ókori Irán művészete és hitvilága
A Közép-kelet művészete
Párthusok és Szasszanidák, valamint az Ahura-Mazda kultusz
Az iszlám művészete
Az iszlám vallás, világmagyarázat és életszemlélet, valamint a művészet
Az iszlám gondolatvilág – távol-keleti bölcselet és a nyugati eszmerendszerek összehasonlítása
Az ókori és a klasszikus India kultúrája és művészete
A buddhizmus és a művészet
A dzsainizmus, a hinduizmus és a művészet
Délkelet- Ázsia művészete
India és a buddhizmus hatása a helyi kultúrákra
Kína művészete
A buddhizmus, taoizmus és konfucianizmus hatása a művészetre
Tibet és Kína hiedelemvilága, kultúrája és művészete
Japán művészete
A sintoizmus és a művészet
A zen- buddhizmus hatása a művészetre
Zsidó művészet
A zsidó hiedelemvilág, életmód, kultúra, és művészet
A zsidó világszemlélet, a hellén filozófiák és a keresztény gondolatvilág összehasonlítása
A keresztény művészet
A kereszténység kialakulása, elterjedése és eszmerendszere
A korai kereszténység és a művészet
A késő római és a bizánci művészet
A kereszténység és az állam
A kelta kereszténység Írországban és Észak –Angliában
Kultúra, vallás és képzőművészet a Karoling Birodalomban
A keresztény Európa a román kor idején
A kereszténység és a hatalom
Hódítások és keresztes hadjáratok
A keresztény Európa a gótika idején
Fellendülés, pénz és hatalom a városokban
A gótika virágzása és az egyház
Pogány motívumok a keresztény világban
A szakrális művészet és a reneszánsz
A pápai udvar hatása a művészetekre
A reformáció hatása a művészetre
Az új eszmék hatása az életmódra, kultúrára
Új megrendelői réteg, új igények, új műfajok,
A katolikus egyház diadala
A barokk művészet gyökerei
Az ellenreformáció hatása a művészetre
Új optimizmus, pompa, fényűzés
Keresztény szellemiségű művészet a barokktól napjainkig
Hittérítés lés művészet
A gyarmatok művészete
Keresztény eszmeiség és a helyi hiedelemvilág keveredés

Kortárs keresztény művészet
A felvilágosodás művészete
Rádió és művészet
Ateista művészet
Művészet az ideológiák szolgálatában
A szocialista realizmus művészete
A Harmadik Birodalom művészet
Ideológiák napjaink művészetében
Szubkultúrák, csoport ideológiák
Kvázi kultuszok, rítusok
Magán mitológiák

Művészettörténet tantárgy
Továbbképző 10. évfolyam
Évi 36 hét összesen 36 óra

Hagyomány és haladás. Hivatalos művészet és avantgarde
A realizmustól az impresszionizmusig
Az uralkodó ízlés „klasszikus felfogása” és a pillanatnyi benyomásokat rögzítő új valóságfelfogás ellentéte
Az impresszionizmustól a fauvizmusig
A művészet és a nyílvánosság újfajta kapcsolata
Tudományos megalapozottság-rendszerezésre való törekvés
Egyéni stílus, expresszív motívumhasználat
Az építészet és az ipari forradalom
A hagyományos neo irányzatok és az új építészeti mozgalmak
Az új építészeti feladatok kihívása és az erre adott válaszok
A szecesszió
Nyílt szembenállás, szakítás az akadémizmus felfogásával
A szecesszió és az alkalmazott művészetek
Az avantgarde irányzatai és a hivatalos művészet
A hagyománytisztelő és az úttörő művészet viszonya
Úttörők és epigonok
Magányos alkotók és iskolák
Az avantgarde művészet utóélete
Művészet és társadalom
Művészet és politika
Direkt módon politizáló agitatív művészet
Tiltott, tűrt, támogatott művészet
Művészet a rendszerváltás után
Művészet és kommunikáció
Művészet és manipuláció
Művészet és üzlet
A magas művészet és a közönség
Agiccs fogalma
Kortárs művészet
Klasszikus hagyományok és azok tagadása
Az akadémikus iskolázottság és az autodidakta művész
Mesterségbeli tudás és eszköztelen művészet
„Profi” és „amatőr” művészet
Művészet és közönség, művészet és a közönség hiánya
Totális művészet, „mindenki művész”

Művészet és élet

A művészettörténet tantárgy évfolyamonkénti minimumkövetelményei

3.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a művészettörténet fogalmát, a képzőművészeti ágakat és műfajokat.
Legyen képes a vizuális nyelv alapelemeinek használatára, néhány tanult műalkotás felismerésére.

4.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje az építészet, a festészet, a szobrászat és a grafika műfaji sajátosságait.
Legyen képes a műalkotásokról vélemény formálására és megfogalmazásáj ra; a látott műalkotások egy részének felismerésére, megnevezésére.
5.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje az alkotás létrejöttének folyamatát a látható világtól a művészi tükrözésig.
Legyen képes stílusjegyek felismerésére műalkotások és tárgyak alapján; a tanult művészeti technikák felismerésére, megkülönböztetésére műalkotásokon

6.évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a nagy művészettörténeti korok stílusjegyeit, legfontosabb alkotóit és alkotásait.
Legyen képes műalkotások önálló elemzésére, néhány alkotás összehasonlítására formai jegyek alapján.

7. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a népművészet fogalmát, főbb területeit, a megközelítés eszközeit, módszereit.
Legyen képes összefüggéseket felismerni, értelmezni különböző korok művészete, valamint életmód és művészet között.
Legyen képes a megismert műalkotások összehasonlító elemzésére.

8. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a műalkotások létrejöttének történelmi, szellemi hátterét. Legyen képes felismerni a művészet állandóságát és korról-korra változó jellegét. Legyen képes műalkotások meghatározására stílusjegyek alapján.

9. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje az emberi élet alapkérdéseit, a világmagyarázatok tükröződését a művészetben.
Legyen képes tolerálni a másságot különböző kultúrák, népek, népcsoportok művészetében. Legyen képes hitbéli, világnézeti különbségek értelmezésére a tanult műalkotásokon.

10. évfolyam
Minimumkövetelmény
A tanuló ismerje a művészettörténeti korszakok és a kortárs művészet gyökereit.
Legyen képes műalkotások előítélet-mentes szemlélésére és értő befogadásra.

8.12.1 Az alkalmazható szakkönyvek, tanulmányi segédletek

Az alapfokú művészetoktatás számára speciális tankönyvek még nem készültek, de a képzés sajátosságaiból adódóan, egyéb szakkönyvek, szakirodalom használatával jól pótolhatók. A szakkönyveket és egyéb információhordozókat (magnó, számítógép, videó, diavetítő) elsősorban szemléltetőeszközként és a tanórákra való felkészüléshez használjuk. Ehhez nyújt segítséget szakkönyvtárunk mintegy 900 dokumentummal, folyóiratokkal, videókkal a képző- és iparművészet, a néprajz és a kultúrtörténet köréből.

8.13 A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. Az alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.
A művészeti alapvizsgán és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.
Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A vizsga tantárgyai
– rajz - festés - mintázás
– műhelygyakorlat

A fentieken felül szabadon választható vizsgatárgy:
– művészettörténet,
– népművészet
A szabadon választható vizsgatárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsgája írásbeli és szóbeli vizsgarészekből állnak.

A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga során minden vizsgázónak a rajz-festés- mintázás és a műhelygyakorlat tantárgyak közül legalább az egyikből az A) bekezdésénél meghatározott rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott, ún. „mestermunkát” kell elkészítenie. A másik tantárgyból elegendő a B) bekezdésben meghatározott feladat elkészítése.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként– a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.
Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható rajz-festés-mintázás tantárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét az alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön kell minősíteni. Az értékelés során a következő minősítések adhatók: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból nem felelt meg minősítést kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatan-tárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

8.13.1 KÖZÖS KÖTELEZŐ TANTÁRGY RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS

A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga jellege: gyakorlati vizsga

2. A vizsga tartalma
A gyakorlati vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló vizuális gondolkodása, ábrázoló, kifejező készsége, tervező képessége, képtárgyalkotó tudása.
A feladatmegoldás tükrözze a tanuló látványmegfigyelő, értelmező, megjelenítő, elemző, a gondolati tartalomnak megfelelő átíró, kifejező, alkotó készségét, a képzőművészeti ágakról – grafikáról, festészetről, szobrászatról - a képzőművészeti ágak műfajairól, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét, a tanuló képzőművészeti technikákban való jártasságát, képességét.

A rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga során két feladat közül választhatnak a vizsgázók:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott alkotás, ún. „mestermunka” elkészítése.
A dokumentáció szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex képzőművészeti (rajzi, festési, mintázási elemeket magába foglaló) feladat megoldásának fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok…). A tanuló által benyújtott alkotás a feladatra adott megoldás vagy megoldások.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek, amely az éves mestermunka kiállításon bemutatja azt.

B) A szorgalmi idő alatt, önállóan készített tanulmány.
Az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, szabadon választott eszközökkel (grafikai, festészeti vagy plasztikai eljárásokkal) készített tanulmány témája lehet:
– természetes forma,
– mesterséges forma,
– forma és mozgás,
– forma, tér, szerkezet.

3. A vizsga értékelése
Rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
– megfigyelő, látvány- és karaktermegjelenítő képesség,
– gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
– képzőművészeti technikákban való jártasság,
– kísérletező készség,
– tervező, feladatmegoldó készség,
– kreativitás,
– manuális készség.

A rajz-festés-mintázásművészeti záróvizsga követelményei

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás max. 120 perc

2. A vizsga tartalma
A gyakorlati vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló vizuális gondolkodása, látványmegfigyelő, -értelmező, a gondolati tartalomnak megfelelő átíró, kifejező készsége, tervező képessége, képtárgyalkotó tudása. A feladatmegoldás tükrözze a tanuló művészeti ismereteit, a képzőművészeti ágakról – grafikáról, festészetről, szobrászatról – a képzőművészeti műfajokról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudását. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló képzőművészeti technikákban való jártasságát, képességét, tudását, művészi igényességét.

A rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott projektfeladat.
A projektfeladat megoldását bemutató portfolió szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex képzőművészeti (rajzi, festési, mintázási elemeket magába foglaló) feladat megoldásának menetét (időterv, folyamatterv), fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, szerkezeti rajzok, forma-, kompozíció-, és színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok, plasztikai kísérletek, makettek, látvány- és arculattervek…), a feladatra adott választ vagy válaszokat.
A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén és ideje alatt önállóan készített tanulmány.
Az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, szabadon választott (grafikai, festészeti, plasztikai) eljárásokkal készült tanulmány témája lehet:
– természetes formák,
– mesterséges formák,
– külső vagy belső tér,
– térben megjelenő figura,
– portré.

3. A vizsga értékelése
Rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
– megfigyelő, látvány- és karaktermegjelenítő képesség,
– gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
– tervező, feladatmegoldó készség,
– képzőművészeti technikákban való jártasság,
– kísérletező készség,
– kreativitás,
– manuális készség,
– művészeti ismeretek,
– esztétikai érzékenység,
– tárgyalkotó készség,
– a feladatmegoldás egyedisége, minősége, összhatása.

8.13.2 KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ MŰHELYGYAKORLAT

A GRAFIKA TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A GRAFIKA MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga jellege: gyakorlati vizsga

2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló a grafikaművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, az egyedi és a sokszorosított grafikatechnikai lehetőségekről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló grafikai technikákban elért jártasságát, tudását.

A grafika műhelygyakorlat vizsga során a vizsgázók két feladat közül választhatnak.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész grafikai alkotás ún. mestermunka elkészítése.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – színes rajzi, tervezési munka alapján létrehozott, a tanult grafikai technikák bármelyikének alkalmazásával megvalósított grafikai alkotás, amely lehet:
– alkalmazott grafikai vagy tervezőgrafikai feladat (meghívó, bélyeg…),
– versillusztráció,
– természeti forma tanulmánya, átírása.
- egyéb grafikai feladat
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek, amely az éves mestermunka kiállításon bemutatja azt.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt, önállóan elkészített grafikai alkotás.
Az intézmény által meghatározott vizsgamunka tervvázlat alapján megvalósított egyedi rajz vagy sokszorosításra alkalmas technikával elkészített grafikai alkotás, amely lehet:
– exlibris,
– embléma,
– piktogram,
– illusztráció,
- mintatervezés különböző felületek, faktúrák alapján.
- egyéb grafikai feladat

3. A vizsga értékelése
A grafika műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
– rajzi, tervezői készség,
– tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
– alapvető anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
– egyedi és sokszorosított grafikatechnikai ismeret,
– színelméleti alapismeretek,
– a kész munka összhatása.

A grafika művészeti záróvizsga követelményei

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás* max. 120 perc
Grafika műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- grafikakészítés 180 perc
*A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. fejezet tartalmazza.

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Grafika műhelygyakorlat max. 10 perc
2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló látványértelmező, megjelenítő, a tartalomnak megfelelő elemző, átíró, képalkotó képességét, a grafika anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló grafikai technikákban elért jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A grafikai műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész grafikai alkotás.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – színes rajzi tervezési munka alapján megvalósított grafikai alkotás, amely lehet:
– stílustanulmány,
– borítóterv hang- és képanyaghordozókra (CD-, DVD-borító…),
– könyvborító terv, könyvillusztráció,
– naptár.
A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt, önállóan elkészített grafikai alkotás.
Az intézmény által meghatározott vizsgamunka tervvázlatokból álló, betű és szöveg együttes kompozíciójára és szabadon választott technika alkalmazására épülő grafikai alkotás, amely lehet:
– plakát,
– könyvborító,
– vers- vagy prózaillusztráció.

2.2. A grafika műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
– a grafika anyagai, eszközei,
– grafikai technikák és technológiák,
– a grafika műfaji sajátosságai,
– a grafikaművészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
– a grafikaművészet stíluskorszakai,
– a magyar grafika jeles képviselői,
– egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése
3.1. A grafika műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
– tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,

– rajzi, tervező és kivitelező készség,
– a grafikai ismeretek gyakorlati alkalmazásának (egyedi és sokszorosított grafikák, vegyes technikák) szintje,
– eredetiség, egyediség,
– a kész munka összhatása.

3.2. A grafika műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
– kommunikációs készség.

8.13.3 FESTÉSZET TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A FESTÉSZET MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga jellege: gyakorlati vizsga

2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló festőművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, képépítési szabályairól, színtani alapjairól megszerzett ismeretét.
Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló festészeti technikákban elért jártasságát, tudását!

A festészet műhelygyakorlat vizsga során a vizsgázók két feladat közül választhatnak:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész festészeti alkotás vagy alkotássorozat, ún. „mestermunka” elkészítése
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – színes rajzi, tervezési munka alapján létrehozott, a tanult festészeti technikák bármelyikének alkalmazásával elkészített festészeti alkotás, amely lehet:
– belső tér egy részletének feldolgozása,
– külső tér egy részletének feldolgozása,
– irodalmi mű illusztrációja,
– emberi, társadalmi vagy művészeti problémára adott válasz,
– érzelmi hangulatot kifejező önarcképsorozat,
– figurális ábrázolás a színek érzelmi hatásainak felhasználásával,
– díszletterv.
- egyéb festészeti feladat
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek, amely az éves mestermunka kiállításon bemutatja azt.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt, önállóan elkészített festészeti alkotás.
A festészeti vizsgatárgy az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott színes kompozíció, amely lehet:
– különböző karakterű tárgyak csendéletszerű beállítása,
– a belső tér egy részletének ábrázolása,
– portré vagy önarckép,
– képző- vagy iparművészeti, esetleg irodalmi vagy zenei mű személyes átírása, stílustanulmány.
- egyéb festészeti feladat

3. A vizsga értékelése

A festészet műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
– rajzi, tervezői képesség,
– képépítés, kompozíció,
– kifejezőerő, hangulati hatás,
– tartalomhoz illő technika megválasztása,
– a festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazásának (telítettség, lokál és valőr színek, kontrasztok, fény-árnyék-szín összefüggései) szintje,
– anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
– a kész munka összhatása.

A festészet művészeti záróvizsga követelményei

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás* max. 120 perc
Festészet műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- képtárgyalkotás 180 perc
*A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. fejezet tartalmazza.

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Festészet műhelygyakorlat max. 10 perc
2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló látványértelmező, megjelenítő, gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, képalkotó képességét, a festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló festészeti technikákban elért jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész festészeti alkotás vagy alkotássorozat.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – színes rajzi tervezési munka alapján megvalósított nagyobb méretű, a tanult technikák bármelyikével elkészített festészeti alkotás, amely lehet:
– csendélet,
– portré,
– lakótér ábrázolása (otthoni környezet, saját szoba…),
– jelmezterv,
– reklámtéma feldolgozása.
A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt, önállóan készített festészeti alkotás.
A vizsgamunka az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, színes tervvázlatokra épülő, nagyobb méretű, szabadon választott technikával elkészített festészeti alkotás, amely lehet:
– természetes vagy mesterséges forma,
– enteriőrbe elhelyezett figura,
– saját fotó feldolgozása,
– illusztráció,
– elbeszélő képsorozat saját témára.

2.2. A festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
– a festészet anyagai, technikai eszközei,
– festészet nyelvi kifejezőeszközei (azok jel- és jelentésrendszere), műfajai
– festészeti technikák és technológiák,
– a festészet műfaji sajátosságai,
– a festőművészet legjelentősebb alkotói és alkotásai,
– a festőművészet stíluskorszakai,
– a magyar festészet jeles képviselői,
– egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése
3.1. A festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező képesség,
– a tervező és kivitelező képesség,
– színtani ismeretekben való jártasság,
– a kompozíció törvényeinek ismerete,
– a festészeti eljárások és technikák alkalmazásának szintje,
– eredetiség, egyediség,
– a kész munka összhatása.

3.2. A festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
– kommunikációs készség.

8.13.4 A KERÁMIA TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A KERÁMIA MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga jellege: gyakorlati vizsga

2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A feladat tükrözze a tanuló kerámiaművészet műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A tárgyalkotó feladat megoldásában mutassa be a tanuló kerámiatechnikai jártasságát, tudását.
A kerámia műhelygyakorlat vizsga során a vizsgázó két feladat közül választhat.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kerámiatárgy vagy tárgycsoport, ún „mestermunka” készítése.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – színes rajzi, tervezési munka alapján megvalósított, égetett és/vagy festett, mázazott alkotás, amely lehet:
– felrakással vagy korongozással készült egyszerűbb használati tárgy vagy díszedény,
– mintázott, festett vagy mázazott plasztika.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek, amely az éves mestermunka kiállításon bemutatja azt..

B) A szorgalmi idő alatt, önállóan készített kerámiatárgy.
A kerámia vizsgamunka az intézmény által meghatározott tárgytípus, színes tervvázlat alapján agyagból, választott technikával, nyomhagyásos, pecsételt vagy plasztikus felületdíszítések alkalmazásával létrehozott alkotás, amely lehet:

– korongozott tálka vagy edény,
– felrakással készült edény,
– lapból épített, kerek vagy szögletes alaprajzú edény,
– a kerámiában használatos kézi formázási, mintázási eljárásokkal készült plasztika.

3. A vizsga értékelése
A kerámia műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
– rajzi, plasztikai, tárgytervező készség,
– alapvető eszköz- és szerszámismeret,
– felrakott, korongozott és lapból épített edénykészítés fázisainak, azok helyes sorrendjének ismerete,
– alapvető díszítési eljárások ismerete,
– egyszerű festési, mázazási módok ismerete,
– forma és díszítmény összhangja,
– a tárgyak színezésének, színvilágának harmóniája.

A KERÁMIA MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.
1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Rajz-festés-mintázás* max. 120 perc
Kerámia műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- tárgykészítés agyagból 180 perc
*A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga vizsgakövetelményét a II. fejezet tartalmazza.

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Kerámia műhelygyakorlat max. 10 perc.

2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A feladat tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, formaértelmező készségét, a kerámiaművészet műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A tárgyalkotó feladat megoldásában mutassa be a tanuló kerámiatechnikai jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A kerámia műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész kerámiatárgy vagy tárgyegyüttes.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – színes rajzi, tervezési munka alapján megvalósított, égetett és/vagy festett, mázazott alkotás, amely lehet:
– felrakással, korongozással vagy a kézi formázási technikák kombinációjával készített használati tárgy vagy díszedény, dombormű, csempe vagy mintázott, festett, mázazott plasztika,
– gipszforma segítségével préselt edény,
– öntőforma segítségével öntött edény.
A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt, önállóan készített kerámiatárgy.
A kerámia vizsgamunka az intézmény által meghatározott tárgytípus, színes tervvázlat alapján, agyagból, választott technikával, plasztikus felületdíszítések alkalmazásával létrehozott alkotás, amely lehet:
– korongozott tál vagy edény,
– felrakással készült edény,

– lapból épített edény,
– dombormű, csempe,
– kézi formázási módok kombinációjával készített tárgy,
– a kerámiában használatos mintázási eljárásokkal készült plasztika.

2.2. A kerámia műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
– a kerámia anyagai,
– a kerámiaformázás műveletei, technológiái,
– díszítési eljárások,
– égetési módok,
– a kerámiaművészet fejlődési korszakai,
– a magyar agyagművesség,
– egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése
3.1. A kerámia műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
– rajzi, plasztikai, tárgytervező készség,
– a rajzi tervezés és a kivitelezés pontossága,
– a tárgykészítési technikák alapvető ismerete,
– alapvető díszítési eljárások ismerete,
– kerámiafestési, -mázazási módok ismerete,
– forma és díszítmény összhangja,
– a tárgyak színezésének, színvilágának harmóniája.

3.2. A kerámia műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
kommunikációs készség.

8.13.5 A KÉZMŰVES MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A KÉZMŰVES MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga jellege: gyakorlati vizsga

2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség hagyományos anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló kézművességben megszerzett jártasságát, szakmai tudását.

A kézműves műhelygyakorlat vizsga során a vizsgázó két feladat közül választhat.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott hagyományos kézműves eljárással készített tárgy vagy tárgycsoport, ún. „mestermunka” elkészítése.
A benyújtott – tanári irányítással tervezett és kivitelezett – színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott technikával (természetes alapanyagokból készített, formázással, festéssel, fonással, fűzéssel, szövéssel, nemezeléssel, domborítással, varrással…) alakított és díszített kézműves alkotás lehet:
– használati tárgy,
- gyermekjáték,

- népi hangszer,
- hagyománytárgy…,
– ajándéktárgy.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek, amely az éves mestermunka kiállításon bemutatja azt.

B) A szorgalmi időben önállóan elkészített kézműves tárgy.
A kézműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, természetes anyagokból, szabadon választott kézműves technikával létrehozott alkotás (gyermekjáték, maszk…).

3. A vizsga értékelése
A kézműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
– tárgytervező képesség,
– formaalkotó és díszítményképző készség,
– anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
– kézműves alapismeret,
– a műfaji jellegzetességek megfelelő alkalmazása,
– a vizsgamunka összhatása.

A KÉZMŰVES MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás* max. 120 perc
Kézműves műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 40 perc
- tárgyalkotás 200 perc
A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. fejezet tartalmazza.

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Kézműves műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét. A kézművességhez tartozó anyagok tulajdonságairól, felhasználási lehetőségeiről, a kézművesség munkafolyamatairól, a díszítési módszerek műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól, a népművészet kézműves emlékeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló kézművességben megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

2.1. A kézműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész kézműves tárgy vagy tárgycsoport.
A benyújtott – tanári irányítással tervezett és kivitelezett – színes rajzi, tervezési munka alapján (vázlat-,szerkezet-, nézet-, műszaki rajzi dokumentáció) szabadon választott díszítési és összeállítási technikával (ásványi, növényi vagy állati eredetű anyagokból készült, formázással, fonással, szövéssel, nemezeléssel, domborítással, varrással, faragással, batikolással…) létrehozott vizsgamunka lehet:
– használati tárgy

- lakástextil, öltözetkiegészítő,
- népi gyermekjáték,
- népi hangszer,
- hagyománytárgy…,
– ajándéktárgy.
A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt, önállóan készített kézműves tárgy.
A kézműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióval rendelkező, a tanuló által készített terv alapján, hagyományos kézműves anyagokból, tetszőleges kézműves technikával megoldott alkotás (öltözetkiegészítő, ékszer…).

2.2. A kézműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
– a kézművesség anyagai,
– kézműves technikák, technológiák,
– kézműves díszítési módok,
– tárgyakhoz kapcsolódó hagyományok, jelentéstartalom a tárgyakon,
– a kézműves mesterségek kialakulása, szakosodása,
– a kézművesség tárgytípusai,
– a kézművesség legjelentősebb tárgyi emlékei, alkotói, műhelyei,
– a hagyományok továbbéltetésének lehetőségei,
– a kézművesség egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése
3.1. A kézműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
– funkciónak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
– manuális és konstruáló készség,
– díszítő, stilizáló készség,
– a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
– a terv egyedisége, kreativitása,
– az anyag- és eszközhasználat szintje,
– a kézműves ismeretek gyakorlati alkalmazásának (szabás, összeállítás, díszítés…) szintje,
– a megfelelő kézműves műveletek, munkafolyamatok kiválasztása,
– a vizsgatárgy összhatása, a funkció – forma - díszítmény összhangja.

3.2. A kézműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
– kommunikációs készség.

8.13.6 A TEXTILMŰVES MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A TEXTILMŰVES MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga jellege: gyakorlati vizsga

2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló

tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a textilművesség természetes alapanyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló textilművességben megszerzett jártasságát, szakmai tudását.
A textilműves műhelygyakorlat vizsga során a vizsgázó két feladat közül választhat.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész textilműves tárgy vagy tárgycsoport, ún. „mestermunka" készítése
A benyújtott – tanári irányítással tervezett és kivitelezett – színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott műveletekkel (szövéssel, nemezeléssel…) létrehozott tárgy vagy a vásárolt textil meghatározott funkció szerinti alakításával (szabás, varrás…), díszítésével (szálhúzás, hímzés, batikolás, festés, nyomódúcos mintázás, applikálás, kollázsszerű anyagtársítás…) létrehozott vizsgamunka lehet:
– használati tárgy,
- textilbáb,
- öltözetdarab, öltözetkiegészítő,
- lakástextil…,
– textilplasztika.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek, amely az éves mestermunka kiállításon bemutatja azt.

B) A szorgalmi idő alatt, önállóan tervezett és elkészített textilműves tárgy.
A vizsgamunka az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott textilműves technikával létrehozott alkotás.
A textilműves tárgy többek között lehet asszociációra, motívumképzésre alkalmas formák átírásával, különféle eljárással díszített öltözködési vagy lakástextil.

3. A vizsga értékelése
A textilműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
– tárgytervező képesség,
– formaalakító és díszítményképző készség,
– kifejező készség,
– anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
– textiles alapismeret (alapanyag- és anyagalakítási ismeret, jártasság),
– műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
– a vizsgamunka összhatása.

A TEXTILMŰVES MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás* max. 120 perc
Textilműves műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 40 perc
- tárgyalkotás 200 perc
A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. fejezet tartalmazza.

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Textilműves műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma
2.1. A textilműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga tartalma:
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező készségét, a textilművesség természetes alapanyagairól, műfaji sajátosságairól, tárgyköreiről, a hagyományos és kortárs textilek, a lakás- és öltözködéskultúra esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló textilművességben megszerzett jártasságát, mesterségbeli tudását, művészi igényességét.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész textilműves tárgy vagy tárgyegyüttes.
A benyújtott - a tanári irányítással tervezett és kivitelezett – színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott műveletekkel - szövéssel (torontáli, szumák, ógobelin, erdélyi festékes), nemezeléssel
- létrehozott tárgy vagy a vásárolt textil meghatározott funkció szerinti alakításával (szabás, varrás…), díszítésével (szálhúzás, hímzés, batikolás, festés, nyomódúcos mintázás, applikálás, kollázsolt anyagtársítás…), illetve a felsorolt műveletek kombinációjával létrehozott vizsgamunka lehet:
– használati tárgy,
- textilbáb,
- öltözetdarab, öltözetkiegészítő (kalap, táska, öv…),
- lakástextil…,
– textilplasztika.
A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt, önállóan tervezett és elkészített textilműves tárgy.
A textilműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott textilműves technikával létrehozott alkotás. A vizsgamunka többek között lehet szabad anyagtársításokkal létrehozott használati tárgy.

2.2. A textilműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
– a textilművesség természetes alapanyagai,
– a textilművesség vegyszerei,
– textilt létrehozó eszközök, technikák,
– a textil fajtái, a textilfajták szerkezete,
– textilműves díszítési módok,
– a társműfajok (grafika, festészet) megjelenése a textilen,
– a textilművesség ágai,
– szőttesek, szőnyegek,
– a textilművesség legjelentősebb tárgyi emlékei,
– népi textíliák,
– textilképek, textilplasztikák a kortárs művészetben,
– divattörténet,
– a textilművesség egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése
3.1. A textilműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
– funkciónak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
– tárgyformáló, díszítő, stilizáló készség,
– a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
– a terv egyedisége,
– a műfaji lehetőségek egyéni alkalmazása,
– a műveletek, munkafolyamatok helyes alkalmazása,
– az alkalmazás szintje,
– a textilműves tárgy összhatása, esztétikuma.

3.2. A textilműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
– kommunikációs készség.

8.13.7 A TŰZZOMÁNCKÉSZÍTŐ MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A TŰZZOMÁNCKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga jellege: gyakorlati vizsga

2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő képalkotó és formatervező készségét, a zománcművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló zománctechnikai jártasságát, szakmai tudását.

A tűzzománckészítő műhelygyakorlat vizsga során a vizsgázó két feladat közül választhat.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész tűzzománcozott tárgy vagy tárgycsoport ún. „mestermunka” készítése.
A benyújtott – tanári irányítással tervezett és kivitelezett – színes rajzi, tervezési munka alapján alapozott vagy alapozatlan lemezre a tanult zománcbevonási, díszítési technikák alkalmazásával létrehozott vizsgamunka lehet:
– zománcozott kép,
– zománcbetét,
– zománcozott ékszer vagy zománcozott ruha kiegészítő.
- zománcozott tárgy

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek, amely az éves mestermunka kiállításon bemutatja azt.

B) A szorgalmi idő alatt önállóan tervezett és elkészített zománcozott tárgy.
A zománcozott vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióra, gondolai tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján megtervezett, lealapozott lemezre az alábbi zománcműves technikával vagy azok kombinációjával (visszakaparás, rászitálás, csurgatás, borzolás, ráfestés, átégetés, glicerines megoldás…) létrehozott zománcalkotás.

A munka kivitelezésénél a kiégetés fázisához szaktanári felügyeletre van szükség.

3. A vizsga értékelése
A tűzzománckészítő műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
– látványmegfigyelő képesség
– a gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró képesség,
– tárgytervező képesség,
– anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
– zománcozási alapismeret (zománcfelvitel, szárítás, égetés),
– zománcdíszítési ismeret,
– megfelelően alkalmazott műfaji sajátosságok,
– a zománcozott tárgy összhatása.

A TŰZZOMÁNCKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás* max. 120 perc
Tűzzománckészítő műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- tárgyalkotás 180 perc
*A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. fejezet tartalmazza.

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Tűzzománckészítő műhelygyakorlat max. 10 perc.

2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló látványértelmező, gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, képalkotó, formatervező készségét, a zománcművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit.
A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló zománctechnikai jártasságát, mesterségbeli tudását, művészeti igényességét.

2.1. A tűzzománckészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két vizsgarészből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész tűzzománcozott tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott – tanári irányítással tervezett és kivitelezett – színes rajzi, tervezési munka (tanulmányrajz, tervvázlat, szerkezet-, nézet-, műszaki rajzi dokumentáció) alapján vörösréz lemezre ipari- vagy ékszerzománc használatával készített, festőzománc vagy ötvöszománc (filigrán-, rekesz-, sodronyvagy azsúr-) technikával díszített tűzzománcozott tárgy vagy tárgyegyüttes lehet:

– címer, cégér,
– ékszerkollekció (függő, medál, melltű, hajdísz, gyűrű, karperec…),
– ruhakiegészítő kollekció (gombok, csatok, öv- és táskarátétek…),
– lakberendezési tárgy (kép, díszdoboz, szelence, tálka, kisplasztika…),
– épületdísz (portál, murália, névtábla, címer…).
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt, önállóan tervezett és elkészített zománcozott tárgy.
A zománcozott vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióra, gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján megtervezett, lealapozott lemezre létrehozott tűzzománc alkotás.

A vizsgamunka többek között lehet zománcgrafika vagy zománcfestmény.

2.2. A tűzzománckészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
– a zománcművészet műfaji sajátosságai,
– a zománcozás anyagai,
– a fémalakítás műveletei,
– zománctechnikák és műveletek,
– zománcdíszítési módok,

– a zománcművészet legjelentősebb tárgyi emlékei, alkotói, műhelyei,
– a zománcművészet fejlődési szakaszai, technikai vonulatai, stíluskorszakai,
– a magyar zománcművészet,
– a zománcozás egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése
3.1. A tűzzománckészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
– a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
– a terv egyedisége,
– a zománcozási műveletek, munkafolyamatok ismerete,
– a zománcozási ismeretek gyakorlati alkalmazásának (zománcozás, szárítás, égetés, égetés utáni műveletek) szintje,
– a zománcozott tárgy összhatása, esztétikuma.

3.2. A tűzzománckészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
– kommunikációs készség.

8.13.8 A SZOBRÁSZAT TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga jellege: gyakorlati vizsga
2. A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező plasztikai alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanulónak a szobrászat anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, a térépítés szabályairól és formatani ismereteiről megszerzett tapasztalatait. A plasztikai tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló szobrászati technikákban elért jártasságát, tudását.
A szobrászat műhelygyakorlat vizsga során a vizsgázó két feladat közül választhat.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész plasztikai tárgy vagy tárgycsoport.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - rajzi, tervezési munka alapján megvalósított alkotás, amely lehet:
- mintázott vagy vésett dombormű, terrakottából vagy gipszből,
- mintázott körplasztika, égetett agyagból vagy gipszből, festve vagy patinázva,
- drótból, fából vagy egyéb szobrászati anyagokból készített plasztika.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B)A szorgalmi idő alatt önállóan elkészített plasztika.
Az intézmény által meghatározott szobrászati vizsgatárgy tervvázlat alapján, agyagból vagy egyéb szobrászati anyagból, szabadon választott mintázási, konstruálási technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
- mintázott plakett vagy dombormű meghatározott témára, természeti tanulmány vagy illusztráció,
- szobrászatban használatos mintázási, formálási eljárással készült körplasztika.
3. A vizsga értékelése
A szobrász műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
- rajzi, tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- a szobrászat alapvető technikáinak (mintázás, gipszmunkák, faragás) ismerete, gyakorlati alkalmazása,
- térépítés, kompozíciós készség,

- egyszerű festési, patinázási eljárások ismerete,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, technika és kifejezésmód megválasztása,
- a kész munka összhatása.

A SZOBRÁSZAT MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás max. 120 perc

Szobrász műhelygyakorlat max. 240 perc

- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- plasztikai tárgyalkotás 190 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Szobrász műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, plasztikai alkotó, konstruáló készsége. A tervező feladat tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, formaértelmező készségét, a szobrászat anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A plasztikai tárgyalkotó feladat megoldásában mutassa be a tanuló szobrászati technikákban elért jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A szobrász műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész plasztikai tárgy vagy tárgyegyüttes.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - rajzi, tervezési munka alapján megvalósított alkotás, amely lehet:

- mintázott vagy vésett dombormű, terrakottából vagy gipszből,
- mintázott körplasztika, égetett agyagból vagy gipszből, festve vagy patinázva,
- drótból, fából vagy egyéb szobrászati anyagokból készített plasztika,
- épülethez készült szobrászati díszítőelem.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített plasztika.

Az intézmény által meghatározott szobrászati vizsgatárgy tervvázlat alapján, agyagból vagy egyéb szobrászati anyagból, szabadon választott mintázási, konstruálási technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- mintázott plakett vagy dombormű meghatározott témára,
- természeti tanulmány vagy illusztráció,
- szobrászatban használatos mintázási, formálási eljárással készült körplasztika,
- építészeti díszítőelem.

2.2. A szobrász műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a szobrászat anyagai, eszközei, műfajai,
- szobrászati technikák és technológiák,
- a szobrászat műfaji sajátosságai,
- a szobrászat legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a szobrászat stíluskorszakai,
- a szobrászat és az építészet kapcsolata,
- a magyar szobrászat jeles képviselői,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése

3.1. A szobrász műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- rajzi, tervezői, plasztikai tárgyformáló, kivitelező készség,
- formatani ismeretekben való jártasság,
- térszervezés, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,

- a szobrászati technikák és eljárások alkalmazásának szintje,
- egyszerű festési, patinázási eljárások ismerete,
- kreativitás, egyediség,
- a kész munka összhatása.

3.2. A szobrász műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

8.13.9 SZABADON VÁLASZTHATÓ TANTÁRGY

A MŰVÉSZETTÖRTÉNET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 45 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 15 perc

2. A vizsga tartalma
2.1. Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma:
Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen
a tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, az építészetről, a képzőművészeti ágakról – grafikáról, festészetről, szobrászatról –, a képzőművészeti ágak műfajairól, a különböző műfajok
esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye, egyéni kutatómunkája.

A művészettörténeti írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:
A) Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás.
A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex műelemző, műleíró feladat megoldásának fázisait, a feladatra adott egyéni választ, válaszokat.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az intézmény által összeállított művészettörténeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

2.2. Művészettörténet szóbeli vizsga tartalma:
– művészettörténeti alapfogalmak,
– a művészettörténet helye és szerepe a tudományok között,
– a művészet vizuális nyelve,
– a képző- és iparművészet ágai, műfajai,
– a képzőművészeti ágak és műfajok kapcsolata, kölcsönhatása,
– a művészet kezdetei, az őskori művészet,
– az ókori Egyiptom, Mezopotámia művészete,

– Kína, Japán, India, Afrika művészete,
– a prekolumbiánus művészet,
– Kréta, Mükéné művészete, a görög művészet szellemisége,
– etruszk és római művészet, Bizánc művészete,
– a népvándorlás korának művészete,
– a román és gótikus kor művészete,
– a reneszánsz művészete,
– a barokk és rokokó művészete,
– a klasszicizmus, romantika és realizmus művészete,
– az impresszionizmus és posztimpresszionizmus művészete,
– a századforduló építészete és képzőművészete,
– a 20. század első felének művészete,
– a két világháború közötti és az 1945 utáni művészet.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:
– ismeri az egyes művészettörténeti korok, korstílusok kifejezési szándékát és módját,
– tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
– tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit,
– ismeri fel a művészettörténeti ágak kapcsolatát,
– képes a műalkotások önálló értelmezésére, elemzésére.

3. A vizsga értékelése
3.1. A művészettörténet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– befogadó, megfigyelő, értelmező, eligazodó készség,
– analizáló és szintetizáló készség,
– összehasonlító készség,
– tervező, feladatmegoldó készség,
– műelemző készség,
– műfaj- és stílusismeret,
– műtárgyismeret,
– fogalomismeret.

3.2. Művészettörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 60 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 20 perc

2. A vizsga tartalma
2.1. Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma:
Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, elemző, összehasonlító képessége, az építészetről, grafikáról, festészetről, szobrászatról, azok műfajairól, alkotóiról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye, egyéni kutatómunkája.

A művészettörténeti írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze.

A) Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás.
A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex műelemző, műleíró feladat megoldásának fázisait, a feladatra adott egyéni választ, válaszokat.
A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az intézmény által összeállított művészettörténeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

2.2. Művészettörténet szóbeli vizsga tartalma:
– primitív művészet egykor és ma,
– népművészet, városi folklór,
– naiv művészet,
– az antikvitás és hatásai a művészettörténetben,
– hiedelemvilág és művészet,
– vallás és művészet,
– ideológiák és művészet,
– hivatalos művészet és az avantgárd,
– művészet és kommunikáció,
– kortárs művészet.
A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:
– ismeri művészettörténeti korok lényeges alkotóit és alkotásait,
– ismeri a művészettörténeti korok sajátosságait,
– tudja elemezni a megismert műalkotásokat,
– tud összehasonlító elemzéseket végezni,
– tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
– tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit.

3. A vizsga értékelése
3.1. A művészettörténet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– befogadó, megfigyelő, értelmező, eligazodó készség,
– analizáló és szintetizáló készség,
– összehasonlító készség,
– tervező, feladatmegoldó készség,
– műelemző készség,
– műfaj- és stílusismeret,
– műtárgyismeret,
– fogalomismeret.

3.2. Művészettörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
– kommunikációs készség.

8.14 A SZABADON VÁLASZTHATÓ ÉS SZABAD SÁV KERETÉBEN TARTOTT ÓRÁK PROGRAMJA

A szabad sáv és szabadon választható órakeret az első és második évfolyamon grafika, festészet, kerámia, kézműves, textilműves, tűzzománckészítő műhelygyakorlat tantárgyakra, a harmadiktól tizedik évfolyamon ezek mellett a művészettörténet tantárgyra fordítható.

A szabadsáv és szabadon választható műhelygyakorlat célja, hogy tanulóink a főtárgyi műhelygyakorlatuk mellett más tanszakok munkájába is betekintést nyerhessenek, minél több – az érdeklődésüknek megfelelő – képző- és iparművészeti technikával ismerkedhessenek meg.

A szabadsáv és szabadon választható műhelygyakorlat órák céljaira, feladataira, követelményeire a helyi tantervben az azonos főtárgyi tantárgynál meghatározottakat időarányosan kell alkalmazni.

8.15 ALKOTÓTÁBORI PROGRAM

Képzésünk szerves részét alkotja a nagy hagyományokkal rendelkező tanulmányi kirándulás, művészeti tanulmányút és nyári alkotótábor. Itt minden tanulónak lehetősége nyílik képzőművészeti élményeket, tapasztalatokat gyűjteni; új közösségi keretekben, vegyes korosztályú csoportokban dolgozni és különböző (a tanévben, iskolai keretekben nem megvalósítható) technikákat megismerni. Minden táborunk évről-évre változó helyszíne újszerű lehetőséget ad az alkotáshoz. Az aktuális természeti környezet, az ottani kulturális értékek megismerése, megjelenítése, alkalmas színtere a környezeti nevelésnek, tudatformálásnak is. A tanulmányi kirándulások, hazai és külföldi művészeti tanulmányutak szakmai programja az alkotótábori programokhoz illeszkedik kiállítás- és múzeumlátogatásokkal, művészettörténeti jelentőségű épületek, köztéri szobrok stb. megtekintésével, elemzésével kiegészítve. Az év végi alkotótábor nevelési és oktatási programja

Tananyag: témakörök, vizuális problémák		Tevékenységek művészeti eljárások	TEVÉKENYSÉG környezettel kapcsolatos tevékenységek, tudományos ismeretek	Kultúrtörténet	Technikák	Műfajok
MOTIVUM-GYŰJTÉS 1. A helyi természeti környezet (mikro-makrovilág): - tájábrázolás természeti formák ábrázolása: kőzet, növény- és	-külső tér, távlat, szín, fény, rész-egész viszonya, nézőpont szerepe -forma, szerkezet, karakter, testesség,tér, nézetek,felület, faktúra, szín	-a térélmény megjelenítése -gesztus értékű képalkotás, redukció -makettkészítés -tanulmányrajz készítés: elemzés, redukció egyéni jel, jelrendszer használata	- táj szerkezete -elemeinek, megfigyelése, kialakulásának megismerése -terepasztal -gyűjtés, meghatározás, csoportosítás, rendszerezés, élőhelyek, társulások	-legendák, hiedelmek -a táj hatása a társadalom szerkezetére -ember és természet viszonya: életmódban művészetekben (irodalom, zene, népművészet...)	-egyedi grafikai megoldások: ceruza, tus, színes tus, diófapác, szén -festészeti eljárások: akvarell, pasztell, akvarellceruza,színes-ceruza -egyedi grafikai megoldások (ceruza, tus, színes tus, diófapác, szén) -fesztészeti eljárások (akvarell, pasztell,	-fotó -tanulmány, részlettanulmány -színvázlat -tájkép -plasztikai eljárások -fotó -tanulmány, -részlettanulmány -szerkezeti rajz -ecsetrajz, gesztus

állatvilág					akvarellceruza, színes ceruza) -lenyomatok, frottázs, -gipszöntés	
2. a helyi mestersége s környezet -építészet: mestersége s táj (falukép, városkép) épületek, stílusjegye k kézművess ég	-külső tér, távlat, szín, fény, rész-egész viszonya, jellemző forma, testesség, tónus -anyag-szerkezet-forma (díszítés)-funkció összefügg ései -anyag -szerkezet -funkció	-lényegkiemelés -térképvázlat készítése -nézőpont változtatása (békaperspektíva madártávlat) -szerkezeti rajz - motívumgyűjtés -épület tervezése adott szempont szerint -makett készítés -ismerkedés a kézműves eljárásokkal a tervezéstől a kivitelezésig: nemezelés papírmerítés	-táj-népesség-településszerkezet összefüggése -korszerű műemlékvédelem -a fellelhető anyagok tulajdonságai -anyagismeret (textil, cellulóz, papír)	helytörténeti vonatkozások -életmód-háztípusok -múzeum, képtár, gyűjtemény, skanzen -műemlékek, temetők, -szokások, hagyományok, -a népművészet műfaji- és stílusjegyei -motívumvilág	-egyedi grafikai megoldások (ceruza, tus, színes tus, diófapác, szén) -festészeti eljárások - akvarell,pasztell, akvarellceruza, színesceruza -egyedi grafikai eljárások: ceruza, tus, színes tus, diófapác, szén -festészeti eljárások:- akvarell, pasztell, akvarellceruza, színes ceruza -filctoll nemezelés, papírmerítés	-fotó -szénrajz -lavírozott rajz -színvázlat -tájkép -fotó -vázlat -szerkezeti rajz -magyarázó ábra -tanulmány -tervrajz -plasztikai eljárások
3. Ember -Az ember, mint természeti forma - Ember és táj - Ember és ló	- arányrend szer, karakter, mozgások , mozdulato k, -a test, mint plasztikai minőség -Ember ésló a tájban	-a vonal és folt, mint a jellemző forma ill. a plasztika megjelenítésének eszköze - színtávlat, vonaltávlat -makett	-izületek, -az aranymetszés szabályai a természetben -anatómiai, antropológiai alapgondolatok -térábrázolási konvenciók -az ember és környezet viszonyának változásai --az anyagválasztás	- honfoglalás kor középkori lovagi kultúra, reformkor a hely meséi, mondái,	-tus, pác, lavírozás, lényegkiemelés színnel, plasztika -akvarell -pasztell -vegyes technika -dombormű	- kroki - portré - tömegvázlat -festészet -plasztika -vázlatrajz -szita -szövés -batik

-ember és tárgykultúra	-arány, lépték, rész-egész, nézetek, szerkezet, anyagszerűség	-tárgytervezés, folyamatábra készítése, szerkezeti, magyarázó rajzok -mesélő tárgyak -viselet tervezés, jelmezkészítés	szempontjai (mit? miből? miért?)	szellemi néprajz -népviselet, öltözködés -ünnepi és hétköznapi tárgyak, eszközök -giccs	-ceruzarajz, színes ceruzaínes ceruza -plasztikai technikák -textil eljárások	
4. MOTíVUMOK ÖSSZEGZÉSE, SZINTÉZIS						
1. Hajléképítés	anyag, szerkezet, funkció, díszítés összefüggései	építés, konstruálás, illesztések, különböző anyagok együttes használata textilfestés természetes anyagokkal	statikai kérdések épületszerkezetek bioépítészet	épületstílusok korok, házak, emberek szerkezet-homlokzat szerkezet-belső tér		
2. Tárgykészítés	anyagszerűség, használhatóság, egyedi jegyek	edénykészítés, szövés, faragás	az anyag szerkezete, átalakulása	helyi kézművesség, tárgykészítés hagyománya	szövés, fafaragás, kézi felrakású edény készítése, mázazása	
3. Akció	a “hely szellemének”, természeti és kulturális adottságainak megfelelő, aktuális, mozgósító akció, játék, melyben megnyilvánul viszonyunk az adott helyszínhez (pl. jelmezes felvonulás, “víziparádé”, sziklaszínház, labirintus építés, stb)					
4. Murális műfajok	-kompozíció -a színek hangulati hatása, jelentéstartalma -ellentétek, harmóniák -a kiemelés módjai	kollektív munka	anyagok újrahasznosítása -gazdaságos anyaghasználat -a tervezés szerepe -egységes gondolkodás	-helyi alkotások, muráliák megtekintése,elemzése	- merített papírra lino nyomtatása - közös nemezszőnyeg - fotómontázs - plasztika	

Nevelési terület	10 éves korig	12 éves korig	14 éves korig
A táj Vizuális nevelés Környezeti nevelés	Egyéni látásmód és formakincs érvényesítése a térábrázolásban Ismerje fel a táj esztétikumát	Ismerje a műfajok sajátos kifejezőeszközeit Alakuljon helyes értékitélete a táj és ember kapcsolatáról	Alakuljon ki a látvány, a műfaji jegyek és az egyéni stílus együttes érvényesítése.

	Ismerje és alkalmazza a természetben való viselkedés alapszabályait, igazodjon el a térképvázlaton, ismerje a túrajeleket	Önálló térképvázlaton használjon egyéni jelrendszert	Önálló értékítéletét közvetítse környezete számára is. A domborzat és a szintvonalas térkép ismeretében tudjon önállóan komplex szemléletű (tudományos-esztétikus) makettet készíteni.
Természeti formák Vizuális nevelés Környezeti nevelés	A formakarakter megjelenítése a helyes irányok, arányok alkalmazásával. A természet gazdagságának felismerése. Bővüljön fajismerete. Tartsa tiszteletben élőhelyüket.	Differenciált megfigyeléseit érzékletes eszközhasználattal jelenítse meg. Az egyedi és az általános jegyek felismerése és összefüggéseik meglátása. Legyen képes ismereteit megadott szempontok szerint csoportosítani, alkalmazni.	Tudjon tudományos illusztrációt készíteni. Értelmezze helyesen az ember helyét és szerepét az egészben. A rész-egész viszonyának helyes értelmezése a természeti rendszerekben.
Épített környezet Vizuális nevelés Környezeti nevelés	Biztonsággal ismerje és életkorának megfelelően jelenítse meg a téri irányításokat. Lássa meg a szépet az építészet szerkezeteiben, arányaiban. Ismerjen fel irányítással összefüggéseket a hely természeti adottságai és építészete között.	Ismerje fel az anyag-szerkezet-forma-funkció összefüggéseit. Fejlődjön esztétikai ítéletalkotó képessége. Tudja elkülöníteni a szerkezeti és díszítőelemeket és vegye észre összefüggéseiket. Ismerje a helyes műemlékvédelem fontosságát.	Alkalmazza az ismert vizuális összefüggéseket önálló tervezésű munkáiban. Ítéletalkotásiban alakuljon ízlése. A tanult stílusjegyek felismerése, megjelenítése. Lényegkiemelő képesség a megvalósításban.
Kézművesség Vizuális nevelés Környezeti nevelés	Alakuljon ki esztétikai ítélőképessége. Ismerje fel a tárgyak anyagát, alapvető műfaji sajátosságait. Ismerje a használt természeti anyagok legfontosabb érzékszervi úton megközelíthető tulajdonságait.	Ismerje fel a giccset. Fedezze fel a hagyományos életmód harmóniáját, praktikumát. Legyenek tapasztalatai a legismertebb természetes anyagok alakíthatóságáról, használhatóságáról.	Legyen képes véleményt alkotni egy tárgyról az anyag-szerkezet-forma-funkció esztétikai alapelvének tükrében. Tisztelje a tárgyalkotó embert. Legyen képes az anyagok leggazdaságosabb, környezetkímélő felhasználására.

Emberábrázolás Vizuális nevelés Környezeti nevelés	Legyenek alapvető ismeretei az emberi test arányrendszeréről. Mozgásáról. Lássa meg a szépet az emberi testben, ismerje fel különbözőségünket és hasonlóságunkat az állatokkal. Tudja, hogy az ember természeti lény is. Ismerje a testrészek alapvető arányait.	Kifejező, izületekben történő mozdulat ábrázolása. Alakuljon lényegkiemelő képessége, elemzőképessége. Ítélje meg előítéletek nélkül a különböző korú, kultúrájú, bőrszínű embereket. Ismerje az emberi faj fogalmát.	Képzeletbeli mozgások megjelenítése. A látványban ismerje fel az anatómiai sajátosságokat. Ismerje az ember mozgató és vázrendszerének alapvető elemeit és azok kapcsolatát.
Ember és táj, ember és tárgy Vizuális nevelés Környezeti nevelés	Ismerje fel a kéz és szerszámainak aránybeli összefüggéseit Tudja megindokolni anyagválasztását saját munkájában Keressen okozati öszefüggést a hely természeti anyagai és tárgyai között.	Legyen képes magyarázó rajzok értelmezésére. Ezek alapján, (irányítással) tudjon térbeli konstrukciót létrehozni. Minden munkájában érvényesüljön anyagelvű gondolkodásmód. Ismerjen fel összefüggéseket a táj és az ember viszonyában.	Ismerje és alkalmazza az alapvető térábrázolási konvenciókat, a lépték szerepét. Tudjon önállóan lényegkiemelő szerkezeti, magyarázó ábrát készíteni. Következtessen a tárgyak sajátosságaiból eredetükre (származásuk, készítőjük) felhasználásukra.
Szintézis Vizuális nevelés Környezeti nevelés	Olyan közösségi és egyéni magatartásformák alkalmazása, melyekben érvényesül a környezettudatos gondolkodásmód, az egyén felelőssége. Tudjon különböző korú, képzettségű társaival együttműködni. Legyenek saját ötletei és azokat tudja érvényesíteni a közös munkában. A közös gondolkodás kialakításában vegyen aktívan részt: önértékelés, építő kritika, belátás, meggyőzés, elismerés.		

9. Szakmai ellenőrzés az iskolában

A belső ellenőrzés az intézményvezető feladata. Ennek formái:
Óralátogatás.
Részvétel a hangversenyeken, meghallgatásokon, beszámolókon, tanszaki napokon, lehetőség szerint megyei, regionális, országos versenyeken is.
A munkavégzés rendjének és zavartalanságának ellenőrzése.
Az intézményvezető megosztja az ellenőrzési feladatokat az intézményvezető helyettessel, intézményegység-vezetővel, bevonja a tanszakvezetőket. A hivatalsegédek ellenőrzése az iskolatitkár feladata.
A szakmai felügyelet első fokon a tanszakvezetők feladata. Az intézményvezető szakmai ellenőrző tevékenysége saját szakán túl elsősorban pedagógiai és általános művészeti jellegű.
A tanszakvezetők feladata a gyakornokok beilleszkedésének, a szakmai pedagógiai módszerek kialakításának segítése.
Problémás esetben az intézményvezető - vagy a fenntartó - külső szakértőt bíz meg egy-egy terület átvizsgálásával.

Az ellenőrzés és felügyelet témakörébe tartozik a továbbképzések irányítása. A tanárok saját ambícióit és az iskola céljait, elvárásait az intézményvezető a tanszakvezetők véleményének figyelembe vételével hangolja össze - a tanár önállóságának tiszteletben tartásával. A rövid- és középtávú továbbképzési terv ezeket a szempontokat tükrözi. A továbbképzéseket koordináló, szabályozó törvény megteremti a lehetőséget a pedagógus mesterségbeli tudásának kondicionálására, módszertani tudásának fejlesztésére. Kiemelt feladat a pedagógusok szakmai színvonalának rendszeres megújítása.
A tanácsadás leghatékonyabb formája, ha a tantestületben olyan légkör uralkodik, melyben mindenki szívesen fogadja a segítő szándékú bírálatot, javaslatot a többi kollégától. Ennek erősítése és általánossá tétele az iskolavezetés fontos faladata.
Az értékelés fontos tényezője, hogy a kiemelt munkavégzésért járó kereset-kiegészítés odaítélése közösen elfogadott szabályzat alapján történik. Feltételei az SZMSZ mellékletében találhatók.

9.1 Beszámoltatás, vizsga

A hangszeres növendékek minden tanév első félévében - dec. 10. és jan. 31. között- félévi beszámolón vesznek részt. A beszámolót tanszaki hangverseny formájában tartjuk, anyagát a tantervben előírtak alkotják. A félévi meghallgatások és az év végi beszámolók esetleges további követelményeit a tantervi kötelező anyagon túl a tanszakok maguk határozzák meg azzal a megkötéssel, hogy az esetleges többlet-feladatokat - lapról játszás, zenei műszavak, kamarazene (duó, négykezes) - a tanév elején ismertetni kell. A tanszaki munkaközösség ezt éves munkatervében részletezheti, kiegészítheti.
A tanév végi beszámoló anyaga - ha a tanterv másként nem rendelkezik -három mű, „B” tagozatosoknak tanszakonként változóan 4-6 mű. A „B” tagozatosok anyaga kötelezően kotta nélkül játszandó, az „A” tagozaton a fejből játék kötelezettségének a mértéke tanszakonként változik. Az előadási darabokat azonban a vizsgán az „A” tagozatosoknak is kotta nélkül kell játszaniuk.
Az év végi beszámoló anyagának egy meghatározott része zártkörű vizsgabizottság előtt zajlik, (a bizottság tagjai a tanszak tanárai és rokon szakos tanárok, legalább 3 fő), a másik része pedig vizsgahangversenyen hangzik el (a vizsgabizottság jelenléte és a vizsgajegyzőkönyv vezetése ezt követően is kötelező). A vizsgahangverseny nyílvános, szülők, közönség előtt folyik.
A „B” tagozatos növendékek részére a fentieken felül, tanévenként két meghallgatást tartunk.
Szolfézs tárgyból az év végi felmérést az utolsó órák egyikén, illetve több alkalommal írják a tanulók. Ezt követheti „A” tagozaton az év végi összefoglaló óra, „B” tagozaton az év végi vizsga.

9.2 A növendék munkájának értékelése

Zeneművészeti ág:
A növendékek minden hónap végén osztályzatot kapnak tárgyhavi munkájukra. Az osztályzat előmeneteli és szorgalmi jegyből áll, melyet a tanár a főtárgyi naplóba rögzít. A hónap utolsó óráján mindkét jegyet beírjuk a növendék tájékoztató füzetébe is, melyet a szülő aláírásával ellenőriz.
A növendék félévkor a tájékoztató füzetben félévi értesítőt kap a zeneiskolában tanult, látogatott valamennyi foglalkozásról. A szülő aláírásával látja el az írásbeli értékelést.
Tanév végén a növendék bizonyítványt kap. Ebben a hangszer, magánének főtárgy, szolfézs, zenetörténet, kötelező zongora tárgyak értékelése ötfokozatú érdemjeggyel történik:
5 - jeles, 4 - jó, 3 - közepes, 2 - elégséges, 1 - elégtelen. A szorgalmi minősítések: 5 - példás, 4 - jó, 3 - változó, 2 - hanyag. A többi kötelező és választott tárgy, valamint az előképzős növendékek előmenetelének értékelése: kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul.
Az osztályzatokat a tájékoztató füzetbe számmal, a bizonyítványba számmal és betűvel kell beírni.
A szorgalmi minősítést az igazolatlan mulasztások a következő módon befolyásolják. Az a növendék, akinek a tanév folyamán igazolatlan mulasztása merül fel, szorgalmuk az alábbiak alapján értékelhető:
1-2 igazolatlan mulasztása van 4 - jó,
3-4 igazolatlan mulasztása van 3 - változó,
5-9 igazolatlan mulasztása van 2 - hanyag minősítést kaphat.

Részletes minősítést készít a főtárgy és a kötelező tárgy tanára a növendékről szakközépiskolai felvételi vizsga előtt. A minősítést az intézményvezető elküldi a felvételiztető intézménynek, amennyiben arra igény mutatkozik.
Táncművészet, képző- és iparművészeti ág
A tanulók szorgalmának és teljesítmények értékelése, minősítésének formái:
A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen értékeli. A tanév során, a bemutatókon, fellépéseken, pályázatokon, kiállításokon való szereplés is értékelhető. A tanulók munkáját félévkor ellenőrzőben, év végén bizonyítványban osztályzattal kell minősíteni.
A szorgalom és tantárgyi minősítéseket félévkor a tájékoztató füzetbe, év végén a bizonyítvány megfelelő rovatába kell bevezetni, a napló alapján. A szorgalom osztályzata a tanulmányi átlagba nem számít bele.
A tanulói teljesítmények nehezen mérhetők össze, mivel az eredmény sokban függ a gyerek adottságaitól, veleszületett képességeitől is. A művészeti iskolában ezért leggyakoribb a kvalitatív értékelés.
Félévi és év végi értékelésként a következő minősítések adhatók az előképző évfolyamokon:
kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul.
Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon az alábbi osztályzatok adhatók:
jeles(5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)
A népművészet és művészettörténet tantárgyat „részt vett” bejegyzéssel értékeljük.
Összemérhetőbb elem a szorgalom, a tárgyhoz való hozzáállás.
A tanuló szorgalmát folyamatosan értékelni kell.
A szorgalom minősítésére négy fokozatot kell használni:
Példás (5), jó (4), változó(3), hanyag (2)
Példás osztályzatot kaphat az a tanuló, aki képességeihez, tehetségéhez képest, rendszeresen, pontosan végzi a feladatait.
Jó osztályzatot kaphat az a tanuló, aki képességeihez, körülményeihez képest jól teljesít.
Változó osztályzatot kap az a tanuló, akinek tanulmányi eredményei jelentősen elmaradnak képességeitől, munkájában ritkán tanúsít erőfeszítést, törekvést.
Hanyag osztályzatot kap az a tanuló, akinek munkája megbízhatatlan, kötelességét figyelmeztetésre sem végzi el.
Három alkalmat meghaladó igazolatlan hiányzás esetén „változó” minősítésénél jobb nem adható.

9.3 Az iskola magasabb évfolyamaiba való lépés feltételei

Eredményes főtárgyi és kötelező tárgyi vizsga az évfolyam anyagából, illetve évenkénti minimum követelmények teljesítése.
Részvétel az órák min. 66,7%-án. Ettől a feltételtől jó színvonalú beszámoló és kellő indok alapján kérelemre el lehet tekinteni.
Az iskolával szemben fennálló esetleges tartozás rendezése.
Az a tanuló, aki az év végi beszámolón elégtelen osztályzatot kapott, csak eredményes javítóvizsga után írható be magasabb osztályba.
Az a tanuló, aki a tanév folyamán 10 vagy több órát igazolatlanul mulasztott, nem bocsátható vizsgára, a tanulók névsorából törölni kell.
Az a tanuló, akinek mulasztásai nem érik el az órák 33 %-át, és egyéb méltányolható okból nem végezte el az évfolyam anyagát, engedéllyel folytathatja osztályát.
Osztályát folytathatja az a tanuló is, aki igazoltan hiányzott a foglalkozások 33%-áról.
Amennyiben a tanuló nem teljesíti a tanév minimum követelményeit, vagy éves hiányzásai meghaladják a törvényben meghatározott maximumot, akkor a továbbhaladásához szükséges osztályozó vizsga letételét az intézményvezető engedélyezheti
Indokolt esetben a tanuló 3 évfolyam anyagából összevont beszámolót tehet. Az összevont beszámoló anyagát 1/3 részben az alacsonyabb, 2/3 részben a magasabb osztály anyagából kell választani.

Törvényi rendelkezések:

A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően, pedig művészeti záróvizsgát tehet.
A továbbképző évfolyamba lépés feltétele a művészeti alapvizsga letétele.

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei:
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsáthat, aki az alapfokú művésztei iskola utolsó évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett. Művészeti záróvzsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

9.4 Alkalmazandó záradékok

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján:

	ZÁRADÉK	Dokumentumok
1.	Felvéve [átvéve, a(z) ..... számú határozattal áthelyezve] a(z) (iskola címe) ..... iskolába.	Bn., N., TI., B.
2.	A ..... számú fordítással hitelesített bizonyítvány alapján tanulmányait a(z) (betűvel) ..... évfolyamon folytatja.	Bn., TI.
3.	Felvette a(z) (iskola címe) ..... iskola.	Bn., TI., N.
4.	Tanulmányait évfolyamismétléssel kezdheti meg, vagy osztályozó vizsga letételével folytathatja.	Bn., TI., N.
5 .	..... tantárgyból tanulmányait egyéni továbbhaladás szerint végzi.	N., Tl., B.
6.	Mentesítve ..... tantárgyból az értékelés és a minősítés alól	N., Tl., B.
7.	..... tantárgy ..... évfolyamainak követelményeit egy tanévben teljesítette a következők szerint:	N., Tl., B.
8.	Egyes tantárgyak tanórai látogatása alól az 20...../..... tanévben felmentve ..... miatt.	N., TI., B.
	Kiegészülhet: osztályozó vizsgát köteles tenni	
9.	Tanulmányait a szülő kérésére (szakértői vélemény alapján) magántanulóként folytatja.	N., TI.
10.	Mentesítve a(z) [a tantárgy(ak) neve] ..... tantárgy tanulása alól.	N., TI., B.
	Megjegyzés: A törzslapra be kell jegyezni a mentesítés okát is.	

11.	Tanulmányi idejének megrövidítése miatt a(z) ..... évfolyam tantárgyaiból osztályozó vizsgát köteles tenni.	N., TI.
12.	A(z) évfolyamra megállapított tantervi követelményeket a tanulmányi idő megrövidítésével teljesítette.	N., TI., B.
13.	A(z) ..... tantárgy óráinak látogatása alól felmentve ..... -tól ..... -ig. Kiegészülhet: Osztályozó vizsgát köteles tenni.	N.
14.	Mulasztása miatt nem osztályozható, a nevelőtestület határozata értelmében osztályozó vizsgát tehet.	N., TI.
15.	A nevelőtestület határozata: a (betűvel) ..... évfolyamba léphet, vagy A nevelőtestület határozata: iskolai tanulmányait befejezte, tanulmányait ..... évfolyamon folytathatja.	N., TI., B.
16.	A tanuló az ..... évfolyam követelményeit egy tanítási évnél hosszabb ideig, ... hónap alatt teljesítette.	N., TI.
17.	A(z) ..... tantárgyból javítóvizsgát tehet. A javítóvizsgán ..... tantárgyból ..... osztályzatot kapott ..... évfolyamba léphet.	N., TI., B., TI., B.
18.	A ..... évfolyam követelményeit nem teljesítette, az évfolyamot meg kell ismételnie.	N., TI., B.
19.	A javítóvizsgán ..... tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. Évfolyamot ismételni köteles.	TI., B.
20.	A(z) ..... tantárgyból ..... -án osztályozó vizsgát tett.	N., TI.
21.	Osztályozó vizsgát tett.	TI., B.
22.	A(z) ..... tantárgy alól ..... okból felmentve.	TI., B.
23.	A(z) ..... tanóra alól ..... okból felmentve.	TI., B.
24.	Az osztályozó (beszámoltató, különbözeti, javító-) vizsga letételére .....-ig halasztást kapott.	TI., B.
25.	Az osztályozó (javító-) vizsgát engedéllyel a(z) ..... iskolában független vizsgabizottság előtt tette le.	TI., B.
26.	A(z) ..... szakképesítés évfolyamán folytatja tanulmányait.	TI., B., N.
27.	Tanulmányait ..... okból megszakította, a tanulói jogviszonya .....-ig szünetel.	Bn., TI.
28.	A tanuló jogviszonya a) kimaradással, b) ..... óra igazolatlan mulasztás miatt,	Bn., TI., B., N.

	c) egészségügyi alkalmasság miatt, d) térítési díj, tandíj fizetési hátralék miatt, e) ..... iskolába való átvétel miatt megszűnt, a létszámból törölve.	
29.	..... fegyelmező intézkedésben részesült.	N.
30.	..... fegyelmi büntetésben részesült. A büntetés végrehajtása ....-ig felfüggesztve.	Tl.
31.	Tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása esetén a) A tanuló ..... óra igazolatlan mulasztása miatt a szülőt felszólítottam. b) A tanuló ismételt ..... óra igazolatlan mulasztása miatt a szülő ellen szabálysértési eljárást kezdeményeztem. Az a) pontban foglaltakat nem kell bejegyezni a Bn. és TI. dokumentumokra.	Bn., TI., N.
32.	Tankötelezettsége megszűnt.	Bn.
33.	A ..... szót (szavakat) osztályzato(ka)t .....-ra helyesbítettem.	TI., B.
34.	A bizonyítvány ..... lapját téves bejegyzés miatt érvénytelenítettem.	B.
35.	Ezt a póttörzslapot a(z) ..... következtében elvesztett (megsemmisült) eredeti helyett ..... adatai (adatok) alapján állítottam ki.	Pót. TI.
36.	Ezt a bizonyítványmásodlatot az elveszett (megsemmisült) eredeti helyett ..... adatai (adatok) alapján állítottam ki.	Pót. TI.
37.	A bizonyítványt ..... kérelmére a ..... számú bizonyítvány alapján, téves bejegyzés miatt állítottam ki.	Tl., B.
38.	Pótbizonyítvány. Igazolom, hogy név ....., anyja neve ..... a(z) ..... iskola ..... szak (szakmai, speciális osztály, két tanítási nyelvű osztály, tagozat) ..... évfolyamát a(z) ..... tanévben eredményesen elvégezte.	Pót. B.
39.	Az iskola a tanulmányi eredmények bejegyzéséhez, a kiemelkedő tanulmányi eredmények elismeréséhez, a felvételi vizsga eredményeinek bejegyzéséhez ..... vizsga eredményének befejezéséhez vagy egyéb, a záradékok között nem szereplő, a tanulóval kapcsolatos közlés dokumentálásához a záradékokat megfelelően alkalmazhatja, továbbá megfelelő záradékot alakíthat ki.	
40.	Érettségi vizsgát tehet.	TI., B.
41.	Gyakorlati képzésről mulasztását .....-tól .....-ig pótolhatja.	TI., B., N.
42.	Beírtam a ..... iskola első osztályába.	
43.	Ezt a naplót ..... tanítási nappal (órával) lezártam.	N.
44.	Ezt az osztályozó naplót ..... azaz ..... (betűvel) osztályozott tanulóval lezártam.	

45.	Ezt az osztályozó naplót ..... azaz ..... (betűvel) osztályozott tanulóval lezártam.	N.
46.	Igazolom, hogy a tanuló a ……../…….. tanévig …….. óra közösségi szolgálatot teljesített.	B.
47.	A tanuló teljesítette az érettségi bizonyítvány kiadásához szükséges közösségi szolgálatot	TI.
48.	…..(nemzetiség megnevezése) kiegészítő nemzetiségi tanulmányait a nyolcadik/tizenkettedik évfolyamon befejezte	Tl., B.

SAJÁT ZÁRADÉKOK

49. ……évfolyam követelményeiből különbözeti vizsgát tett. Minősítése: …….Tanulmányait …….évfolyamon folytathatja.

50. Ezt a haladási naplót a mai napon …….tanítási órával lezártam.

51. Ezt a mulasztási naplót a mai napon ……igazolt és …….igazolatlan órával lezártam.

52. Hangszeres tanulmányait megkezdheti, az első évfolyamba léphet. (N, TL, B)

Tanulmányait a(z) ……. évfolyamon folytathatja.

Tanulmányait a …….. évfolyamon folytathatja. (N, TL, B)

..... tantárgy(ak)ból szaktanári dicséretben részesült. (N, TL, B)

Kiváló teljesítményéért intézményvezetői dicséretben részesült. (N, TL, B)

A tanév végi vizsgán igazoltan/igazolatlanul nem vett részt, emiatt nem osztályozható. A vizsga pótlására ……. -ig halasztási lehetőséget kapott. (N, TL, B)

Alapfokú művészeti iskolai tanulmányait befejezte, művészeti alapvizsgát tett, a továbbképző hetedik évfolyamba léphet. (N, TL, B)

Alapfokú művészeti iskolai tanulmányait befejezte, művészeti záróvizsgát tett. (N, TL, B)

Alapfokú művészeti iskolai tanulmányait befejezte. (N, TL, B)

Szolfézs tárgyból előrehozott alapvizsgát tett. (N, B)

Főtárgyi/szolfézs/zenetörténeti naplómat …(számmal), azaz ...(betűvel) bejegyzett és …. (számmal), azaz …..(betűvel) beszámolót tett tanulóval a mai napon lezártam.

Zenekari/kórus/kamarazene/korrepetíciós naplómat a mai napon ……. (számmal), azaz ….. (betűvel) bejegyzett és …. (számmal), azaz ... (betűvel) minősített tanulóval lezártam.

Tanárváltás/hangszerváltás miatt átvezetve a(z) ……...számú naplóba(ból)/törzslapba(ból). (N, TL) Dátum …….. .

Téves bejegyzés.

Rövidítések:
k.a.p.=kelt, aláírás, pecsét
N= napló
Bn. Beírási napló
TL=törzslap

B= bizonyítvány

10. Az iskola munkarendje

Mindenkor az aktuális tanév rendje és az intézmény Házirendje és SZMSZ-e szerint szabályozandó.

11. Érdekvédelem

A tanulók érdekvédelmét a Szülői Egyesület, és a Diákönkormányzat látja el.

11.1. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAINAK GYAKORLÁSI RENDJE

11.1.1 A diákönkormányzat célkitűzései:

1. Demokratikus közösség működtetése.
Minden tanuló ismerje meg, illetve gyakorolja iskolai szinten kötelességeit és jogait: döntési, egyetértési, véleményezési, tanácskozási, valamint javaslattételi jogát.
2. Általános és specifikus (az intézmény profiljához kapcsolódó) magatartási formák kialakítása, megtartása.
A DÖK feladatrendszerén keresztül figyeljen a házirend betartására, a magatartási normákra, az intézményben lévő hangszerpark állagának megóvására.
Programjai, rendezvényei teret adjanak a szép beszéd, az udvarias viselkedés, a pontosság betartására.
Tagjai saját példájukkal ösztönözzék a diákokat az intézmény által szervezett rendezvények rendszeres látogatására, a város kulturális életének figyelemmel való kísérésére általában.
3. Tanulmányi munka segítése.
A DÖK feladatrendszeréből adódóan aktívan közreműködjön a szakmai programok szervezésében és lebonyolításában, a naprakész információáramlás biztosításában.

11.1.2.A diákönkormányzat feladatai:

1. A diákok érdekképviselete.
2. A tanulók joggyakorlásának segítése.
3. Az iskolai közösségi élet szervezése.
4. Rendezvények szervezése, lebonyolítása.
5. A programok hirdetése, az információáramlás biztosítása.

11.1.3.A DÖK működése:

a. A működés egyik alapvető kérdése a tagválasztás.
A DÖK tagokat a tanszakok által kijelölt képviselők választják.
A tanév elején a diákönkormányzat tagjai jelölés és szavazás által választják meg tisztségviselőit.
Ha egy tisztségviselő lemond, vagy megbízását visszavonják, akkor újabb jelölés és szavazás útján lehet új vezetőségi tagot választani.
A tisztségviselőket le lehet váltani, ha a DÖK tagjainak 1/3 –a bizalmatlansági indítványt nyújt be, valamint, ha az iskola tanulóinak 1/5-e aláírásával hitelesítve kezdeményezi azt.
A DÖK tagság megszűnik kilépési nyilatkozat kitöltésével, illetve ha a tanuló jogviszonya megszűnik.
b. A diákönkormányzat megbeszélt időpontokban, évente legalább két alkalommal ülésezik.
Az első alakuló ülést a DÖK segítő pedagógus hívja össze.
Ezt követően a gyűlések összehívását az elnök, vagy bármely vezetőségi tag kezdeményezheti.

A DÖK gyűlése akkor határozatképes, döntéseket akkor hozhat, ha a jelenlévők aránya ötven százalék plusz egy fő.
A DÖK elnökségi megbeszéléseit a diákönkormányzat elnöke szükség szerint hívja össze.
A diákönkormányzat üléseiről jegyzőkönyv készül.
c. A legfelsőbb fórum a diákközgyűlés, melyet minden tanévben legalább egyszer össze kell hívni. A diákközgyűlés nyilvános. A jogszabály megkülönböztet évi rendes és rendkívüli diákközgyűlést.
Az évi rendes közgyűlést a DÖK vezetője hívja össze évente egyszer. Időpontját a DÖK határozza meg. A közgyűlésen a diákönkormányzat tisztségviselői beszámolnak az előző diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, a tanulói jogok érvényesüléséről, az ezzel kapcsolatos történésekről. A tanulók kérdéseket intézhetnek a diákönkormányzat és az iskola vezetéséhez az iskola ügyeivel kapcsolatban. A diákközgyűlés napirendi pontjait legalább 15 nappal a közgyűlés előtt nyilvánosságra kell hozni.
Rendkívüli közgyűlés akárhányszor összehívható, amennyiben ezt a diákönkormányzat vezetősége vagy az iskola igazgatója kezdeményezi.
A diákközgyűlést meg lehet szervezni küldöttgyűlés formájában, vagy a teljes diákság részvételével.

A tanárok érdekvédelmi fóruma a Közalkalmazotti Tanács.
A szakmai érdekképviseletet a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége biztosítja.
A dolgozók jogairól, az ezzel kapcsolatban megjelenő jogszabályokról az intézményvezető tájékoztatja a dolgozókat. Minden érdekelt törekszik a vitás kérdések tárgyalásos megoldására, a dolgozók csak az összes egyeztetési lehetőség sikertelensége esetén fordulnak külső jogorvoslati fórumhoz.
Az iskola Pedagógiai programját, SZMSZ (Szervezeti és Működési Szabályzat)-ét a tanulók, a szülők megismerhetik iskolánk honlapján, valamint az iskolavezetéstől elkérhetik megtekintésre. Ezen jogát a folyosón található hirdetőtáblán kell jelezni. Az iskola Házirendjét a folyosón erre a célra megfelelő falon kell közzétenni.

12. Záró rendelkezések

Jelen Pedagógiai Program elfogadása esetén 2019. szeptember 1-jén lép hatályba.

12.1 A felülvizsgálat rendje

A tantestület minden tanév végén értékeli a Pedagógiai program teljesítését, dönt esetleges felülvizsgálatáról, módosításáról.
A módosításra okot szolgáltat:
- a feltételek alapvető változása,
- a feladatok megváltozása,
- az iskolával szemben támasztott követelmények módosulása,
- újabb szakok vagy tagozatok indítása
- jelentős változás a taneszközök használatában.

A Pedagógiai program módosítására tantestületi értekezletet kell összehívni, ha azt a fenntartó, szülői képviselet, vagy a tantestület legalább 33%-a indítványozza.

12.2 Bevezető rendelkezések

1. A tantestület megvitatja, elfogadja a Pedagógiai program tervezetét.
2. A DÖK véleményezi.
4. A Szülői Egyesület véleményezi.

A tervezetet jóváhagyásra benyújtjuk a Bajai Tankerületi Központhoz.

A fenti Pedagógiai Program-tervezetet a tantestület 2019. augusztus 26-i nevelőtestületi értekezletén jóváhagyta, egyhangúlag elfogadta, felterjesztésre alkalmasnak találta és elfogadás esetén megvalósítását elhatározta.

Baja, 2019. augusztus 26.

Pethő Attila
intézményvezető

Bajai Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola